

การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริม
จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

นางสาวปกเกศ ชนะโยธา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

OPEN EDUCATIONAL RESOURCES DEVELOPMENT BASED ON SERVICE LEARNING
APPROACH TO ENHANCE PUBLIC CONSCIOUSNESS AND CREATIVE PROBLEM SOLVING
FOR RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Technology and
Communications

Department of Educational Technology and Communications

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
โดย	นางสาวปกเกศ ชนะโยธา
สาขาวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ ณ สงขลา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. จินตวีร์ คล้ายสังข์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ กรณีกิจ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ ณ สงขลา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตวีร์ คล้ายสังข์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ชีรวดี ถังคบุตร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พรสุข ตันตระรุ่งโรจน์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ พรหมจันทร์)

ปกเศษ ชนะโยธา : การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (OPEN EDUCATIONAL RESOURCES DEVELOPMENT BASED ON SERVICE LEARNING APPROACH TO ENHANCE PUBLIC CONSCIOUSNESS AND CREATIVE PROBLEM SOLVING FOR RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร. ใจทิพย์ ณ สงขลา, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. ดร. จินตวีร์ คล้ายสังข์, หน้า.

งานวิจัยนี้เสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจิตสาธารณะ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) การสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ 3) การศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ 4) การนำเสนอและรับรองการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จำนวน 75 คน ระยะเวลาการทดลอง 1 ภาคการศึกษา ได้จากการเลือกอย่างเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้านคือ 1) มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย นโยบายและวิสัยทัศน์, บุคลากร, เครื่องมือและทรัพยากร, กิจกรรมการเรียนการสอน 2) ชุมชนและสังคมสาธารณะ ประกอบด้วย แหล่งการเรียนรู้ ผู้รู้ในชุมชน และองค์กร หน่วยงานภายนอก 3) ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ มีทั้งหมดจำนวน 11 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็น ที่จะศึกษา ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผนก่อนการลงพื้นที่ ขั้นที่ 3 การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน ขั้นที่ 4 การสะท้อนความคิดจากผลการปฏิบัติ ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้ และประเมินผล ประกอบด้วย ขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ขั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้ ขั้นที่ 7 ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน ประกอบด้วย ขั้นที่ 8 การออกใบอนุญาตเพื่อเผยแพร่ ขั้นที่ 9 การเผยแพร่และนำไปใช้ ขั้นที่ 10 การประเมินผลสื่อทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ขั้นที่ 11 ชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงานตนเอง

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากลุ่มทดลองคะแนนจิตสาธารณะและความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สูงขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนการทดลองการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	ลายมือชื่อนิติ
สาขาวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก
ปีการศึกษา	2557	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5384279327 : MAJOR EDUCATIONAL TECHNOLOGY AND COMMUNICATIONS

KEYWORDS: OPEN EDUCATIONAL RESOURCES, SERVICE LEARNING, PUBLIC CONSCIOUSNESS, CREATIVE PROBLEM SOLVING

POGGADE CHANAYOTHA: OPEN EDUCATIONAL RESOURCES DEVELOPMENT BASED ON SERVICE LEARNING APPROACH TO ENHANCE PUBLIC CONSCIOUSNESS AND CREATIVE PROBLEM SOLVING FOR RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS. ADVISOR: ASSOC. PROF. DR. JAITIP NA-SONGKHLA, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. DR. JINTAVEE KHLAISANG, Ph.D., pp.

This research is proposed to develop the open educational resources of which goals focused on enhancing public consciousness creative problem solving of the students through social service activities. There are four steps in this research: 1) Analyzed and synthesized the documents or related research on the followings; the open educational resources, service learning and creative problem solving. Investigated the Rajabhat University students' needs in using the open educational resources according to the content analysis model. 2) Develop the open educational resources by using Moodle for E-learning website so that the students could be participated in activities provided for this study 3) Evaluate the open educational resources and investigate the satisfaction of the students with the resources by using the test of creative problem solving and the test of public consciousness of which questions were designed in the form of situational dialogue. 4) Ask for the verification and approval of the open educational resources from the experts. The sample group in this study consisted of 75 undergraduate Early childhood education students at the faculty of Education Rajabhat Thepsatri University. Students studied via the Open Educational Resource for 1 semester. Data was analyzed by using purposive sampling and calculated by Percentage, Arithmetic mean, Standard deviation, and t-test.

The open educational resources with service learning framework consisted of three elements; 1) University includes policies and vision, personnel, tools and materials, teaching and learning activities 2) Community and public social include learning resources, the community knowledge and external organizations 3) The procedures of the open educational resources were as follows; phase I: Field study investigating the information about native food; include Step 1: Explaining how to implement the resources, analyzing and identifying the points to study, Step 2: Providing and planning the field study, Step 3: Field study and collect data , Step 4: Reflective thinking on the field study. Phase II: Designing and developing the media regarding the local food as well as its implementation and evaluation; Step 5: Designing and developing the new public media, Step 6: Implementing the media, Step 7: Evaluating the media and determining the solution for adjustment. Phase III: The publication and appreciation of the media created; Step 8: asking for the certificate or license to publish the media, Step 9: Using the medium and publicizing, Step 10: Evaluating the developing open educational resources, Step 11: Appreciating the significance of his or her media.

The results show that the sampling group achieved higher score of public consciousness and creative problem solving in compare to the prior use of the system at significant level of .05.

Department:	Educational Technology and Communications	Student's Signature
		Advisor's Signature
Field of Study:	Educational Technology and Communications	Co-Advisor's Signature

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตาและกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ ณ สงขลา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตวีร์ คล้ายสังข์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำ ความรู้ และกำลังใจ ตลอดจนช่วยเหลือและเอาใจใส่แก้ไขข้อบกพร่องด้วยความปรารถนาดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร.ธีรวดี ถังคุบุตร อาจารย์ ดร.พรสุข ตันตระกูลโรจน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ พรหมขันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ กรุณาสละเวลาในการอ่าน ตรวจสอบ ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนคณาจารย์ในสาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ให้ความเมตตาและปรารถนาดี วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการสนับสนุนทุนจาก “ทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช เพื่อการดำเนินการวิจัยถือว่าเป็นความภาคภูมิใจและเป็นเกียรติอย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. นันทนา แจ้งสุวรรณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้ข้อมูล คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่ง รวมถึงคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีและคุณอิทธิณัฐ ตันตวิฑิตพงศ์ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ และดร.ฐิติชัย รักบำรุง ผู้ให้ความช่วยเหลือปรึกษาด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนกำลังใจที่ช่วยให้ด้วยดีเสมอมาในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือทั้งทางด้านความรู้และแนวทางการดำเนินวิทยานิพนธ์ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจนวิจัยสำเร็จลุล่วงและเกิดมิตรภาพที่ดีต่อกันคุณงามความดีทั้งหมดอันเกิดจากงานวิจัยนี้มีอบแต่ ร.ต.ต. ประมวล ชนะโยธา และคุณผกากรอง ชนะโยธา บิดาและมารดาผู้มีพระคุณอย่างสูงสุดของผู้วิจัย นางสาวพิมานเมศ ชนะโยธา (น้องสาว) ครอบครัวที่สนับสนุนและเป็นแรงผลักดันอันยิ่งใหญ่ให้อดทน คณาจารย์และกัลยาณมิตรผู้ให้ความเมตตาและจิตแห่งความปรารถนาดีต่อผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฒ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามในการวิจัย	10
วัตถุประสงค์การวิจัย	10
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
คำอธิบายกรอบแนวคิด.....	12
ขอบเขตการวิจัย.....	13
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด.....	18
ตอนที่ 2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม.....	66
ตอนที่ 3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ.....	102
ตอนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	131
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	146
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	164

<p>ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จิตสาธารณะ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการ เรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ.....</p>	<p>169</p>
<p>ขั้นตอนที่ 2 การสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย</p>	<p>173</p>
<p>ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการ รับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ</p>	<p>177</p>
<p>ขั้นตอนที่ 4 การรับรองและนำเสนอทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้.....</p>	<p>181</p>
<p>บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....</p>	<p>184</p>
<p>ตอนที่ 1 ผลการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบ เปิดจิตสาธารณะ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการ เรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ.....</p>	<p>185</p>
<p>ตอนที่ 2 ผลการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราช ภัฏ.....</p>	<p>213</p>
<p>ตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการ รับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ</p>	<p>236</p>
<p>ตอนที่ 4 ผลการนำเสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วย การรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ.....</p>	<p>246</p>
<p>บทที่ 5 ผลการวิจัย.....</p>	<p>250</p>

ตอนที่ 1 หลักการและแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบ เปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	251
ตอนที่ 2 องค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	254
ตอนที่ 3 แนวทางและเงื่อนไขในการนำรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	273
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	276
สรุปผลการวิจัย.....	277
อภิปรายผลการวิจัย.....	288
ข้อเสนอแนะการวิจัย	297
รายการอ้างอิง	299
รายการอ้างอิงภาษาไทย	300
รายการอ้างอิงภาษาอังกฤษ.....	308
ภาคผนวก.....	320
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	321
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	324
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหน้าจอตีพิมพ์การศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับ ใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	359
ภาคผนวก ง ตัวอย่างผลงานของนักศึกษา	365
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	370

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1	สรุปลักษณะของรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ดำเนินการในปัจจุบัน..... 24
ตารางที่ 2	สังเคราะห์ลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด 27
ตารางที่ 3	วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และรูปแบบของทฤษฎีการปฏิบัติแบบดั้งเดิม (Atkins and Hammond, 2007)..... 29
ตารางที่ 4	สังเคราะห์องค์ประกอบของการศึกษาแบบเปิด Open courseware (OCW) ใน QUADRANT II (ทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดเล็ก และมีสถานศึกษาเป็นฐานในการ เริ่มต้น)..... 42
ตารางที่ 5	กิจกรรมหลักใน OU LD Project..... 50
ตารางที่ 6	Adaptation of Margulies' taxonomy of OERs..... 52
ตารางที่ 7	สังเคราะห์การออกแบบการเรียนรู้ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามขั้นตอนของ Learning Design Processที่ใช้กับบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Britain, 2004)..... 53
ตารางที่ 8	สังเคราะห์หลักการ แนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม..... 79
ตารางที่ 9	การสังเคราะห์กระบวนการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่สนับสนุนการ... 92
ตารางที่ 10	แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดย การรับใช้สังคม (Service Learning)..... 94
ตารางที่ 11	การศึกษาองค์ประกอบ/คำจำกัดความของจิตสำนึกและจิตสาธารณะของงานวิจัยที่ ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างระดับอุดมศึกษาขึ้นไป 105
ตารางที่ 12	การสังเคราะห์ประเด็นและข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 161
ตารางที่ 13	แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย 165
ตารางที่ 14	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา ระดับของตำแหน่ง บริหาร (n=45)..... 186
ตารางที่ 15	จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด (n=45)..... 186

ตารางที่ 16	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นด้านความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนและพัฒนากิจการการเรียนการสอน (n=45) .	188
ตารางที่ 17	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มีความสำคัญกับองค์กร ชุมชน และลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (n=45)	189
ตารางที่ 18	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (n=45).....	190
ตารางที่ 19	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน (n=45).....	191
ตารางที่ 20	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยสนับสนุน ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (n=45).....	192
ตารางที่ 21	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในองค์กร (n=45).....	193
ตารางที่ 22	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ (n=45).....	194
ตารางที่ 23	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมแก่ผู้เรียน (n=45).....	194
ตารางที่ 24	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะแก่นักศึกษาในองค์กร (n=45)	195
ตารางที่ 25	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนระดับปริญญาตรี (n=45).....	196
ตารางที่ 26	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมแก่ผู้เรียน (n=45)	197
ตารางที่ 27	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่นักศึกษาในองค์กรของท่าน(n=45).....	198

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านระดับการศึกษา (n=62).....	199
ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านระดับการศึกษา (n=62).....	200
ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามมหาวิทยาลัย	201
ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ (n=62).....	202
ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของความพร้อมด้านซอฟต์แวร์ (n=62).....	205
ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของความ พร้อมด้านบุคลากร (n=62).....	208
ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (n=62).....	210
ตารางที่ 35 ผลการสังเคราะห์ร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	215
ตารางที่ 36 สรุปผลการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ.....	216
ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบการ พัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ.....	220
ตารางที่ 38 ผลการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ	223
ตารางที่ 39 สรุปผลการปรับปรุงแก้ไขผลการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย).....	228

ตารางที่ 40 โครงสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)..... 230

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการ แก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการ ประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด 232

ตารางที่ 42 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการ แก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการ ประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและจิตสาธารณะ..... 234

ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการ แก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จาก การประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์..... 235

ตารางที่ 44 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนเมื่อแบ่งตามระดับของความมีจิตสาธารณะ ก่อนและ หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับ ใช้สังคม..... 238

ตารางที่ 45 ค่าคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ด้านความมีจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านและภาพรวม..... 238

ตารางที่ 46 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนเมื่อแบ่งตามระดับของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วย การรับใช้สังคม 243

ตารางที่ 47 ค่าคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านและภาพรวม 244

ตารางที่ 48 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองรูปแบบ.....246

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	11
ภาพที่ 2 รูปแบบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในปัจจุบัน.....	29
ภาพที่ 3 องค์ประกอบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จำแนกตาม เนื้อหาทางการเรียนรู้.....	34
ภาพที่ 4 ประเภทของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (ปรับปรุงจาก: OECD, 2007).....	35
ภาพที่ 5 ภาพรวมของการออกแบบการเรียนรู้และการใช้งาน CompendiumLD.....	47
ภาพที่ 6 การแสดงออกถึงกิจกรรมการร่วมมือโดยใช้ wiki.....	48
ภาพที่ 7 หน้าที่เชื่อมต่อในการแนะนำการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน Step-by-step.....	49
ภาพที่ 8 วงจรการเรียนรู้อาศัยประสบการณ์ของ Kolb (1984).....	78
ภาพที่ 9 การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B).....	119
ภาพที่ 10 ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ และลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจที่นำไปสู่.....	121
ภาพที่ 11 กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving Process).....	140
ภาพที่ 12 โครงสร้างของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (CPS).....	142
ภาพที่ 13 ร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับ ใช้.....	214
ภาพที่ 14 โครงสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม.....	229
ภาพที่ 15 รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ สังคม.....	255
ภาพที่ 16 องค์ประกอบด้านมหาวิทยาลัยของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตาม.....	256
ภาพที่ 17 องค์ประกอบด้านชุมชนและสังคมสาธารณะของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากร การศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและ การแก้ปัญหา.....	259

ภาพที่ 18 องค์ประกอบด้านขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะเวลาที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น 261

ภาพที่ 19 องค์ประกอบด้านขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้..... 265

ภาพที่ 20 องค์ประกอบด้านขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะเวลาที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน 270

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและเกิดความร่วมมือระหว่างภูมิภาคมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในกรอบอาเซียน ซึ่งพบในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (A Blueprint for ASEAN Socio-Cultural Community) ได้กำหนดการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในภูมิภาค เพื่อการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยหนึ่งในจุดประสงค์ที่น่าสนใจคือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเฉพาะในชุมชน โดยผ่านการศึกษาทางไกล การเรียนด้วยระบบ IT การจะพัฒนาประเทศของเราให้ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้นั้น จึงต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีทั้งความดีและความสามารถ (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ดังนั้นในส่วนของประเทศไทยเองการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาคนไทยทุกคนเพื่อนำไปสู่คุณลักษณะ “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ ความมีคุณธรรม ความมีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึก ดำเนินชีวิตด้วยความสุจริตทั้งทางด้าน กายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต มีศีลธรรมและความรับผิดชอบทางสังคม มีจิตสำนึกเกียรตินิยมและความภาคภูมิใจในชนชาติไทย รักแผ่นดิน ปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิก เป็นอาสาสมัครที่ดีเพื่อชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสู่การปฏิบัติ การเสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) ในหัวข้อที่ 4.5.1 พัฒนาศักยภาพประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา เป็นพลเมืองดีของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีจิตสาธารณะ และกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม และในหัวข้อที่ 4.5.2 กล่าวถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนกับภาคีการพัฒนาต่างๆ อีกทั้งสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ สอน วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ ผลิตและ

ประยุกต์ ความรู้รองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ใช้องค์ความรู้ในการสร้างจิตสำนึกและชี้นำสังคม มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญ ในการตอบสนองนโยบายการพัฒนาประเทศ จึงต้องตระหนัก ปรับตัวให้ทันและสามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงความต้องการของสังคมให้ได้ โดยการผลิตบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์พร้อมในการอุทิศตนเพื่อสังคมส่วนรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) และจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2553) ประกอบด้วยคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวข้องกับการมีความรู้และความสามารถตามประเด็นทั้ง 7 ข้อต่อไปนี้

- 1) ผู้เรียนต้องมีความรู้ ตลอดจนทักษะพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพได้อย่างดี
- 2) ผู้เรียนมีความรู้ ความทันสมัย มีนิสัยใฝ่รู้ สามารถพัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเอง
- 3) ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดระบบทางความคิด ทั้งการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่
- 4) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและสามารถใช้เทคโนโลยีได้ดี
- 5) ผู้เรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการและมีความสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีมได้
- 6) ผู้เรียนมีความสามารถด้านการพัฒนาตนเอง การพัฒนางานและการพัฒนาสังคม
- 7) ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ และตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (คณะกรรมการการอุดมศึกษา ,2552) ได้กล่าวถึงจุดเน้นของกรอบมาตรฐานในระดับปริญญาตรี คือ บัณฑิตทุกคนควรมีความสามารถในการทำงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ พัฒนาตนเอง ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ การสร้างองค์ความรู้ได้ในระดับที่เหมาะสม นอกจากนั้นในการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม บัณฑิตต้องรู้จักคิดวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ไม่หลงไปกับสิ่งแวดล้อมด้านเดียว นอกจากนี้เมื่อเผชิญกับปัญหาบัณฑิตควรแก้ไขปัญหาได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างเหมาะสม และบัณฑิตต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อสังคม และต่อคุณธรรมจริยธรรมของสังคม มหาวิทยาลัยจึงต้องมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจน ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถในการคิด และคุณธรรม เพื่อการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนไป เพราะ นิสิตนักศึกษาที่มาศึกษาในมหาวิทยาลัยจะได้พบเห็นสิ่งต่างๆ และได้รับอิทธิพล รวมทั้ง ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยา ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการด้านต่างๆ การเรียนรู้ผ่านช่วงเวลาในสถานศึกษาทำให้เกิดการสังสมบุคลิกภาพ ซึ่งนำไปสู่การปรับตัว ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม โดยการแสดงลักษณะความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองทางบวก การควบคุมตนเอง และพฤติกรรมทางสังคม รวมถึงจิตสำนึก ซึ่งเป็นเรื่องของกระบวนการ เรียนรู้ได้จากความเป็นจริง ไม่ใช่สิ่งสำเร็จรูปที่จะบรรจุลงไปเป็นหลักสูตรการศึกษาใดๆ นอกจากนี้ปรัชญาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (2557) ได้กำหนดไว้ว่า “มุ่งผลิต และพัฒนาครูที่มีคุณภาพ คุณธรรม จรรยาบรรณ และศรัทธาในวิชาชีพ” ทำให้เห็นได้ว่าจิตสำนึกและการส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษามีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มีความสำคัญเพื่อการดำรงตนในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

จากการศึกษาสภาวะการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม ช่วงปี 2553-2557 พบว่าจากการสัมมนาทางวิชาการภายใต้งานสัปดาห์ส่งเสริมจริยธรรมแห่งชาติ ประจำปี 2553 ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ได้แก่ ปัญหาความสมดุลทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลกับกลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย และ ปัญหาการจัดการพัฒนาจิตใจของตนเอง จากปัญหาดังกล่าวประเทศไทยได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหา แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ส่งผลจนกลายเป็นวิกฤตการณ์ทางการเงิน ทางสังคมสืบเนื่องจากทางการเมือง และ วิกฤตการณ์ทางภยธรรมชาติ เหล่านี้มีสาเหตุมาจากบุคคลชาติจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม (กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน, 2553) สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงสำรวจของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เมื่อปี 2556 พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.2 คิดว่าคุณธรรมจริยธรรมสังคมไทยเสื่อมลง และส่วนใหญ่หรือร้อยละ 74.1 ระบุครอบครัวควรเป็นบุคคลหรือสถาบันทางสังคมที่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม รองลงมา ร้อยละ 63.9 ระบุผู้เผยแพร่ศาสนา เช่น พระสงฆ์ แม่ชี นักบวช เป็นต้น ร้อยละ 43.8 ระบุโรงเรียน/ที่ทำงาน ร้อยละ 43.1 ระบุผู้ใหญ่ในสังคม ร้อยละ 39.4 ระบุนักการเมือง ร้อยละ 38.7 ระบุข้าราชการ ร้อยละ 38.0 ระบุชุมชนที่พักอาศัย และร้อยละ 37.0 ระบุอื่นๆ อาทิ ผู้ที่มีอำนาจในการร่างและบังคับใช้กฎหมาย ผู้นำชุมชนตามลำดับ (ไทยรัฐออนไลน์, 2556) นอกจากนี้ผลการสำรวจของศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” ร่วมกับ “ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) (ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้า”, 2557) กล่าวถึงผลการสำรวจเมื่อเดือนตุลาคม 2557 ซึ่งพบว่า ประชาชนเห็นว่าปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นปัญหาใหญ่สุดของสังคมไทยในปัจจุบัน โดยสามารถเรียงลำดับได้คือ ร้อยละ 50.68 ความซื่อสัตย์ สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน ร้อยละ 14.95 การเสียสละ แบ่งปัน ขาดน้ำใจ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมร้อยละ 12.47 ขาดความสามัคคี ประองตอง รักใคร่กลมเกลียว เกิดความขัดแย้งในสังคมร้อยละ 7.99 ขาดจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติผิดศีลธรรมอันดีงามร้อยละ 4.48 ไม่รักษากฎหมาย ขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ต่อสังคม ร้อยละ 1.20 ไม่ละอายและเกรงกลัวต่อบาป ร้อยละ 7.75 อื่น ๆ ขาดสติ ไม่รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมไทยไม่รู้จักรักการให้อภัยกันและกัน ขาดความอดทนอดกลั้น ไม่มีความยุติธรรมใช้อำนาจในทางที่ผิด ฯลฯ และประชาชนร้อยละ 91.21 เห็นว่า มีความสำคัญต้องส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยเร่งด่วนมากถึงมากที่สุด แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงคิดว่าสถานศึกษา และองค์กรภาครัฐควรมีบทบาทหลักในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ยังไม่เห็นหรือไม่ให้ความสำคัญกับบทบาทของตนเองหรือองค์กรภาคประชาชนในการรับผิดชอบ จากสภาวะการณ์ทั้งหมดที่กล่าวมาในประเทศไทยจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการปลูกฝังให้นิสิต นักศึกษา เกิดความมีคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงจิตสาธารณะเพื่อให้คนในสังคมเกื้อกูลกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แนวทางหนึ่งในการสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะสามารถสร้างได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนร่วมกับผู้อื่น (วิภาพันธ์ ก่อเกียรติขจร, 2554); (สุชาติ จักรพิสุทธิ์, 2544); (ชัยวัฒน์ ธิระพันธ์, 2542) กระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างการศึกษา สังคม และการทำกิจกรรม นอกจากนี้ ชาย โพลิตา (2543) กล่าวว่า การทำให้นิสิต นักศึกษา เป็นพลเมืองผู้มีจิตสาธารณะสามารถทำได้โดยการกระตุ้นให้นิสิต นักศึกษา ตื่นตัวและอยากมีส่วนร่วม คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม สามารถอยู่ร่วมกับความแตกต่างในสังคมอย่างเป็นสุข รวมถึงการการที่บุคคลในสังคมเห็นสภาพวิกฤติการณ์หรือปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไขมีวัตถุประสงค์และนำไปสู่การมีจิตสำนึกร่วมกัน (ชูชัย ศุภวงศ์, 2539) ซึ่งทั้งนี้การเกิดจิตสาธารณะในตัวบุคคลใดได้ต้องประกอบทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรมและสังคม สัจจร, 2543) โดยปัจจัยภายใน หมายถึงสิ่งที่อยู่ในตนเอง การคิดวิเคราะห์ของแต่ละบุคคลในการคิดพิจารณา การตัดสินใจคุณค่าความดีงาม เพื่อกล่อมเกลาคิดใจในตนเองแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมของตนเองซึ่งต้องเกิดจากการฝึกฝนจิตใจของตนเองด้วย ด้านปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทางสังคม ซึ่งเป็นภาวะที่กล่อมเกล่าและสะสมอยู่ภายในทีละเล็กทีละน้อย โดยภาวะนี้เริ่มตั้งแต่พ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ และเพื่อน สื่อมวลชน และคนทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา ซึ่งสำนึกของบุคคลเกิดได้จากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดสำนึก เช่น การไปสถานศึกษา ไปทำงาน รับรู้เหตุการณ์ในสังคม ดังนั้น จิตสาธารณะจึงสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อนักศึกษาได้รับการกระตุ้นทั้งจากปัจจัยภายในตนเองในการปลูกจิตสำนึก การคิดวิเคราะห์ ตระหนักและเห็นคุณค่าความดีงาม และการกระตุ้นจากภายนอกทางด้านสภาวะทางสังคม การได้รับการกล่อมเกล่า จากคนในสังคม การเอื้อในการเปิดโอกาสจากสถาบันการศึกษาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนร่วมกับผู้อื่น อยากมีส่วนร่วม และสร้างประโยชน์ให้กับสังคมส่วนรวมเพื่อตอบสนองการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มี ความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรม

สิ่งที่สำคัญนอกเหนือจากการเป็นผู้มีจิตสาธารณะแล้วการคิดแก้ปัญหาอย่างคิดสร้างสรรค์ก็เป็นสิ่งที่นิสิต นักศึกษาในสังคมปัจจุบันต้องให้ความสำคัญและฝึกฝนตนเองให้มีอยู่เสมอเพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข มนุษย์ใช้การคิดในการสร้างองค์ความรู้ ข้อมูล จินตนาการ ตรวจสอบทางเลือก ตัดสินใจ รวมถึงขยายผลสิ่งที่รับรู้ได้ การคิดเป็นกิจกรรมด้านสติปัญญาซึ่งช่วยมนุษย์ในการแก้ปัญหา ตัดสินใจและเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรามักจะตระหนักรู้ตัว อย่างไรก็ตามการคิดก็ดำเนินในขณะที่ไม่รู้ตัวเช่นกัน ยังพบอีกว่าการคิดเป็นกิจกรรมส่วนบุคคลของแต่ละคน แต่การคิดที่ตื่นนั้นมักไม่ได้เกิดขึ้นตามลำพังเราต้องการเพื่อนหรือกลุ่มมาช่วยคิด ไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยว การคิดมักจะเกิดขึ้นในบริบทของสังคม และได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในสังคม โดยการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (The Creative Problem Solving) เป็นวิธีการค้นหาคำตอบที่แตกต่างออกไปจากการแก้ปัญหาโดยทั่วไป และมีความ

สลบซับซ้อนโดยเฉพาะวิธีการในการแก้ไขปัญหาโดยทั่วไป และมีความสลบซับซ้อน โดยเฉพาะวิธีการในการแก้ปัญหาที่คิดไว้หลาย ๆ ทางนั้น จะมีทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยตรงจุดหรือได้ถูกต้องที่สุดในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ในขณะนั้นได้ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ 1) การพิจารณาถึงประเด็นปัญหา 2) การวิเคราะห์ทำความเข้าใจกับปัญหานั้น 3) การหาทางออกนั้นไว้หลายทาง 4) การเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด 5) การปฏิบัติตามทางเลือกที่เลือกไว้ 6) การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดจากทางเลือกทางนั้น (Cusin, 1996) นอกจากนี้ สรวงสุดา ปานสกุล (2545) ได้กล่าวถึง การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นความสามารถทางการคิดหาคำตอบ หรือวิธีการแก้ปัญหา ประกอบด้วยความคิดที่เป็นเอกนัย ที่อาศัยความรู้และประสบการณ์เดิม และความคิดอเนกนัยจากการคิดสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมกันอย่างเหมาะสม เป็นความคิดสร้างสรรค์ขั้นทุติยภูมิ ที่มีลักษณะเป็นกระบวนการครบวงจรที่สามารถพัฒนาได้ มีความแตกต่างจากการแก้ปัญหาโดยทั่วไป คือ มีการนำเสนอแนวความคิดในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ นอกเหนือจากวิธีการแก้ปัญหาโดยการรวบรวมข้อมูลและประสบการณ์เดิม การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องสร้างทักษะพื้นฐานสำหรับการคิดเพราะการที่จะเกิดทักษะการคิดได้มนุษย์ต้องผ่านกระบวนการทางสมองอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากการรับรู้สิ่งต่างๆ ทางประสาทสัมผัสแล้วเชื่อมโยงสิ่งที่รับรู้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่สะสมอยู่ในสมองของแต่ละคน เกิดเป็นมโนภาพต่างๆ นำมาสัมพันธ์กันในสมองเกิดความสนใจ ความสงสัย ความอยากรู้อยากเห็น เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง จากนั้นก็จะใช้ความพยายามทางสมองแสวงหาคำตอบ เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นนั้น (De Bono, 1976)

ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นแนวคิดทางการศึกษาที่น่าสนใจสามารถสนับสนุนให้เกิดการส่งเสริมจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถพัฒนาการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ควบคู่ไปด้วยเนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นวิธีการสอนที่บูรณาการกิจกรรมรับใช้ชุมชนกับการสอนวิชาการโดยเน้นที่การคิดวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างหลากหลาย ไตร่ตรอง สะท้อนความคิด และการรับผิดชอบของพลเมืองดี โครงการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เชื่อมโยงผู้เรียนในการจัดการกิจกรรมรับใช้ชุมชน ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ในขณะเดียวกันก็พัฒนาทักษะด้านวิชาการสำนึกของความเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคมและความผูกพันกับชุมชน” (Honnet, 1989) นอกจากนี้ สมาคมอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา (American Association of Higher Education: (AAHE), 1998) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า เป็นวิธีการที่ผู้เรียนเรียนรู้ และพัฒนาอาศัยการกระทำการรับใช้สังคมที่มีการวางแผนอย่างเป็นการจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยที่มีความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาชั้นสูง และกับชุมชน การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพลเมืองดีเป็นการบูรณาการและส่งเสริมหลักสูตรทางวิชาการที่ผู้เรียน เรียน และเวลาที่เตรียมไว้สำหรับการพิจารณาสะท้อนความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์การรับใช้

สังคม โดยองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ ของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ศูนย์สถิติการศึกษาแห่งชาติ (National Center for Education Statistics: NCES, 1999) มีองค์ประกอบคือ 1) การวางแผนเตรียมการอย่างมีระบบ โดยมีการตั้งเป้าหมายถึงทักษะที่ต้องการเรียนรู้ หรือประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ รวมถึงการวางแผนโครงการที่เป็นการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ เมื่อเวลาการกระทำกิจกรรมสำเร็จลง (Preparation) 2) ลงมือทำกิจกรรมการรับใช้สังคม (Service Action) และ 3) วิเคราะห์ประสบการณ์การรับใช้ และสรุปเนื้อหาบทเรียน อาศัยวิธีการต่างๆ เช่น การอภิปรายร่วมกับผู้อื่น และต้องมีการสะท้อนความคิดบนการกระทำที่ทำได้ไปแล้ว (Reflection) ดังนั้นการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในระดับอุดมศึกษา จึงเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ช่วยเหลือชุมชนในการแก้ปัญหา อาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์ในบริบทรายวิชาที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมความสัมพันธ์ของผู้เรียนกับชุมชนและสังคมภายนอกตลอดชีวิต คุณลักษณะที่สถานศึกษาควรส่งเสริมให้เกิดกับนิสิต นักศึกษาวิชาชีพครู ที่ต้องมีความพร้อมเพื่อพัฒนาไปสู่ครูมืออาชีพในอนาคตคือการเสริมสร้างสมรรถนะครูให้เกิดขึ้นภายในตัวนิสิต นักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อให้ก้าวทันความก้าวหน้าของสังคมโลกในปัจจุบันและยังเห็นความสำคัญของสังคมและชุมชนและสังคม คือการนำแนวคิดของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานสมรรถนะที่หนึ่งการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในด้านตัวบ่งชี้การใช้และการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้และสมรรถนะที่หกการสร้างความสัมพันธ์และการร่วมมือกับชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) โดยวิธีการที่ใช้เพื่อร่วมถ่ายทอดความรู้สึก แนวคิดและประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ผลงาน สามารถส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในปัจจุบันคือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาช่วยสนับสนุน การออกแบบให้ผสมกลมกลืนกับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การเก็บผลการปฏิบัติงาน การถ่ายทอดเรื่องราวของตนเอง การสะท้อนมุมมอง ความเป็นตัวตนของผู้เรียน ในการคิดหาวิธีแก้ปัญหาที่หลากหลายเพื่อตอบสนองให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน เอื้ออำนวยต่อการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยผู้เรียนสามารถบรรลุผลงานของผู้เรียนที่สำรวจ สืบค้น รวบรวมข้อมูลตลอดจนการสร้างขึ้นโดยผ่านการคิดเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของงานที่ได้รับมอบหมายและสามารถเก็บเป็นคลังความรู้เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างบุคคล และกลุ่มบุคคล และสามารถนำผลงานที่เกิดขึ้นจากนิสิต นักศึกษาวิชาชีพครูเผยแพร่ไปสู่ชุมชน หรือโรงเรียนที่มีความต้องการ

ดังนั้นเมื่อนำมาผนวกกับแนวคิดเรื่องทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด โดย (UNESCO, 2002) ที่กล่าวว่าสามารถเข้าถึงและใช้งานด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการปรึกษา การใช้

และการปรับปรุงโดยชุมชนผู้ใช้ โดยไม่มีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ สอดคล้องกับ (Wiley, 2010) ได้กล่าวถึงทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด โดยแบ่งออกเป็นคำว่า ทรัพยากรการศึกษาและคำว่าแบบเปิด โดยเน้นเรื่องของคำจำกัดความของคำว่าแบบเปิด นั้นเกี่ยวข้องกับ เรื่องของ ค่าใช้จ่าย และการอภิบาลอนุญาตและการอนุญาตลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความหมายของทรัพยากรการศึกษาที่สามารถนำไปใช้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และสิทธิ์ที่เกี่ยวข้อง 4 ประการหรือที่เรียกว่า 4RS คือ Reuse การใช้ซ้ำ, Revise การแก้ไข, Remix การเรียบเรียง และ Redistribute การกระจาย ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นทรัพยากรการศึกษาสำหรับครูและเครื่องมือการสอนอื่น โดยหลักคือการสร้างและอนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่หวังผลกำไรในเชิงพาณิชย์ การอนุญาตให้สามารถนำทรัพยากรการศึกษาที่สร้างขึ้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งจากการศึกษาของ (Atkins, Brown and Hammond, 2007) สรุปได้ว่าโครงการที่ให้บริการทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในปัจจุบันมี 2 ลักษณะ คือลักษณะของเว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอน เป็นเว็บไซต์ของสถาบันการศึกษาที่เผยแพร่เนื้อหาในรายวิชาภายในสถาบันซึ่งประกอบด้วยประมวลรายวิชา เนื้อหา แบบฝึกหัด กิจกรรม วิดีทัศน์การสอน และข้อมูลที่สำคัญ โดยบุคคลทั่วไปที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาได้ และลักษณะของการเผยแพร่องค์ความรู้เสรี ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สนใจศึกษาเรื่องดังกล่าวเข้าถึงข้อมูล ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจึงเป็นเครื่องมือที่เอื้อต่อการถ่ายทอดแนวคิดและพฤติกรรมของนักศึกษาที่ส่งเสริมด้านจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองความต้องการในบริบทที่แท้จริงของชุมชน จากเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 – 2559 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2552) ที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีวัตถุประสงค์และแนวนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะคือ การปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและมีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม และการส่งเสริมวิธีการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่ การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีคุณธรรมและคุณภาพชีวิตที่ดี จากการศึกษาพบว่า การใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดและการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมมีแนวโน้มช่วยส่งเสริมจิตสาธารณะและการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ได้ดังการศึกษาวิจัยของ (Kanez, 2012) ได้ทำการศึกษา ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ในการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย ALLAMA IQBAL OPEN UNIVERSITY ประเทศ ISLAMABAD พบว่า ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดมีความยืดหยุ่นง่ายต่อการเข้าถึงของผู้เรียน เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างครูและผู้เรียน ในการวางแผน ดำเนินกิจกรรม สนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายขยายประสบการณ์ทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความสำคัญในการแก้ปัญหาทางการศึกษา นอกจากนี้ (Anna and Richard, 2012) ได้ทำการศึกษาเรื่องอนาคต

การศึกษาแบบเปิดกับการเขียนรูปแบบดิจิทัลของครู โดยการใช้ Open textbook ผลจากโครงการพบว่าช่วยสร้างความท้าทายและความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ครูและเป็นนวัตกรรมใหม่ของการอ่านและเขียนในรูปแบบของดิจิทัลโดยการใช้เว็บ 2.0 และ โทรศัพท์มือถือเพื่อเสริมทักษะทางเทคโนโลยีเป็นการทำงานร่วมกับครูระดับชั้นประถมและมัธยมศึกษา การมีส่วนร่วมของอาจารย์และนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยการสนับสนุนสร้างและออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการฝึกหัดการเขียนในรูปแบบดิจิทัลและเพิ่มความสามารถในการพัฒนาทักษะอาชีพของตนเอง รวมถึง (Kaneene, Ssajjakambwe, Kisaka, Miller and Kabasa, 2013) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อการสอนและการพัฒนาชุมชน ผ่านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ของโครงการ “MAKERERE AGSHARE PROJECT” โดยมหาวิทยาลัย Makerere ประเทศยูกันดา ในลักษณะของบทเรียนโมดูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตน้ำมันและสุxonามัย และการตลาด รวมถึงการออกแบบที่จะช่วยในการปรับปรุงการผลิตที่มีคุณภาพงานวิจัยชิ้นนี้เป็นข้อมูลเพื่อการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโทด้านการพัฒนาปศุสัตว์ การวางแผนและการจัดการธุรกิจการเกษตร ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษาอีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถในการออกแบบและลงพื้นที่ช่วยเหลือชุมชน ส่วนด้านการใช้การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ขวลา เวชยันต์ (2544) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับใช้สังคมพบว่า กรณีศึกษาที่เรียนด้วยแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในการรับใช้สังคมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (Wei and Jianjun, 2012) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงผ่านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมโดยการทำโครงการร่วมกับการออกแบบวิธีการสอนการออกแบบวิศวกรรม โดยใช้เทคนิค Scaffolding เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์กับผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนแอฟริกันอเมริกันผลการศึกษาพบว่าสามารถส่งเสริมความตระหนักของนักเรียนในการเรียนรู้ การกำกับตนเอง การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพวกเขาและเป็นสิ่งที่สนับสนุนสร้างและสะท้อนประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปสู่อาชีพในอนาคต รวมถึง (University of Maryland, 2012) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้มากขึ้นมีแรงจูงใจในการทำงาน มีความรู้ความเข้าใจการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาที่ซับซ้อนในสังคม สามารถนำความรู้และใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ที่ได้เรียนรู้ในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง นอกจากนี้ (Shor, Calton and Cattaneo, 2014) ได้ทำการศึกษาผลที่เกิดจากรายวิชาการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมให้กับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในมุมมองและประสบการณ์ที่

ผู้เรียนได้รับ จากมหาวิทยาลัย George Mason University ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนได้รับ ประสพการณ์ตรงจากการลงชุมชน ทั้งด้านกายภาพ ด้านความรู้สึก และด้านองค์ความรู้ได้รับ ผู้เรียน ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการจากการลงพื้นที่พบเจอคนในชุมชน และ Khoja (2014) ได้ทำการศึกษา การเรียนรู้ที่มีความหมายผ่านผลการสะท้อนความคิดจากการลงพื้นที่ผ่านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ สังคม กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในประเทศปากีสถาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบสืบสอบ ซึ่งผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้ภายในห้องเรียนเชื่อมโยงไปสู่ชีวิตประจำวัน และหลักสูตรนั้นสามารถ เชื่อมโยงมุมมองของผู้เรียนกับชุมชนแต่ละคนให้กว้างขึ้น โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการมากกว่าหนึ่ง ภาคเรียน จากผลการศึกษาพบว่า ประโยชน์จากการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ส่งผลให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมเกิดการพัฒนาตนเอง ทางด้านสติปัญญา การพัฒนาบุคลิกภาพ การพัฒนาทางสังคม สามารถพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการตอบคำถาม และทักษะการเขียน กิจกรรมการ สะท้อนความคิดจากการดำเนินกิจกรรมยังช่วยลดความเป็นแบบแผนและขยายการเตรียมความพร้อม สำหรับอาชีพของผู้เรียนในอนาคต นอกจากนี้ ยังเกิดผลทางบวกเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับ ความมี ประสิทธิภาพในตนเอง การรู้ตัวตนของตนเอง การเจริญทางจิตใจ การพัฒนาทางด้านศีลธรรม จาก งานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเป็นการสร้างความท้าทายให้กับผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีความ ยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพ และสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้กับสังคมและชุมชนด้านการแบ่งปันความรู้สู่สังคม ในด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ สังคมเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงส่วนรวมเกิดการบูรณาการระหว่างประสบการณ์เดิมของ ตนเองและความรู้จากการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนมาร่วมแก้ปัญหา หรือบริการสังคม โดยผู้เรียน สามารถเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง นอกจากนั้นผลที่เกิดกับผู้เรียนคือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิต สาธารณะ ผู้เรียนมีมุมมองด้านบวกในการช่วยเหลือชุมชนและบุคคล

ดังนั้นจึงต้องมีการทราบข้อมูลด้านสภาพ ปัญหาและความต้องการ สภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ แนวนโยบายของสถาบันระดับอุดมศึกษา เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้แบบเปิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแนวทางการเชื่อมโยงไปสู่ รูปแบบการส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ องค์ประกอบ และขั้นตอน ของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้แบบเปิด จากเหตุผล ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจในการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับ ใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางการศึกษาและ เทคโนโลยีไปพร้อมกับการรับใช้สังคมท้องถิ่นและการผลิตบัณฑิตที่มีทั้งความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม เพื่อดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

คำถามในการวิจัย

1. การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรจะมีองค์ประกอบและขั้นตอนอย่างไรบ้าง
2. การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้บริหารและบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านนโยบาย ความพร้อมการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน
2. เพื่อสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. เพื่อนำเสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อนำเสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดกับทฤษฎีและหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำอธิบายกรอบแนวคิด

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (Open Educational Resources) หมายถึง การออกแบบและพัฒนาการจัดเตรียมแหล่งการศึกษาแบบเปิดที่สามารถเข้าถึงและใช้งานด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการปรึกษา การใช้ และการปรับปรุงโดยชุมชนผู้ใช้ โดยไม่มีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ ลักษณะและองค์ประกอบของ OER William and Flora Hewlett Foundation at UNESCO (2002); OpenER Open University of the Netherlands, University of the Western Cape Free Courseware Project, United Nation University OCW, Klagenfurt OCW, Open University Design Project; Johnstone (2006)

1) ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ (Learning Content) ประกอบด้วย Introduction, Course syllabus, Learning objective, Content, Pre-requisite, Teaching duration, Assignment

2) เครื่องมือ (Tool) แบ่งออกเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการเรียนรู้ เช่น E-paper, Internet, Link, Search engine, Identify materials/Resources และเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เช่น Forum, Help, Blog, News

3) ด้านแหล่งทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานและการนำไปใช้ (Implementation Resources) ได้แก่ Creative common, Reusable, Adopt, Adapt, Sharing

2. การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning) เน้นถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้ทำการรับใช้และผู้ได้รับผลของการรับใช้ รวมถึงผู้สอน มีการบูรณาการกิจกรรมการรับใช้เข้าไปในหลักสูตร ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งวิชาที่มีหน่วยการเรียนรู้ รวมถึงมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับจุดมุ่งหมายและผลของรายวิชานั้นๆ ส่งเสริมความคิดรวบยอดที่สอนในห้องเรียนและให้โอกาสนักเรียนที่จะทดลองใช้ความรู้ในสถานการณ์ของชีวิตจริง กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม CRFC (1997); Converdell (2002); Delve; Mintz; & Stewart (1990); Booth (1987); Katz; & Chard (1994); Campus Compact (2002); ศักดิ์ชัย นิรัฐทวิ (2544); ชวลา เวชยันต์ (2544), จูรี ทัพวงษ์ และวิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2552), Light Foundation (1997), Kaye (2010), (IPARDC) (Brown et al, 2012) พบว่าสามารถสรุปเป็น 6 ขั้นตอนคือ

1) ขั้นชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็นที่จะศึกษา เป็นการชี้แจง

วัตถุประสงค์หาข้อมูลวิเคราะห์สภาพปัญหาในท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการ ผู้เรียนและผู้สอน ร่วมวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของชุมชน เช่น การสำรวจ สัมภาษณ์ สอบถาม

2) ขั้นเตรียมการและวางแผนก่อนการลงพื้นที่ เป็นการวางแผนเตรียมการก่อนการปฏิบัติ การระดมความคิด หาทางเลือก วิธีการที่เหมาะสม

3) ขั้นการลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน ดำเนินปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้

4) ขั้นการสะท้อนความคิด โดยผู้เรียนแสดงความคิด ความรู้สึกของตนจากการปฏิบัติกิจกรรม

5) ขั้นการประเมินผล โดยผู้เรียนประเมินตนเองถึงสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติ และเรียนรู้จากกิจกรรม โดยใช้ร่องรอยการเก็บข้อมูลของตนเองตั้งแต่การเริ่มดำเนินงาน ผู้เรียนประเมินเพื่อนคนอื่น ๆ จากการไปปฏิบัติกิจกรรมและผู้สอนประเมินผู้เรียน

6) ขั้นชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงานตนเอง แสดงให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ในเพื่อนผู้เรียน และในสิ่งที่ตนเองและเพื่อนได้กระทำจากกิจกรรม

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการเกี่ยวข้องกับด้านนโยบาย ความพร้อมของการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.1.1 ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 45 คน

1.1.2 บุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 62 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 9 ท่าน ดังนี้

1.2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จำนวน 3 ท่าน

1.2.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและด้านจิตสาธารณะ จำนวน 3 ท่าน

1.2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 ท่าน

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการ

เรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏได้แก่

1.3.1 นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 1201301 นวัตกรรมการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 75 คน ได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจง

1.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรับรองทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารเกี่ยวข้องกับนโยบายของ มหาวิทยาลัยระดับอุดมศึกษา จำนวน 11 ท่านดังนี้

1.4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารเกี่ยวข้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย ราชภัฏจำนวน 8 ท่าน

1.4.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารเกี่ยวข้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย ของรัฐจำนวน 1 ท่าน

1.4.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารเกี่ยวข้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยใน กำกับของรัฐจำนวน 1 ท่าน

1.4.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารเกี่ยวข้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย เอกชน จำนวน 1 ท่าน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความมีจิตสาธารณะและ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาการวิจัย 1 ภาคการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด หมายถึง การออกแบบและผลิต แหล่งข้อมูล รวมถึง ทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ โดยอนุญาตให้สามารถเข้าถึงและใช้งาน ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยไม่มีวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์

2. แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม (ชุมชนท้องถิ่น) จากความต้องการ

หรือปัญหาในชุมชนอย่างมีความหมาย ซึ่งมีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ นำความรู้จากเรื่องที่เรียนวางแผนและลงมือปฏิบัติ สร้างสื่อเพื่อการนำเสนอองค์ความรู้ในท้องถิ่น

3. จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิด ความตระหนัก ที่ไม่เห็นแก่ตัวมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นและสังคมท้องถิ่น รวมทั้งการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นกลุ่ม ยินดีนำความรู้ความสามารถของตนมาช่วยเหลือสังคมและท้องถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นของตน 2) การวิเคราะห์ อภิปราย สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น 3) ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี 4) การรับรู้ และความสามารถและความสามารถในสาขาวิชาชีพเพื่อผลักดัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น 5) การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น และ 6) ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคมท้องถิ่น ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความมีจิตสาธารณะแบบสถานการณ์จำลองตามแนวของ ศุภรัตน์ ทองอ่อน (2550); อัญชลี ยิ่งรักษพันธ์ (2550); กรรยา พรรณนา (2553); กานต์วี บุญญานุสิทธิ์ (2554); ชาย โพลิตา และคณะ (2543)

4. การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถทางการคิดของ แต่ละบุคคลในการแสวงหาคำตอบและวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม และมีคุณค่าเป็นประโยชน์ ต่อชุมชนและเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น เป็นลักษณะเฉพาะภายในตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดการออกแบบทดสอบแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของสรวงสุดา ปานสกุล (2545) สมปอง เพชรโรจน์ (2549) เนาวนิตย์ สงคราม (2555) และ Quellmalz (1995) และเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2534) ที่ยึดหลักการให้คะแนนความสามารถแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Torrance (1966) และ Cropley (1996) เป็นแบบเขียนตอบ โดยข้อที่ 1 เป็นการค้นหาความจริง ข้อที่ 2 และ 3 การค้นพบปัญหา ข้อที่ 4 การตั้งสมมติฐาน ข้อที่ 5 การค้นหาคำตอบ และข้อที่ 6 การค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อนำไปใช้กับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่นต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

- 1.1 ความหมายของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
- 1.2 รูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ดำเนินการ
- 1.3 การส่งเสริมทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดให้ยั่งยืน
- 1.4 โครงการที่เกี่ยวข้องกับ OER ที่น่าสนใจ
- 1.5 องค์ประกอบของการศึกษาแบบเปิด
- 1.6 ประเภทของการศึกษาแบบเปิด
- 1.7 กระบวนการการออกแบบการเรียนรู้ (Learning Design Process) สำหรับการออกแบบเครื่องมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 1.8 ครีเอทีฟคอมมอนส์ (Creative Commons)

ตอนที่ 2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

- 2.1 ความหมายและคำนิยามของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 2.2 หลักการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 2.3 แนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 2.4 กระบวนการขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ตอนที่ 3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

- 3.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
- 3.2 องค์ประกอบและลักษณะของจิตสาธารณะ
- 3.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ
- 3.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีจิตสาธารณะ
- 3.5 การสร้างจิตสาธารณะ
- 3.6 การวัดจิตสาธารณะ

ตอนที่ 4 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์

- 4.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์
- 4.2 ความหมายของการแก้ปัญหา
- 4.3 ความสัมพันธ์ของการแก้ปัญหากับความคิดสร้างสรรค์
- 4.4 ความหมายของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
- 4.5 กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
- 4.6 การประเมินการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
- 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
- 5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

- 1.1 ความหมายของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
- 1.2 รูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ดำเนินการ
- 1.3 การส่งเสริมทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดให้ยั่งยืน
- 1.4 โครงการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษา
- 1.5 องค์ประกอบของการศึกษาแบบเปิด
- 1.6 ประเภทของการศึกษาแบบเปิด
- 1.7 กระบวนการการออกแบบการเรียนรู้ (Learning Design Process) สำหรับการออกแบบเครื่องมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 1.8 ครีเอทีฟคอมมอนส์ (Creative Commons)

1.1 ความหมายของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในปัจจุบันเป็นเรื่องที่การศึกษาได้ให้ความสนใจ และมีสถาบันการศึกษาตลอดจนหน่วยงานที่ส่งเสริมความรู้และการเอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษามากขึ้น ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดไว้มากมายดังต่อไปนี้

UNESCO (2002) ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกของการใช้คำว่าทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ณ Forum on the impact of Open Courseware for Higher Education in Developing Countries' in 2002 กล่าวถึงคำว่า ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด หมายถึง การจัดเตรียมแหล่งการศึกษาแบบเปิดที่สามารถเข้าถึงและใช้งานด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปรึกษา การใช้ และการปรับปรุงโดยชุมชนผู้ใช้ โดยไม่มีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์

Jhonstone and Gourley (2006) ได้กล่าวถึง ความหมายของแหล่งการเรียนรู้แบบเปิดว่า หมายรวมถึง 1) แหล่งการเรียนรู้ เช่น เอกสารประกอบการเรียนการสอนที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ (Courseware), เนื้อหาบทเรียนลักษณะของโมดูล (Content module), สื่อการเรียนรู้ดิจิทัล (Learning objects), การสนับสนุนผู้เรียน (Learner support), เครื่องมือการวัดและประเมินผล (Assessment tool), การเรียนรู้ผ่านชุมชนออนไลน์ (online learning communities) 2) แหล่งสนับสนุนครูผู้สอน โดยเป็นเครื่องมือสำหรับครูผู้สอนและเป็นทรัพยากรสนับสนุนเพื่อให้ผู้สอน สร้าง ปรับปรุง และใช้แหล่งการเรียนรู้แบบเปิดตลอดจนทรัพยากรในการฝึกอบรมสำหรับครูและเครื่องมือการสอนอื่น ๆ 3) แหล่งการรับประกันคุณภาพของการศึกษา และการฝึกปฏิบัติทางการศึกษา

Smith and Casserly (2006) ได้กล่าวถึง ความหมายของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดว่าเป็นการขับเคลื่อนทางการศึกษาที่มีแนวคิดอันทรงพลังในการสร้างโลกแห่งความรู้ที่เป็นสาธารณะ โดยการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ทั่วไป และการใช้เครือข่าย เวิลด์ ไวด์ เว็บ ในการขยายโอกาสทางความรู้สำหรับทุกคนในการแบ่งปันความรู้ (Share) การใช้ความรู้ (Use) และการนำความรู้กลับมาใช้ใหม่ (Reuse)

Tuomi (2006) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดว่า เป็น แหล่งของการบริการ (Sources of services) กล่าวคือ

1. การเข้าถึงข้อมูลและความรู้ ในแหล่งทรัพยากร ในลักษณะของการเปิดกว้างไม่เลือกปฏิบัติ (การเปิดกว้างในระดับที่ 1)
2. การให้บริการโดยผู้ให้บริการสามารถเข้าร่วมได้และทำให้รู้สึกพึงพอใจ (การเปิดกว้างในระดับที่ 2)
3. การให้บริการที่ผู้ใช้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างเนื้อหา (การเปิดกว้างในระดับที่ 3)

Hewlett Foundation (2005) กล่าวว่า ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด คือการสอน การเรียน และแหล่งความรู้ด้านการวิจัย ที่มีอยู่อย่างเป็นสาธารณะ หรืออนุญาตให้เข้าถึงได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรืออนุญาตให้ใช้โดยไม่เกี่ยวข้องกับทางการค้า ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดรวมถึง หลักสูตรการเรียนแบบเต็มหลักสูตร ทรัพยากรการศึกษาในหลักสูตร บทเรียนโมดูล หน่วยการเรียน เอกสารตำราเรียน วิดีโอสตรีมมิ่ง แบบทดสอบ โปรแกรมซอฟต์แวร์ และเครื่องมืออื่น ๆ ทรัพยากรการศึกษา หรือเทคนิคที่ใช้ในการสนับสนุนการเข้าถึงความรู้ คำอธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเปิดจาก Hewlett มีดังนี้

1. ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด คือการสอน การเรียน และแหล่งความรู้ด้านการวิจัย ที่มีอยู่อย่างเป็นสาธารณะ หรืออนุญาตให้เข้าถึงได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรืออนุญาตให้ใช้โดยไม่เกี่ยวข้องกับทางการค้า ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดรวมถึง หลักสูตรการเรียนแบบเต็มหลักสูตร ทรัพยากรการศึกษาในหลักสูตร บทเรียนโมดูล หน่วยการเรียน เอกสารตำราเรียน วิดีโอสตรีมมิ่ง แบบทดสอบ โปรแกรมซอฟต์แวร์ และเครื่องมืออื่น ๆ ทรัพยากรการศึกษา หรือเทคนิคที่ใช้ในการสนับสนุนการเข้าถึงความรู้
2. เป้าหมายของ Hewlett Foundation Open Educational Resource Initiative คือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยในการเข้าถึงความรู้และโอกาสทางการศึกษาทั่วโลก อุปสรรคของกลุ่มนักศึกษา ผู้เรียน และการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนทั่วโลก
3. หัวใจหลักของการขับเคลื่อนทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดคือลักษณะรูปแบบที่

เรียบง่ายและความคิดที่มีพลัง ในโลกแห่งความรู้ที่เป็นสาธารณะ และการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ผ่านเครือข่าย เวิลด์ ไรด์ เว็บ ในส่วนของการเปิดโอกาสให้ใครก็ตามสามารถมีส่วนร่วมในการแบ่งปันการใช้ หรือการ นำความรู้นั้นไปใช้อีกครั้ง แหล่งการเรียนรู้แบบเปิดเป็นส่วนหนึ่งของความรู้ที่เป็นส่วนประกอบพื้นฐานของการศึกษา เนื้อหาและเครื่องมือสำหรับการสอน การเรียน และการวิจัย

4. การสนับสนุน พัฒนาและเผยแพร่เนื้อหาที่มีคุณภาพสูง วิธีการใช้นวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการสร้าง การใช้ และการนำความรู้ไปใช้ใหม่ เพื่อแบ่งปัน เนื้อหาที่มีคุณภาพสูง และการสร้างโครงการเพื่อพัฒนาความเข้าใจ และความต้องการเพื่อการเข้าถึงเนื้อหาแบบเปิด

Ischinger (2007) ได้ให้ความหมายของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ว่าเป็นวัสดุในรูปแบบดิจิทัล ที่นำเสนอและสามารถเข้าถึงได้อย่างเปิดกว้างเพื่อการศึกษา โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ที่จะใช้และนำมาใช้ใหม่ สำหรับการเรียนการสอนและการวิจัย

Patricia, del Rocio and Elizabeth (2010) ได้กล่าวถึงทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดว่าเป็นแหล่งให้ข้อมูลเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ที่อนุญาตให้เข้าถึง ซึ่งอาจเป็น การใช้ประโยชน์ การดัดแปลง หรือการสร้างขึ้นมาใหม่จากเนื้อหาที่มีอยู่ โดยเป็นทรัพยากรดิจิทัล ที่สามารถเข้าถึงได้อย่างอิสระและนำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ทางการศึกษา โดยมีคำจำกัดความหมายรวมถึงวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น แหล่งการเรียนรู้ในรูปแบบของดิจิทัล เครื่องมือทางซอฟต์แวร์ เช่น วิกีหรือการจำลองระบบการเขียนหรือภาพเคลื่อนไหว ตำราอิเล็กทรอนิกส์ และแผนการสอนหรือการบันทึกแบ่งปันประสบการณ์ แนวคิดของพวกเขาทั้งแนวคิดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและแนวคิดริเริ่มใหม่ๆ ที่พร้อมจะเปิดกว้าง เช่น 1) แหล่งการเรียนรู้ 2) บทความ ตำราหรือสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบดิจิทัลที่เปิดให้เข้าถึงได้ 3) เครื่องมือซอฟต์แวร์ (แบบเปิด) การเรียนการสอน การออกแบบการสอน และประสบการณ์ (การฝึกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบเปิด) 4) สินทรัพย์ในลักษณะของเว็บ

Wenk (2010) ได้กล่าวถึงการให้ความหมายทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจาก FreedomDefined.org มีลักษณะดังนี้

1. มีเสรีภาพในการทำงานและมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากเนื้อหานั้น
2. มีเสรีภาพในการศึกษา การทำงาน และการนำความรู้จากเนื้อหานั้นมาใช้
3. มีเสรีภาพในการทำและแจกจ่ายสำเนาทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งของข้อมูลหรือการ

แสดงข้อมูลดังกล่าว

4. เสรีภาพในการทำการเปลี่ยนแปลง พัฒนาและปรับปรุง กระจายงานเป็น

ส่วนย่อย

Wiley (2010) ได้ให้ความหมายของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด โดยแบ่งออกเป็นคำว่า ทรัพยากรการศึกษาและคำว่าแบบเปิด โดยเน้นเรื่องของคำจำกัดความของคำว่าแบบเปิด นั้น

เกี่ยวข้องกับ เรื่องของ ค่าใช้จ่าย และการออกใบอนุญาตและการอนุญาตลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความหมายของทรัพยากรการศึกษาที่สามารถนำไปใช้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และสิทธิ์ที่เกี่ยวข้อง 4 ประการหรือที่เรียกว่า 4RS ดังต่อไปนี้

1. Reuse การใช้ซ้ำ หมายถึง สิทธิ์ที่จะนำเนื้อหามาใช้โดยไม่เปลี่ยนแปลง ในลักษณะของรูปแบบ เนื้อหารายละเอียดรวมทั้งลักษณะการเขียนคำต่อคำ เช่น การทำสำเนาเพื่อสำรองข้อมูลของเนื้อหา

2. Revise การแก้ไข หมายถึง สิทธิ์ในการปรับเปลี่ยนแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลง เนื้อหาของทรัพยากรการศึกษานั้น เช่น การแปลเนื้อหาเป็นภาษาอื่น

3. Remix การเรียบเรียง หมายถึง สิทธิ์ในการรวมเนื้อหาต้นฉบับ หรือปรับปรุง ร่วมกับอื่นเพื่อสร้างเนื้อหา หรือสิ่งใหม่ เช่น การรวมเนื้อหาในลักษณะของ Mashup (การรวมเนื้อหาจากแหล่งอื่นมาสร้างเป็นเนื้อหาใหม่)

4. Redistribute การกระจาย หมายถึง สิทธิ์ในการแบ่งปันสำเนาของเนื้อหาเดิม รวมถึงการแก้ไข หรือผสมเนื้อหาร่วมกับเนื้อหาอื่น เช่น การทำสำเนาของเนื้อหาดังกล่าวให้กับเพื่อน

Butcher, Kanwar and Uvalic (2011) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด คือ แหล่งการเรียนรู้ใดๆรวมถึง หลักสูตร เนื้อหา วัสดุการเรียนรู้ ตำรา วิดีโอสตรีมมิ่ง มัลติมีเดียแอปพลิเคชัน พอดคาสต์ และวัสดุอื่น ๆ ที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ โดยไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าธรรมเนียมหรือค่าลิขสิทธิ์ จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ วัสดุการเรียนรู้ เอกสารตำรา สื่อการเรียนรู้ บทเรียน สิ่งที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทั้งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และรูปแบบอื่น ที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย โดยเนื้อหานั้นมีการกำหนดสิทธิ์และเสรีภาพในการใช้งาน เช่น Reuse การใช้ซ้ำ, Revise การแก้ไข, Remix การเรียบเรียง และ Redistribute การกระจายแบ่งปันเนื้อหา

1.2 รูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ดำเนินการ

ทรัพยากรการศึกษาในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำเนินการเผยแพร่สู่สังคมภายนอกในปัจจุบัน มีรูปแบบดังนี้ Alex and Keith (2007)

1. Open courseware (OCW) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ ได้ริเริ่มโดยมหาวิทยาลัย Massachusetts Institute of Technology (MIT) ได้เปิดทรัพยากรทางการศึกษาที่ให้เข้าถึงหลักสูตรสำหรับนักศึกษา นักวิชาการศึกษา และผู้ที่สนใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หลักสูตรดังกล่าวไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อการศึกษาที่ต้องได้รับปริญญา หรือการได้รับประกาศนียบัตรตามระบบ จุดมุ่งหมายของการศึกษาของ MIT นี้เพื่อการสร้างเครือข่ายที่กว้างขวางกับมหาวิทยาลัยทั่วโลกพร้อมเข้าถึงทรัพยากรการเรียนการสอนที่มีคุณภาพใน

หลากหลายสาขาวิชาที่แตกต่างกัน หลากหลายภาษา ร่วมสร้างคลังความรู้ผ่านเว็บไซต์เพื่อพัฒนาการศึกษาโลก Wiley (2006) กล่าวว่า ปัจจุบันมีมากกว่า 2000 หลักสูตรที่เปิดหลักสูตรผ่านเว็บไซต์ และมีกว่าสิบหกประเทศที่มีส่วนร่วมในการริเริ่มหลักสูตรของวิชา เช่น

- 1) John Hopkins School of Public Health OpenCourseWare
(<http://ocw.jhsph.edu/>)
- 2) Keio University's Open courseware
(<http://ocw.dmc.keio.ac.jp/>)
- 3) KYOTO-U's OpenCourseWare (<http://ocw.kyoto-u.ac.jp/en/>)
- 4) MIT OpenCourseWare (<http://ocw.mit.edu/index.html>)
- 5) Monterey Institute
(http://www.archive.org/details/ap_courses)
- 6) OCW Consortium - A collaboration of sixty higher education institutions and associated
- 7) Organizations from around the world
(<http://ohana.mit.edu/ocwc/homepage.action>)
- 8) Osaka University Open Courseware (<http://ocw.osaka-u.ac.jp/index.php>)
- 9) Rice University Connexions (<http://cnx.org/>)
- 10) Sakai Project (<http://sakaiproject.org/>)
- 11) Tufts OpenCourseWare (<http://ocw.tufts.edu/>)
- 12) University of Tokyo OCW (<http://ocw.tokyo.ac.jp/english/index.html>)
- 13) Utah State University OpenCourseWare
(http://ocw.usu.edu/Index/ECIndex_view)

2. Learning Management Systems ระบบการจัดการเรียนรู้ Downes (2002) กล่าวว่า ระบบการจัดการเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์ (LCMS) เป็นระบบที่ช่วยรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในหลักสูตรประกอบด้วย (1) การกรอกข้อมูลการสมัคร (2) พื้นที่เก็บข้อมูล (3) การรับส่ง interface และ (4) เครื่องมือในการบริหารจัดการ ระบบการจัดการเรียนรู้ LCMS จะใช้ในการสร้าง จัดเก็บ และนำมาใช้ เกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์ นอกจากนี้ยังรับผิดชอบในการจัดการและการส่งมอบเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์ ตัวอย่างของระบบการจัดการเรียนรู้ที่เปิดให้เข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

- 1) a-LMS – Automatic Learning Management System (<http://a-lms.sourceforge.net/>)
- 2) ATutor (<http://www.atutor.ca/>)
- 3) Avatal Learn Station (<http://sourceforge.net/projects/avatal/>)
- 4) Claroline E-Learning System (<http://www.claroline.net/>)
- 5) .LRN Course Management
(<http://www.collaboraid.biz/products/dotlrn>)
- 6) EduZope Content Management System
(<http://www.eduzope.org/>)
- 7) Moodle Course Management System (<http://moodle.org>)

3. Open Material for E-learning Capacity Building of Faculty/staff
 ทรัพยากรแบบเปิดสำหรับการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างความสามารถให้แก่คณะวิชาและบุคลากร การประสบความสำเร็จ ทั้งการวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนา และการนำไปใช้ ของ E-learning โดยผ่านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่สามารถแบ่งปัน ใช้ และนำกลับมาใช้ใหม่ ผ่านชุมชนแห่งการปฏิบัติเช่นเดียวกับการสอน การประเมินผล และการบริหารจัดการบทเรียน E-learning ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดสำหรับ E-learning ที่สร้างขึ้นสำหรับคณะวิชาและบุคลากรสามารถนำมาใช้ เช่น

- 1) Claroline E-Learning System (<http://www.claroline.net>),
Moodle Course Management System (<http://moodle.org>), Online
- 2) Learning and Training – OLAT (<http://www.olat.org>)

4. Learning Objects Repositories พื้นที่จัดเก็บสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล พื้นที่การจัดเก็บสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล (Learning object) เป็นส่วนสำคัญ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การจัดเก็บสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มี อยู่และเมตาตาต้าในพื้นที่เดียวกันพื้นที่การเก็บข้อมูลเฉพาะเมตาตาต้าเท่านั้นและแยกเก็บสื่อการเรียนรู้ไว้ต่างหาก เช่น

- 1) Apple Learning Interchange
(<http://ali.apple.com/ali/resources.shtml>)
- 2) CAREO (<http://careo.netera.ca>)
- 3) Distributed Learning Object Repository Network (DLORN)
(<http://www.downes.ca/cgi-bin/dlorn/dlorn.cgi>)
- 4) MERLOT (<http://www.merlot.org>)
- 5) Portal for Online Objects in Learning (POOL)

(<http://www.edusplash.net/>)

6) Wisconsin Online Resource Center

(<http://www.wisconline.com/>)

5. Free Educational Courses หลักสูตรการศึกษาที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตมีเว็บไซต์จำนวนมากที่มีการบริการหลักสูตรการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายให้กับผู้ที่สนใจ ตัวอย่างเช่น

1) Free education on the Internet

(<http://www.free-ed.net/free-ed>)

2) Free Online courses (<http://www.docnmail.com>)

3) World Lecture hall (<http://web.austin.utexas.edu/wlh>)

จากลักษณะของรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ดำเนินการในปัจจุบัน สามารถสรุป และแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปลักษณะของรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ดำเนินการในปัจจุบัน

รูปแบบ	ลักษณะสำคัญ	แหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
1) Open courseware (OCW) สื่ออิเล็กทรอนิกส์	ระบบเว็บไซต์ที่รวบรวม เนื้อหาความรู้ตามวิชา ต่างๆที่สอนในระดับ มหาวิทยาลัย โดยเปิดรับ จากอาจารย์และผู้มี เนื้อหาความรู้ในลักษณะ บทความ power point และสื่อการสอนอื่นๆโดย ไม่จำกัดสถาบันการศึกษา ซึ่งผู้ให้เนื้อหาความรู้และ ผู้เรียนรู้สามารถสื่อสาร กันได้ในหลายลักษณะ	- John Hopkins School of Public Health OpenCourseWare (http://ocw.jhsph.edu/) - Keio University's Open courseware (http://ocw.dmc.keio.ac.jp/) - KYOTO-U's OpenCourseWare (http://ocw.kyoto-u.ac.jp/en/) - MIT OpenCourseWare (http://ocw.mit.edu/index.html) - Monterey Institute (http://www.archive.org/details/ap_courses) - OCW Consortium - A collaboration of sixty higher education institutions and associated organizations from around the world (http://ohana.mit.edu/ocwc/homepage.action)

ตารางที่ 1 สรุปลักษณะของรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ดำเนินการในปัจจุบัน (ต่อ)

รูปแบบ	ลักษณะสำคัญ	แหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
1) Open courseware (OCW) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ต่อ)	<p>โดยไม่จำกัด</p> <p>สถาบันการศึกษา ซึ่งผู้ให้เนื้อหาความรู้และผู้เรียนรู้สามารถสื่อสารกันได้</p> <p>ในหลายลักษณะรวมทั้งการร่วมกันพัฒนาเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ได้อย่างเสรี (มีชุมชนช่วยกันดูแลคุณภาพ) ผู้เรียนรู้สามารถสื่อสารกันได้</p> <p>ในหลายลักษณะรวมทั้งการร่วมกันพัฒนาเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ได้อย่างเสรี</p>	<p>- Osaka University Open Courseware (http://ocw.osaka-u.ac.jp/index.php)</p> <p>- Rice University Connexions (http://cnx.org/)</p> <p>- Sakai Project (http://sakaiproject.org/)</p> <p>- Tufts OpenCourseWare (http://ocw.tufts.edu/)</p> <p>- University of Tokyo OCW (http://ocw.u-tokyo.ac.jp/english/index.html)</p> <p>- Utah State University OpenCourseWare (http://ocw.usu.edu/Index/ECIndex_view)</p>
2) ระบบการจัดการเรียนรู้ Learning Content Management System	<p>Learning Content management system</p> <p>คือระบบจัดการจัดการเนื้อหาการเรียนรู เป็นระบบที่มีการบูรณาการในส่วนเครื่องมือการสร้างและจัดการเนื้อหาในระบบ ซึ่งเป็นระบบที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการสอน ช่วยให้ผู้สอนพัฒนาเนื้อหาออนไลน์เพื่อการนำเสนอในรูปแบบที่เป็นโครงสร้างสามารถปรับเปลี่ยนได้ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหาได้หลากหลาย</p>	<p>- a-LMS – Automatic Learning Management System (http://a-lms.sourceforge.net/)</p> <p>- ATutor (http://www.atutor.ca/)</p> <p>- Avatal Learn Station (http://sourceforge.net/projects/avatal/)</p> <p>- Claroline E-Learning System (http://www.claroline.net/)</p> <p>- .LRN Course Management (http://www.collaboraid.biz/products/dotlrn)</p> <p>- EduZope Content Management System (http://www.eduzope.org/)</p> <p>- Moodle Course Management System (http://moodle.org)</p>

ตารางที่ 1 สรุปลักษณะของรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ดำเนินการในปัจจุบัน (ต่อ)

รูปแบบ	ลักษณะสำคัญ	แหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
3) ทรัพยากรแบบเปิดสำหรับการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างความสามารถให้แก่คณะวิชาและบุคลากร	ทรัพยากรการศึกษาที่จัดไว้เพื่อสนับสนุน พัฒนา ศักยภาพของคณะวิชา หน่วยงานการศึกษา และบุคลากร ให้มีความรู้ ความสามารถที่สูงขึ้น	Claroline E-Learning System (http://www.claroline.net), Moodle Course Management System (http://moodle.org), Online Learning and Training – OLAT (http://www.olat.org).
4) พื้นที่จัดเก็บสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล	แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การจัดเก็บสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีอยู่และเมตาดาต้าในพื้นที่เดียวกัน พื้นที่การเก็บข้อมูลเฉพาะ เมตาดาต้าเท่านั้นและแยกเก็บสื่อการเรียนรู้ไว้ต่างหาก	- Apple Learning Interchange (http://ali.apple.com/ali/resources.shtml) - CAREO (http://careo.netera.ca) - Distributed Learning Object Repository Network (DLORN) (http://www.downes.ca/cgi-bin/dlorn/dlorn.cgi) - MERLOT (http://www.merlot.org) - Portal for Online Objects in Learning (POOL) (http://www.edusplash.net/) - Wisconsin Online Resource Center (http://www.wisc-online.com/)
5) หลักสูตรการศึกษาที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย	การบริการหลักสูตรการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายให้กับผู้ที่สนใจ	- Free education on the Internet (http://www.free-ed.net/free-ed) - Free Online courses (http://www.docnmail.com) - World Lecture hall (http://web.austin.utexas.edu/wlh)

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่ารูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ดำเนินการในปัจจุบันประกอบด้วย 1) Open courseware (OCW) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2) ระบบการจัดการเรียนรู้ Learning Content Management System 3) ทรัพยากรแบบเปิดสำหรับการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างความสามารถให้แก่คณะวิชาและบุคลากร 4) พื้นที่จัดเก็บสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล 5) หลักสูตรการศึกษาที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย ลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดสามารถแสดงการสังเคราะห์ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัเคราะห์ลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

องค์ประกอบของทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด	(OCW)	(LMS)	Open Material for E-learning	Learning Objects	Free education
1. Internet	✓	✓	✓	✓	✓
2. Graphic/Flash	✓			✓	✓
3. Sound	✓			✓	✓
4. Interactive	✓	✓		✓	✓
5. Sharing	✓		✓	✓	
6. Collaborative	✓	✓	✓		
7. Course Management	✓	✓	✓		
8. Learning	✓	✓		✓	✓
9. Training			✓		
10. Free	✓	✓	✓	✓	✓
11. Learning Object		✓		✓	✓
12. Open software		✓	✓		✓
13. Communication	✓	✓	✓	✓	
14. Evaluation	✓	✓	✓		✓
15. Assignment		✓	✓		✓
16. Register	✓		✓		✓
17. Resources	✓	✓	✓	✓	✓
18. Online Content	✓	✓	✓	✓	✓
19. Remove barrier	✓	✓	✓	✓	✓
20. Creative common	✓	✓	✓	✓	✓
21. Reuse	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ควรประกอบด้วย 1) การใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 2) การไม่เสียค่าใช้จ่าย 3) มีการเชื่อมโยงไปสู่แหล่งการเรียนรู้อื่น 4) มีลักษณะของเนื้อหาที่อยู่บนเครือข่ายออนไลน์ 5) ลดข้อจำกัดทางด้านอุปสรรคการเรียนรู้ 6) อยู่ภายใต้ Creative common 7) สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ 8) มีปฏิสัมพันธ์ 9) เป็นเนื้อหาการเรียนรู้ 10) มีการใช้เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร 11) มีการประเมินผลถ้าอยู่ในลักษณะของบทเรียน

จากการศึกษารูปแบบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดพบว่ามีรูปแบบดังนี้

- 1) Open courseware (OCW) สื่ออิเล็กทรอนิกส์
- 2) Learning Management Systems ระบบการจัดการเรียนรู้

3) Open Material for E-learning Capacity Building of Faculty/staff
 ทรัพยากรแบบเปิดสำหรับการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างความสามารถให้แก่คณะวิชาและบุคลากร

4) Learning Objects Repositories พื้นที่จัดเก็บสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล

5) Free Educational Courses หลักสูตรการศึกษาที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย

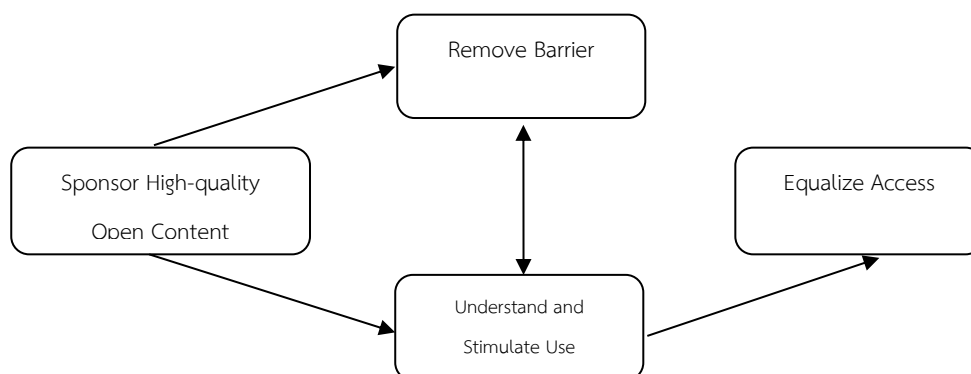
1.3 การส่งเสริมทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดให้ยั่งยืน

Downes (2007) และ Wiley (2005) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาไปอย่างยั่งยืนของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด โดยเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การออกแบบการเรียนการสอนและการนำเสนอ
2. ต้นทุนการผลิตและการบำรุงรักษา
3. การสนับสนุนของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
4. ส่งเสริมชุมชนทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดโดยการปฏิบัติและการขยายความเร็วของข้อมูลโดยไม่จำกัด

Hawlett Foundation และ MIT Project กล่าวถึงการทำให้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเกิดความยั่งยืนไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเกิดความมุ่งมั่นที่จะรักษาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดมากกว่าเพียงการซื้อทรัพยากรแล้วนำไปใช้
2. ลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการเรียนที่ต้องมีการลงทะเบียน แต่มีลักษณะของต้นทุนที่ต่ำกว่าการเรียนแบบดังกล่าว โดยทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ยั่งยืนควรมี ความหลากหลายของหลักสูตร ระบบการเตรียมการ และการบริหารจัดการด้านการให้บริการด้านการเข้าถึงเนื้อหาต่าง ๆ โดยสถาบัน
3. ส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วม ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการร่วมแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญของตน
4. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้เรียนในการเสริมสร้างการใช้ทรัพยากรการศึกษา การร่วมมือของชุมชนการปฏิบัติ โดยผู้เรียนจะได้รับหน้าที่มีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือด้านการเตรียมการทรัพยากร วัสดุการเรียนรู้ การทำให้การใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนไปสู่ประเทศด้อยโอกาสและประเทศที่กำลังพัฒนา
5. การส่งเสริมให้เกิดการสมัครใจในการเข้าร่วม
6. วิธีการทางเทคนิคหรือซอฟต์แวร์ที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดกลุ่ม หรือนักเรียนที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน มีความสนใจพิเศษเช่นเดียวกันมารวมเป็นกลุ่ม

ภาพที่ 2 รูปแบบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในปัจจุบัน

(Atkins and Hammond, 2007)

จากภาพที่ 2 แสดงรูปแบบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในปัจจุบันเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของรูปแบบดั้งเดิม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดและรูปแบบของทฤษฎีการปฏิบัติแบบดั้งเดิม (Atkins and Hammond, 2007)

รูปแบบทรัพยากรการศึกษา แบบเปิดอย่างมีเหตุผล (OER Logic Model)	รูปแบบดั้งเดิม (Original Model)
การสนับสนุนเนื้อหาแบบเปิดที่มี คุณภาพสูง การกำจัดอุปสรรค	1) สร้างและสนับสนุนเนื้อหาแบบเปิดที่มีคุณภาพสูง 2) สร้างมาตรฐานที่มีคุณภาพสำหรับรูปแบบต่าง ๆ ของเนื้อหา 3) สร้างคู่มือของผู้บริโภคผ่านเว็บ (การค้นพบปัญหาและอุปสรรค) โดยจะถูกเพิ่มในภายหลังเพื่อรวบรวมอุปสรรคของทรัพยากรเส้นทาง ปัญหา การทำงานร่วมกัน และวัฒนธรรมทั้งการผสมผสานและ เรียบเรียง รวมถึงการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี
ความเข้าใจและการใช้การกระตุ้น	4) การสร้างเครือข่ายของผู้สร้างและผู้ใช้งานแบ่งปันและทำงาน ร่วมกัน 5) การสนับสนุนการวิเคราะห์ การวิจัยและพัฒนาเพื่อหาทางเพิ่ม ประสิทธิภาพและสร้างความเข้มแข็งของการประเมินผล

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่าการส่งเสริมทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดให้ยั่งยืนสามารถทำได้ทั้งนี้
 ด้านปัจจัยพื้นฐาน สำหรับการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด นั้นควรคำนึงถึง การออกแบบการ
 เรียนการสอน และการนำเสนอ ต้นทุนการผลิตและการบำรุงรักษา ทรัพยากรการศึกษา มีความ

หลากหลายของหลักสูตร ระบบการเตรียมการ และการบริหารจัดการด้านการให้บริการด้านการเข้าถึงเนื้อหา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้เรียน ที่ต้องปฏิบัติในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

เพื่อให้การศึกษาทรัพยากรการศึกษามีความต่อเนื่อง ควรมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดชุมชนทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ให้สถาบันการศึกษาเกิดความมุ่งมั่นที่จะรักษาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วม แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญของตน โดยการสมัครใจในการเข้าร่วม รวมถึงการมีวิธีการทางเทคนิคหรือซอฟต์แวร์ที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดกลุ่ม ที่มีความสนใจคล้ายคลึงกันรวมเป็นกลุ่มเดียวกัน

1.4 โครงการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

1. MIT Open CourseWare Project

โครงการนี้เกิดขึ้นเนื่องจากคณะและผู้บริหารของ MIT ที่หาคำตอบของคำถามที่ว่า ทำอย่างไร เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตจึงถูกนำมาใช้เพื่อการศึกษา และมหาวิทยาลัยของเราจะอย่างไรจึงไปสู่หนทางนั้นโดยคำตอบที่ได้รับจากคณะวิชาของ MIT คือ การเปิดโอกาสให้เข้าถึงทรัพยากรการศึกษาเบื้องต้นของรายวิชาที่เราทำการเปิดสอน โดยพวกเราจะเปิดโอกาสให้ทรัพยากรการศึกษาของพวกเราเข้าถึงโดยผู้เรียนจากที่อื่น ๆ ได้จากทุกที่ ทั่วโลกโดยไม่จำกัดเวลาและไม่เสียค่าใช้จ่าย

Atkins and Hammond (2007) ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดไว้ดังนี้

1) การปรับแต่งกระบวนการทั้งการสร้างและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องของทรัพยากรหลักสูตร MIT เพื่อปรับรูปแบบให้สอดคล้องในรูปแบบของไฟล์ .pdf และสามารถ ทำให้ทรัพยากรการเรียนการสอนนั้นสามารถเข้าถึงได้จากทั่วโลกโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในขอบเขตที่อนุญาตโดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

2) ความรับผิดชอบต่อการเพิ่มจำนวนอย่างมากของสถาบันระดับอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา (วิทยาลัยชุมชน มหาวิทยาลัยวิจัย) โดย โครงการ online course material ของ MIT ได้มีการเสนอ การเปิดให้เข้าถึงบางหลักสูตร โดยถือได้ว่าเป็นการเจริญเติบโตของห้องเรียนในโลก และเติบโตขึ้นอย่างหลากหลายทั้งด้านหัวข้อของหลักสูตร ด้านระดับชั้นของการเรียนที่เปิดให้เข้าถึงหลักสูตรแบบเปิดดังกล่าว

3) ความรับผิดชอบต่อสถาบันระดับอุดมศึกษาที่ไม่ใช่ของสหรัฐอเมริกาโดยการสร้างหลักสูตรใหม่ หรือการปรับเปลี่ยนหลักสูตรปัจจุบัน โดยการใช้แหล่งการศึกษาแบบเปิด

4) การลงทุนโดยสถาบันอุดมศึกษาในการแปลภาษาของบทเรียนจากประเทศสหรัฐอเมริกาไปสู่ภาษาอื่นเพื่อการเปิดเนื้อหาให้เข้าถึงได้

5) ความมุ่งมั่นโดยสถาบันระดับอุดมศึกษาที่ไม่ใช่ของสหรัฐอเมริกาที่จะเพิ่มพื้นที่

การจัดเก็บ courseware แบบเปิด ในรูปแบบของภาษาของเขาเอง

- 6) การส่งเสริมสัญญาณที่ดีต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงบวกของ Open courseware ในทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ
 - 7) หลักฐานการเจริญเติบโตของผลกระทบทางด้านบวกที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและคณะ โดยการจัดทำ Open courseware ของสถาบันการศึกษา
 - 8) การพัฒนาเครื่องมือการอำนวยความสะดวกของการผลิต รวมถึง สำหรับ บทเรียนแบบเปิด เช่น เว็บไซต์ของ eduCommon ที่รู้จักกันดีในการเป็นชุมชนร่วมกันสร้างความรู้ และการเปิดโอกาสให้นำความรู้ด้านการศึกษามาใช้
 - 9) การเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของเครื่องมือที่ช่วยสืบค้นทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ในโลกอินเทอร์เน็ต
 - 10) ความสนใจที่เพิ่มขึ้นของความสัมพันธ์ระหว่างการผลิตบทเรียนแบบเปิดและการพัฒนาระบบการจัดการของบทเรียนแบบเปิด
 - 11) การเจริญเติบโตของความชื่นชมของโครงการ Creative common รวมถึงการร่วมกำหนดลักษณะร่วมของ Open courseware และการอนุญาตให้เข้าถึงเนื้อหา
 - 12) วิสัยทัศน์ด้านกลยุทธ์ เกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในอนาคต และแนวคิดเกี่ยวกับการรวมกันของหลายมหาวิทยาลัยทั่วโลก จากความคิดของผู้นำทางการศึกษาเช่น Charles M. Vest ประธานกิตติมศักดิ์ของ MIT และ James J. Duderstadt ประธานกิตติมศักดิ์ของมหาวิทยาลัย Michigan เพื่อเป็นส่วนช่วยในการขับเคลื่อน Open courseware
- จากการรายงานของ MIT ระบุว่ามีความสนใจเกือบ 16 ล้านคนในการเยี่ยมชมเนื้อหาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2003 โดยเป็นผู้เข้าถึงเว็บในครั้งแรกและกลับมาอีกครั้ง โดยเว็บไซต์นี้ปัจจุบันได้บรรจุทรัพยากรในการเรียนรู้เกือบทุกรายวิชาที่สอนในสถาบัน MIT โดยประกอบด้วย ประมวลผลรายวิชา ปฏิทินการเรียน เนื้อหาการสอน การสั่งงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่พบ แล็บ และโครงการงาน การเชื่อมโยงตำราการสอน สถานการณ์จำลอง เครื่องมือและบทเรียนฝึกหัด วิดีทัศน์ในการเรียนการสอน และข้อมูลสำคัญอื่น ๆ

2. Connexion Project

MIT CourseWare Project เป็นที่น่าสังเกตว่ามีคุณภาพค่อนข้างดี และมีอิทธิพลในเชิงบวกกับบุคคลอื่น อย่างไรก็ตามพื้นฐานของรูปแบบการเผยแพร่บนเครือข่ายดิจิทัลที่มีคุณภาพสูงก่อนการรับรอง ความคงที่ของทรัพยากร Connexion Project เป็นการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของการสะสมวัสดุทางวิชาการ และเครื่องมือทาง software ที่ช่วยให้ผู้เขียนเผยแพร่และเกิดความร่วมมือกัน ผู้สอนสามารถสร้างและแบ่งปันความรู้ไปสู่ผู้เรียนภายในบทเรียน และผู้เรียนสามารถ

ค้นหา สำนวนการเชื่อมโยงระหว่างแนวคิด ของบทเรียนอื่น ๆ ได้ โดยมุ่งที่จะสนับสนุนชุมชนของวัตถุประสงค์ดิจิทัล และผู้ผลิตวัสดุ

Connexion คือ สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ออกแบบเพื่อให้พัฒนาการเรียนรู้แบบร่วมมือ การแบ่งปันโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การเผยแพร่เนื้อหาอย่างรวดเร็วบนเว็บ

3. OpenCourseWare Consortium (<http://ocwconsortium.org/>) เว็บไซต์ของกลุ่มมหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนแนวคิดหลักสูตรเสรี มีสมาชิกทั่วโลกกว่า 300 แห่ง รวมทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของไทยด้วย

4. Knowledge@Wharton (<http://knowledge.wharton.upenn.edu/>) ศูนย์กลางการศึกษาเสรีของมหาวิทยาลัย Wharton

5. Harvard@Home (<http://athome.harvard.edu/>) ศูนย์กลางการศึกษาเสรีของมหาวิทยาลัย Harvard

6. BBC/OU open2.net (<http://www.open2.net/>) ศูนย์รวมโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ต่างๆ จัดโดยสถานีวิทยุโทรทัศน์ BBC และ Open University ของอังกฤษ

7. Free High School Science Texts (<http://www.fhssst.org/>) โดยมหาวิทยาลัย Cape Town ประเทศแอฟริกาใต้ กำลังเขียนตำราวิทยาศาสตร์แขนงต่างๆ ระดับมัธยมปลาย ให้ทุกคนนำไปใช้ได้ฟรี

8. eduCommons (<http://cosl.usu.edu/projects/educommons/>) ชุดโปรแกรมที่ช่วยผู้สอนในการแปลงคอร์สที่สอนให้เป็นแบบ OpenCourseWare เพื่อเผยแพร่ผ่านเว็บ

สรุปได้ว่าโครงการที่ให้บริการทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในปัจจุบันมีลักษณะคือ 1) ลักษณะของเว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอน เป็นเว็บไซต์ของสถาบันการศึกษาที่เผยแพร่เนื้อหาในรายวิชาภายในสถาบันซึ่งประกอบด้วยประมวลรายวิชา เนื้อหา แบบฝึกหัด กิจกรรม วิดีทัศน์การสอน และข้อมูลที่สำคัญ โดยบุคคลทั่วไปที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาได้ 2) ลักษณะของการเผยแพร่องค์ความรู้เสรี ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สนใจศึกษาเรื่องดังกล่าวเข้าถึงข้อมูล

1.5 องค์ประกอบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

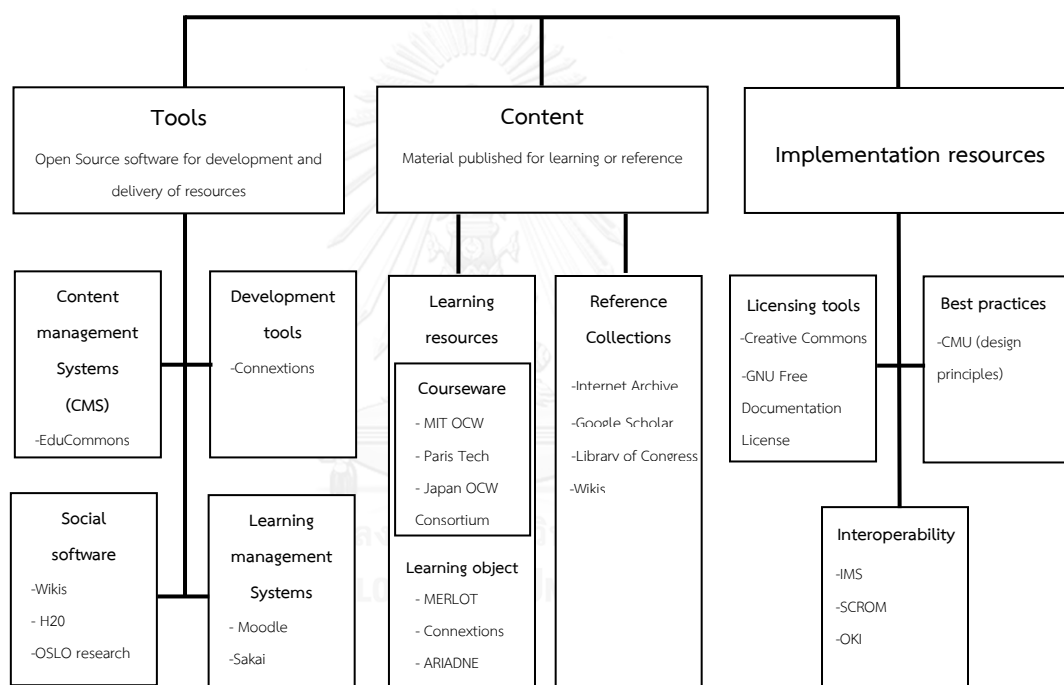
จากการประชุมโดยการสนับสนุนจาก William and Flora Hewlett Foundation at UNESCO (2002) ได้กล่าวถึงทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ว่าเป็นวัสดุที่อยู่ในรูปแบบของดิจิทัล สามารถเข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำหรับนักการศึกษา ผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้และนำไปใช้ซ้ำ สำหรับการสอน การเรียน และการวิจัย โดยทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ประกอบด้วย

1. ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ (Learning Content) หมายถึง ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ในลักษณะของหลักสูตรแบบเต็ม, courseware, บทเรียนโมดูล, Learning object, collections และ journals
2. ด้านเครื่องมือ (Tool) หมายถึง ซอฟต์แวร์ที่สนับสนุนการพัฒนา, การใช้, การนำกลับไปใช้ใหม่และการจัดส่งเนื้อหาของบทเรียน เนื้อหาในที่นี่รวมถึงการสืบค้น ระบบการจัดการเนื้อหา เครื่องมือในการพัฒนาระบบ, และชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์
3. ด้านแหล่งทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานและการนำไปใช้ (Implementation Resources) หมายถึง การอนุญาตโดยผ่านใบอนุญาตด้านทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ทรัพยากร หลักการออกแบบที่เป็นตัวอย่างที่ดี และเนื้อหาที่มีลักษณะเฉพาะ

นอกจากนี้ Jhonstone and Gourley (2006) ได้กล่าวถึงทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดซึ่งเน้นไปที่วัสดุในรูปแบบดิจิทัล ที่สามารถเข้าศึกษาได้อย่างเสรี และไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อการศึกษา และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นสามารถนำไปใช้และใช้ซ้ำได้ เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการวิจัย โดยรูปแบบของ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามการแบ่งของ Johnstone สามารถแบ่งออกได้เป็น

1. Learning Content: เนื้อหาทางการเรียนรู้ รูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีลักษณะ หลักสูตรเต็มรูปแบบ บทเรียนแบบโมดูล คอร์สแวร์ เลิร์นนิ่งออฟเจ็ค วารสาร อิเล็กทรอนิกส์
2. Tools: เครื่องมือทางการเรียนการสอน โดยประกอบด้วย ซอฟต์แวร์เพื่อการพัฒนา การใช้ การส่งผ่านเนื้อหาการเรียนรู้ รวมถึงการการสืบค้น การจัดสร้างเนื้อหา ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เครื่องมือในการพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอน ชุมชนการเรียนรู้บนเครือข่ายออนไลน์
3. Implementation resources: การดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ โดยการอนุญาตให้เข้าถึงเนื้อหา ซึ่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจะมีการดำเนินการด้านใบอนุญาตทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อส่งเสริม เผยแพร่วัสดุ การออกแบบไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุด และการข้อจำกัดด้านเนื้อหาที่นำเสนอ

จากข้างต้นสามารถแสดงแผนภาพเพื่อเพิ่มความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เกี่ยวกับความหลากหลายของวัสดุ และทรัพยากร บนเครือข่ายออนไลน์ เราสามารถจัดแบ่งประเภทของทรัพยากรการศึกษาเหล่านั้นจากหลักสูตร และส่วนประกอบของหลักสูตร รวมถึงการรวบรวมเป็นคลังความรู้ วารสารและผลงานที่เปิดให้เข้าถึงได้ ไม่ใช่เพียงแต่การเข้าถึงเนื้อหาแต่ยังรวมไปถึงการเรียนรู้ และโปรแกรมการจัดการเนื้อหา เครื่องมือในการพัฒนาเนื้อหา มาตรฐาน และเครื่องมือด้านลิขสิทธิ์ สำหรับการเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ในรูปแบบของดิจิทัล ซึ่งสามารถอนุญาตให้ผู้ใช้ประยุกต์ใช้แหล่งการเรียนรู้นั้น ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม หลักสูตรการเรียนการสอนและ ความต้องการของพวกเขา จากภาพแสดงให้เห็นถึงแผนที่ความคิดองค์ประกอบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีความแตกต่างกัน แสดงได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 องค์ประกอบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จำแนกตาม เนื้อหาทางการเรียนรู้ เครื่องมือทางการเรียนการสอน และการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้

จากภาพที่ 3 สรุปได้ว่าการศึกษารูปแบบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในปัจจุบันที่มีลักษณะของเป็นทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดเล็กและมีสถานศึกษาเป็นฐานในการเริ่มต้นให้ ได้แก่ OpenER Open University of the Netherlands, University of the Western Cape Free Courseware Project, United Nation University OCW, Klagenfurt OCW, Open University Design Project พบว่าองค์ประกอบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดประกอบด้วย

1. ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ (Learning Content) ประกอบด้วย Introduction,

Course syllabus, Learning objective, Content, Pre-requisite, Teaching duration

2. เครื่องมือ (Tool) แบ่งออกเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการเรียนรู้ เช่น E-paper, Internet, Link, Search engine, Identify materials/Resources, Assignment และเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร Forum, Help, Blog, News

3. ด้านแหล่งทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานและการนำไปใช้ (Implementation Resources ได้แก่ Creative common, Reusable, Adopt, Adapt, Sharing

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ประกอบด้วย

1) Learning Content: เนื้อหาทางการเรียนรู้ 2) Tools เครื่องมือทางการเรียนการสอน และ 3) Implementation resources: การดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้

1.6 ประเภทของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

ในส่วนของประเภทของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด Organization for Economic Co-Operation and Development; OECD (2007) สามารถแบ่งตามลักษณะที่เกิดขึ้นตามขนาดลักษณะของการดำเนินงาน ออกเป็น 4 มิติ แสดงได้ดังภาพที่ 4

Scale of operation	Large	QUADRANT I Large-scale, institution-based MIT OpenCourseWare UK Open University OpenLearn	QUADRANT III Large-scale, community-based Wikipedia Connexions MERLOT WikiEducator
	Small	QUADRANT II Small-scale, institution-based OpenER (Open University of the Netherlands) University of the Western Cape Free Courseware Project United Nations University OCW Klagenfurt OCW	QUADRANT IV Small-scale, community-based OpenCourse Free Curricula Center LeMill
		Institution	Community
		Provider type	

ภาพที่ 4 ประเภทของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (ปรับปรุงจาก: OECD, 2007)

จากภาพที่ 4 สรุปได้ว่าประเภทของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดโดยแบ่งออกเป็น 4 มิติ (OECD, 2007) ประกอบด้วย

1. QUADRANT I เป็นลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดใหญ่และมีสถาบันการศึกษาเป็นฐานหรือสนับสนุนเป็นที่เริ่มต้น ตัวอย่างที่ดีใน Quadrant นี้ คือ สถาบัน Massachusetts Institute of Technology (MIT) OCW programme เป็นภาพใหญ่ของแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อให้คนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นตัวอย่างค่อนข้างสมบูรณ์ในการใช้สถาบันทางการศึกษาเป็นฐาน โดยทรัพยากรการศึกษาทั้งหมดเริ่มต้นมาจากทีมงานของ MIT ตัวอย่างของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดลักษณะนี้ คือ MIT Open CourseWare UK Open University Open Learn

2. QUADRANT II เป็นลักษณะของทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดเล็กและมีสถานศึกษาเป็นฐานในการเริ่มต้นให้ เช่น OpenER Open University of the Netherlands, University of the Western Cape Free Courseware Project, United Nation University OCW, Klagenfurt OCW

3. QUADRANT III เป็นลักษณะของทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดใหญ่และมีชุมชนเป็นฐาน ตัวอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ Wikipedia ที่เกิดขึ้นจากการช่วยกันสร้างให้ประสบความสำเร็จผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และอีกตัวอย่างหนึ่งคือ MERLOT

4. QUADRANT IV เป็นลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดเล็กและมีชุมชนเป็นฐาน ในการเริ่มต้นในการสร้าง ตัวอย่างเช่น OpenCourse เกิดจากความร่วมมือของครู นักวิจัย และผู้เรียนโดยมีจุดประสงค์ร่วมกันคือ การพัฒนาความรู้แบบเปิด การนำทรัพยากรการเรียนรู้ไปใช้ใหม่อย่างมีคุณค่า ตัวอย่างเช่น แอนิเมชัน สถานการณ์จำลอง โมเดล และกรณีศึกษา

จากทั้ง 4 QUADRANT สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดใน QUADRANT ที่ 2 คือ QUADRANT II เป็นลักษณะของทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดเล็ก และมีสถานศึกษาเป็นฐานในการเริ่มต้นให้ เช่น OpenER Open University of the Netherlands, University of the Western Cape Free Courseware Project, United Nation University OCW, Klagenfurt OCW สามารถสรุปลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่สร้างขึ้นใน ดังนี้

1. OpenER Open University of the Netherlands ก่อตั้งขึ้นจากการสนับสนุนของรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ และได้เผยแพร่ให้เข้าถึง Courseware ตั้งแต่เดือนธันวาคมปี คศ. 2006 ทั้งหมดจำนวน 12 หลักสูตร ในลักษณะของหน้า Html และไฟล์ PDF ใช้การออกแบบสภาพแวดล้อมเสมือนทางการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Moodle และสิ้นสุดโครงการในเดือนธันวาคม ปี คศ. 2007 โดยทำการเปิดสอนหลักสูตรในภาษาดัตช์ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ทรัพยากรการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการศึกษาาระดับอุดมศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการศึกษา

ในลักษณะของการศึกษาด้วยตนเอง โดยการอำนวยความสะดวกทางด้านวัสดุการเรียนรู้ บทเรียน e-learning ถ้าเรียนครบตามโปรแกรมรายวิชาจะได้รับการรับรอง เป็นการเปิดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมศึกษา, ศึกษาศาสตร์, สารสนเทศ (รวมถึงการใช้คอมพิวเตอร์), วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (เน้น การพัฒนาอย่างยั่งยืน), กฎหมาย, เศรษฐศาสตร์และการจัดการ และจิตวิทยา โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ของผู้เข้าใช้บริการของโครงการดังกล่าวคือผู้ที่ยังต้องการการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

- 1) กลุ่มของผู้ใช้แรงงาน หรือต้องการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
- 2) กลุ่มผู้ยังไม่จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรืออยู่ในเงื่อนไขอย่างใด

อย่างหนึ่งต่อไปนี้

2.1) จบการศึกษาหลักสูตรระดับประกาศนียบัตร, อาชีวศึกษา, วิชาชีพ และ/หรือมีประสบการณ์ในการทำงาน

2.2) จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากผลการสำรวจเมื่อเดือนสิงหาคม 2007 มีสถิติผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์มากกว่า 260,000 คน มีการติดต่อสื่อสารผ่านเว็บไซต์อย่างเป็นอิสระของผู้เรียน แต่ยังไม่มีความสนใจในการมอบวัสดุ ทรัพยากรทางการศึกษาให้กับนักการศึกษาเพื่อนำไปใช้ใหม่ และในเดือนกุมภาพันธ์ 2007 ได้ทำการ สืบสวนเก็บข้อมูลจากผู้ลงทะเบียนผ่านเว็บจำนวน 2,500 คนและมีผู้ส่งแบบสอบถามกลับจำนวน 344 คน โดยคำถามครอบคลุมถึง 4 ประเด็น คือ 1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูล ในการเยี่ยมชม 3) ลักษณะของทรัพยากรการศึกษาที่ใช้ 4) แนวทางการศึกษาต่อ และผลที่เกิดจาก OpenER ผลการสำรวจพบว่า

ด้านข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 95% ของประชากรที่อยู่ในวัย 18-64 ดังนั้นคน ส่วนคือประชากรในวัยที่กำลังทำงาน 71% ของประชากรที่อยู่ในวัย 25-55 จาก (อาจไม่ได้อยู่ใน การศึกษาระดับ อุดมศึกษาหรืออยู่ในช่วงก่อนเกษียณชีวิต) 60% เป็นเพศหญิง และ 43% ไม่เคย ศึกษาในการศึกษาระดับอุดมศึกษามาก่อน ซึ่งคนเหล่านี้อยู่ในเป้าหมาย

ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการเยี่ยมชม ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทราบเกี่ยวกับเว็บไซต์ผ่านทาง (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) 1) สื่อสิ่งพิมพ์ (32%) 2) สื่อวิทยุหรือโทรทัศน์ (17%) 3) เว็บไซต์ ของมหาวิทยาลัย Open University (44%) 4) เว็บไซต์อื่น ๆ (12%) และ 5) เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ มากกว่า 1 ครั้ง (80%) เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) คือ 1) ใช้วัสดุในหลักสูตรของตนเอง (5%) สะท้อนให้เห็นว่าการผลักดันให้เกิดการสื่อสารไม่ใช่ เป้าหมายสำหรับกลุ่มนี้ 2) เนื่องจากเป็นหลักสูตรฟรีไม่เสียค่าใช้จ่าย (64%) 3) เพื่อทดสอบ ความสามารถของตนเองก่อนเข้าเรียนมหาวิทยาลัย (23%) 4) ทดลองเรียนในโดเมนที่แตกต่าง (38%) 5) ทดลองศึกษาในมหาวิทยาลัย Open Universiteti Nederland (43%) ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่ม มากขึ้นในการเข้าเรียนตามหลักสูตรปกติ

ด้านการใช้วัสดุและทรัพยากร 1) ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ใช้วัสดุและทรัพยากรการศึกษาเลย (20%) 2) เรียกดูผ่านหลักสูตร (37%) และ 3) การศึกษาในหลักสูตร (43%) ด้านแผนการจัดการเรียนรู้และผลที่เกิดจาก OpenER 1) ยังไม่เกี่ยวข้องกับวิธีการเรียนรู้ในระบบอย่างเป็นทางการ (75%) 2) มีส่วนเกี่ยวข้องในรูปแบบของการศึกษาระดับอุดมศึกษาบ้าง (18%) 3) มีการวางแผนที่จะเริ่มศึกษาในระดับอุดมศึกษากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้เป็นผลที่เกิดจากโครงการ(16%) 4) มีการวางแผนลงทะเบียนเรียนแบบเสียค่าใช้จ่ายกับหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้เป็นผลที่เกิดจากโครงการ (38%) 5) ระบุว่าโครงการนี้มีผลกระทบต่อวางแผนการเรียนของเขาในอนาคต (71%)

จากการประเมินผลที่เกิดขึ้นโดย Schuwer, Kirschner, Hendriks and Baaren (2007)

พบว่า

- 1) หลักสูตรมีทั้งหมด 16 หลักสูตร แต่ละหลักสูตรใช้เวลาในการเรียนประมาณ 25 ชั่วโมง
- 2) ระบบมีการส่งถ่ายข้อมูลในลักษณะของออนไลน์และเป็นมิตรกับผู้ใช้
- 3) ผู้ใช้สามารถทดสอบและประเมินตนเองได้อย่างสะดวกผ่านเครือข่ายออนไลน์
- 4) เป็นช่องทางในการตลาดการสื่อสารให้ประชากรชาวต่างชาติและตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจาก OpenER และ Open University
- 5) มีความเป็นอิสระทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวัสดุและทรัพยากรทางการศึกษา
- 6) ให้โอกาสสำหรับผู้ที่มีประสบการณ์อันจำกัด สร้างความมั่นใจในการศึกษาในระบบ
- 7) ให้โอกาสสำหรับการทดสอบและได้รับการรับรองเพื่อเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป
- 8) เป็นการลงทะเบียนเพิ่มเติมพิเศษสำหรับชาวต่างชาติในการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 9) ให้ความรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการส่งผ่านเนื้อหาแบบเปิด เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเข้าร่วมในการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 10) ให้ความรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพของเนื้อหาแบบเปิด ความสัมพันธ์ของลักษณะการใช้วัสดุทางการศึกษาระยะไกล
- 11) วิจัยและประเมินผลในเนื้อหาแบบเปิด การส่ง และรูปแบบของการสื่อสารของผู้ใช้แต่ละคน

จากการศึกษาลักษณะเฉพาะของ Schuwer, Kirschner, Hendriks and Baaren (2007)

พบว่า

- 1) มีความยืดหยุ่นสูง เปิดให้เข้าถึงได้ในเนื้อหาบทเรียน ไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา

และสะดวกในการเข้าถึง

- 2) สามารถรองรับกับเครื่องคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้
- 3) เป็นการเรียนรู้โดยใช้เวลาและความพยายามของตนเอง มีวัสดุการสอนในตนเอง และไม่เสียค่าใช้จ่าย
- 4) ให้โอกาสผู้เรียนในการสร้าง รักษาการติดต่อกับผู้เรียนคนอื่น และจากชุมชนการเรียนรู้
- 5) มีการวิจัยและประเมินผลคุณภาพ ประสิทธิภาพของโครงการ
- 6) วัสดุและทรัพยากรการศึกษาสนับสนุนภาษาตัดซ์

จากการศึกษาลักษณะของหลักสูตรพบลักษณะสำคัญเพิ่มเติม ได้แก่ มีการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในสถาบันของตนเองและจากหน่วยงานต่างประเทศ ลักษณะของหลักสูตรมีทั้งการลงทะเบียนและไม่ต้องลงทะเบียนขึ้นอยู่กับเนื้อหาและบริบทของรายวิชาที่เปิดสอน ใช้เวลาของหลักสูตรส่วนใหญ่โดยภาพรวมประมาณ 25 ชั่วโมง หลักสูตรส่วนใหญ่บางหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย หรืออาจเสียค่าใช้จ่ายบ้างเล็กน้อยขึ้นอยู่กับเนื้อหา ทุกหลักสูตรจะแจ้งให้ทราบถึงข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ จำนวนชั่วโมงในการศึกษาเนื้อหานั้น คำอธิบายเกี่ยวกับหลักสูตร การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การระบุวัสดุและทรัพยากรที่ใช้ ความรู้พื้นฐานที่ต้องมีมาก่อน คำอธิบายในการใช้งานวัสดุและทรัพยากรการศึกษา แบบทดสอบ ภายในบทเรียนประกอบด้วย Blog, ข่าวประกาศ News, แหล่งที่มา, Forum, Search engine, คำแนะนำ, การเข้าสู่ระบบการเรียน และงานที่มอบหมาย

2. University of the Western Cape Free Courseware Project: UWC Free Courseware Project เกิดจากการต้องการสร้างทรัพยากรการศึกษาของ Free Courseware Course เพื่อใช้ในการสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา บนเว็บไซต์ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อผู้ใช้จากทุกพื้นที่ในโลก ซึ่งเป็นตัวอย่างของการเผยแพร่ความรู้ของมหาวิทยาลัยในยุคอินเทอร์เน็ต การลงทุนครั้งนี้เป็นไปตามนโยบายการศึกษาระดับอุดมศึกษาของอเมริกา เพื่อเปิดให้เข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษา ปรัชญา และแนวความคิดในการช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ด้านการใช้เว็บไซต์เพื่อขับเคลื่อนทางการศึกษา และเทคโนโลยีมีส่วนช่วยในการเปิดโอกาสทางการศึกษา ให้บริการแก่ประชาชน บทเรียนที่เกิดขึ้นอยู่ภายใต้ การแบ่งปันกัน (Share intellectual common) ในสถาบันที่ทำงานร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนระหว่างนักวิชาการทั่วโลก

ด้าน Courseware materials UWC เป็นบทเรียนที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย สามารถใช้ได้อย่างเปิดเผย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุของหลักสูตรไม่มีการลงทะเบียน และพร้อมที่จะทำงานร่วมกับหน่วยงานที่จะร่วมพัฒนาวัสดุและทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย มีฟังก์ชันการค้นหา เพื่อ

ค้นหารายละเอียดของหลักสูตร หรือคำค้นที่ต้องการ มีการแสดงรายละเอียดของหลักสูตร ส่งเสริมให้นักการศึกษาใช้วัสดุเพื่อพัฒนาหลักสูตร ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมโดยการใช้วัสดุและทรัพยากรการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเสริมการเรียนรู้ของตน โดย UWC Free Courseware Project อยู่ภายใต้การอนุญาตให้นำเนื้อหา และส่วนต่าง ๆ ของ UWC Free Courseware ไปใช้ได้ตามความเหมาะสม ยกเว้นในทรัพยากรการเรียนรู้หรือวัสดุการเรียนรู้บางอย่างที่มีลิขสิทธิ์ที่อนุญาตใช้ในชั้นเรียนเท่านั้น โดยวัสดุเหล่านั้นจะแจ้งรายละเอียดให้ทราบและมีข้อมูลที่วัสดุ และการนำทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดไปใช้ในการอ้างอิงเป็นไปตามความคุ้มครองทางด้านลิขสิทธิ์ในส่วนของความรู้พื้นฐานของผู้เรียน จะถูกระบุไว้ในหลักสูตรแต่ละหลักสูตรตามเงื่อนไขของแต่ละรายวิชา ลักษณะของวัสดุการเรียนรู้ของหลักสูตรแต่ละรายวิชา มีประมวลรายวิชาเพื่อให้ทราบถึงเรื่องราวและการเรียนในแต่ละหน่วยย่อย การเชื่อมโยงไปยังแหล่งการเรียนรู้อื่น การตั้งคำถาม การฝึกหัดให้คิด การมีผลป้อนกลับระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ฐานความช่วยเหลือแนะนำผู้เรียน เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการสอน การเขียน Blog การใช้วัสดุการเรียนรู้จาก Youtube

ด้านเนื้อหา เนื้อหาที่น่าสนใจใน UWC Free Courseware มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากจะได้รับการพัฒนาจากคณะอาจารย์ผู้เข้าร่วมโครงการ วัสดุจะอยู่ในรูปแบบของดิจิทัล หรือบางครั้งอาจมีค่าใช้จ่ายในการเตรียมการ ซึ่งเป็นอิสระจากทรัพย์สินทางปัญญาและข้อจำกัดทางด้านลิขสิทธิ์ แม้ว่าในเนื้อหาจะมีข้อสอบ วิธีการเฉลยการแก้ปัญหา หรือแบบฝึกหัด อาจไม่สามารถเข้าถึงได้เนื่องจากผู้สอนในรายวิชานั้นมีการวางแผนนำกลับมาใช้ใหม่ภายในชั้นเรียนปกติ จึงไม่สามารถเผยแพร่ในรูปแบบดิจิทัลอย่างกว้างขวางได้ ลักษณะของเนื้อหาบางหลักสูตรมีการนำเสนอในรูปแบบของวิดีโอ แต่ไม่ทั้งหมดเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านลักษณะของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้ ค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการผลิต

ด้านลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญา ทาง UWC ได้ทำการทบทวนด้านความถูกต้องของการอนุญาตที่เหมาะสมก่อนจะนำวัสดุทางการเรียนรู้เผยแพร่ให้กับสาธารณะ โดยหากตรวจสอบพบการละเมิดลิขสิทธิ์จะทำการลบเนื้อหาส่วนนั้นทันทีเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์และครีเอทีฟคอมมอนส์ ในส่วนของผลงานผู้เรียนที่ได้นำเสนอใน UWC Free Courseware ถือว่าลิขสิทธิ์ชิ้นนั้นเป็นของผู้เรียน และไม่อนุญาตให้นำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในกรณีที่ต้องการนำไปใช้ใหม่/การประยุกต์ ให้ดูตามเงื่อนไขว่าอนุญาตหรือไม่ โดยอ้างอิงว่านำทรัพยากรการศึกษา/วัสดุการศึกษาตามหลักการ หรือใช้วัสดุการเรียนรู้จากเว็บไซต์ให้อ้างอิงตามหลักการ และสังเกตเงื่อนไขทางด้านลิขสิทธิ์ และครีเอทีฟคอมมอนส์

3. United Nation University OCW เดิมเป็นการสร้างวัสดุการเรียนการสอนเพื่อศูนย์การวิจัยและฝึกอบรม UNU Research and Training Centres and Programmes ที่สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจากผู้ใช้ทั่วโลก โดยเชื่อว่าเทคโนโลยีเป็นการเพิ่มโอกาสการเข้าถึง

การศึกษาและเป็นความร่วมมือของนักการศึกษาจากสถาบันการศึกษาทั่วโลก และในอนาคตข้างหน้า จะขยายไปสู่วัสดุที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การวิจัยและฝึกอบรมที่สนใจเข้าร่วมนอกจากนั้นยังจะกระตุ้นการพัฒนาของกลุ่มหรือชุมชน ในการช่วยพัฒนาตามแนวคิดของ “OpenCourseWare”

ด้าน Courseware materials ของ UNU OCW วัสดุการเรียนการสอนของ UNU OCW สามารถเข้าถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์และสื่อที่ใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ภายในห้องเรียนโดยไม่ต้องลงทะเบียนเรียนเพื่อเข้าถึงวัสดุดังกล่าว มีฟังก์ชันเพื่อค้นหาหลักสูตร ที่เปิดสอน วัสดุการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเองจากวัสดุที่จัดไว้ให้ นอกจากนี้ยังมีวัสดุส่งเสริมหลักสูตร วัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอน มักจะมีข้อมูลด้านกรรมสิทธิ์และวัสดุที่มีลิขสิทธิ์โดยผู้สอนเพียงใช้เพื่อการสื่อสารในห้องเรียนกับผู้เรียนเท่านั้น การนำวัสดุหรืองานเขียนที่มีอยู่ในเว็บไซต์ต้องอ้างอิงเป็นไปตามหลักการ การเชื่อมโยงจากเว็บไซต์ของตนเองมายัง UNU อยู่ภายใต้เงื่อนไขการอนุญาตโดยควรสังเกตเงื่อนไขต่าง ๆ ได้ทางด้านล่างของแต่ละหน้า เนื่องจากวัสดุแต่ละวิชาจะมีใบอนุญาตที่แตกต่างกัน และอาจมีการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาต่าง ๆ ที่อยู่ภายในเว็บไซต์ UNU ลักษณะของหลักสูตรจะมีการบอกรายละเอียดของผู้สอน ประมวลผลการสอน คำอธิบายรายวิชา สิ่งที่ต้องเรียนในแต่ละคาบ ตัวอย่างผลงานเพื่อนผู้เรียนคนอื่น ๆ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานความช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนการเชื่อมโยงไปยังแหล่งการเรียนรู้อื่น การมีผลป้อนกลับระหว่างผู้เรียนและผู้สอน แนวทางการศึกษาเพิ่มเติม

ด้านเนื้อหา UNU OCW อาจมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาเนื่องจากเว็บมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาจากความร่วมมือของผู้สอน โดยเนื้อหาจะอยู่ในรูปแบบของดิจิทัล หรือบางอย่างอาจมีค่าจ่ายในการเตรียมเนื้อหา เนื้อหาได้รับความคุ้มครองทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา หรือเนื้อหาบางอย่างอาจมีข้อจำกัดทางลิขสิทธิ์ บางกรณี การเฉลยการบ้าน การมอบหมายงาน การทำแบบทดสอบและแบบฝึกหัด และตัวอย่างสามารถอภิปรายและนำเสนอภายในชั้นเรียน แต่ไม่สามารถปรี้นออกมาหรืออยู่ในรูปแบบของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ได้เนื่องจากผู้สอนอาจมีการวางแผนเพื่อใช้ซ้ำกับเนื้อหาเหล่านั้นภายในชั้นเรียนจึงไม่สามารถเผยแพร่ได้ ลักษณะของเนื้อหาบางหลักสูตรมีการนำเสนอในรูปแบบของวิดีโอ แต่ไม่สามารถทำได้ทั้งหมดเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านลักษณะของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้ ค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการผลิต

ด้านลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญา ทาง UNU OCW ได้ทำการทบทวนด้านความถูกต้องของการขออนุญาตที่เหมาะสมก่อนจะนำวัสดุทางการเรียนรู้เผยแพร่ให้กับสาธารณะ การนำผลงานไปใช้หรือการรวบรวมผลงานที่ได้จาก UNU OCW ต้องอ้างอิงตามหลักวิชาการ ทาง UNU OCW มีการสนับสนุนส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยอื่น สร้าง “OpenCourseWare” ของเขาเอง เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน และยินดีที่จะเชื่อมโยงไปสู่สถาบันการศึกษาที่มีแนวความคิดคล้ายกัน

4. Klagenfurt OCW เป็นสถาบันการศึกษาตั้งอยู่ที่ประเทศออสเตรีย ใช้ภาษาเยอรมันในการจัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อบริการให้แก่ประชาชน Klagenfurt OCW เป็นทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่ให้บริการสำหรับสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของการบรรยายเป็นหลัก โดยเริ่มเปิดให้บริการตั้งแต่ปี 2005 จากการพัฒนา e-learning ของมหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันส่งเสริมสังคมแห่งความรู้ และทางมหาวิทยาลัย Klagenfurt ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ภายในท้องถิ่นโดยการสนับสนุนให้สร้างหลักสูตรของตนเองโดยใช้ e-learning มาช่วยในการสร้าง

ด้าน Courseware materials ของ Klagenfurt OCW เป็นวัสดุการเรียนการสอนที่ผลิตขึ้นเองจากหลากหลายหลักสูตรภายในมหาวิทยาลัย ด้านการเข้าถึงการใช้วัสดุ ไม่จำเป็นต้องลงทะเบียน และสามารถใช้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และมีเครื่องมือช่วยในการค้นหาหลักสูตร และส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเองหรือปรับปรุงไปใช้ในการเรียนการสอนของตนเองได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ห้ามนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ โปรแกรมที่ใช้ในการสร้างหลักสูตรบทเรียนคือโปรแกรม Moodle

ด้านลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญา ทาง Klagenfurt OCW ได้ทำการทบทวนด้านความถูกต้องของการขออนุญาตที่เหมาะสมก่อนจะนำวัสดุทางการเรียนรู้เผยแพร่ให้กับสาธารณะและหากพบหรือคิดว่าสิ่งที่เผยแพร่ผ่าน Klagenfurt OCW เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ให้แจ้งแก่ผู้ดูแล สำหรับผลงานของผู้เรียนลิขสิทธิ์ดังกล่าวเป็นของเจ้าของผลงาน

จากลักษณะของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในข้างต้นงานวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีลักษณะสอดคล้องกับ QUADRANT II (ทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดเล็ก และมีสถานศึกษาเป็นฐานในการเริ่มต้น) ซึ่งสามารถสังเคราะห์ แสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สังเคราะห์องค์ประกอบของการศึกษาแบบเปิด Open courseware (OCW) ใน QUADRANT II (ทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดเล็ก และมีสถานศึกษาเป็นฐานในการเริ่มต้น)

องค์ประกอบ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	หมายเหตุ
1. Register	✓	✓	✓	✓	✓	บางหลักสูตร
2. Internet	✓	✓	✓	✓	✓	
3. Introduction	✓	✓	✓	✓	✓	
4. Help	✓	✓	✓	✓	✓	
5. Course syllabus	✓	✓	✓	✓	✓	
6. Learning objective	✓	✓	✓	✓	✓	
7. Content	✓	✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 4 สั้งเคราะห์องค์ประกอบของการศึกษาแบบเปิด Open courseware (OCW) ใน QUADRANT II (ทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดเล็ก และมีสถานศึกษาเป็นฐานในการเริ่มต้น) (ต่อ)

องค์ประกอบ	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	หมายเหตุ
8. Identify materials/Resources	✓	✓	✓	✓	✓	
9. Assignment	✓	✓	✓	✓	✓	
10. Pre-requisite	✓	✓	✓	✓	✓	บางหลักสูตร
11. Teaching duration	✓	✓	✓	✓	✓	
12. E-paper	✓	✓	✓	✓	✓	
13. Forum	✓				✓	
14. Blog	✓	✓	✓	✓	✓	
15. Quiz	✓	✓	✓	✓	✓	
16. News	✓					
17. Search engine	✓	✓	✓	✓	✓	
18. Link	✓	✓	✓	✓	✓	
19. Product from learner	✓	✓	✓	✓	✓	บางหลักสูตร
20. Creative common	✓	✓	✓	✓	✓	
21. Evaluation	✓	✓	✓	✓	✓	
22. Reusable	✓	✓	✓	✓	✓	
23. Adopt	✓	✓	✓	✓	✓	
24. Adapt	✓	✓	✓	✓	✓	
25. Sharing	✓	✓	✓	✓	✓	

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่าลำดับของตัวเลขกำกับแถวด้านบนมีความหมายตามสถาบันที่ให้บริการทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดดังต่อไปนี้

- 1) OpenER Open University of the Netherlands
- 2) University of the Western Cape Free Courseware Project
- 3) United Nation University OCW
- 4) Klagenfurt OCW
- 5) Open University Design Project

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบข้างต้นพบว่าลักษณะของ OER ใน QUADRANT II ทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิดที่มีขนาดเล็ก และมีสถานศึกษาเป็นฐานในการเริ่มต้น เมื่อจำแนก

ตาม OER William and Flora Hewlett Foundation at UNESCO (2002) ผู้วิจัย สามารถจัดกลุ่มได้ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ (Learning Content) ประกอบด้วย Introduction, Course syllabus, Learning objective, Content, *Pre-requisite*, Teaching duration
2. เครื่องมือ (Tool) แบ่งออกเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการเรียนรู้ เช่น E-paper, Internet, Link, Search engine, Identify materials/Resources, Assignment และเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร Forum, Help, Blog, News
3. ด้านแหล่งทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานและการนำไปใช้ (Implementation Resources) ได้แก่ Creative common, Reusable, Adopt, Adapt, Sharing และถ้าในส่วนของบทเรียนหรือรายวิชาที่ต้องการมีการประเมินผลจะเพิ่มส่วนของการประเมินผล
4. ด้านการประเมินผล เช่น Quiz, Product from learner, Evaluation

1.7 กระบวนการการออกแบบการเรียนรู้ (Learning Design Process) สำหรับการออกแบบเครื่องมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

กระบวนการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับพัฒนาบทเรียนที่สร้างขึ้นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีขั้นตอนลักษณะของการออกแบบตามแนวทางดังนี้ (Britain, 2004)

- ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่การระบุมัตถุประสงค์การเรียนรู้ การกิจ และกิจกรรมการเรียนรู้
- ขั้นที่ 2 การพัฒนาคำอธิบายสำหรับการเรียนรู้และการดำเนินการสอนอย่างเป็นขั้นตอน
- ขั้นที่ 3 การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การอธิบายแบบเป็นแผนผังหรือภาพประกอบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ตามการเขียนอธิบายข้างต้น สร้างวิธีการ บทบาทของสิ่งที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ
- ขั้นที่ 4 การกำหนดทรัพยากรการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องกระทำ อย่างเฉพาะเจาะจง ในขั้นนี้สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยแหล่งการเรียนรู้ พร้อมทั้งการบริการผู้เรียนด้านทรัพยากรการศึกษา เครื่องมือต่าง ๆ
- ขั้นที่ 5 ดำเนินการตามกิจกรรมที่ได้วางไว้ โดยการใช้การออกแบบการเรียนรู้ตามบทบาทที่ผู้เรียนได้รับ
- ขั้นที่ 6 การสนับสนุนผู้เรียน ในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้งาน

ขั้นที่ 7 การสะท้อนความคิด รวมถึงการร่วมแบ่งปันผลที่เกิดขึ้น และร่วมกันสะท้อนผลงานประเมินผล

ตัวอย่างของการนำการออกแบบการเรียนรู้มาใช้ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

Conole and Weller (2008) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้การออกแบบการเรียนรู้เป็นกรอบในการสนับสนุนการออกแบบและการนำกลับมาใช้ซ้ำของ OER ภายใต้โครงการ Open University Design Project โครงการนี้เป็นการใช้วิธีการออกแบบการเรียนรู้มาช่วยในการพัฒนาและนำไปใช้กับ Open University ประเทศอังกฤษ เพื่อพัฒนา Pick and Mix กล่องเครื่องมือในการออกแบบเพื่อช่วยเหลือครูในการออกแบบตัดสินใจ เกี่ยวกับการสร้างสรรค์หรือการประยุกต์ใช้กิจกรรมและทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีอยู่ วิธีการดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ได้กับผู้ออกแบบหรือครูที่อยู่ในบริบทแบบเดิม เช่น การสร้างวัสดุที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร แต่สามารถใช้ได้กับผู้ที่ต้องการสร้างหรือปรับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จากทรัพยากรทางการศึกษาที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นโดยเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา Open CourseWare โดยวิธีการคือนำมาใช้ในการสังเกต ทำความเข้าใจ และเป็นตัวแทนในการออกแบบกระบวนการ รวมถึงการประเมินผล (ภาพของกรณีศึกษา, การสัมภาษณ์กับผู้ออกแบบ/ครู, การสัมภาษณ์เชิงลึก/การประเมินหลักสูตรและการสนทนากลุ่ม/การฝึกอบรม) สิ่งเหล่านี้ช่วยในการพัฒนาความเข้าใจและวิธีการออกแบบของผู้ออกแบบและครูในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ เครื่องมือจะช่วยสนับสนุนกระบวนการออกแบบและการพัฒนาการเรียนรู้ และเป็นตัวแทนแนวความคิดของพวกเขา

จากการวิจัยได้ประยุกต์ใช้ Mind Mapping และเครื่องมือในการอภิปรายผล และจากผลการวิจัย Compendium สามารถช่วยนักออกแบบและครูในการสร้างและแบ่งปันกิจกรรมการเรียนรู้ และพิจารณาเกี่ยวกับการประเมินในเบื้องต้นของการใช้เครื่องมือสำหรับการออกแบบการเรียนรู้ในทางบวก ผู้ใช้มีความเห็นว่าเครื่องมือง่ายต่อการใช้งานและช่วยให้เขาจัดระเบียบของการออกแบบอย่างชัดเจน ที่สำคัญเครื่องมือยังช่วยให้พวกเขาแบ่งปันและหารือเกี่ยวกับความคิดของกระบวนการออกแบบ

สาเหตุที่ต้องนำการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ (Conole et al, 2007)

1. การออกแบบการเรียนรู้เป็นการออกแบบที่น่าสนใจจากการใช้รูปแบบทางวิชาการ ที่สามารถทดสอบ และทบทวนได้ จากนักพัฒนา เช่น คำศัพท์ทั่วไป และความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้
2. การออกแบบในลักษณะนี้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ เมื่อเทียบกับการแบ่งปันเนื้อหาในลักษณะปกติ
3. สามารถชี้แนะเป็นรายบุคคลผ่านการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ

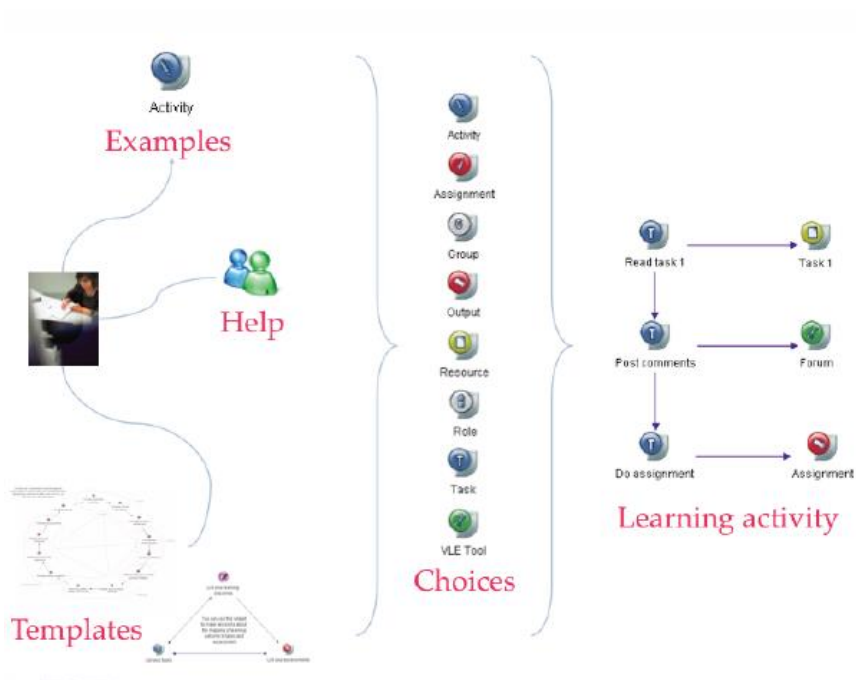
4. สามารถสร้างเส้นทางการตรวจสอบการตัดสินใจจากการออกแบบตามหลัก
วิชาการดังกล่าว

5. ช่วยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่ซับซ้อน โดยการแนะนำผ่านกิจกรรมเป็นลำดับขั้น
การดำเนินการได้ดำเนินกิจกรรมในลักษณะของกลุ่มงาน โดย

5.1 การดูแลเป็นรายกรณีและเป็นการเป็นตัวแทนปฏิบัติกิจกรรม ผ่านการ
ให้คำปรึกษาของผู้ใช้และกรณีศึกษา

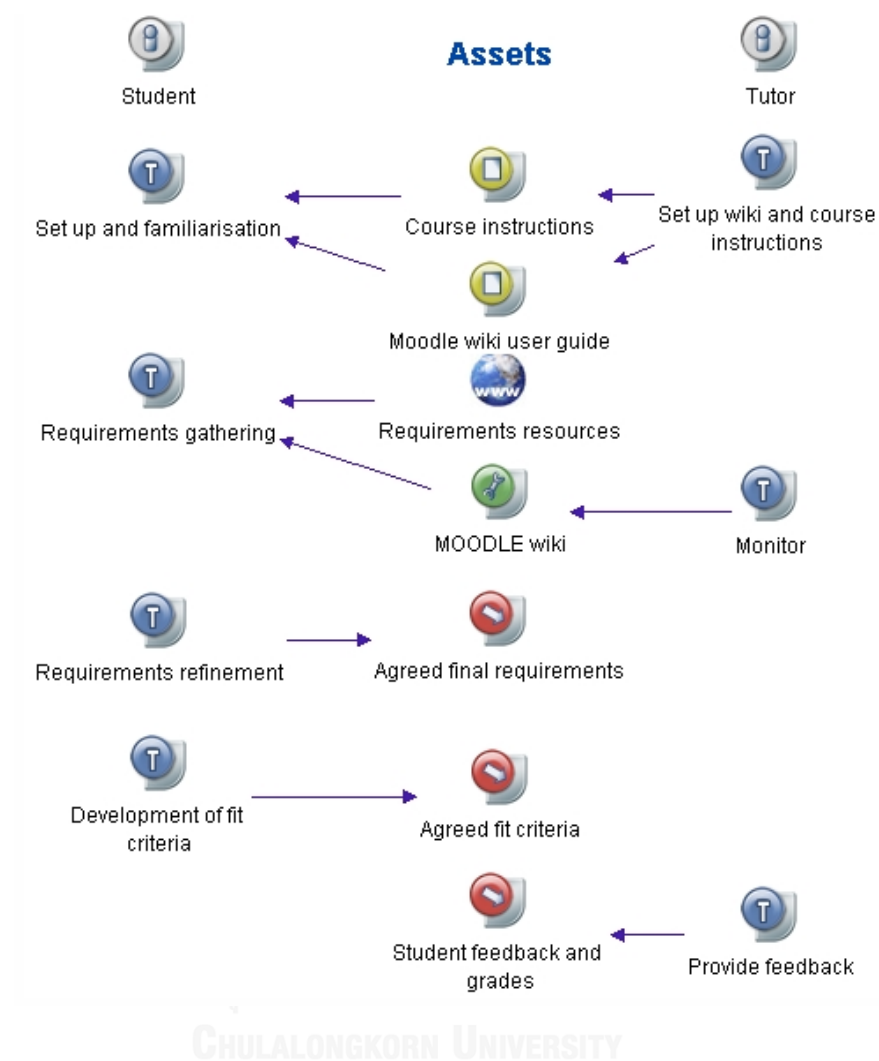
5.2 การสนับสนุนการออกแบบการเรียนรู้ ผ่านการพัฒนาเครื่องมือช่วยใน
การสร้างให้เห็นภาพการออกแบบ (CompendiumLD) และ ทรัพยากรการศึกษาที่เรียกว่า online
LD toolbox ที่ช่วยในการออกแบบและเก็บเครื่องมือช่วยในการออกแบบการเรียนรู้ ขั้นตอนของ
การปฏิบัติการ และชุดของเอกสารเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้ โดยเป็นการให้ทำความเข้าใจ
เข้าใจเกี่ยวกับวิธีการออกแบบ ให้แก่ครูเกี่ยวกับการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ ทรัพยากรที่สนับสนุนใน
การสร้าง การเตรียมการสำหรับปัญหาที่พบ และการต้องการความช่วยเหลือ

ทรัพยากรการศึกษาที่รวบรวมสำหรับ LD toolbox รวมถึงกรณีศึกษาและตัวอย่างของ
เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสอน เครื่องมือในการแนะนำของผู้ใช้ผ่านการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่
แตกต่างกันและวิธีการคิดเกี่ยวกับการออกแบบ กระบวนการ วิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้
เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ทรัพยากรภายนอกและเครื่องมือที่รวมถึงเครือข่ายสังคมออนไลน์
(CLoudworks) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเลือกและผสมทรัพยากรและเครื่องมือที่แตกต่าง
กันเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะของตนเอง ผู้ใช้สามารถเลือกและผสมทรัพยากรที่แตกต่างและ
เครื่องมือที่สนองความต้องการเฉพาะ CompendiumLD เป็นเครื่องมือที่แตกต่างจากเครื่องมือที่มีอยู่
ในปัจจุบัน โดยจะมุ่งเน้นไปที่การช่วยให้ผู้ใช้ออกแบบกระบวนการของตนเองอย่างชัดเจนเพื่อเห็น
ภาพรวมของการออกแบบและสามารถแบ่งปันใช้ร่วมกับผู้อื่นได้ และให้เห็นข้อบกพร่องหรือช่องว่างที่
เกิดขึ้น โดยเครื่องมือนี้จะรวมเนื้อหา และความช่วยเหลือเอาไว้ รวมถึง ข้อมูลที่ได้มาจากกรณีศึกษา
เปิดโอกาสในการเลือกทรัพยากรการศึกษาและใช้ประสบการณ์ของตนเองและการศึกษาจาก
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือมีความยืดหยุ่น วิธีการที่สามารถนำมาใช้ มากกว่าการกำหนดว่าวิธี
ใดถูกต้อง

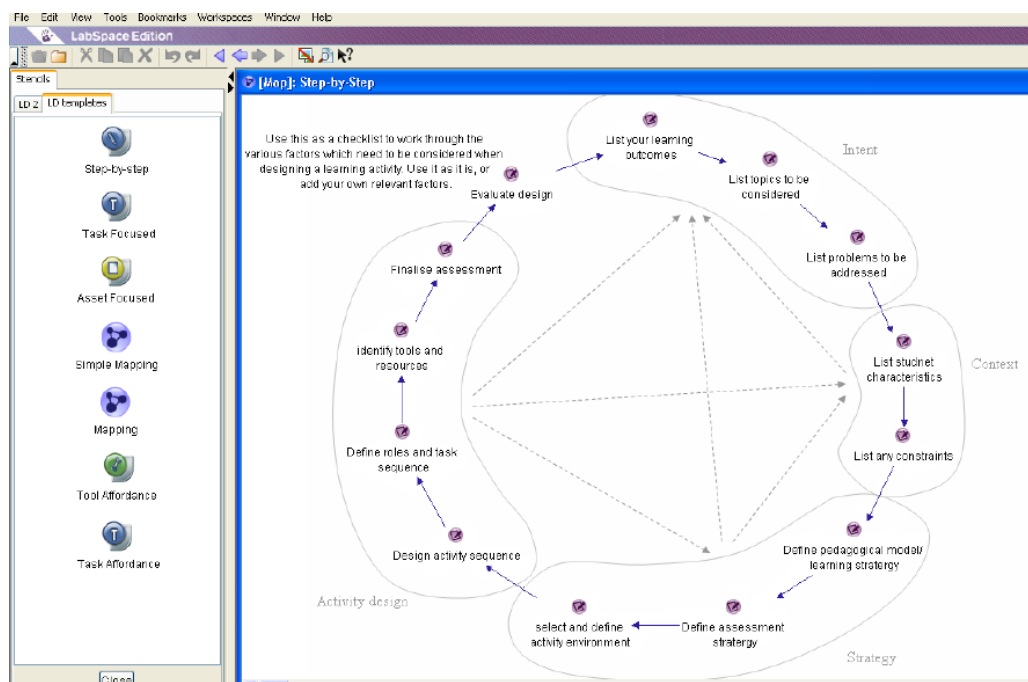
ภาพที่ 5 ภาพรวมของการออกแบบการเรียนรู้และการใช้งาน CompendiumLD

เมื่อผู้ใช้เข้าสู่โปรแกรมจะพบ ตัวอย่าง ฐานความช่วยเหลือหรือการแก้ปัญหาที่สงสัย และ กรณีศึกษา คอลัมน์ตรงกลางประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งถูกสร้างขึ้นมาจากการสำรวจ การฝึกปฏิบัติการภายนอก ประกอบด้วย Activity, Assignment, group, output, Resource, Role, Task และ VLE Tool คอลัมน์สุดท้ายแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมการเรียนรู้เริ่มจากการอ่านภารกิจที่ได้รับ Read Task 1 หลังจากนั้นดำเนินกิจกรรม Task 1 ต่อมาคือ การนำเสนอความคิดเห็น Post Comment แล้วดำเนินกิจกรรมผ่าน Forum และสุดท้ายปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย Do assignment ผ่านการกระทำ

ภาพที่ 6 การแสดงออกถึงกิจกรรมการร่วมมือโดยใช้ wiki

ภาพการออกแบบการเรียนรู้โดยใช้ map ใน Compendium โดยเป็นตัวแทนของกรณีศึกษาของการใช้ wiki ในการช่วยดำเนินการให้เกิดความร่วมมือ การร่วมกันออกแบบโดยการฝึกหัดในคอมพิวเตอร์ และมีบทบาทของครู และผู้เรียน พร้อม ๆ กับงานนั้น ๆ เครื่องมือที่เกี่ยวข้องของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะและวิธีการประเมินผล

ภาพที่ 7 หน้าที่เชื่อมต่อในการแนะนำการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน Step-by-step

ใน Compendium มีคำแนะนำในการโดยบอกเป็นขั้นตอนง่าย ๆ จากภาพในการสร้าง template ของการออกแบบการเรียนรู้ เมื่อเปิด step-by-step จะพบหน้าคำแนะนำดังกล่าว โดยเป็นแผนภาพแสดงองค์ประกอบหลักของการสร้าง และเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นรายการช่วยในการตรวจสอบการทำงานที่ควรพิจารณาเมื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเพิ่มเติมได้ตามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบ แบ่งออกเป็น 5 ระยะคือ

1. ระยะการตั้งเป้าหมาย (Intent) ประกอบด้วย การระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ (List your learning outcomes), การระบุหัวข้อเพื่อใช้พิจารณา (List topic to be considered), การระบุปัญหาที่พบ (List Problem to be addressed)
2. ระยะการศึกษาบริบท (Context) ประกอบด้วย การคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียน (List student characteristics), การระบุข้อจำกัด (List any constraints)
3. ระยะการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy) ประกอบด้วย การกำหนดรูปแบบวิธีการสอนและกลยุทธ์ในการเรียนรู้ (Define pedagogical model/learning strategy), การกำหนดกลยุทธ์วิธีการประเมินผล (Define assessment strategy), การเลือกและกำหนดกิจกรรมและสภาพแวดล้อม (Select and define activity environment)
4. ระยะการออกแบบกิจกรรม (Activity design) ประกอบด้วย การออกแบบ

กิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา (Design activity sequence), การกำหนดบทบาทและภารกิจของแต่ละช่วงเวลา (Define role and task sequence), การระบุเครื่องมือและทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ (Identify tools and resources) และการจบการประเมินผล (Finalize assessment)

5. ระยะเวลาการออกแบบการประเมินผล (Evaluate design)

ตารางที่ 5 กิจกรรมหลักใน OU LD Project

Activities	Outputs and progress
1. รวบรวมความต้องการของผู้ใช้	ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการของผู้ใช้
2. ใช้การเรียนรู้ที่มีอยู่ร่วมกับกิจกรรมกรณีศึกษา	บทวิจารณ์เกี่ยวกับศึกษารณีศึกษาจำนวน 44 กรณี และสร้างเว็บไซต์ แบ่งประเภทการจัดกิจกรรม เครื่องมือ และปัญหาอุปสรรค ระบุลักษณะและรูปแบบการใช้งาน
3. การทำความเข้าใจและแนวทางในกระบวนการออกแบบ	ระบุแนวทาง การระบุประโยชน์ที่สำคัญ การเน้นกิจกรรม ในการเลือกกระบวนการหลัก
4. การพัฒนาเครื่องมือในการออกแบบการเรียนรู้	การดัดแปลง Compendium และ Compendium LD รวมถึงการผลิต LD icon set และ LD process templates รวมถึงการปรับเปลี่ยนบริบทของความช่วยเหลือ
5. การทดสอบ การประเมินผลผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus group) และการปฏิบัติการ (Workshop)	การดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องของโปรแกรมการฝึกปฏิบัติและการสนทนากลุ่ม นำเสนอเครื่องมือที่เป็นปัจจุบันของทรัพยากรการเรียนรู้และสนับสนุน คนๆ การฝึกปฏิบัติการ และการฝึกปฏิบัติการจากภายนอก ดำเนินการในขั้นตอนที่ 1
6. การกำหนดและเปรียบเทียบการออกแบบของทรัพยากรการเรียนรู้	ที่เก็บ learning object จากภายนอก และการรวบรวมกรณีศึกษา การระบุวิธีการประเมินผล การระบุจุดแข็งของเครื่องมือภายนอกและทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับการออกแบบการเรียนรู้
7. สัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับวิธีการออกแบบของพวกเขา	สัมภาษณ์ครูจำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลและรูปแบบ โดยเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ของการฝึกปฏิบัติการในปัจจุบันและความเข้าใจที่ดีขึ้นในกระบวนการออกแบบ
8. การประเมินผลหลักสูตรในเชิงลึก	หลักสูตรใหม่ในเทคโนโลยีการศึกษา เริ่มจากการพัฒนาในเดือนกันยายน 2007 ตามรายละเอียดของกระบวนการที่ระบุความแตกต่างของขั้นตอนและวิธีการในการออกแบบ

ตารางที่ 5 กิจกรรมหลักใน OU LD Project (ต่อ)

Activities	Outputs and progress
9. การพัฒนา LD Toolbox	เครือข่ายสังคมออนไลน์ CLoudworks ได้รับการพัฒนาและในปัจจุบันได้พัฒนาแข่งขันกับทรัพยากรการศึกษาอื่นๆ
10. การได้รับการสะท้อนความคิดซ้ำ ปรับปรุงงานจากข้อเสนอแนะและการประเมินผล	ข้อเสนอแนะและการประเมินผลทำให้เกิดกิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากการพัฒนาทางด้านเทคนิคของ Compendium LD ระบุทรัพยากรการศึกษาภายนอก เครื่องมือ ทั้งหมดใน Toolbox รวมถึง การสร้างสรรค์จากทรัพยากรที่สนับสนุนและรูปแบบของการฝึกปฏิบัติการ

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่าการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ได้นำเสนอความท้าทายที่เพิ่มขึ้นต่างจากบริบทเดิม ๆ Cantoni (2008) แสดงให้เห็นถึงภาพรวมของปัญหาสำคัญ โอกาสและความท้าทายที่มีของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด โดยเขาพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของตัวที่ช่วยขับเคลื่อน open source, learning object การทำงานร่วมกันและการพัฒนาเนื้อหาที่ผ่านมาและการขับเคลื่อนในช่วงของ web 2.0

Margulies (2005) ได้กล่าวถึงความแตกต่างของรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีความแตกต่างกัน Margulies' taxonomy of different forms of Open Education Resources โดยโครงการ OU Learning Design project maps ได้มีทั้งสามสาระสำคัญที่กำหนดไว้ใน Margulies' taxonomy ได้แก่ CompendiumLD เป็นเครื่องมือของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ส่วนกรณีศึกษา ด้านการออกแบบการเรียนรู้ และเครื่องมือจากภายนอก เป็นเนื้อหาของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดและหลักปรัชญาทั่วไปในแง่ของโครงการ การรวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการออกแบบ, การพัฒนาซ้ำและการประเมินผล กล้องเครื่องมือการออกแบบการเรียนรู้ (LD toolbox) และความยืดหยุ่นและความมุ่งมั่นของผู้ใช้) เป็นตัวอย่างการดำเนินงาน OER แสดงได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 Adaptation of Margulies' taxonomy of OERs

Tool	Content	Implementation
CMS (Educommons)	Open Educational resources (OU OpenLearn, MITOCW, Paristech, Japan OCW)	Licensing tools (creative commons, GNU free)
Development tools (Connexions)	Reference (Collections, Google scholar, library of congress, wikis)	Best practice (CMU – design principles)
Social software (wiki, H2O)	Learning objects	Interoperability (IMS, SCORM, OKI)
LMS (Moodle, Sakai)	(MERLOT, Connexions, ARIADNE)	OU LD project (OU cases studies, in-depth design interviews, in-depth course evaluation, collation of different ways of thinking about the design process)
LD visualisation tool (CompendiumLD)	Different ways of thinking about design	
LD modelling tools (London Pedagogical Planner, Media Adviser)	(8LEM, mapping tools to pedagogy, Media Adviser)	
Guided instruction tools (DialogPlus, Phoebe)	OU LD project (OU case studies, collation of external case studies and resources such as the GLOBE repository, and the AUTC LD site)	
OU LD project (Identification and evaluation of LD tools, comparison of different approaches, user trials)		

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่า Cantoni อ้างอิงจาก Jhonstone and Gourley (2006) ให้ความหมายของ OER รวมถึงชุมชนของผู้ใช้คล้ายคลึงกับ Downes (2007) ที่เชื่อว่าการใช้ OER จะถูกพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อเปลี่ยนถ่ายจากผู้ให้บริการหรือผู้ใช้บริการไปสู่รูปแบบของชุมชนที่มีความร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนา สำหรับคาโทนิ ชุมชนของการใช้ร่วมกันภายใต้

บริบทของ OERs มีการสร้างและการใช้เป็นกุญแจสำคัญ OERs เป็นทรัพยากรที่มีศักยภาพถูกอนุญาตให้เข้าถึงได้ W. Von Humboldt's ใช้คำว่า 'ergen' and 'enérgeia' โดย หมายถึง ผลิตภัณฑ์และกระบวนการในแง่ของ OERs ทรัพยากรตัวเองคือ 'ergen' แต่มูลค่าที่แท้จริงอยู่ในกระบวนการวิธีในการสร้างโดยครูและถูกใช้โดยผู้เรียน ส่วน 'enérgeia' คือกระบวนการออกแบบ จากการประเมินผล CompendiumLD tool แสดงให้เห็นถึงการช่วยให้กระบวนการออกแบบชัดเจนมากยิ่งขึ้นและเอื้อต่อการพัฒนาและร่วมแบ่งปันความเข้าใจของกระบวนการออกแบบผลผลิตที่ได้นี้เราเรียกว่า 'ergen'

เมื่อนำการออกแบบการเรียนรู้มาสังเคราะห์ร่วมกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ถูกสร้างขึ้นจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สามารถแสดงข้อมูลของแต่ละชั้นแสดงได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สังเคราะห์การออกแบบการเรียนรู้ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามขั้นตอนของ Learning Design Process ที่ใช้กับบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Britain, 2004)

โดยแทนตัวเลขกำกับแถวด้านบนมีความหมายตามสถาบันที่ให้บริการทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดดังต่อไปนี้

- 1) OpenER Open University of the Netherlands
- 2) University of the Western Cape Free Courseware Project
- 3) United Nation University OCW
- 4) Klagenfurt OCW
- 5) Open University Design Project

ขั้นตอน	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1. การวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษา	สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองประชาชนในประเทศเป็นหลักให้มีความรู้ในระดับ	สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในการเผยแพร่ความรู้ตามนโยบายการศึกษา	พัฒนาจากการสร้างวัสดุการเรียนการสอนของศูนย์การวิจัยและฝึกอบรม UNU	หลักสูตรการศึกษาเพื่อบริการให้แก่ประชาชน เนื้อหาเป็นเนื้อหาเป็นภาษาเยอรมัน	มุ่งเน้นการช่วยเหลือครูในการออกแบบ
วัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้	หลักให้มีความรู้ในระดับอุดมศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื้อหาเป็นภาษาดัตช์ มีการระบุวัตถุประสงค์	ระดับการเผยแพร่ความรู้ตามนโยบายการศึกษาของอเมริกา มี	การวิจัยและการฝึกอบรม UNU Research and Training Centres and Programmes เพื่อเผยแพร่ความรู้การระบุ	เนื้อหาเป็นภาษาเยอรมัน Klagenfurt OCW พัฒนามาจาก e-learning มหาวิทยาลัยตามนโยบาย	มุ่งเน้นการช่วยเหลือครูในการออกแบบ หรือการประยุกต์ใช้กิจกรรมและทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีอยู่

ตารางที่ 7 สังเคราะห์การออกแบบการเรียนรู้ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (ต่อ)

ขั้นตอน	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1. การวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษา ระบุวัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)	การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา	การระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา	วัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา		การระบุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา
2. การพัฒนาคำอธิบายและ การดำเนินการกิจกรรม	มีคำอธิบายหลักสูตร และ แนวทางการดำเนินการกิจกรรม ระยะเวลาการสอน	มีคำอธิบายหลักสูตร และ แนวทางการดำเนินการกิจกรรม ระยะเวลาการสอน	มีคำอธิบายหลักสูตร และ แนวทางการดำเนินการกิจกรรม ระยะเวลาการสอน	มีคำอธิบายหลักสูตร และ แนวทางการดำเนินการกิจกรรม ระยะเวลาการสอน	มีคำอธิบายหลักสูตร และ แนวทางการดำเนินการกิจกรรม ระยะเวลาการสอน
3. การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ เขียนแผนผังขั้นตอนการร่วม กิจกรรมของผู้เรียน	กำหนดแนวทางการศึกษาใน ลักษณะของการบรรยาย ยังไม่มี แผนผังการดำเนินการกิจกรรม ของผู้เรียน	กำหนดแนวทางการศึกษาใน ลักษณะของการบรรยาย ยังไม่มี แผนผังการดำเนินการกิจกรรม ของผู้เรียน	กำหนด แนวทาง การศึกษาใน ลักษณะของ การบรรยาย ยัง ไม่มีแผนผังการดำเนินการ กิจกรรม ของผู้เรียน	กำหนด แนวทาง การศึกษาใน ลักษณะของ การบรรยาย ยัง ไม่มีแผนผัง การดำเนินการ กิจกรรม ของผู้เรียน	กำหนด แนวทาง การศึกษาใน ลักษณะของ การบรรยาย และมีแผนผัง การดำเนินการ กิจกรรม ของผู้เรียน
4. การกำหนดทรัพยากร การศึกษา แหล่งการเรียนรู้	วัสดุและทรัพยากร การศึกษา สนับสนุนภาษา ตัดซ์ สนับสนุน การใช้Search engine การเชื่อมโยง แหล่งการเรียนรู้ และร่วมมือ	วัสดุและทรัพยากร การศึกษาเป็น ภาษาอังกฤษ สนับสนุน การเชื่อมโยงไป ยังแหล่งการเรียนรู้ มีการตั้งคำถาม ฝึกหัดให้คิด ผล	วัสดุและทรัพยากร การศึกษาเป็น ภาษาอังกฤษ เน้นสิ่งพิมพ์ใน รูปแบบเอกสาร อิเล็กทรอนิกส์, slide share	วัสดุและทรัพยากร การศึกษาเป็น เยอรมัน เน้นสิ่งพิมพ์ใน รูปแบบสื่อ สิ่งพิมพ์ เอกสาร อิเล็กทรอนิกส์	วัสดุและทรัพยากร การศึกษาเป็น ภาษาอังกฤษ เน้นสิ่งพิมพ์ใน รูปแบบ เอกสาร อิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 7 สัณเคราะห์การออกแบบการเรียนรู้ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (ต่อ)

ขั้นตอน	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4. การกำหนด ทรัพยากร การศึกษา แหล่งการ เรียนรู้ (ต่อ)	ระหว่าง หน่วยงานภายใน สถาบันของ ตนเองและจาก หน่วยงาน ต่างประเทศ	ป้อนกลับ ระหว่างผู้เรียน และผู้สอน ฐาน ความช่วยเหลือ แนะนำผู้เรียน เอกสาร อิเล็กทรอนิกส์ ประกอบการ สอน การเขียน Blog การใช้วัสดุ การเรียนรู้จาก Youtube			Mind Mapping เครื่องมือ เฉพาะที่ช่วย ในการ ออกแบบ wiki
5. การดำเนิน กิจกรรมของ ผู้เรียน	ดำเนินการ เรียนรู้ด้วย ตนเองตามความ สนใจ	ดำเนินการ เรียนรู้ด้วย ตนเองตามความ สนใจ	ดำเนินการ เรียนรู้ด้วย ตนเองตาม ความสนใจ	ดำเนินการ เรียนรู้ด้วย ตนเองตาม ความสนใจ	ดำเนินการ ตามขั้นตอนที่ ได้ระบุไว้
6. การ สนับสนุนให้ ผู้เรียน ประยุกต์ใช้ ความรู้	ยังไม่พบการให้ ผู้เรียน ประยุกต์ใช้ ความรู้	ยังไม่พบการให้ ผู้เรียน ประยุกต์ใช้ ความรู้	ยังไม่พบการให้ ผู้เรียน ประยุกต์ใช้ ความรู้	ยังไม่พบการ ให้ผู้เรียน ประยุกต์ใช้ ความรู้	ออกแบบตาม ผลงานของ ตนเองและ สนับสนุนการ นำไปใช้
7. การร่วม สะท้อน ความคิดและ แบ่งปันผลงาน การประเมินผล งาน	มีชุมชนการ เรียนรู้ให้ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์ร่วม แบ่งปันความรู้ และความ คิดเห็นผ่าน Blog, , Forum	มีผลงานผู้เรียน คนอื่นเพื่อเป็น แนวทางใน การศึกษาและ ผู้เรียนร่วมแสดง ความคิดเห็น ผ่าน Blog	มีผลงานผู้เรียน คนอื่นเพื่อเป็น แนวทางใน การศึกษาและ ร่วมแสดงความ คิดเห็นผ่าน Blog	มีผลงาน ผู้เรียนคนอื่น และร่วมแสดง ความคิดเห็น ผ่าน Blog	มีการสะท้อน ความคิดซ้ำ ๆ ปรับปรุงงาน จาก ข้อเสนอแนะ และมีการ ประเมินผล งาน

จากตารางที่ 7 สรุปได้ว่ากระบวนการออกแบบการเรียนรู้ (Learning Design Process) สำหรับการออกแบบเครื่องมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มาวิเคราะห์ร่วมกับมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะของการให้บริการทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จะประกอบด้วย 7 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. การวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษา ระบุวัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้
2. การพัฒนาคำอธิบายและการดำเนินกิจกรรม
3. การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ เขียนแผนผังขั้นตอนการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน
4. การกำหนดทรัพยากรการศึกษา แหล่งการเรียนรู้
5. การดำเนินกิจกรรมของผู้เรียน
6. การสนับสนุนให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้
7. การร่วมสะท้อนความคิดและแบ่งปันผลงาน การประเมินผลงาน

1.8 ครีเอทีฟคอมมอนส์ (Creative Commons)

สำหรับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดและการออกใบอนุญาตด้านลิขสิทธิ์นั้น Commonwealth of Learning (2010) ได้กล่าวว่า ขอบเขตด้านลิขสิทธิ์ ถูกกำหนดโดยการกำหนดการเข้าถึงเนื้อหา เพื่อให้ผู้ใช้งานใช้ตามสิทธิ์ที่ถูกกำหนดไว้ เช่นสามารถนำไปใช้ได้ฟรี และสามารถปรับเปลี่ยน ดัดแปลงเนื้อหาได้ เป้าหมายของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จะกลายเป็นคลังสะสมองค์ความรู้ ด้านเนื้อหาทางการศึกษา และทรัพยากรการเรียนรู้นอกหลักสูตร ไม่ใช่เพียงถูกสร้างขึ้นจากนักการศึกษาเท่านั้นแต่โรงเรียน และสถานศึกษา ยังสามารถมีส่วนร่วมในการผลิตทรัพยากรการเรียนรู้เหล่านั้น ดังนั้นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจะเติบโตไปพร้อมกับจำนวนของผู้สร้างองค์ความรู้

ในขั้นตอนนี้มีคำถามที่ควรหาคำตอบคือ 1) ทรัพยากรการศึกษาแตกต่างจากวัสดุที่ให้เข้าใช้ฟรีในอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่อย่างไร 2) ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดสามารถสร้างองค์ความรู้ นอกเหนือจากความรู้รูปแบบดั้งเดิมประเภทเอกสาร ตำรา หนึ่งในคำตอบที่ดีที่สุดของคำถามนี้ คือกรณีศึกษาของการพิจารณาเกี่ยวกับ Technological Protection Measure (TPM) มาตรการการคุ้มครองสื่อทางเทคโนโลยี ของสื่อใหม่ที่มีมากขึ้นอย่างแพร่หลายและได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย ในหลายๆ ประเทศ

TPMs ช่วยให้ผู้ผลิตสินค้าทางเทคโนโลยีบางอย่าง เช่น ภาพยนตร์ เพลง หรือ ข้อความสามารถล็อกไฟล์ดิจิทัล ตามที่ผู้ผลิตกำหนด ตัวอย่างเช่น TPM สามารถป้องกันไฟล์ MP3 ลักษณะของการเล่นเพลงบนเครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่า 1 เครื่อง การป้องกันไฟล์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-book จากการคัดลอก ลงในเอกสารอื่น ในบางกรณี TPM ยังสามารถป้องกันการใช้งานในลักษณะของ applications เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานเช่นการกำหนดการใช้เสียงพูดของโปรแกรมสำหรับ

การใช้งานจากผู้พิการทางสายตา TPM ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อมีจุดมุ่งหมายในการจำกัดการใช้งาน แต่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและเหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์ทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สื่อนี้ในเชิงพาณิชย์

อีกหนึ่งตัวอย่างคือ สนธิสัญญาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต WIPO ทำให้มีการใช้งานของ TPM ตามกฎหมาย ในประเทศที่มีสนธิสัญญา ดังกล่าว และเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจ ในการกำหนดลิขสิทธิ์ของเนื้อหาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อความเป็นธรรมในการใช้เนื้อหา แต่มีเพียงไม่กี่ประเทศเท่านั้นในการใช้กฎหมายลักษณะนี้

อีกตัวอย่างที่ดีในการร่วมแบ่งปันวิดีโอบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นลักษณะของเทคโนโลยีใหม่ที่มีโฮสต์ตั้งเป็นบริการช่วยในการขยายเพิ่มปริมาณของวิดีโอในลักษณะการถูกสร้างขึ้นเอง ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเรียนการสอนอย่างมีศักยภาพ ในการเผยแพร่และใช้งานซึ่งมักมีลิขสิทธิ์ในการใช้วิดีโอเหล่านี้เพื่อการศึกษาและห้ามใช้ในเชิงพาณิชย์ แต่อย่างไรก็ตามอาจมีอุปสรรคในการผลิต และการเผยแพร่วิดีโอในการเรียนการสอน เนื่องจากการใช้สื่อในบางเนื้อหามักมีแนวโน้มต้องใช้เนื้อหาของสื่ออื่นเข้ามาร่วม เช่น การเรียนการสอนเกี่ยวกับการเมือง การเลือกตั้ง อาจจำเป็นต้องใช้เนื้อหาจากการรายงานข่าวในปัจจุบันเข้าไปมีส่วนร่วม และยังคงคำนึงถึงลิขสิทธิ์ของเนื้อหาที่นำมาประกอบจากแหล่งข้อมูล และการนำมาใช้แพร่กระจายในลักษณะของเนื้อหาบนเครือข่าย หรือการสื่อสารในลักษณะของไฟล์ดิจิทัล ซึ่งสามารถตรวจการละเมิดลิขสิทธิ์ได้อย่างรวดเร็ว ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จึงเป็นทางออกในการลดข้อจำกัดเหล่านี้ และความสะดวกในการใช้ สำหรับประเทศที่มีกฎหมายด้านลิขสิทธิ์ ซึ่งจะมีข้อจำกัดทางการใช้งาน และทำให้เกิดวิธีการเรียนรู้ที่ปราศจากอุปสรรค ของการแบ่งปันการใช้และการสร้างความรู้

ในขณะที่ความสนใจเรื่องลิขสิทธิ์ในยุคของอินเทอร์เน็ตมีมากขึ้น แต่ในความเป็นจริงสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนายังมีความจำเป็นในการเรียนรู้ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสือ และพัฒนาให้เข้ากับลักษณะทางกายภาพของประเทศตนเอง ด้านการผลิตเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างกว้างขวาง เช่น ในประเทศแอฟริกา กลุ่มนักศึกษาจาก University of Cape Town ได้ใช้ระยะเวลาหลายปีเพื่อร่วมกันศึกษา พัฒนา และผลิต หนังสือเรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ ที่ดีเพื่อนักเรียน เกี่ยวกับการทดลองสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา (FHSST) project7 ซึ่งเป็นโครงการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ที่น่าสนใจ และมีลิขสิทธิ์ถูกต้อง ซึ่งช่วงแรกของโครงการ FHSST ไม่ได้มีการระบุสิทธิ แต่ต่อมามีการเรียกร้องให้มีสิทธิในการใช้และการปรับใช้ตำราที่สร้างขึ้น ซึ่งในการปฏิบัติจริงของโครงการอนุญาตให้มีการพิมพ์ซ้ำและนำไปขายทางการค้า หรือการแก้ไขเนื้อหาให้สมบูรณ์ หรือคล้ายคลึงกับลักษณะของต้นฉบับ แต่ต้องให้บริการแก่ประชากรที่มีกลุ่มขนาดใหญ่ และ

อยู่ภายใต้เงื่อนไขของสิทธิ์การอนุญาตการเข้าถึงเนื้อหาที่เรียกว่า “GNU Free Documentation License”

ใบอนุญาตด้านลิขสิทธิ์หรือเรียกว่า ครีเอทีฟคอมมอนส์ เป็นหนึ่งในนวัตกรรมด้านลิขสิทธิ์เพื่อการคุ้มครองและอนุญาตให้กับกลุ่มของผู้ผลิตสิ่งต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่สามารถใช้งานได้ง่ายขึ้น และเป็นวิธีการเพื่อเติมเต็ม ลดข้อขัดแย้งด้านลิขสิทธิ์ ในแง่ของกฎหมาย และแจ้งสิทธิ์สู่ผู้ใช้งานซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความหลากหลายด้านการใช้งานที่แตกต่างกัน เช่น สิทธิ์ที่สามารถจะขายเพื่อผลกำไรจากการแปลจากภาษาหนึ่ง เป็นอีกภาษาหนึ่ง, สิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปเป็นแบบอื่น ๆ ในขณะที่บางสิทธิ์อนุญาตให้แปลง ลักษณะของไฟล์ให้สามารถใช้ได้กับทุกรูปแบบตามความเหมาะสมของเทคโนโลยีรองรับเท่านั้นแต่ยังไม่มีมากนักเนื่องจากกฎหมายยังให้สิทธิ์อนุญาตผู้ผลิตเนื้อหาตัดสินใจด้วยตนเองว่าสิ่งที่พวกเขาผลิตนั้นจะยินยอมอนุญาตในลักษณะใดบ้างกับผู้นำไปใช้

โดยสรุป เหตุผลสำคัญของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มีความสำคัญเพื่อการสร้างความรู้ให้เจริญเติบโต พัฒนาความรู้ โดยไม่มีการเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเข้าถึงความรู้ เช่นโครงการ FHSST ในช่วงต้นที่พัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในรูปแบบของตำรา สิ่งพิมพ์ ในประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งมีความแตกต่างกันด้านการศึกษาของคนในสังคมในการไม่รู้หนังสือ และในด้านของทรัพยากรที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการมีทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีเพิ่มมากขึ้น เราสามารถลดปัญหาด้านสิทธิ์ในการเข้าถึงโดยการใช้ครีเอทีฟคอมมอนส์ เป็นสิ่งกำหนดเพื่อให้ผู้ใช้รับทราบและรับรู้ถึงสิทธิ์ของตนเองในการเข้าถึงทรัพยากรดังกล่าว

แนวคิดการสงวนลิขสิทธิ์ เป็นผลจากปรัชญาทุนนิยมที่เชื่อว่าสังคมต้องกำหนดความเป็นเจ้าของทรัพยากรให้ชัดเจนเพื่อให้การซื้อขายเป็นไปได้อย่างราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ยุคแรก: กรรมสิทธิ์ต่อทรัพย์สินเช่นบ้านที่ดินอาหาร

ยุคต่อมา: กรรมสิทธิ์ต่อทรัพย์สินทางปัญญาเช่นสิ่งประดิษฐ์ความคิดสร้างสรรค์

เป็นผลจากปรัชญาทุนนิยมที่เชื่อว่าการผลิตต้องเกิดขึ้นจากแรงจูงใจเช่นการสร้างสรรค์ผลงานต้องมีแรงจูงใจทางการค้า (ชิตพงษ์ กิตตินราดร, 2555)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 27 การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕(๕) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำได้ดังต่อไปนี้

1. ทำซ้ำหรือดัดแปลง

2. เผยแพร่ต่อสาธารณชนมาตรา 69 ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของ

นักแสดงตามมาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 หรือมาตรา 52 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาทถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้าผู้กระทำ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปีหรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

สัญลักษณ์เงื่อนไขครีเอทีฟคอมมอนส์โดยสรุป

แสดงที่มา (by) หมายถึง :

คุณยินยอมให้ผู้อื่นคัดลอก แจกจ่าย จัดแสดง และเผยแพร่ผลงานของคุณ (รวมทั้งงานที่ดัดแปลงจากมัน) – แต่ก็ต่อเมื่อพวกเขาประกาศด้วยว่างานนั้นเป็นของคุณ

ไม่ใช่เพื่อการค้า (nc) หมายถึง :

คุณยินยอมให้ผู้อื่นคัดลอก แจกจ่าย จัดแสดง และเผยแพร่ผลงานของคุณ (รวมทั้งงานที่ดัดแปลงจากมัน) – แต่สำหรับจุดประสงค์ที่ไม่ใช่เพื่อการค้าเท่านั้น

ไม่ดัดแปลง (nd) หมายถึง :

คุณยินยอมให้ผู้อื่นคัดลอก แจกจ่าย จัดแสดง และเผยแพร่ผลงานของคุณ เฉพาะงานที่เหมือนต้นฉบับทุกประการเท่านั้น ไม่ใช่งานที่ถูกแก้ไขดัดแปลง

อนุญาตแบบเดียวกัน (sa) หมายถึง :

คุณยินยอมให้ผู้อื่นแจกจ่ายงานดัดแปลง ด้วยสัญญาอนุญาตที่เหมือนกับที่ใช้กับงานของคุณเท่านั้น เงื่อนไขเหล่านี้ สามารถประกอบใช้ร่วมกันได้ เช่น:

หมายถึง สัญญาอนุญาตแบบ แสดงที่มา-อนุญาตแบบเดียวกัน (by-sa)

หมายถึง แสดงที่มา-ไม่ใช่เพื่อการค้า-ไม่ดัดแปลง (by-nc-nd)

ผู้ใช้สามารถเลือกผสมสิทธิ์ได้ 6 แบบ

CC-by ให้เผยแพร่ดัดแปลงโดยต้องระบุที่มา

CC-by-sa ให้เผยแพร่ดัดแปลงโดยต้องระบุที่มาและต้องเผยแพร่งานดัดแปลงโดยใช้สัญญาอนุญาตเดียวกัน

CC-by-nd ให้เผยแพร่โดยต้องระบุที่มาแต่ห้ามดัดแปลง

CC-by-nc ให้เผยแพร่ดัดแปลงโดยต้องระบุที่มาแต่ห้ามใช้เพื่อการค้า

CC-by-nc-sa ให้เผยแพร่ดัดแปลงโดยต้องระบุที่มาแต่ห้ามใช้เพื่อการค้า และต้องเผยแพร่งานดัดแปลงโดยใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกัน

CC-by-nc-nd ให้เผยแพร่โดยต้องระบุที่มาแต่ห้ามดัดแปลงและห้ามใช้เพื่อการค้า

ครีเอทีฟคอมมอนส์ 3.0 ในประเทศไทย

ครีเอทีฟคอมมอนส์คอร์ปอเรชัน (ต่อไปจะเรียกว่า “ซีซี”) ไม่ใช่สำนักงานกฎหมายและไม่ได้ให้บริการทางกฎหมาย การแจกจ่ายสัญญาอนุญาตนี้ ไม่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์แบบนายความกับลูกค้า ซีซีจัดให้มีข้อความเหล่านี้ตามสภาพที่เป็นอยู่ ซีซีไม่ให้อำนาจประกันใด ๆ เกี่ยวกับข้อความที่ได้จัดให้ และปฏิเสธความรับผิดชอบต่อค่าเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการนำข้อความดังกล่าวไปใช้

สัญญาอนุญาต คือ งานได้จัดให้ใช้ได้ตามข้อตกลงของสัญญาอนุญาตสาธารณะของซีซีนี้ (ต่อไปจะเรียกว่า “ซีซีพีแอล”) งานได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ และหรือกฎหมายอื่นที่ใช้บังคับ ห้ามนำงานไปใช้อย่างอื่น นอกจากการใช้ที่ได้รับอนุญาตนี้หรือตามกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยการใช้อิทธิใด ๆ ต่องานซึ่งได้จัดให้นี้ ท่านตกลงยอมรับและผูกพันตน ตามข้อตกลงทั้งหลายของสัญญาอนุญาตนี้ ผู้อนุญาตมอบสิทธิที่ระบุไว้ในสัญญานี้ให้ท่าน เพื่อตอบแทนท่านที่ยอมรับข้อตกลงและเงื่อนไขทั้งหลายดังกล่าว คำว่า “งาน” “ท่าน” และ “ผู้อนุญาต” ใช้คำนิยามตามที่ระบุไว้ข้างล่างนี้

1. คำนิยาม ได้มีการกำหนดดังนี้

1.1 “งานดัดแปลง” หมายความว่า งานที่ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ ทั้งนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

1.2 “งานรวบรวม” หมายความว่า งานที่มีลักษณะเป็นการนำเอางานอื่น มา รวบรวมหรือประกอบเข้ากัน หรือเป็นการนำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใด ซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้ โดยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อื่นใด มารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน ซึ่งไม่ใช่การเลียนแบบหรือการดัดแปลงงานของบุคคลอื่น

1.3 “แจกจ่าย” หมายความว่า การจัดให้มีงานต้นฉบับหรือสำเนาของงานหรืองาน

ดัดแปลง ไม่ว่าในรูปแบบใด ให้ประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ได้ โดยการขายหรือการโอนกรรมสิทธิ์อื่นใด

1.4 “ผู้อนุญาต” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือกลุ่มนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้เสนองานให้ใช้ข้อตกลงของสัญญาอนุญาตนี้

1.5 “ผู้สร้างสรรค์” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล นิติบุคคล หรือกลุ่มนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้ทำหรือสร้างสรรค์งานขึ้น

1.6 “งาน” หมายความว่า งานอันมีลิขสิทธิ์ที่เสนอให้ใช้ข้อตกลงของสัญญาอนุญาตนี้

1.7 “ท่าน” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้ใช้สิทธิตามสัญญาอนุญาตนี้ โดยไม่เคยฝ่าฝืนข้อตกลงของสัญญานี้ที่เกี่ยวกับงานมาก่อนหรือได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตามสัญญานี้ได้ แม้ว่าได้เคยกระทำการฝ่าฝืนมาก่อนก็ตาม

1.8 “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” หมายความว่า ทำให้งานปรากฏต่อสาธารณชน โดยการแสดง การบรรยาย การสวด การบรรเลง การทำให้งานปรากฏด้วยเสียงหรือภาพหรือโดยวิธีอื่นใด

1.9 “ทำซ้ำ” หมายความว่า คัดลอก เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกเสียงและภาพ จากงานต้นฉบับ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และในกรณีของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้หมายความถึง คัดลอกหรือทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากสื่อบันทึกใด ไม่ว่าด้วยวิธีใด ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ ทั้งนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

1.10 “ลิขสิทธิ์” หมายความว่า สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น รวมถึงสิทธิของนักแสดง ทั้งนี้ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศไทย

2. ข้อจำกัดการใช้ลิขสิทธิ์

สัญญาอนุญาตนี้ ไม่มีข้อความใดที่มุ่งหมายจะลดทอน จำกัด หรือห้าม การใช้งานใด ๆ ที่ไม่ใช่ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิการใช้งานใดซึ่งสามารถใช้ได้โดยมีข้อจำกัดหรือโดยได้รับข้อยกเว้นมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามกฎหมายลิขสิทธิ์หรือกฎหมายอื่นที่ใช้บังคับอยู่

3. การอนุญาต

ภายใต้ข้อตกลงและเงื่อนไขของสัญญาอนุญาตนี้ ผู้อนุญาตตกลงอนุญาตให้ท่านใช้สิทธิในงานได้ทั่วโลก โดยไม่มีค่าสิทธิและโดยไม่ผูกขาด ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามที่ระบุไว้ข้างล่างนี้

3.1 ทำซ้ำงาน นำงานไปรวมอยู่ในงานรวบรวมชุดเดียวหรือหลายชุด และทำซ้ำงานที่อยู่ในงานรวบรวมดังกล่าว

3.2 สร้างสรรค์และทำซ้ำงานดัดแปลง แต่ทั้งนี้ งานดัดแปลงรวมทั้งงานแปลใด ใน

สื่อใดนั้นจะต้องแสดงที่มาอย่างเหมาะสมโดยการติดป้าย ทำเครื่องหมาย หรือระบุอย่างชัดเจนว่า ได้ดัดแปลงงานเดิมหรืองานเดิมได้ถูกดัดแปลง

3.3 แจกจ่ายและเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงาน รวมถึงงานที่อยู่ในงานรวบรวม และ

3.4 แจกจ่ายและเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานดัดแปลง

สิทธิดังกล่าวข้างต้น สามารถใช้ได้ในเรื่องใด ๆ และในรูปแบบใด ๆ ที่รู้จักกันในขณะนี้ หรือที่จะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต

สิทธิดังกล่าวข้างต้นรวมถึงสิทธิในการแก้ไขปรับปรุงที่จำเป็นทางเทคนิค เพื่อให้สามารถใช้สิทธิในเรื่องอื่น ๆ หรือในรูปแบบอื่น ๆ ได้

ผู้อนุญาตขอสงวนสิทธิที่พึงประสงค์ที่ไม่ได้อนุญาตไว้โดยชัดแจ้งตามสัญญาอนุญาตนี้ รวมถึงสิทธิที่ระบุไว้ตามข้อ 4.4 แต่ทั้งนี้ ไม่จำกัดอยู่เพียงแคสิทธิดังกล่าว

4. ข้อจำกัดในการอนุญาต

การอนุญาตที่ให้ในข้อ 3 ข้างต้น ต้องอยู่ภายใต้บังคับและถูกจำกัดไว้ด้วยข้อกำหนดดังต่อไปนี้

4.1 ท่านสามารถแจกจ่ายหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานได้ ก็แต่โดยใช้อัตกอลงตามสัญญาอนุญาตนี้เท่านั้น

4.1.1 ท่านต้องแนบสำเนาหรือระบุที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตของสัญญาอนุญาตนี้ ในสำเนางานทุกฉบับที่ท่านแจกจ่ายหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน

4.1.2 ท่านไม่อาจเสนอหรือกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ต่องาน ที่เป็นการจำกัดข้อตกลงของสัญญาอนุญาตนี้ หรือที่เป็นการจำกัดความสามารถของผู้รับงานในการที่จะใช้สิทธิที่ได้รับตามข้อตกลงในสัญญาอนุญาตนี้

4.1.3 ท่านจะอนุญาตช่วงให้บุคคลอื่นใช้สิทธิในงานไม่ได้

4.1.4 ท่านต้องแนบประกาศทั้งหมดที่อ้างถึงสัญญาอนุญาตนี้ และอ้างถึงข้อความปฏิเสธความรับผิดชอบในการรับประกันต่างๆ ไปกับสำเนางานทุกฉบับที่ท่านแจกจ่ายหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน

4.1.5 เมื่อท่านแจกจ่ายหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงาน ท่านไม่อาจใช้มาตรการทางเทคโนโลยีใดๆ กับงาน ที่มีผลเป็นการจำกัดความสามารถของผู้รับงานจากท่าน ในการที่จะใช้สิทธิที่ได้รับตามข้อตกลงในสัญญาอนุญาตนี้

4.1.6 ข้อ 4.1 นี้ ใช้บังคับกับงานที่อยู่ในงานรวบรวมด้วย แต่งานรวบรวมนั้น ไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตตามข้อตกลงของสัญญาอนุญาตนี้

4.1.7 ถ้าท่านเป็นผู้จัดทำงานรวบรวม ท่านต้องเอาชื่อของผู้อนุญาตออก

จากงานรวบรวมเท่าที่สามารถทำได้ เมื่อผู้อนุญาตคนใดแจ้งให้ท่านทำเช่นนั้นตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4.3

4.1.8 ถ้าท่านเป็นผู้จัดทำงานดัดแปลง ท่านต้องเอาชื่อของผู้อนุญาตออกจากงานดัดแปลงเท่าที่สามารถทำได้ เมื่อผู้อนุญาตคนใดแจ้งให้ท่านทำเช่นนั้นตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4.3

4.2 ท่านไม่อาจใช้สิทธิใด ๆ ที่ท่านได้รับตามข้อ 3 ข้างต้น ด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าหรือเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนทางการเงินเป็นการส่วนตัว การนำงานไปแลกเปลี่ยนกับงานอื่นอันมีลิขสิทธิ์ ด้วยวิธีการอนุญาตให้ผู้อื่นมีสิทธิใช้งานทางอินเทอร์เน็ต หรือโดยวิธีการอื่น ไม่ถือว่าเป็นการใช้สิทธิโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า หรือเพื่อประโยชน์ทางการค้า หรือเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนทางการเงินเป็นการส่วนตัว ถ้าไม่มีการชำระเงินเป็นค่าตอบแทนใด ๆ ในการแลกเปลี่ยนงานอันมีลิขสิทธิ์ดังกล่าว

4.3 ถ้าท่านเป็นผู้แจกจ่ายหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งงานดัดแปลงหรืองานรวบรวมใด ๆ เว้นแต่มีคำขอตามข้อ 4.1 ท่านต้องแนบประกาศเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ทั้งปวงของงานนั้น และจัดให้มีข้อมูลเหล่านี้เพิ่มเติม ตามความเหมาะสมของสื่อและวิธีการที่ท่านใช้ คือ

4.3.1 ชื่อของผู้สร้างสรรค์งาน (หรือนามแฝง ถ้ามีการใช้) หากมีให้ไว้ และหรือชื่อของบุคคลอื่นหรือองค์กรอื่น ถ้าผู้สร้างสรรค์หรือผู้อนุญาต กำหนดให้บุคคลอื่นหรือองค์กรอื่นเป็นผู้มีสิทธิ เช่น องค์กรผู้สนับสนุน สำนักพิมพ์ วารสาร เป็นต้น เพื่อยอมรับสิทธิของบุคคลหรือองค์กรดังกล่าว ในประกาศเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ของผู้อนุญาต ข้อตกลงเกี่ยวกับบริการ หรือด้วยวิธีการอื่นที่เหมาะสม

4.3.2 ชื่อของงาน ถ้ามี

4.3.3 ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตของสัญญาอนุญาต ถ้ามี ซึ่งผู้อนุญาตได้กำหนดให้ใช้กับงานเท่าที่สามารถทำได้ตามสมควรเว้นแต่ที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตนั้นไม่ได้อ้างถึงประกาศเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ หรือสัญญาอนุญาตที่ได้กำหนดให้ใช้กับงานดังกล่าว

4.3.4 โดยสอดคล้องกับข้อ 3.2 ในกรณีของงานดัดแปลง ให้ระบุชื่อของงานที่นำมาใช้ในงานดัดแปลง และชื่อของผู้สร้างสรรค์งานนั้น (หรือนามแฝง ถ้ามีการใช้) ถ้ามีการระบุชื่อตามที่กำหนดในข้อ 4.3 นี้ อาจทำได้ด้วยวิธีการใด ๆ ที่เหมาะสม

ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการดัดแปลงหรืองานรวบรวม ถ้ามีการระบุชื่อของผู้สร้างสรรค์งานดัดแปลงหรืองานรวบรวม อย่างน้อยต้องระบุชื่อของผู้สร้างสรรค์คนอื่น ๆ ที่มีส่วนในการสร้างสรรค์งานนั้น ในลักษณะที่มีความโดดเด่นไม่น้อยกว่ากัน

เพื่อหลีกเลี่ยงข้อสงสัย ท่านอาจใช้การแจ้งชื่อของผู้มีส่วนร่วมในการทำงานเหล่านั้น ตามที่ได้

ระบุไว้ ในข้อนี้ เพื่อแสดงการยอมรับสิทธิดังที่ได้ระบุไว้ข้างต้นก็ได้ และโดยการใช้สิทธิของท่านตาม สัญญาอนุญาตนี้ ท่านต้องไม่อ้างโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายว่า ท่านมีความเกี่ยวข้องหรือได้รับการ สนับสนุน หรือได้รับการรับรองจากผู้สร้างสรรค์งานเดิม ผู้อนุญาต หรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการสร้าง งานนั้น โดยมีได้รับอนุญาตเป็นหนังสือก่อนอย่างชัดแจ้งจากผู้สร้างสรรค์ ผู้อนุญาต หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งานนั้น

4.4 เพื่อหลีกเลี่ยงข้อสงสัย

4.4.1 ผู้อนุญาตขอสงวนสิทธิในการเรียกเก็บค่าสิทธิและค่าเสียหาย

สำหรับการใช้สิทธิใด ๆ ของท่านที่ได้รับตามสัญญาอนุญาตนี้ ถ้าการใช้สิทธิของท่านทำไปโดยมี วัตถุประสงค์อื่น นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่มีใช้เพื่อการค้าซึ่งได้รับอนุญาตตาม ข้อ 4.2 เว้นแต่ผู้ อนุญาตได้ละสิทธิ ที่จะเรียกเก็บค่าสิทธิและค่าเสียหายดังกล่าวแล้ว และ

4.4.2 ผู้อนุญาตขอสงวนสิทธิในการเรียกเก็บค่าสิทธิและค่าเสียหาย ไม่ว่า

โดยตนเองหรือโดยมอบหมายให้องค์กรอื่นดำเนินการในกรณีที่ผู้อนุญาตเป็นสมาชิกขององค์กรจัดเก็บ ค่าสิทธิ และได้มอบอำนาจให้องค์กรนั้นบริหารโครงการอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยสมัครใจ สำหรับการ ใช้ สิทธิใด ๆ ของท่านที่ได้รับตามสัญญาอนุญาตนี้ ซึ่งทำไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น นอกเหนือจาก วัตถุประสงค์ที่มีใช้เพื่อการค้าซึ่งได้รับอนุญาตตามข้อ 4.2

4.5 เว้นแต่กรณีที่ได้ตกลงเป็นหนังสือไว้เป็นอย่างอื่น ผู้สร้างสรรค์ย่อมมีสิทธิ ที่จะ กล่าวอ้างความเป็นผู้สร้างสรรค์งาน และคัดค้านการบิดเบือนงาน การตัดทอนงาน การดัดแปลงงาน ใด ๆ หรือการกระทำใด ๆ ที่เป็นการดูถูกหรือตำหนิตีเดีย่นต่องาน ซึ่งทำให้เสื่อมเสียต่อเกียรติยศหรือ ชื่อเสียงของผู้สร้างสรรค์ได้ เท่าที่สิทธิดังกล่าวได้รับการรับรอง และไม่ถูกลิตรอน ตามที่กฎหมาย บัญญัติ

5. การรับรอง การรับประกัน และการปฏิเสธความรับผิด

เว้นแต่คู่สัญญาได้ตกลงทำหนังสือกันไว้เป็นอย่างอื่น ผู้อนุญาตนำเสนองานตามสภาพที่ เป็นอยู่ และไม่ได้ให้คำรับรองหรือคำรับประกันใด ๆ เกี่ยวกับงาน ไม่ว่าโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย โดยกฎหมายหรือโดยประการอื่น รวมทั้งแต่ไม่จำกัดเพียงคำรับประกันใด ๆ เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ ความ เหมาะสมในการใช้เป็นสินค้า หรือความเหมาะสมในการใช้เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเรื่อง การไม่ละเมิด หรือการไม่มีความชำรุดบกพร่องที่ซ่อนเร้น หรือการไม่มีความชำรุดบกพร่องอื่น ๆ ความถูกต้องหรือ การไม่มีข้อผิดพลาดต่าง ๆ ไม่ว่าจะพบหรือไม่ก็ตาม

6. การจำกัดความรับผิด

เว้นแต่กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ผู้อนุญาตจะไม่รับผิด ต่อท่านในค่าเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็ค่าเสียหายพิเศษ ค่าเสียหายโดยบังเอิญ ค่าเสียหายที่

เป็นผลต่อเนื่อง ค่าเสียหายเพื่อลงโทษ หรือค่าเสียหายเพื่อเป็นกรณีตัวอย่าง ที่เกิดขึ้นจากการใช้สัญญาอนุญาตนี้ หรือที่เกิดขึ้นจากการใช้งาน

7. การสิ้นสุดลงของการอนุญาต

7.1 เมื่อท่านทำผิดข้อตกลงใด ๆ ที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาตนี้ ให้การอนุญาตและสิทธิของท่านที่ได้รับตามสัญญาอนุญาตนี้ สิ้นสุดโดยพลัน ในกรณีดังกล่าว บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งได้รับงานดัดแปลงหรืองานรวบรวมจากท่าน ตามสัญญาอนุญาตนี้ จะไม่ถูกยกเลิกสัญญาอนุญาตไปด้วย トラบใดที่บุคคลหรือนิติบุคคลนั้น ยังคงปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญาอนุญาตนี้อย่างเคร่งครัดทุกประการให้สัญญาข้อที่ 1, 2, 5, 6, 7, และ 8 ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป แม้ว่าการอนุญาตตามสัญญานี้ได้สิ้นสุดลงแล้ว

7.2 ภายใต้ข้อตกลงและเงื่อนไขข้างต้น การอนุญาตตามสัญญานี้เป็น การอนุญาตตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย แม้กระนั้นก็ตาม ผู้อนุญาตขอสงวนสิทธิที่จะนำงานออกแจกจ่าย โดยใช้สัญญาอนุญาตอื่นซึ่งมีข้อตกลงแตกต่างจากสัญญาอนุญาตนี้ หรือที่จะหยุดนำงานออกแจกจ่ายโดยใช้สัญญาอนุญาตนี้ เมื่อใดก็ได้ แต่ทั้งนี้ การเลือกใช้สิทธิดังกล่าวข้างต้น ไม่เป็นการเพิกถอนสัญญาอนุญาตนี้ หรือสัญญาอนุญาตอื่นใด ซึ่งได้ให้หรือกำหนดว่าต้องให้ตามสัญญาอนุญาตนี้ และการอนุญาตตามสัญญานี้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปอย่างสมบูรณ์ เว้นแต่สิ้นสุดลงเพราะเหตุดังที่ได้ระบุไว้ข้างต้น

8. เรื่องอื่น ๆ

8.1 ทุกครั้งที่ท่านแจกจ่ายหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานหรืองานรวบรวม ผู้อนุญาตขอเสนอต่อผู้รับงานหรืองานรวบรวม ให้ใช้สัญญาอนุญาต ซึ่งมีข้อตกลงและเงื่อนไขเช่นเดียวกับที่มอบให้ท่าน ตามสัญญาอนุญาตนี้ด้วย

8.2 ทุกครั้งที่ท่านแจกจ่ายหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานดัดแปลง ผู้อนุญาตขอเสนอต่อผู้รับงานดัดแปลง ให้ใช้สัญญาอนุญาต ซึ่งมีข้อตกลงและเงื่อนไขเช่นเดียวกับที่มอบให้ท่านตามสัญญาอนุญาตนี้ด้วย

8.3 หากข้อตกลงใดในสัญญาอนุญาตนี้เป็นโมฆะ หรือไม่สามารถใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ให้ผลจากการดังกล่าว ไม่กระทบต่อข้อตกลงอื่น ๆ ที่เหลือของสัญญาอนุญาตนี้ ซึ่งชอบด้วยกฎหมายและสามารถบังคับได้ และในกรณีดังกล่าว ให้ถือว่าข้อตกลงที่เป็นโมฆะหรือไม่สามารถบังคับได้ดังกล่าว ได้รับการแก้ไขปรับปรุงเท่าที่จำเป็น เพื่อให้ข้อตกลงนั้นไม่เป็นโมฆะและสามารถบังคับได้ตามกฎหมาย โดยที่คู่สัญญาไม่ต้องดำเนินการใด ๆ เพิ่มเติมกับสัญญาอนุญาตนี้อีก

8.4 การยกเว้นข้อตกลงหรือเงื่อนไขใด ๆ ตามสัญญาอนุญาตนี้ จะต้องทำเป็นหนังสือและลงนาม โดยคู่สัญญาฝ่ายที่เป็นผู้รับผิดชอบในการยกเว้นหรือให้ความยินยอมเท่านั้น

8.5 สัญญาอนุญาตนี้ ประกอบด้วยข้อตกลงทั้งหมดระหว่างคู่สัญญาเกี่ยวกับงานที่อนุญาต ไม่มีบันทึกความเข้าใจ สัญญา หรือคำรับรองอื่นใดเกี่ยวกับงานที่อนุญาต นอกเหนือจากข้อตกลงที่ได้ระบุไว้ในสัญญาอนุญาตนี้ ผู้อนุญาตจะไม่ผูกพันกับข้อตกลงเพิ่มเติมอื่นใด ที่อาจปรากฏในการติดต่อสื่อสารใด ๆ จากท่าน สัญญาอนุญาตนี้ ไม่อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยไม่มีข้อตกลงร่วมกันเป็นหนังสือระหว่างคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

สรุปได้ว่าใบอนุญาตด้านลิขสิทธิ์หรือเรียกว่า ครีเอทีฟคอมมอนส์ เป็นหนึ่งในนวัตกรรมด้านลิขสิทธิ์เพื่อการคุ้มครองและอนุญาตให้กับกลุ่มของผู้ผลิตสิ่งต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมทั้งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งมี สัญลักษณ์เงื่อนไขครีเอทีฟคอมมอนส์โดยสรุปประกอบด้วย 1) แสดงที่มา 2) ไม่ใช่เพื่อการค้า 3) ไม่ดัดแปลง และ 4) อนุญาตแบบเดียวกัน โดยผู้ใช้งานสามารถเลือกผสมสิทธิ์ได้ 6 แบบ คือ 1) CC-by ให้เผยแพร่ดัดแปลงโดยต้องระบุที่มา 2) CC-by-sa ให้เผยแพร่ดัดแปลงโดยต้องระบุที่มาและต้องเผยแพร่งานดัดแปลงโดยใช้สัญญาอนุญาตเดียวกัน 3) CC-by-nd ให้เผยแพร่โดยต้องระบุที่มาแต่ห้ามดัดแปลง 4) CC-by-nc ให้เผยแพร่ดัดแปลงโดยต้องระบุที่มาแต่ห้ามใช้เพื่อการค้า 5) CC-by-nc-sa ให้เผยแพร่ดัดแปลงโดยต้องระบุที่มาแต่ห้ามใช้เพื่อการค้าและต้องเผยแพร่งานดัดแปลงโดยใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกัน และ 6) CC-by-nc-nd ให้เผยแพร่โดยต้องระบุที่มาแต่ห้ามดัดแปลงและห้ามใช้เพื่อการค้า การที่มีครีเอทีฟคอมมอนส์ ทั้งผู้ผลิตผลงานและผู้เข้ามาให้ทราบถึงสิทธิ์ของตนในงานนั้น และเพื่อสร้างความเข้าใจในการนำผลงานนั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ตอนที่ 2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

- 2.1 ความหมายและคำนิยามของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 2.2 หลักการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 2.3 แนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 2.4 กระบวนการขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้

สังคม

2.1 ความหมายและคำนิยามของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ดังต่อไปนี้

Delve, Mintz and Stewart (1990) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หมายถึง กระบวนการของการบูรณาการการสอนวิชาการกับการรับใช้ชุมชนเข้าด้วยกัน เป็นความร่วมมือในความพยายามของนักเรียนที่จะประยุกต์ใช้ความรู้ในห้องเรียนมาใช้เพื่อเรียนรู้ตนเองและชุมชน ในขณะเดียวกัน ก็จะเรียนรู้และทำความเข้าใจชุมชน ถึงความต้องการ ความสนใจ ประวัติและวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งจะทำให้ทั้งนักเรียนและชุมชนเกิดการเรียนรู้จากกันและกัน รวมถึงการพัฒนาการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบและการเสริมพลังอำนาจ

National Center for Education Statistics: NCE (1999) ศูนย์สถิติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยสรุปดังต่อไปนี้

1. มีการวางแผนเตรียมการอย่างมีระบบ โดยมีการตั้งเป้าหมายถึงทักษะที่ต้องการเรียนรู้ หรือประเด็นที่ต้องการเรียนรู้ รวมถึงการวางแผนโครงการที่เป็นการส่งเสริมต่อการเรียนรู้ เมื่อเวลาการกระทำกิจกรรมสำเร็จลง (Preparation)

2. ลงมือทำกิจกรรมการรับใช้สังคม (Service Action)

3. วิเคราะห์ประสบการณ์การรับใช้ และสรุปหาบทเรียน อาศัยอุปกรณ์ต่างๆ เช่น การอภิปรายร่วมกับผู้อื่น และต้องมีการสะท้อนความคิดบนการกระทำที่ผ่านไปแล้ว (Reflection) ในสหรัฐอเมริกาการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมมีแพร่ขยายทั่วไป ในทุกระดับการศึกษา ทั้งในโรงเรียน ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ อาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์ ในบริบทรายวิชาที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมความสัมพันธ์ของนักเรียนกับชุมชนและสังคมภายนอกตลอดชีวิต ถึงกระนั้นก็ดี คำนิยามของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีความแตกต่างกันไปตามแต่ละสถาบันที่นำไปใช้ โดยทั่วไป หมายถึงรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน หรือเทคนิคการเรียนการสอน ที่บูรณาการการเรียนรู้ด้านวิชาการกับการทำกิจกรรมการรับใช้สังคมเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ได้เตรียมการไว้ โดยอาศัยการพิจารณาไตร่ตรองการกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกัน

Brandell and al (1994) มีความเห็นว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หมายถึง “เทคนิคการเรียนการสอนที่นำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อย่างมีความหมายโดยอาศัยการทำกิจกรรมรับใช้ชุมชน และเชื่อมโยงการเรียนรู้ในห้องเรียนกับสถานการณ์ในชีวิตจริง”

Bingle and Hatcher (1995) การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมคือ การศึกษาผ่านประสบการณ์ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในหน่วยงานที่มีกิจกรรมการให้บริการเพื่อเพิ่มความเข้าใจในรายละเอียดรายวิชาทำให้เกิดความซาบซึ้งและส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม

Cooper (1996) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า “เป็นวิธีการที่รวมการสอน การเป็นพลเมืองดี ความรู้วิชาการ ทักษะและค่านิยมเข้าด้วยกัน เป็นการเรียนรู้ อย่างมีชีวิตชีวา โดยการนำบทเรียนจากประสบการณ์ในการทำงานรับใช้สังคม ทั้งระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษาและ ประถมศึกษา เป็นกลวิธีสอนที่สำคัญและยังมีประโยชน์สำหรับโครงการนอกโรงเรียนด้วย”

Ehrlich (1996) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นการเรียนรู้จากการสอน ในวิชาต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับการรับใช้สังคม และการศึกษาในรายวิชาต่างๆ ซึ่งเป็นการเสริมซึ่งกันและกัน ทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม คือปรัชญาพัฒนาการนิยมของ จอห์น ดิวอี้ มีการตอบโต้ระหว่างความรู้และทักษะในการปฏิบัติการ และประสบการณ์การรับใช้เป็นเครื่องมือสู่การเรียนรู้ นักเรียนจึงเรียนรู้จากห้องเรียนที่เปิดกว้าง พร้อมด้วยประสบการณ์การเรียนรู้ นักเรียนเริ่มต้น จากปัญหาที่เกิดขึ้น และการประยุกต์ใช้ความคิดที่แตกต่างกันในการแก้ปัญหา โดยที่ใช้ทักษะต่างๆ ที่ ซับซ้อนมากขึ้นเพื่อจัดการกับปัญหาที่แตกต่างกัน

Kraft (1996) กล่าวถึงในรายงานประจำปีของ Johnson Foundation ปี 1994 ให้ความหมาย ของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า “เป็นรูปแบบการเรียนการสอนโดยอาศัย ประสบการณ์ ที่ใช้กิจกรรมรับใช้สังคมเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ด้วยการเชื่อมโยง นักเรียนกับประสบการณ์ตรงในบริบทที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา และความสัมพันธ์ของผู้เรียนกับชุมชน และโลกนอกห้องเรียน”

ความหมายอีกประการหนึ่งของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม คือ “วิธีการสอนที่บูรณาการ กิจกรรมรับใช้ชุมชนกับการสอนวิชาการโดยเน้นที่การคิดวิพากษ์และไตร่ตรอง และการรับผิดชอบ ของพลเมืองดี โครงการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เชื่อมโยงนักเรียนในการจัดการกิจกรรมรับใช้ชุมชน ที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ในขณะเดียวกันก็พัฒนาทักษะด้านวิชาการ สำคัญของความเป็น พลเมืองที่รับผิดชอบและความผูกพันกับชุมชน”

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยโคโลราโด (Kraft. 1996) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ว่า “เป็นแบบแผนของการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่ใช้รูปแบบการรับใช้สังคมเป็นเครื่องมือการ เรียนรู้”

Erickson (1997) กล่าวว่า “การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หมายถึง เทคนิคการเรียนการสอน ที่เชื่อมโยงการรับใช้ชุมชนอย่างแท้จริง และบูรณาการกับผลงานทางด้านวิชาการ”

Kinsley (1997) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า “เป็นกระบวนการเรียน การสอน ที่นำนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเข้ามาอยู่ในกระบวนการ ระบุความต้องการของโรงเรียนหรือ ชุมชนตั้งหัวข้อและสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนและกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ด้วยกัน”

Root (1997) กล่าวถึง National and Community Service Act of 1990 ของสหรัฐอเมริกา ให้คำนิยามไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นประสบการณ์ด้านการศึกษา นักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยอาศัยกิจกรรมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น โดยต้องมีการจัดเตรียมการไว้อย่างดี เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและมีความเชื่อมโยงความร่วมมือทั้งของโรงเรียนและชุมชน รวมถึงการบูรณาการเข้าในหลักสูตรวิชาการของผู้เรียน และมีการจัดเวลาที่แน่นอน เพื่อผู้เรียนสามารถคิด พูด และเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้กระทำและเห็นระหว่างที่ลงมือทำกิจกรรม นอกจากนี้ยังให้โอกาสผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ทักษะและความรู้ใหม่ๆ ที่ได้เรียนรู้ ในสถานการณ์จริงในชุมชนของเขา และส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียนและช่วยให้มีพัฒนาการของความสำเร็จในการสนใจผู้อื่นด้วย

American Association for Higher Education: AAHE (1998) สมาคมอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า เป็นวิธีการที่นักเรียนเรียนรู้ และพัฒนา อาศัยการกระทำการรับใช้สังคมที่มีการวางแผนอย่างดี เป็นการจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยที่มีความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาชั้นสูง และกับชุมชน การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบในการเป็นพลเมืองดีเป็นการบูรณาการและส่งเสริมหลักสูตรทางวิชาการที่นักเรียนเรียน และเวลาที่เตรียมไว้สำหรับการพิจารณาไตร่ตรองเกี่ยวกับประสบการณ์การรับใช้สังคม

Anderson (1998) อธิบายว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสามารถอธิบายได้ทั้งในเชิงปรัชญาการศึกษา และวิธีสอน ในเชิงปรัชญาการศึกษา การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สะท้อนความเชื่อที่ว่า การศึกษาควรจะพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม และเตรียมผู้เรียนให้เป็นพลเมือง ในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ในเชิงวิธีการสอน การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นการผสมผสานหลักสูตรทางวิชาการตามความต้องการของสังคม โดยที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมรับใช้สังคม

McElhane (1998) กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยการรับใช้ชุมชน ว่าเป็นการเรียนรู้ที่เน้นถึงกระบวนการของผู้ทำการรับใช้ ผู้ได้รับ ผลที่เกิดจากการรับใช้ และผู้สอน โดยมีการบูรณาการกิจกรรมการรับใช้สังคมเข้าไปในหลักสูตร รายวิชาที่มีหน่วยการเรียน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา นอกจากนี้ยังส่งเสริมการเปิดโอกาสให้แนวคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นจากการเรียนภายในชั้นเรียนมาทดลองใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงภายนอก และไตร่ตรองผลที่เกิดขึ้น

Rhoads and Jeffrey (1998) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า “เป็นรูปแบบการสอนที่วางแผน อย่างชัดเจนในการบูรณาการการเรียนรู้ทางวิชาการกับการรับใช้ชุมชนเข้าด้วยกัน” และยังให้ความหมายของการเรียนรู้วิชาการด้วยการรับใช้สังคมว่า “การเรียนรู้ด้วยการรับ

ใช้สังคมที่เชื่อมโยงโดยตรงกับหลักสูตร ทั้งเป็นรายวิชา หรือโครงการศึกษา” ซึ่งนำมาใช้ในบริบทของอุดมศึกษา

Weigert (1998) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนทำกิจกรรมการรับใช้สังคม อันเนื่องมาจากความต้องการหรือปัญหาของชุมชน อย่างมีความหมาย สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา ซึ่งมีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ และบูรณาการในรายวิชาด้วยการไตร่ตรองจากการกระทำและการเรียนรู้และงานที่ทำนี้ต้องได้รับการวัดและประเมินทั้งด้านวิชาการและการรับใช้สังคม

National Center for Education Statistics: NCE (1999) สำนักงานสถิติการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ให้คำนิยามของคำว่า การรับใช้ชุมชนว่า เป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยที่โรงเรียนเป็นผู้จัด/หรือสนับสนุน ซึ่งอาจเป็นการกำหนดให้เข้าร่วมหรืออาสาสมัคร โดยลักษณะของกิจกรรมอาจไม่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและไม่มีการจัดการไตร่ตรองอย่างเป็นทางการหรือการวิเคราะห์กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่ทำอาจเป็นกิจกรรมนอกโรงเรียนหรือในอาณาเขตของโรงเรียน เช่น การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน การทำความสะอาดสวนสาธารณะ การเยี่ยมคนชรา ฯลฯ

ส่วนคำว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำนักงานสถิติการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (NCE, 1999) ให้คำนิยามว่า เป็นกิจกรรมการรับใช้ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและบูรณาการการเรียนการสอนในห้องเรียนกับกิจกรรมการรับใช้สังคม โดยกิจกรรมต้องมีการจัดการให้สัมพันธ์กับรายวิชาหรือหลักสูตร มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน ระบุความต้องการที่แท้จริงของชุมชนในเวลานั้น และช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถค้นพบบทเรียนจากการทำกิจกรรมการรับใช้สังคม โดยมีเวลาที่แน่นอนในการไตร่ตรองหรือวิเคราะห์กิจกรรมที่ได้กระทำ

Campus Compact National Center for Community Colleges (2002) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมโดยประยุกต์จาก American Association for Higher Education และ National and Community Service Trust Act ที่กล่าวไว้เมื่อ ค.ศ. 1993 ของสหรัฐอเมริกา ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า เป็นวิธีการที่นักเรียนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการรับใช้สังคมที่ได้รับการจัดเตรียมอย่างมีความหมาย ซึ่งจัดขึ้นโดย

1. เป็นกิจกรรมตามความต้องการของชุมชน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษา กับสังคมและชุมชน
2. กิจกรรมนั้นช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ
3. กิจกรรมนั้นเกิดการบูรณาการระหว่างรายวิชาหรือเชื่อมโยงภายในหลักสูตรและเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนทางด้านวิชาการ
4. มีการจัดช่วงเวลาจัดไว้เพื่อเปิดโอกาสสำหรับการสะท้อนและพิจารณาตนเอง

ของผู้เรียนด้านประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมรับใช้สังคมของผู้เรียน

Furco (2002) การรับใช้สังคม เป็นการบูรณาการระหว่างการบริการสังคมและการเรียนรู้ การศึกษา เพราะโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมอาจกระทำได้ในรายวิชาปกติ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมนั้นโดยปกตินั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรและ สอดแทรกอยู่ในการสอน

Coverdell (2010) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า หมายถึง วิธีสอนที่รวมการให้ความรู้ทางวิชาการ การช่วยเหลือสังคมอย่างมีความหมาย มีการคิดสะท้อนกลับในเชิงวิเคราะห์ อันจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความรับผิดชอบในความเป็นพลเมือง

Jan and Ruth (2002) การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นการเชื่อมโยงระหว่าง ประสบการณ์ในการบริการ และวัตถุประสงค์ของรายวิชา ในการสร้างการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยที่ผู้เรียนเรียนรู้ทั้งจากประเด็นในสังคมและความรู้ใหม่จากการลงพื้นที่เพื่อนำไปสู่ปัญหาที่แท้จริง ในสังคมชุมชนของพวกเขา การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมจะสร้างความท้าทายจากการทำภารกิจของผู้เรียน โดยเป็นความต้องการของชุมชน การสร้างจุดแข็ง และแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียน จะลงทะเลเบียนในรายวิชาและ เชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์ กับเนื้อหาในรายวิชา

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2544) อธิบายความหมายของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า คือ การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยการประยุกต์ หรือออกแบบเพื่อนำเนื้อหาของบทเรียนมาจัด โครงการที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาในชีวิตจริงของชุมชน หรือ เชื่อมโยงปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนเข้ามาสู่ เนื้อหาบทเรียน โดยอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงพื้นที่ทำกิจกรรมในชุมชนและถือเป็นส่วนหนึ่งของ หลักสูตร เพื่อสร้างให้ผู้เรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ สำนึกและตระหนักถึงคุณค่าการอยู่ร่วมกัน คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและร่วมแก้ไขปัญหาสังคม เคารพกติกา กฎเกณฑ์ทางสังคม ตามสถานะ ของพลเมืองที่พึงมีและพึงปฏิบัติ

ทิตินา แคมมณี (2545) กล่าวไว้ในศาสตร์การสอนว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning) หมายถึง การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมี ประสบการณ์ในการรับใช้สังคม ทั้งนี้ ผู้เรียนจะต้องมีการสำรวจความต้องการของชุมชนที่มีความ เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน และวางแผนการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ลงมือปฏิบัติการใช้ สังคมตามแผนและนำประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้รับมาคิดพิจารณา ไตร่ตรอง จนกระทั่งเกิดความคิด รวบรวมยอด หลักการหรือสมมติฐานต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้

นันทิยา ต้นศรีเจริญ (2546) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้ทำความรู้จักกับชุมชน วิเคราะห์ถึงความต้องการของชุมชนที่นักเรียน สามารถช่วยเหลือได้ โดยนำความรู้ในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งได้เรียนรู้จากการลงมือ

ช่วยเหลือชุมชนด้วยหัวใจสำคัญของ Service Learning คือ การที่นักเรียนและชุมชนต่างได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้นๆ เท่ากัน ไม่ใช่เกิดประโยชน์เพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเข้าไปมีประสบการณ์ในการรับใช้สังคม (ชุมชนท้องถิ่น) จากความต้องการหรือปัญหาในชุมชนอย่างมีความหมาย ซึ่งมีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ นำความรู้จากเรื่องที่เรียนวางแผน และลงมือปฏิบัติสร้างสื่อเพื่อการนำเสนอองค์ความรู้ในท้องถิ่น

2.2 หลักการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

หลักการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมได้มีนักวิชาการกล่าวถึงหลักการจัดการเรียนไว้ดังนี้ Weigert (1998) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้จัดการรับใช้สังคมอย่างมีความหมาย หมายถึง กิจกรรมรับใช้สังคมที่ทำงานต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม กิจกรรมนั้นมีคุณค่าต่อผู้เรียนและชุมชน กิจกรรมจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของชุมชนจึงไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนได้
2. การรับใช้สังคมต้องเป็นความต้องการที่จำเป็นของชุมชนที่แท้จริง ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ผู้เรียนสร้างขึ้นเอง
3. การรับใช้สังคมต้องเป็นความต้องการจากสมาชิกของชุมชน ชุมชนเป็นผู้แสดงความต้องการให้เกิดกิจกรรมการรับใช้สังคมในรูปแบบที่ชุมชนต้องการ โดยคำนึงถึงความสามารถทักษะเจตคติ และการเตรียมการของผู้เรียน
4. กิจกรรมรับใช้สังคมมาจากจุดประสงค์ของรายวิชาที่เรียนของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องตั้งจุดประสงค์ของรายวิชาและบูรณาการกิจกรรมการรับใช้สังคมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เรียน ในการตั้งจุดมุ่งหมายของรายวิชา จึงต้องสำรวจสภาพชุมชนก่อน เพื่อนำมาออกแบบหลักสูตรรายวิชาให้เหมาะสมกับชุมชน
5. กิจกรรมรับใช้สังคมบูรณาการอยู่ในงานตามจุดประสงค์ของรายวิชา ต้องให้โอกาสผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจากกิจกรรมการรับใช้สังคมว่า ได้ผลตามจุดประสงค์ของรายวิชาหรือไม่ อย่างไร เช่น ให้เขียนรายงาน การอภิปราย การนำเสนอผลงาน การรับใช้สังคมจึงเป็นส่วนหนึ่งของงาน ในรายวิชา
6. การวัดผลในการรับใช้สังคมต้องวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสมกับจุดประสงค์ของรายวิชา คือ ต้องวัดผลการเรียนรู้ ไม่ใช่วัดการรับใช้สังคม วัดผลการแสดงออกถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นผลมาจากการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ผู้สอนกับชุมชนจะเป็นผู้ร่วมมือกันวัดและประเมินผลผู้เรียน

สุริน คล้ายรามัญ (2543) กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ ดังนี้

1. ต้องตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน
2. เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน
3. เป็นการบูรณาการกับหลักสูตรทางสังคม
4. ควรจัดเวลาให้ผู้เรียนได้คิด พูด และเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบเห็นระหว่างการทำกิจกรรมรับใช้สังคม
5. จัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ทักษะทางวิชาการ และความรู้ในสถานการณ์จริง ในชุมชนของเขาเอง

6. ให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งทีนอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน

7. ครูต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้สึกในการเอาใจใส่ผู้อื่น

ทศนา แคมมณี (2545) กล่าวถึงตัวบ่งชี้ของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนกำหนดขอบเขตของการศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้ในเรื่องที่กำหนด
2. ผู้เรียนศึกษาความต้องการของชุมชนและเลือกกิจกรรมที่จะรับใช้สังคม
3. ผู้เรียนวางแผนการรับใช้สังคมในกิจกรรมที่เลือก
4. ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการรับใช้สังคม
5. ผู้เรียนวิเคราะห์เหตุการณ์และสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติการรับใช้สังคม และมีการคิดพัฒนา และสร้างข้อสรุปเป็นความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐาน
6. ผู้เรียนนำเสนอความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐานที่ได้ไปทดลองใช้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ใหม่ๆ
7. ผู้สอนติดตามผลการนำความรู้ / ความคิด / หลักการ / สมมติฐาน ไปใช้ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการนำไปใช้ และอภิปรายหาข้อสรุป ความรู้ ความคิดใหม่ๆ หรือปรับเปลี่ยนความคิดตามความเหมาะสม
8. ผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ของตนเองของผู้เรียน ประกอบกับการประเมินผลของผู้สอนด้วย และการวัดและประเมินผล จะต้องเป็นไปตามจุดประสงค์ของเรื่องที่เรียนรู้ มิใช่วัดผลการรับใช้สังคม

จากหลักการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมพบว่ามีหลักการสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมรับใช้สังคมที่ทำนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของ โดยผู้สอนจะต้องตั้งจุดประสงค์ของรายวิชาและบูรณาการกิจกรรมการรับใช้สังคมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสิ่งที่เรียน ในการตั้งจุดมุ่งหมายของรายวิชา จึงต้องสำรวจสภาพชุมชนก่อน เพื่อนำมาออกแบบหลักสูตรรายวิชาให้เหมาะสมกับชุมชน และคำนึงถึงความสามารถ ทักษะเจตคติ และการเตรียมการของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจากกิจกรรมการรับใช้สังคม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ทักษะทาง

วิชาการ และความรู้ในสถานการณ์จริง ให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้สึกลงในการเอาใจใส่ผู้อื่น โดยผู้เรียนกำหนดขอบเขตของการศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้ในเรื่องที่กำหนด ศึกษาความต้องการของชุมชนและเลือกกิจกรรมที่จะรับใช้สังคม วางแผนกิจกรรม จัดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการ วิเคราะห์เหตุการณ์และสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติการ นำเสนอความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐานที่ได้ไปทดลองใช้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ใหม่ๆ ผู้สอนติดตามผลการนำไปใช้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการนำไปใช้ และอภิปรายหาข้อสรุป ความรู้ ความคิดใหม่ๆ หรือปรับเปลี่ยนความคิดตามความเหมาะสมวัดผลการแสดงออกถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นผลมาจากการทำกิจกรรมรับใช้สังคม

2.3 แนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมซึ่งพัฒนาจากแนวคิดด้านการศึกษา นักการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดด้านการศึกษาของ Dewey (1926) และปรัชญาพัฒนาการนิยม

แนวคิดด้านการศึกษา ของ Jhon Dewey เน้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) แนวคิดพื้นฐานของหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนว่า การเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน ในการจัดสถานการณ์การเรียนรู้ต้องทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับประสบการณ์จริง “ระบบการศึกษาต้องเป็นกระบวนการเจริญเติบโต มีเป้าหมายในทุกขั้นตอน ถึงความสามารถที่ต้องส่งเสริมให้พัฒนาขึ้น” ในหนังสือเรื่อง ประชาธิปไตย และการศึกษา จอห์น ดิวอี้ กล่าวว่า “เนื่องจากการศึกษาไม่ใช่เป็นเรื่องของการบอกเล่า แต่เป็นระบบการสร้างอย่างมีชีวิตชีวา” Dewey (1926) มีความเห็นว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนลงมือกระทำเอง และเชื่อว่า ประสบการณ์มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เขาเห็นว่า ประสบการณ์ของผู้เรียน เป็นเรื่องทางกายภาพและด้านสังคม ที่เกิดขึ้นโดยการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับโลกทางกายภาพ และสังคมที่เขามีส่วนร่วมอยู่ ดังนั้น ประสบการณ์จึงสามารถเรียนรู้และแบ่งปันกันได้ในส่วนของคุณพื้นฐานด้านปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) มีแนวคิดหลัก และการจัดหลักสูตรและการสอน ดังนี้ (วิบูลย์ ไตรณะบุตร, 2533)

แนวความคิดหลัก เน้นการพัฒนาปัจเจกบุคคล เชื่อว่า คนมีความดีความงาม และความสามารถ พร้อมทั้งจะพัฒนาตน คือ ยึดหลักสังขการแห่งตน (Self- Actualization) มีความเชื่อว่าการศึกษาคือชีวิต (Education is life) คือ คนต้องพัฒนาตนตลอดชีวิต และเชื่อในหลักประชาธิปไตยและหลักการทางวิทยาศาสตร์

หลักสูตร ยึดผู้เรียนและประสบการณ์การเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง ดังนั้นหลักสูตรจึงมีลักษณะยืดหยุ่น เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือหลักสูตรที่เน้นประสบการณ์ คือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจและความต้องการของตน เน้นกระบวนการการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา

บทบาทผู้สอน ผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา

บทบาทผู้เรียน มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยและวิถีคิดแบบวิทยาศาสตร์ โดยเน้นกระบวนการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) และลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยการกระทำ เป็นแนวคิดที่สำคัญของปรัชญาพิพัฒนาการนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จึงแสดงให้เห็นว่าปรัชญาพิพัฒนาการนิยมและแนวคิดด้านการศึกษาของ จอห์น ดิวอี้ เป็นรากฐานและแนวคิดที่สำคัญของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม รวมถึงบทบาทของครูและผู้เรียนด้วย

2. แนวคิดการสร้างจิตสำนึก (Concretization) ของ Freire (1998) มีความเห็นว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับจิตสำนึก (Consciousness) และการกระทำของมนุษย์จะสัมพันธ์กับจิตสำนึกของเขาเสมอ เพราะมนุษย์รู้ตัวว่า เขาสามารถเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของตนได้ มนุษย์เป็นผู้กระทำสามารถปรับตนให้เข้ากับโลก สามารถปรับโลกให้เข้ากับชีวิตของตน มีสำนึกเรื่องเวลา ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต จึงมีประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการสืบทอดตลอดมาถึงกระนั้น มนุษย์ก็ถูกกำหนดโดยประวัติศาสตร์ เช่นกัน แต่มนุษย์สามารถไตร่ตรอง พิจารณา ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและดัดแปลงให้ดีขึ้น วิธีการที่จะนำไปสู่การมีจิตสำนึกของการวิพากษ์วิจารณ์ คือการกระตุ้นด้วยเทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับปัญหาสังคมที่มีการตั้งคำถาม และอภิปรายโต้แย้งความคิดซึ่งกันและกัน วิพากษ์วิจารณ์ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งได้ความหมายที่สมบูรณ์ และที่สุดจะทำให้เกิดความตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นเหตุและสิ่งที่เป็นผลซึ่ง Freire เรียกว่ากระบวนการจิตสำนึก (Conscientization) กระบวนการจิตสำนึกนี้ ต้องอาศัยวิจรรย์ญาณอย่างลึกซึ้ง พิจารณาแนวความคิดและเหตุผลที่มาของสิ่งต่างๆ จะใช้เพียงสติปัญญาอย่างเดียวไม่ได้ ต้องเป็นการผสมผสานระหว่างการลงมือกระทำ และความคิดใคร่ครวญ

วิธีการสอนแบบกระบวนการสร้างจิตสำนึกของ Freire มีทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ

1) การเข้ารหัส (Codification) เป็นขั้นที่ผู้สอนเสนอสถานการณ์ที่เป็นจริงแก่ผู้เรียน มีความสัมพันธ์กับชีวิตและเป็นสถานการณ์ที่มีความขัดแย้ง โดยใช้วิธีเสนอสถานการณ์ด้วยวาจา รูปภาพ และอื่นๆ

2) การถอดรหัส (Decoding) ได้แก่ การถอดความหมายจากสถานการณ์ที่

เสนอในชั้นแรก ด้วยการสนทนาระหว่างครูกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เห็นความหมายในแง่มุมต่างๆ กัน

3) การวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Consciousness) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนต้องมีการคิดวิพากษ์วิจารณ์ เป็นการสนทนาแบบภาษาต่างๆ สำหรับทุกคนที่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความตระหนักแลมองเห็นปัญหาในสังคมที่เขาดำรงชีวิตอยู่ ผู้เรียนจะต้องใช้ความคิดใคร่ครวญวิพากษ์วิจารณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสิ่งที่เป็นปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง โดยต้องมีการเตรียมขั้นพื้นฐาน 2 ประการ คือ การสำรวจคำที่ชาวบ้านใช้กันทั่วไป และการนำคำต่างๆ ที่ได้พบมาสร้างเป็นสื่อต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน (ศักดิ์ ประทานพร, 2526) การนำหลักการของกระบวนการสร้างสำนึกของ Freire มาใช้ในการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยใช้การสนทนาวิพากษ์วิจารณ์ มาอยู่ในกระบวนการไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านการใช้ความคิด การปรับเปลี่ยนจิตสำนึกให้มีการตระหนักในการรับใช้สังคม เนื่องจากการได้ประสบกับสถานการณ์จริงเป็นการกระทำควบคู่ไปกับการไตร่ตรอง

3. แนวคิดปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstruction's) ของ Brameld (1956)

การศึกษาเชิงปฏิรูปนิยม ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของปรัชญาพัฒนาการนิยม ซึ่งเห็นพ้องทุกอย่างในด้านการเรียนการสอน ยกเว้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม โดยมองเห็นว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาของสังคม” ดังนั้น จึงมีทัศนะทางการศึกษา ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษา 1) ใช้หลักประชาธิปไตยในการบริหารการศึกษา กระจายความรับผิดชอบไปสู่ท้องถิ่น ให้คนในท้องถิ่นได้แก้ปัญหาของตนเอง เพื่อให้มีความเสมอภาคและเป็นธรรม 2) ปรับปรุงและพัฒนาสังคม โดยให้การศึกษาได้มีบทบาทในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของสังคม 3) มุ่งสร้างระเบียบสังคมใหม่บนรากฐานของประชาธิปไตย และ 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสังคมควบคู่กับตนเอง

หลักสูตร เน้นสังคมเป็นหลัก ให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพสังคม และวิธีการแก้ไขปัญหาของสังคม สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างฉลาด รวมทั้งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อเด็กจะได้อยู่ในสังคมที่เป็นสุข

การเรียนการสอน มุ่งให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการกระทำและรู้จักการแก้ปัญหา โดยครูจะเป็นผู้เสนอกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงหน้าที่ต่อสังคม ให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น อภิปรายโต้แย้งตามแนวทางประชาธิปไตย โดยที่ผู้สอนจะเป็นผู้ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เป็นนักแก้ปัญหา และสนใจเรื่องของสังคม Deighton (1971) ได้พิจารณาถึงการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม พบว่า ในการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ผู้เรียนจำเป็นต้องมีการศึกษาสภาพความต้องการและปัญหาของชุมชนที่เป็นเป้าหมาย แล้วจึงดำเนินการ เพื่อบรรเทาหรือแก้ไขปัญหา นั้นๆ อันเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดของปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมที่เน้นถึงบทบาทของการศึกษา

ที่ต้องช่วยสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น ดังนั้นปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมจึงเป็นแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

4. แนวคิดการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ (Experiential learning) ของ Brooks-Harris and Stock-Ward (1999) มาจากฐานทฤษฎีของ Kolb (1984) ซึ่งมีลักษณะของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle (ELC) โดยวงจรการเรียนรู้เน้นลักษณะการเรียนรู้ 4 แบบ คือ

- 1) การมีประสบการณ์ตรง (Concrete Experience: CE)
- 2) การสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation: Ro)
- 3) การประมวลความคิดรวบยอด (Abstract Conceptualization: AC)
- 4) การทดลองอย่างกระตือรือร้น (Active Experimentation: AE)

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นเมื่อมีการดำเนินการของวงจรสำเร็จสมบูรณ์ทั้ง 4 ระบุแบบนี้ช่วยอธิบายกิจกรรมที่เหมาะสม McCarthy อธิบายเพิ่มเติมว่า การมีประสบการณ์ตรง (Concrete Experience) และการประมวลความคิดรวบยอด (Abstract Conceptualization: AC) เป็นตัวแทนหลักของความแตกต่างของมนุษย์ในการรับรู้ และเข้าใจจากประสบการณ์หลัก ส่วนการทดลองอย่างกระตือรือร้น (Active Experimentation: AE) และการสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation: Ro) เป็นตัวแทนหลักของกระบวนการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

ทั้ง Kolb และ McCarthy ตั้งชื่อลักษณะการเรียนรู้ทั้ง 4 แบบโดยใช้กระบวนการรับรู้และการประมวลผลที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ใช้อ้างอิง Kolb ได้เรียกผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางการเรียนเหล่านี้เป็น Divergers (CE-RO) Assimilators (AC-RO) Convergents (AC-AE) และ Accommodators (CE-AE) ส่วน McCarthy ได้กำหนดลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าแบ่งเป็น Imaginative Learners, Analytic Learners, Common Sense Learners, and Dynamic Learners รูปแบบโมเดลนี้ยังช่วยอธิบายกิจกรรมที่เหมาะสมด้านการเรียนและการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละรูปแบบการเรียนรู้ แสดงได้ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 วงจรการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของ Kolb (1984)

จากภาพที่ 8 สรุปได้ว่าวงจรการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์นี้ ผู้เรียนก้าวเข้าสู่วงจรด้วยการทำงานในชุมชน หรือการทำงานในที่ทำงานจริงๆ และใช้ประสบการณ์นั้นเป็นพื้นฐานในการไตร่ตรองด้วยการบันทึก หรือการอภิปราย หลังจากนั้น ผู้สอนจะช่วยแนะนำให้ผู้เรียนวิเคราะห์การไตร่ตรองของตน และสังเคราะห์ออกมาเป็นความคิดรวบยอด และนำไปทดสอบใหม่ ซึ่งจะเกิดเป็นวงจรต่อเนื่องไปอีก สิ่งที่สำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์เกิดผลอย่างแท้จริง คือ การดำเนินการครบวงจรการเรียนรู้ทุกองค์ประกอบจากการศึกษาแนวความคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสรรค์สร้างสังคม การปรับเปลี่ยนจิตสำนึก การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการกระทำจริง และการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน

ตารางที่ 8 สัณเคราะห์หลักการ แนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

หลักการของการจัดการเรียนรู้ ด้วยการรับใช้สังคม	Weigert (1998)	Freire. (1998)	Brameld (1956)	สุริน คล้ายรามัญ (2543)	ทีศนา แชมมณี (2545)
1) สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง	✓	✓	✓	✓	✓
2) ชุมชนต้องการให้เกิดกิจกรรม	✓		✓	✓	✓
3) จุดประสงค์ของรายวิชาบูรณาการกับกิจกรรมรับใช้ สังคม/หลักสูตรภายนอก	✓	✓	✓	✓	✓
4) ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ	✓	✓	✓		✓
5) ให้โอกาสผู้เรียนได้สะท้อนความคิด	✓	✓	✓		
6) ผู้เรียนวางแผนการดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง		✓	✓		✓
7) ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์จริงให้กับผู้เรียน		✓			✓
8) ผู้เรียนใช้ทักษะ และความรู้ในสถานการณ์จริง	✓	✓		✓	✓
9) นำเสนอความคิด หลักการ ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่	✓	✓		✓	✓
10) ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนผลการนำไปใช้		✓	✓	✓	
11) ส่งเสริมการอภิปรายหาข้อสรุป	✓		✓		✓
12) วัดและประเมินผล	✓	✓			✓
13) คนในท้องถิ่นแก้ปัญหาของตนเอง		✓	✓		
14) ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียน	✓	✓	✓		✓

จากตารางที่ 8 สรุปได้ว่าการสังเคราะห์หลักการ แนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมพบว่า มีหลักการดังนี้คือ

- 1) รับใช้สังคมอย่างมีความหมายสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง
- 2) ชุมชนเป็นผู้แสดงความต้องการให้เกิดกิจกรรม
- 3) กิจกรรมมาจากการตั้งจุดประสงค์ของรายวิชาและบูรณาการกิจกรรมการรับใช้สังคม
- 4) ให้โอกาสผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจากกิจกรรมการรับใช้สังคม
- 5) ให้โอกาสใช้ทักษะ และความรู้ในสถานการณ์จริง
- 6) นำเสนอความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐานที่ได้ไปทดลองใช้ หรือนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ใหม่ๆ
- 7) ผู้สอนวัดและประเมินผล ติดตามผลการนำความรู้ / ความคิด / หลักการ / สมมติฐาน ไปใช้ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการนำไปใช้ และอภิปรายหาข้อสรุป ความรู้ ความคิดใหม่ๆ ปรับเปลี่ยนความคิดตามเหมาะสม

2.4 กระบวนการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

กระบวนการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมได้มีหน่วยงาน องค์กร และนักศึกษานำเสนอรูปแบบไว้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี Close up Foundation และ Constitutional Rights Foundation Chicago: CRFC (1997) ในเมืองลอสแอนเจลิส พัฒนาโครงการสอนสังคมศึกษากับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Active Citizenship Today: ACT) โดยมีขั้นตอนนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1) การเตรียมการ

1.1) การระดมชุมชนของผู้เรียนการมีประสบการณ์ตรง การสังเกตอย่างไตร่ตรอง การทดลองอย่างกระตือรือร้น การประมวลความคิดรวบยอด

1.2) การสำรวจชุมชน สภาพปัญหา

2) การเลือกปัญหาที่สนใจและสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา

2.1) การสำรวจปัญหาที่เลือกในรายละเอียด

2.2) การเตรียมทักษะที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินการ

3) การศึกษานโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่สนใจ

3.1) ศึกษาตัวนโยบายหรือกฎหมาย

3.2) ผลกระทบจากนโยบาย หรือกฎหมายนั้น

3.3) นำเสนอนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4) การปฏิบัติกิจกรรม

4.1) วางแผนปฏิบัติการ

4.2) ลงมือกระทำกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้

5) การไตร่ตรอง ประเมินและกิจกรรมแสดงผลงาน

5.1) กำหนดกิจกรรมและเวลาในการไตร่ตรอง

5.2) ทำการพิจารณาไตร่ตรองในแต่ละขั้นตอน ด้วยการเขียน

บันทึก รายงานปากเปล่า สนทนา อภิปราย การเขียนรายงานสรุป

5.3) ประเมินผลในแต่ละขั้นตอน

5.4) สรุปและนำเสนอกิจกรรมการรับใช้สังคม และบทเรียนที่

เรียนรู้ และประชาสัมพันธ์นำผลงานออกแสดง

2. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในสวนสาธารณะ (Park Service Learning Model) มีกระบวนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ของ Converdell (2010)

ขั้นที่ 1 การเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นตอนการวางแผนกิจกรรมรับใช้สังคม และการให้ความรู้แก่นักเรียนในการมีส่วนร่วมและเรียนรู้จากการทำกิจกรรมรับใช้สังคม ในขั้นแรกนักเรียนควรจะมีความรู้เกี่ยวกับ

- ขั้นตอนการสำรวจ การศึกษาความต้องการ รวมถึง

ความสามารถระบุสิ่งที่ชุมชนต้องการ

- การคัดเลือกและวางแผนแนวทางดำเนินกิจกรรมรับใช้สังคมได้

ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

- การกำหนดชื่อองค์กรอาจเป็นการระบุชื่อและดำเนินการขอ

ความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือชุมชนจากองค์กรในชุมชน

- การกำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่อลงปฏิบัติกิจกรรมและการฝึกทำ

กิจกรรมรับใช้สังคม

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) เป็นการปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้ ซึ่ง

สามารถทำได้ดังนี้

- การปฏิบัตินั้นดำเนินการไปอย่างมีความหมาย
- การปฏิบัตินั้นมีการบูรณาการในทางวิชาการร่วมด้วย
- การปฏิบัตินั้นมีการพัฒนาอย่างเหมาะสมกับบริบทและ

สถานการณ์

- การปฏิบัตินั้นนักเรียนได้เป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

มีการดูแลกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างทั่วถึง

ขั้นที่ 3 ผลสะท้อนกลับ (Reflection) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมใน

ชุมชนแล้วควรเปิดโอกาสให้นักเรียน วิเคราะห์เกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองได้รับใช้สังคม แนวทางการนำไปประยุกต์ใช้รวมถึงเชื่อมโยงการทำงานทางวิชาการกับการรับใช้สังคมจากบริบทของชุมชนและสังคม กิจกรรมที่สามารถแสดงถึงการสะท้อนผลที่เกิดขึ้นเช่น

- การอภิปราย
- การเขียนบรรยาย
- การอ่าน
- การแสดงความคิดเห็นออกมาในเชิงศิลป์
- โครงงานนักเรียน
- การนำเสนอในรูปแบบต่างๆ

ขั้นที่ 4 เฉลิมฉลอง (Celebration) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ

ตระหนักและระลึกถึงสิ่งที่ตนเองได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือรับใช้ชุมชน ถือได้ว่าเป็นการปิดกิจกรรม การเฉลิมฉลองอาจประกอบด้วย

- กิจกรรมการประชุมโรงเรียน
- การใช้สื่อพิเศษเพื่อเฉลิมฉลอง
- การร่วมฉลองกับผู้ที่มีส่วนร่วมในการรับใช้สังคม
- การมอบใบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมกิจกรรม
- การจัดงานเลี้ยงเพื่อเฉลิมฉลอง
- การฉลองในสถานที่ที่จัดการรับใช้สังคม (เช่น จัดงานเลี้ยงใน

สวนสาธารณะที่นักเรียนไปช่วยทำความสะอาด)

2. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมของ Delve, Mintz and Stewart (1990) นำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อพัฒนา จริยธรรม มีขั้นตอน 5 ขั้น ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) การสำรวจประสบการณ์ (Exploration) หมายถึง การที่ผู้เรียนมีโอกาส ครั้งแรกที่ประสบกับเหตุการณ์ หรือโอกาสต่างๆ ด้วยความรู้สึกตื่นเต้นเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้อื่นประสบ และผู้เรียนพยายามมองหาโอกาสที่จะให้ความช่วยเหลือ หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีอารมณ์ เข้ามาเกี่ยวข้องกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือปัญหาของชุมชน

2) การแจกแจง (Clarification) หมายถึง การที่ผู้เรียนเริ่มศึกษาโอกาส ต่างๆ และตัดสินใจว่า จะสามารถทำสิ่งใดได้บ้างในกิจกรรมที่ทำการรับใช้ชุมชน หลังจากที่เขามี ประสบการณ์พร้อมกับเพื่อนๆ ผู้เรียนจะสามารถแจกแจง และแยกแยะสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับ ตนเองได้

3) การตระหนัก (Realization) หมายถึง ในขั้นนี้ ผู้เรียนจะเริ่มตระหนักว่า ประสบการณ์การรับใช้สังคมมีความหมายอย่างไรสำหรับตนเอง และสามารถมุ่งความสนใจไปยัง บุคคลหรือปัญหาที่ประสบอย่างชัดเจน และมีความมั่นใจมากขึ้นในความเชื่อของตน

4) การกระตุ้น (Activation) หมายถึง การที่ผู้เรียนจะพัฒนาจากการมี ความรู้ความเข้าใจเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอภิปราย ในปัญหาที่ซับซ้อนขึ้นในสังคม เพราะมี ความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับประชาชนที่เขาไปร่วมงานด้วย และเรียนรู้จากกิจกรรมการรับใช้สังคมมาก ขึ้น

5) การซึมซับหรือการทำให้เป็นของตนเอง (Internalization) หมายถึง ผู้เรียนที่สามารถบูรณาการประสบการณ์การรับใช้สังคมของตนเข้าไปในชีวิต และทำให้วิถีชีวิตและ การตัดสินใจในชีวิต มุ่งไปที่คุณค่าที่ได้รับมาจากประสบการณ์นั้นๆ

4. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมโดยใช้วิธีการสอนแบบโครงการวิธีการสอน

แบบโครงการ หมายถึง การศึกษาหาความรู้ โดยการทำโครงการ เพื่อทำการศึกษาให้เกิดความเข้าใจ ในปัญหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยที่ผู้เรียนจะพัฒนาการตั้งคำถาม แสดงความสามารถ ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหา เสนอกระบวนการแก้ปัญหา และทดลองแก้และนำเสนอข้อค้นพบโครงการบางโครงการใช้เวลาโครงการประมาณ 3 – 4 สัปดาห์ แต่บางโครงการก็ใช้เพียงสัปดาห์เดียวโดยมีขั้นตอนหลักๆ ของวิธีสอน Booth (1987) ดังนี้

- 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ เป็นการอภิปรายเบื้องต้นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการที่จะทำ รายละเอียดเป็นอย่างไรบ้าง
- 2) ขั้นเตรียมโครงการ เป็นการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการว่าจะใช้เวลาเท่าไร รายละเอียดของการทำงานมีอะไรบ้าง
- 3) ขั้นฝึกทักษะที่จำเป็น ในบางโครงการต้องการทักษะที่จำเป็น จึงต้องมีการฝึกทักษะเหล่านั้นก่อน เช่น การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์
- 4) ขั้นเตรียมอุปกรณ์ เป็นการเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำกิจกรรม
- 5) ขั้นกิจกรรมกลุ่ม เป็นการลงมือกระทำกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้
- 6) ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการลงมือทำกิจกรรมตามโครงการที่วางแผนไว้
- 7) ขั้นสรุปผลการดำเนินการ เป็นการจัดการข้อมูลต่างๆ และสรุปผลของการดำเนินการ และเตรียมการที่จะนำเสนอเป็นรายงานขั้นสุดท้าย
- 8) ขั้นเสนอผลโครงการ เป็นการนำเสนอผลงานของโครงการที่ทำสำเร็จแล้วสาระสำคัญของการสอนแบบโครงการ ตามที่ Katz and Chard (1994) นำเสนอ มีดังนี้

- 1) หัวข้อของโครงการและการเลือกหัวข้อของโครงการ ซึ่งต้องมาจากความสนใจและความต้องการของเด็ก ครูควรมีเกณฑ์ในการเลือกหัวข้อโครงการ ดังนี้
 - 1.1) เป็นหัวข้อที่เด็กทุกคนหรือเด็กส่วนใหญ่ของกลุ่มสนใจ
 - 1.2) มีแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเพียงพอที่จะจัดกิจกรรมในหัวข้อโครงการนี้ได้
 - 1.3) เป็นหัวข้อที่นักเรียนมีประสบการณ์เดิมอยู่บ้าง
 - 1.4) เป็นหัวข้อที่เด็กสามารถใช้ประสบการณ์ตรงในการค้นหาข้อมูล ข้อเท็จจริงได้
 - 1.5) เป็นเรื่องจริง สามารถให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้นได้

- 1.6) เป็นเรื่องที่เปิดโอกาสในการทำงานเป็นกลุ่ม
- 1.7) ให้โอกาสผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือสร้างสิ่งของ
- 1.8) เป็นหัวข้อที่มีความสัมพันธ์กับจุดประสงค์ของการเรียนการ

สอน

- 1.9) ผู้เรียนมีโอกาสใช้ทักษะต่างๆ ในการเรียนรู้
- 1.10) ผู้ปกครองมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมของโครงการ

2) กิจกรรมหลัก ในการสอนแบบโครงการ ประกอบด้วย กิจกรรม

การศึกษาค้นคว้า กิจกรรมการสร้างความรู้ และการแสดงบทบาทสมมติ

3) โอกาสการเรียนรู้หลากหลาย ในการเรียนการสอนแบบโครงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในหลายวิธีการ เช่น สามารถแสดงออกด้วยทักษะทางภาษา การเล่าเรื่อง การอ่านการเขียน ด้านทักษะคณิตศาสตร์ เช่น การเปรียบเทียบ หรือด้านวิทยาศาสตร์ เช่น การทดลอง ซึ่งสิ่ง que ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดการพัฒนาในการสอนแบบโครงการ คือ

- 3.1) ความรู้
- 3.2) ทักษะ
- 3.3) คุณลักษณะในการใฝ่รู้
- 3.4) ความรู้สึก

4) ผู้เรียนเป็นผู้เลือกกิจกรรม การสอนแบบโครงการ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเลือก ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ในพัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการทางอารมณ์ และพัฒนาการด้านจริยธรรม ผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกหลายประการ คือ

- 4.1) การเลือกงานที่จะกระทำ
- 4.2) การเลือกเวลาที่จะปฏิบัติกิจกรรม
- 4.3) การเลือกสถานที่ที่จะปฏิบัติกิจกรรม
- 4.4) การเลือกเพื่อนที่จะร่วมงานด้วย

5) บทบาทของครู ครูจะเป็นผู้ติดตามความสนใจของผู้เรียน จัดเตรียมกิจกรรมตามความต้องการของผู้เรียน ให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6) การนำเสนอผลงานในห้องเรียน ห้องเรียนจะเป็นห้องแสดงผลงาน ตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งจะนำเสนอความก้าวหน้า กระบวนการทำงานของผู้เรียน และทิศทางการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนระลึกถึงสิ่งที่ตนเองทำงานอยู่และพยายามศึกษาให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

7) ระยะเวลาต่างๆ ของโครงการ

7.1) ระยะที่ 1 วางแผน / เริ่มต้นโครงการ

7.2) ระยะที่ 2 พัฒนาโครงการ

7.3) ระยะที่ 3 คิดทบทวนและสรุป

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่จะศึกษาด้วยตนเอง โดยการกำหนดประเด็นปัญหาขึ้นมาตามความสนใจ แล้วใช้กระบวนการแก้ปัญหาใช้ในการศึกษาหาความรู้ ตามวิธีการของตนจนบรรลุความสำเร็จ หลักการของการสอนแบบโครงการ มีดังนี้

- 1) ผู้เรียนทำการศึกษาในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง โดยทำความเข้าใจในรายละเอียดของเรื่องนั้นๆ จนพบคำตอบที่ต้องการ
- 2) เรื่องที่ผู้เรียนศึกษาเป็นเรื่องที่ผู้เรียนเป็นผู้เลือกตามความสนใจ ประเด็นที่ศึกษาเป็นประเด็นที่ผู้เรียนตั้งขึ้นเอง
- 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียน มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่ศึกษานั้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งความรู้เบื้องต้น
- 4) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะใช้ระยะเวลาที่ยาวนานเพียงพอ ตามความสนใจของผู้เรียนเพื่อที่ให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบ และคลี่คลายความสงสัย
- 5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ประสบทั้งความสำเร็จและล้มเหลวในวิธีการแสวงหาความรู้ตามวิธีการของผู้เรียนเอง
- 6) เมื่อผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ที่ได้นั้น มานำเสนอในรูปแบบต่างๆ กัน ตามความต้องการของผู้เรียนเอง
- 7) มีการนำเสนอผลงานต่อเพื่อนๆ และคนอื่นๆ เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จของกระบวนการศึกษาของตน และมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จนั้นๆ

ดังนั้น วิธีการสอนด้วยโครงการ สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนจะต้องทำโครงการรับใช้สังคม ไม่ว่าจะ เป็นโครงการส่วนบุคคลหรือโครงการระดับกลุ่ม โดยต้องใช้หลักการเรียนรู้ด้วยโครงการเป็นแนวทางในการปฏิบัติการ ซึ่งครูจะเป็นผู้ช่วยเหลือให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำโครงการ เพื่อผู้เรียนจะได้สามารถปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้ และประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

Campus Compact National Center for Community Colleges (2002) ปรับแนวคิดจาก Kendell (1990) นำเสนอแนวทางที่ทำให้จัดโครงการการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพให้มีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

- 1) ทำให้ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบ และมีกิจกรรมที่ทำหยาต่อความดีส่วนรวม
- 2) ให้โอกาสที่จะสะท้อนการวิพากษ์บนประสบการณ์การรับใช้

- 3) ชี้แจงอย่างชัดเจนถึงเป้าหมายของการเรียนรู้และการรับใช้สำหรับทุกคนที่เกี่ยวข้อง
 - 4) ช่วยคนที่ต้องการความช่วยเหลือ โดยระบุความต้องการอย่างชัดเจน
 - 5) ชี้แจงความรับผิดชอบส่วนบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้อง
 - 6) เชื่อมโยงการให้ความช่วยเหลือกับความต้องการความช่วยเหลือ โดยการยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
 - 7) เป็นองค์กรที่อุทิศ มีความกระตือรือร้น และมั่นคงในหลักการ
 - 8) มีการฝึกฝน การนิเทศ การแนะนำ การส่งเสริม การระลึกได้ และการประเมิน เพื่อจะแสวงหาเป้าหมายของการเรียนรู้ และการรับใช้
 - 9) สามารถยืดหยุ่นเวลาในการอุทิศโดยการรับใช้สังคม และการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและเป็นเรื่องที่น่าสนใจต่อทุกคนที่เกี่ยวข้อง
 - 10) มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้มีส่วนร่วมในโครงการ และประชากรที่แตกต่างกัน
- Cooper (1996) นำเสนอแนวทางการจัดโครงการการเรียนรู้ เพื่อการรับใช้สังคมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากที่สุด โดยดำเนินการ ดังนี้
- 1) เริ่มด้วยสิ่งเล็กๆ ในสถาบันอาจเริ่มที่รายวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งเป็นเหมือนโครงการนำร่องที่จะระบุในอนาคตว่า ต่อไปทำอะไรได้ อะไรทำไม่ได้
 - 2) หาบุคคลที่เป็นแกนสำคัญ โดยการเลือกหาผู้ที่มีความสนใจ ในเรื่องการบูรณาการการรับใช้สังคมเข้าในรายวิชาที่มีอยู่แล้ว เป็นต้น ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่แล้วในกิจกรรมการรับใช้สังคม โดยพยายามบูรณาการการรับใช้สังคมเข้าไปในหลักสูตรรายวิชา
 - 3) หาความช่วยเหลือ
 - 3.1) กลุ่มครูที่มีความสนใจในเรื่องการรับใช้สังคม เพื่อให้กลุ่มนี้เป็นหลักในการผลิตเครื่องมือสำหรับสอน อาจเป็นแหล่งอ้างอิง คู่มือ ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมสำหรับรายวิชาที่ใช้การรับใช้สังคมเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
 - 3.2) ผู้บริหาร ในการทำกิจกรรมการรับใช้สังคม ผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและให้คำแนะนำ ในการติดต่อประสานงานกับชุมชน
 - 3.3) กลุ่มปฏิบัติการที่มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมการรับใช้สังคม
 - 3.4) ที่ทำการอาจจะอยู่ในหน่วยของงานกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน หรือความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน
 - 3.5) อาสาสมัคร ซึ่งสามารถดำเนินกิจกรรมไปได้ก่อนที่จะได้รับงบประมาณ เป็นต้นจากนักเรียนอาสาสมัครที่เป็นเจ้าหน้าที่ในบางเวลา
 - 4) พิจารณาชุมชนที่จะทำกิจกรรม ก่อนที่จะกำหนดชุมชนใดชุมชนหนึ่งให้นักเรียน

ปฏิบัติการ ต้องมีการประเมินความพร้อมและแหล่งข้อมูลให้ชัดเจนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติการ อาจจะ
ใช้วิธีติดต่อเป็นรายบุคคลหรือการติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อรับรู้ความต้องการของชุมชนและจัดกิจกรรม
ให้ตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมจึงมีความหมาย

5) ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมรับใช้
สังคม ผ่านทางสื่อต่างๆ ผู้ที่เป็นประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุดคือ เพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง เป็นต้น ผู้ที่สนใจ
และเคยเข้าร่วมกิจกรรมมาก่อน โดยที่มีการจัดให้มีการพบกลุ่มในการบรรยาย 1 - 2 คาบ
เช่นเดียวกับการที่ลงมือกระทำกิจกรรมโดยการเลือกทำสถานที่ทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับการ
เดินทางของนักเรียน

6) การดำเนินการที่ดี ผู้ดำเนินโครงการต้องรอบคอบที่จะพิจารณาทุกสิ่งทุกอย่าง
รอบด้าน เพื่อให้ทุกสิ่งดำเนินไปด้วยดี บางครั้งกิจกรรมในสถาบันหนึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสภาพของ
อีกสถาบันหนึ่งก็เป็นได้ ดังนั้น ผู้ดำเนินการต้องพิจารณาและให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การดำเนิน
โครงการสำเร็จ

7) ฉลองความสำเร็จ เมื่อการดำเนินโครงการเจริญเติบโตขึ้น การให้ความสำคัญต่อ
โครงการเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อให้นักเรียนรับรู้ว่าการกระทำของเขามีความสำคัญ โดยที่เปิดโอกาสให้มี
การแสดงความคิดเห็นต่อนักเรียน ครู และผู้สนับสนุนจากชุมชน หาโอกาสพิเศษในการขอบคุณผู้ที่มี
ส่วนร่วมในโครงการ ในโอกาสต่างๆ เช่น วันสำคัญต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ และให้การศึกษาแก่
สมาชิกของชุมชนเกี่ยวกับกิจกรรมการรับใช้ เพื่อความเข้าใจอันดีและความร่วมมือต่อไป

8) สร้างเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานชุมชน

8.1) เมื่อมีการรับรู้ความต้องการของชุมชน พยายามหาหน่วยงานที่
รับผิดชอบกิจกรรมนั้นๆ ในชุมชน โดยที่สามารถแยกแยะเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกับอาสาสมัคร หรือ
นักเรียนที่ไปฝึกหัดการรับใช้สังคมในชุมชนนั้นๆ เชื่อมโยงการเรียนรู้กับกิจกรรมการรับใช้สังคมอาจ
เป็นเรื่องที่แปลกแต่เมื่อเกิดความเข้าใจ จะทำให้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมการรับใช้ หน่วยงาน
จะมีโอกาสในการประเมินนักเรียนระหว่างการปฏิบัติการและหลังจากการปฏิบัติการ และให้ผล
ย้อนกลับไปยังผู้ประสานงานโครงการ

8.2) สถานที่ในการทำกิจกรรม รวมถึง โรงเรียนของรัฐบาล สถาน
สงเคราะห์คนชราสถานสงเคราะห์คนพิการ สวนสาธารณะ สภากาชาด โรงพยาบาล ฯลฯ

9) การไตร่ตรอง การไตร่ตรองอย่างแท้จริง เป็นการแยกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการ
รับใช้สังคมให้เห็นอย่างเด่นชัดออกจากกิจกรรมการศึกษา โดยประสบการณ์ประเภทอื่นๆ เช่น การ
ฝึกหัดงาน การเรียนด้วยการร่วมมือ ฯลฯ การไตร่ตรองเชื่อมโยงประสบการณ์การรับใช้กับเนื้อหา
สาระรายวิชา เช่น การอ่านและการบรรยาย เครื่องมือในการไตร่ตรอง รวมถึง การเขียนบันทึก การ
อภิปรายกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ โครงการส่วนบุคคล หรือโครงการระดับกลุ่ม การสะสมงานเขียน การ

นำเสนอในชั้นเรียน ฯลฯ จากกิจกรรมนี้ นักเรียนและครูจะได้รับประโยชน์เมื่อผู้เรียนแบ่งปันประสบการณ์กับเพื่อน ในกิจกรรมทุกอย่างที่เชื่อมโยงการรับใช้กับการเรียนรู้

10) การประเมินผลและการวัดผล การเรียนรู้จากประสบการณ์การรับใช้ ไม่สามารถประเมินในแนวทางเดียวกับการทำข้อสอบ หรือการทำรายงาน ครูบางท่านใช้วิธีการสำรวจเจตคติก่อนและหลังการปฏิบัติการของนักเรียน ต่อกิจกรรมการรับใช้สังคม และความรับผิดชอบของพลเมือง และต่อรายวิชาซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจว่า เขาได้เรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง มากแค่ไหน และทัศนคติของเขาเปลี่ยนไปอย่างไร จากการมีประสบการณ์การรับใช้สังคม

5. รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน (ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. 2544)

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นที่นักศึกษาต้องเลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ตนสนใจแล้วนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ความคิดทั่วไป และวิธีการที่คิดว่าจะทำต่อกรรมการที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ความปลอดภัย และข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Implementation) เป็นขั้นที่นักศึกษาลงมือทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ เป็นช่วงที่นักศึกษาต้องออกจากความเคยชินในสิ่งแวดล้อมเดิมสู่สถานการณ์ใหม่ ทำให้เขาได้มีโอกาสพบสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต ซึ่งหลายสิ่งเป็นเรื่องที่เขาไม่เคยพบเห็นมาก่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นพินิจพิจารณา (Reflection) ขั้นนี้เป็นขั้นของการคิดวิเคราะห์และสรุปบทเรียนจากประสบการณ์จริงที่ได้รู้เห็นมา นักศึกษาสามารถจัดระบบเหตุผลที่ใช้อธิบายเหตุการณ์อันเกิดจากกิจกรรมในขั้นที่สอง และเกิดจิตสำนึกทางจริยธรรมได้

6. รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมของ ซวาลา เวชยันต์ (2544) มีขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้

1) การเรียนวิชาการ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การศึกษาชุมชน การกำหนดปัญหา การแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาปัญหาที่สนใจ การเขียนโครงการการรับใช้สังคม การวางแผน การปฏิบัติการ การพัฒนาความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้อง การเรียนเนื้อหาในรายวิชาโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาการ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1) ตั้งเข็มทิศ หมายถึง ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันพิจารณากำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมเนื้อหาและคัดเลือกเรื่องต่างๆ ที่จะศึกษาในรายวิชา โดยสอดคล้องกับจุดประสงค์ของแนวคิดการรับใช้สังคม รวมถึงการระบุมุมมองของนักเรียน การเลือกปัญหาที่มีความสนใจ และเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา

1.2) คิดรอบคอบ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ข้อ คือ

1.2.1) การทบทวนความรู้ คือ การที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน

ทบทวนความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ด้วยการอภิปราย ซักถามถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สนใจ หรือใช้กิจกรรมต่างๆ ในการทบทวนความรู้เดิม เป็นต้น

1.2.2) การนำเสนอความรู้ใหม่ และวิธีการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่ อาศัยการใช้วิธีการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผน และเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยที่ผู้สอนช่วยเหลือในการแสวงหาความรู้ในรายวิชาและวิธีการเรียนรู้ด้วยโครงการ

1.3) ประกอบกิจ หมายถึง การที่ผู้เรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติการตามความสนใจ ทำการ ศึกษาปัญหา สามารถเขียนโครงการ วางแผนปฏิบัติการและปฏิบัติการ โดยการแบ่งงานกันทำ ในกลุ่มตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถ โดยที่ร่วมกันทำอย่างใกล้ชิด หรือต่างคนต่างทำแล้ว นำผลมารวมกัน หรือการทำงานส่วนบุคคลแต่ปรึกษาหารือกันได้ โดยที่ครูให้คำแนะนำช่วยเหลือและเป็นพี่ปรึกษาโครงการต่างๆ

1.4) พินิจไตร่ตรอง หมายถึง การที่ครูให้เวลาผู้เรียนในการไตร่ตรองผลจากการปฏิบัติทั้งส่วนตัวและร่วมกัน ทั้งจากการเรียนรู้ในห้องเรียน และจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการไปปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคม โดยการพูด การเขียน การรายงาน เป็นต้น ซึ่งเป็นการสะท้อนความรู้สึกจากการเรียนรู้และงานที่ทำไป โดยครูนำเสนอและตกลงวิธีการไตร่ตรองและกำหนดเวลาในการไตร่ตรองรวมถึงการให้คำแนะนำ การตรวจสอบการไตร่ตรองที่กำหนดตามระยะเวลาและวิธีการ

1.5) ตอบสนองและประเมิน ด้วยการทำข้อสรุป แนวทางการปฏิบัติต่อไป และการประเมินกระบวนการและผลลัพธ์

2) การทำกิจกรรมรับใช้สังคม โดยการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ โดย

2.1) การระดมชุมชน

2.2) การสำรวจความต้องการและปัญหาของชุมชน

2.3) การเลือกประเด็นปัญหาและการเขียนโครงการเพื่อทำกิจกรรมรับใช้

สังคม

2.4) การปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม

2.5) การประเมินเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน

3) การไตร่ตรอง ด้วยการ 3.1) บันทึก 3.2) อภิปราย 3.3) เขียนรายงานส่วนบุคคล หรือกลุ่มเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดในการทำกิจกรรม และสิ่งที่ได้เรียนรู้ตั้งแต่ กิจกรรมแรกในชั้นเรียน ระหว่างการทำกิจกรรมการรับใช้ และความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่อยู่ในโครงการ โดยสอดแทรกในทุกคาบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4) การประเมินผลและแสดงผลงาน โดยการที่ผู้เรียนสรุปการเรียนรู้เป็นของตนเอง และการนำผลงานออกแสดง รวมถึงการประเมินตนเอง และนำผลจากการไตร่ตรอง มาเพื่อปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป โดยที่ผู้สอนช่วยเหลือ ติดตามผล โดยการเข้าร่วมกิจกรรม/การสังเกต พฤติกรรมรวมถึง การประเมินกิจกรรมการรับใช้สังคม การเรียนรู้ตามจุดประสงค์ โครงการและการเรียนรู้ และผลงาน

7. รูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมระดับอาชีวศึกษา มีขั้นตอนดังนี้ จูรี ทัพวงษ์ และวิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2552) ระบุขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา 5 ระยะ คือ

1) ขั้นปฐมนิเทศ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ การเตรียมนักศึกษาด้วยการปฐมนิเทศและกระบวนการสร้างจิตสำนึก สร้างความตระหนัก

2) ขั้นเตรียมโครงการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุมชน การเสนอแนะทางเลือกในการพัฒนาชุมชน การวางแผนจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหา และการประเมินและปรับปรุงแผน

3) ขั้นกิจกรรมกลุ่มบริการสังคมตามแผนโครงการ มีการเตรียมตัวการทำกิจกรรมบริการสังคม การปรับตัวและการให้คำปรึกษา

4) การไตร่ตรองกิจกรรมบริการสังคม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือการบันทึกผลการเรียนรู้และวิธีแก้ปัญหาในสมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การนำเสนอประสบการณ์การบริการสังคม และการแสดงความยินดีและเริ่มโครงการใหม่

5) การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยมีการวัดและประเมินผล 4 ส่วน ประกอบด้วย การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบปลายภาคและการประเมินผลตามสภาพจริง การวัดเจตคติการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การวัดพฤติกรรมที่พึงประสงค์จากแบบวัดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และการวัดผลสัมฤทธิ์ของชุมชน/ผู้รับบริการ

8. รูปแบบการพัฒนาเยาวชนให้เรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมโดยเป็นความร่วมมือของ Virginia Tech และ Virginia State ได้ใช้ขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมของ Light Foundation (1997) มีขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้น Youth Voice and Planning เป็นการรับฟังเสียง ความคิดของเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งเป็นผู้นำ และผู้ตาม การร่วมแบ่งปันแนวความคิด การพบเพื่อนใหม่ และการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครทำกิจกรรมร่วมกัน และการวางแผนเพื่อการรับใช้สังคม การวางแผนการประเมินผล การวางแผนการเฉลิมฉลอง/ให้กำลังใจในความพยายาม และ

2) ขั้น Community Need and Voice เป็นการหาความต้องการของชุมชนและรับฟังเสียงจากชุมชน ผ่านการสำรวจและการเก็บข้อมูล ว่าอาสาสมัครสามารถช่วยเหลือในสิ่งใดได้บ้าง

- 3) ชั้น Learning Objectives เป็นการระบุถึงสิ่งที่จะได้จากการเรียนรู้ จากการทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้ในประเด็นอื่น
 - 4) ชั้น Orientation and Training การกำหนดเป้าหมายและการฝึกอบรม การวางแผนกำหนดสิ่งที่ผู้ลงปฏิบัติจะต้องทราบ ปัญหาที่ต้องการการแก้ไข สิ่งที่เขาต้องเผชิญ รวมถึงสิ่งที่เขาต้องทราบเพื่อเตรียมความพร้อมของตนเอง
 - 5) ชั้น Meaningful Service เป็นการรับใช้สังคมอย่างมีความหมาย ในการทำกิจกรรมผู้ปฏิบัติต้องทราบถึงเป้าหมาย ทรัพยากรที่ใช้ ปัญหา และอุปสรรคที่ต้องพบในการดำเนินกิจกรรม
 - 6) ชั้น Reflection เป็นขั้นของการสะท้อนความคิด หลังจากการปฏิบัติกิจกรรมผู้ปฏิบัติคิดถึงสิ่งที่ตนได้ทำโดยตั้งคำถามประกอบด้วย What อะไร เป็น So What สิ่งนั้นได้อย่างไร และ Now what ตอนนี้เป็นอย่างไ
 - 7) ชั้น Evaluation การประเมินผล จากผลการทำงาน มีสิ่งใดที่พัฒนาขึ้น และเยาวชนได้อะไรจากการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
9. การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมตามแนวคิดของ Kaye (2010)
- 1) ชั้น Inventory and Investigation การปฏิบัติงานตามที่ได้วางแผนไว้ใช้การสัมภาษณ์ และวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชุมชน จัดกลุ่มความสนใจ ทักษะความสามารถของผู้เรียน ระบุความต้องการ วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสะสมข้อมูล
 - 2) ชั้น Preparation and Planing ให้คำแนะนำกับครู/ผู้เรียนในการสิ่งที่ได้มาผ่านวิธีการที่หลากหลายทั้งทางด้านความรู้ การทำงานและวิธีการ การทำงานร่วมกัน การวางแผนงาน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความรับผิดชอบเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
 - 3) ชั้น Action การนำสิ่งที่ได้จากการวางแผนไปปฏิบัติ โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำ
 - 4) ชั้น Reflection การสะท้อนความคิดโดยระหว่างการสะท้อนความคิด ครูและผู้เรียนร่วมกัน ผ่านการใช้กระบวนการในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น บทบาทสมมติ การอภิปราย การเขียนเพื่อสะท้อนความคิด การร่วมปฏิบัติงานของผู้เรียน
 - 5) ชั้น Demonstration ผู้เรียนแสดงออกถึงสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ผ่านการแสดงออกทางทักษะ และผลลัพธ์ทางด้านการรับใช้สังคม
10. ชั้นการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม Service Learning Training Module (IPARDC) Brown and al (2012)
- 1) ชั้น Investigation เป็นการตรวจสอบปัญหาในชุมชนประเด็นต่าง ๆ เช่น การทำแผนที่ชุมชน การสำรวจ การสัมภาษณ์

2) **ขั้น Planning** การจัดทำแผนงาน เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ ระยะเวลา การระบุทรัพยากรที่มีอยู่และต้องการเพิ่มเติม การร่วมหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การเลือกวิธีการแก้ปัญหา

3) **ขั้น Action** กำหนดระยะเวลาในการกระทำกิจกรรม

4) **ขั้น Reflection** การสะท้อนประสบการณ์และการดำเนินงานตามกระบวนการของเขา ผ่าน การอภิปราย การเขียนเรียงความ การประเมินจากการปฏิบัติการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองการประเมินผลงานตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

5) **ขั้น Demonstration** ผู้เรียนแสดงถึงการนำเสนอผลงานจากการปฏิบัติไปสู่ผู้ชมภายนอกอย่างกว้างขวาง เช่น การสร้างชิ้นงาน การพัฒนางาน Power point การเขียนบทความในหนังสือพิมพ์ การโพสต์วิดีโอลงใน You tube การสร้าง Facebook Fanpage การถ่ายภาพประกอบ และการรายงานผลให้กลุ่มอื่นที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชนรับฟัง

6) **ขั้น Celebration** การจัดให้มีงาน/พิธีในการร่วมฉลอง ขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้ปฏิบัติงาน ผู้ได้รับประโยชน์ บุคคลในชุมชน ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ มาร่วมกิจกรรม หรือ การเขียนขอบคุณ

ตารางที่ 9 การสังเคราะห์กระบวนการและขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

กระบวนการ/ขั้นตอน	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ขั้นชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็น ที่จะศึกษา	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ขั้นเตรียมการและวางแผนก่อนการลงพื้นที่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ขั้นการลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. ขั้นการสะท้อนความคิด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. ขั้นการประเมินผล	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓
6. ขั้นชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงานตนเอง	✓	✓	✓	✓					✓	✓

หมายเหตุ ตารางการสังเคราะห์ลำดับตัวเลขแสดงถึงความหมายดังต่อไปนี้

1) CRFC (1997)

2) Converdell (2002)

3) Delve; Mintz; & Stewart (1990)

4) Booth (1987); Katz and Chard (1994); Campus Compact National Center for Community Colleges (2002)

- 5) ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ (2544)
- 6) ชวลา เวชยันต์ (2544)
- 7) จุรี ทัพพงษ์ และวิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2552)
- 8) Light Foundation (1997)
- 9) Kaye (2010)
- 10) Service Learning Training Module (IPARDC) (Brown and al,

2012)

จากตารางที่ 9 สรุปได้ว่าการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม Service learning พบว่า มีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็นที่จะศึกษา เป็นการชี้แจงวัตถุประสงค์หาข้อมูลวิเคราะห์สภาพปัญหาในท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการ ผู้เรียนและผู้สอนร่วมวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของชุมชน เช่น การสำรวจ สัมภาษณ์ สอบถาม

2) ขั้นเตรียมการและวางแผนก่อนการลงพื้นที่ เป็นการวางแผนเตรียมการก่อนการปฏิบัติ การระดมความคิด หาทางเลือก วิธีการที่เหมาะสม

3) ขั้นการลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน ดำเนินปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้

4) ขั้นการสะท้อนความคิด โดยผู้เรียนแสดงความคิด ความรู้สึกของตนจากการปฏิบัติกิจกรรม

5) ขั้นการประเมินผล โดยผู้เรียนประเมินตนเองถึงสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติ และเรียนรู้จากกิจกรรม โดยใช้ร่องรอยการเก็บข้อมูลของตนเองตั้งแต่การเริ่มดำเนินงาน ผู้เรียนประเมินเพื่อนคนอื่นจากการไปปฏิบัติกิจกรรม และผู้สอนประเมินผู้เรียน

6) ขั้นชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงานตนเอง แสดงให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ในเพื่อนผู้เรียน และในสิ่งที่ตนเองและเพื่อนได้กระทำจากกิจกรรม และการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนที่ตนได้ลงไปปฏิบัติ

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดย
การรับใช้สังคม (Service Learning)

กระบวนการ/ ขั้นตอน	CRFC (1997)	Converdell (2002)	Delve; Mintz; & Stewart (1990)	Booth (1987); Katz; & Chard (1994); Campus Compact (2002)	ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2544)
1. ขั้นชี้แจงการ เรียนรู้ วิเคราะห์ กำหนดประเด็น ที่จะศึกษา	ขั้นเตรียมการ ระบุชุมชนที่ ผู้เรียนต้องศึกษา การเตรียมการ เพื่อสำรวจชุมชน			ขั้นกระตุ้นความ สนใจ เป็นการ อภิปรายเบื้องต้น แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นเกี่ยวกับ	ขั้นเตรียมการ กำหนดประเด็นที่ สนใจจะ ทำการศึกษา
ชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติ ทราบเกี่ยวกับ ข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับจุดประสงค์ เป้าหมาย เพื่อเป็น แนวทางในการ ดำเนินการ	การศึกษาสภาพ ปัญหา ขั้นเลือกปัญหาที่ สนใจและ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ รายวิชา การศึกษา			โครงการที่จะทำ หัวข้อของโครงการ มาจากความ ต้องการและความ สนใจของผู้เรียน	
ผู้เรียนและผู้สอน ร่วมวิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็นของ ชุมชน ซึ่งได้มาจาก วิธีการ เช่น การ สำรวจ สัมภาษณ์ สอบถาม	ขั้นการศึกษา นโยบายหรือ กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับ ประเด็นที่สนใจ				

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดย
การรับใช้สังคม (Service Learning) (ต่อ)

กระบวนการ/ ขั้นตอน	ชาวลา เวชยันต์ (2544)	จรี ทัพพงษ์ และ วิมลรัตน์ จตุรา นนท์ (2552)	Light Foundation, (1997)	Kaye (2010)	Service Learning Training Module (IPARDC) (Brown and al, 2012)
1. ขั้นชี้แจงการ เรียนรู้ วิเคราะห์ กำหนดประเด็น ที่จะศึกษา ชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติ ทราบเกี่ยวกับ ข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับจุดประสงค์ เป้าหมาย เพื่อเป็น แนวทางในการ ดำเนินการ	ขั้นการเรียนรู้ วิชาการ ประกอบด้วย -การตั้งเข็มทิศ คือผู้สอนและ ผู้เรียนร่วมกัน กำหนด จุดประสงค์การ เรียนรู้ของ รายวิชาให้ สอดคล้องกับ แนวคิดการรับใช้ สังคม	ระยะที่ 1 ขั้น ปฐมนิเทศ	ขั้น Community Need and Voice หาความต้องการ ของชุมชนและรับ ฟังเสียงจากชุมชน ขั้น Learning Objectives ระบุถึงสิ่งที่จะได้ จากการเรียนรู้ จากการทำงาน เป็นทีม และการ เรียนรู้ในประเด็น อื่น	ขั้น Inventory and Investigation ใช้การสัมภาษณ์ และวิเคราะห์สิ่งที่ เกี่ยวข้องกับชุมชน จัดกลุ่มความสนใจ ทักษะ ความสามารถของ ผู้เรียน ระบุความ ต้องการ วิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหา สะสมข้อมูล	ขั้น Investigation เป็นการ ตรวจสอบปัญหา ในชุมชน ประเด็นต่าง ๆ เช่น การทำแผน ที่ชุมชน การ สำรวจ การ สัมภาษณ์
ผู้เรียนและผู้สอน ร่วมวิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็นของ ชุมชน ซึ่งได้มาจาก วิธีการ เช่น การ สำรวจ สัมภาษณ์ สอบถาม	-การคิด รอบคอบ ทั้งการ ทบทวนความรู้ และการนำเสนอ ความรู้ใหม่		ขั้น Orientation and Training การกำหนด เป้าหมายและการ ฝึกอบรม การ วางแผนกำหนด สิ่งที่ผู้ลงปฏิบัติ จะต้องทราบ ปัญหาที่ต้องการ การแก้ไข สิ่งที่เขา ต้องเผชิญ รวมถึง สิ่งที่เขาต้องทราบ เพื่อเตรียมความ พร้อมของตนเอง		

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดย
การรับใช้สังคม (Service Learning) (ต่อ)

กระบวนการ/ ขั้นตอน	CRFC (1997)	Converdell (2002)	Delve; Mintz; & Stewart (1990)	Booth (1987); Katz; & Chard (1994); Campus Compact (2002)	ศักดิ์ชัย นิรัญ ทวี (2544)
2. ชั้นเตรียมการ และวางแผนก่อน การลงพื้นที่ เป็นชั้นการวางแผน เตรียมการก่อนการ ปฏิบัติ การระดม ความคิด หาทาง เลือก วิธีการที่ เหมาะสม	ชั้นการปฏิบัติ กิจกรรม วางแผน ปฏิบัติการ	ชั้นเตรียมการ เป็นขั้นตอนการ วางแผนกิจกรรม การรับใช้สังคม และการให้ ความรู้แก่นักเรียนในการมีส่วนร่วมและเรียนรู้	การสำรวจ ประสบการณ์ คือ การที่ผู้เรียนมี โอกาสครั้งแรกใน การประสบกับ เหตุการณ์ ด้วย ความรู้สึกรุนแรง กับปัญหาที่ผู้อื่น ประสบและมอง หาโอกาสที่จะให้ ความช่วยเหลือ	ชั้นเตรียมโครงการ อภิปราย แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นเกี่ยวกับ โครงการ ด้าน ระยะเวลาที่ใช้ รายละเอียดของ การทำงาน ขั้นฝึกทักษะที่ จำเป็น ชั้นเตรียมอุปกรณ์ กิจกรรมหลักมี การศึกษาค้นคว้า เตรียมความรู้	ชั้นเตรียมการ กำหนด วาง แผนการในการ ปฏิบัติ
3. ชั้นการลงพื้นที่ สำรวจและรวบรวม ข้อมูลจากชุมชน ดำเนินปฏิบัติ กิจกรรมตามแผนที่ วางไว้	ชั้นการปฏิบัติ ลงมือกระทำ ตามแผนที่ ปฏิบัติไว้	ชั้นปฏิบัติการ เป็นการ ปฏิบัติการตาม แผนที่วางไว้	การแจกแจง เริ่ม ศึกษาโอกาสมีสิ่ง ใดทำได้บ้างใน กิจกรรมการรับใช้ ชุมชน การตระหนัก ประสบการณ์การ รับใช้สังคมมี ความหมาย สนใจ ในการแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้น	ชั้นกิจกรรมกลุ่ม ลง มือกระทำตามแผนที่ วางไว้ ขั้นเก็บรวบรวม ข้อมูล ที่ได้จากการ ลงมือทำกิจกรรม ตามโครงการที่ได้ วางแผน เปิดให้เกิดการ เรียนรู้จากหลาย หลายวิธี การเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนเลือก กิจกรรม	ชั้นปฏิบัติการ ลงมือทำ กิจกรรมตาม แผนที่วางไว้

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดย
การรับใช้สังคม (Service Learning) (ต่อ)

กระบวนการ/ ขั้นตอน	ชวาลา เวชยันต์ (2544)	จรี ท้วงษ์ และ วิมลรัตน์ จตุรา นนท์ (2552)	Light Foundation, (1997)	Kaye (2010)	Service Learning Training Module (IPARDC) (Brown and al, 2012)
2. ขั้นเตรียมการ และวางแผนก่อน การลงพื้นที่ เป็นขั้นการวางแผน เตรียมการก่อนการ ปฏิบัติ การระดม ความคิด หาทาง เลือก วิธีการที่ เหมาะสม	ขั้นการเรียนรู้ วิชาการ -ประกอบกิจ ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม และวางแผน ปฏิบัติการ -พินิจไตร่ตรอง ผู้สอนให้เวลา ผู้เรียนในการ ไตร่ตรองผลจาก การปฏิบัติ ใน และนอก ห้องเรียนและ ประสบการณ์ - การตอบสนอง การประเมิน ทำ ข้อสรุปแนว ทางการปฏิบัติ	ระยะที่ 2 ขั้น เตรียม โครงการ กิจกรรมการ เรียนรู้ด้วยการ รับใช้สังคม	ขั้น Youth Voice and Planning วางแผนเพื่อการ รับใช้สังคม การวางแผนการ ประเมินผล การวางแผนการ เฉลิมฉลอง/ให้ กำลังใจในความ พยายาม	ขั้น Preparation and Planning ให้คำแนะนำกับครู/ ผู้เรียนในการสิ่งที่ ได้มาผ่านวิธีการที่ หลากหลายทั้ง ทางด้านความรู้ การทำงานและ วิธีการ การทำงาน ร่วมกัน การ วางแผนงาน การ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความ รับผิดชอบเพื่อ นำไปสู่การปฏิบัติ	ขั้น Planning การจัดทำ แผนงาน เช่น การกำหนด วัตถุประสงค์ ระยะเวลา การ ระบุทรัพยากรที่ มีอยู่และ ต้องการเพิ่มเติม การร่วมหา วิธีการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น การเลือกวิธีการ แก้ปัญหา
3. ขั้นการลงพื้นที่ สำรวจและรวบรวม ข้อมูลจากชุมชน ดำเนินปฏิบัติ กิจกรรมตามแผนที่ วางไว้	ขั้นการทำ กิจกรรมรับใช้ สังคม การระบุ ชุมชน สำรวจ ความต้องการ เลือกประเด็น ปัญหา ปฏิบัติ กิจกรรมและ ประเมินผล	ระยะที่ 3 ขั้นกิจกรรมกลุ่ม รับใช้สังคมตาม แผนโครงการ	ขั้น Meaningful Service การรับใช้สังคม อย่างมี ความหมาย ใน การทำกิจกรรมผู้ ปฏิบัติต้องทราบ ถึงเป้าหมาย ทรัพยากรที่ใช้ ปัญหาและ อุปสรรคที่ต้องพบ ในการดำเนิน กิจกรรม	ขั้น Action นำสิ่งที่ได้จากการ วางแผนไปปฏิบัติ โดยผู้เรียนเป็นผู้ลง มือกระทำ	ขั้น Action การปฏิบัติงาน ตามที่ได้วางแผน ไว้ กำหนด ระยะเวลาในการ กระทำกิจกรรม

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดย
การรับใช้สังคม (Service Learning) (ต่อ)

กระบวนการ/ ขั้นตอน	CRFC (1997)	Converdell (2002)	Delve; Mintz; & Stewart (1990)	Booth (1987); Katz; & Chard (1994); Campus Compact (2002)	ศักดิ์ชัย นิธิ ทวี (2544)
4. ขั้นการสะท้อน ความคิด ผู้เรียนแสดง ความคิด ความรู้สึก ของตนจากการ ปฏิบัติกิจกรรม	ขั้นการไตร่ตรอง ประเมินและ กิจกรรม แสดงผลงาน กำหนดกิจกรรม และเวลาในการ ไตร่ตรอง ทำการ พิจารณา ไตร่ตรองในแต่ ละขั้นตอน ด้วย การเขียนบันทึก รายงานปาก เปล่า สนทนา อภิปราย การ เขียนรายงาน สรุป	ขั้นผลสะท้อน กลับ ให้โอกาส นักเรียนในการ คิดวิเคราะห์ เกี่ยวกับ ประสบการณ์ การรับใช้สังคม และการ ประยุกต์การ เรียนรู้ของ นักเรียนในเชิง วิชาการ บริบท ส่วนตนและ บริบททางสังคม	การกระตุ้น ผู้เรียนจะพัฒนา จากการมีความรู้ ความเข้าใจ เข้า ไปมีส่วนร่วมใน การอภิปราย ปัญหาที่ซับซ้อน เรียนรู้จาก กิจกรรมการรับใช้ สังคม	ขั้นสรุปผลการ ดำเนินการ และขั้น การนำเสนอผล โครงการ กระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ด้วย ตนเอง การนำเสนอผลงาน ของผู้เรียน	ขั้นพินิจพิจารณา คิดวิเคราะห์สรุป บทเรียน จัดระบบเหตุผล ที่ใช้อธิบาย เหตุการณ์จาก การลงมือปฏิบัติ และเกิด จิตสำนึกทาง จริยธรรมได้
5. ขั้นการ ประเมินผล ผู้เรียนประเมิน ตนเองถึงสิ่งที่ ตนเองได้ปฏิบัติ และเรียนรู้จาก กิจกรรม โดยใช้ ร่องรอยการเก็บ ข้อมูลของตนเอง ตั้งแต่การเริ่ม ดำเนินงาน ผู้เรียนประเมิน เพื่อนคนอื่น ๆ จาก การไปปฏิบัติ กิจกรรม และผู้สอน ประเมินผู้เรียน	ขั้นการไตร่ตรอง ประเมินและ กิจกรรม แสดงผลงาน การประเมินผล ในแต่ละขั้นตอน สรุปและ นำเสนอกิจกรรม การรับใช้สังคม และบทเรียนที่ เรียนรู้			มีการประเมินเพื่อ เป้าหมายของการ เรียนรู้และการรับ ใช้สังคม การ ประเมินความ เปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นในตนเอง จากประสบการณ์ การรับใช้สังคม	

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดย
การรับใช้สังคม (Service Learning) (ต่อ)

กระบวนการ/ ขั้นตอน	ชาวลา เวชยันต์ (2544)	จรี ท้วงษ์ และ วิมลรัตน์ จตุรา นนท์ (2552)	Light Foundation, (1997)	Kaye (2010)	Service Learning Training Module (IPARDC) (Brown and al, 2012)
4. ขั้นการสะท้อน ความคิด ผู้เรียนแสดง ความคิด ความรู้สึก ของตนจากการ ปฏิบัติกิจกรรม	ขั้นไตร่ตรอง เกี่ยวกับ ความรู้สึก ความคิดในการ ทำกิจกรรม	ระยะที่ 4 การ ไตร่ตรอง กิจกรรมการรับ ใช้สังคม	ขั้น Reflection หลังจากการ ปฏิบัติกิจกรรมผู้ ปฏิบัติคิดถึงเกี่ยวกับ สิ่งที่ตนได้ทำโดย ตั้งคำถาม ประกอบด้วย What อะไร เป็น So What สิ่งนั้น ได้อย่างไร และ Now whatตอนนี้ เป็นอย่างไร	ขั้น Reflection ระหว่างการสะท้อน ความคิด ครูและ ผู้เรียนร่วมกัน ผ่าน การใช้กระบวนการ ในรูปแบบที่ หลากหลาย เช่น บทบาทสมมติ การ อภิปราย การเขียน เพื่อสะท้อน ความคิด การร่วม ปฏิบัติงานของ ผู้เรียน	ขั้น Reflection สะท้อน ประสบการณ์ และการ ดำเนินงานตาม กระบวนการของ เขา ผ่าน การ อภิปราย การ เขียนเรียงความ การประเมินจาก การปฏิบัติ
5. ขั้นการ ประเมินผล ผู้เรียนประเมิน ตนเองถึงสิ่งที่ ตนเองได้ปฏิบัติ และเรียนรู้จาก กิจกรรม โดยใช้ ร่องรอยการเก็บ ข้อมูลของตนเอง ตั้งแต่การเริ่ม ดำเนินงาน ผู้เรียนประเมิน เพื่อนคนอื่น ๆ จาก การไปปฏิบัติ กิจกรรม และผู้สอน ประเมินผู้เรียน	การประเมินผล และแสดงผลงาน ผู้เรียนสรุปผล การเรียนรู้ด้วย ตนเอง ประเมิน ตนเองและนำผล มาปรับปรุงการ ทำงานในครั้ง ต่อไป	ระยะที่ 5 การ ประเมินผลการ เรียนรู้ด้วยการ รับใช้สังคม	ขั้น Evaluation การประเมินผล	ขั้น Demonstration ผู้เรียนแสดงออกถึง สิ่งที่เขาได้เรียนรู้ ผ่านการแสดงออก ทางทักษะ และ ผลลัพธ์ทางด้าน การรับใช้สังคม	ขั้น Reflection (ต่อ) การประเมินผล การปฏิบัติงาน ของตน การประเมินผล งานตาม วัตถุประสงค์ที่ได้ ตั้งไว้

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นทางการเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดย
การรับใช้สังคม (Service Learning) (ต่อ)

กระบวนการ/ ขั้นตอน	CRFC (1997)	Converdell (2002)	Delve; Mintz; & Stewart (1990)	Booth (1987); Katz; & Chard (1994); Campus Compact (2002)	ศักดิ์ชัย นิธิวุฒิ (2544)
6. ขั้นชื่นชมและ เห็นคุณค่าของ ผลงานตนเอง แสดงให้ผู้เรียนเห็น คุณค่าในตนเอง ใน เพื่อนผู้เรียน และ ในสิ่งที่ตนเองและ เพื่อนได้กระทำจาก กิจกรรม และการ รับฟังความคิดเห็น จากชุมชนที่ตนได้ ลงไปปฏิบัติ	ขั้นการไตร่ตรอง ประเมินและ กิจกรรม แสดงผลงาน มีการ ประชาสัมพันธ์ นำผลงานออก แสดง	ขั้นเฉลิมฉลอง เป็นการระลึกถึง สิ่งที่นักเรียนได้ ช่วยเหลือชุมชน ถือเป็นการปิด กิจกรรมการรับ ใช้สังคม การ เฉลิมฉลอง	การชิมชั้บหรือ การทำให้เป็นของ ตนเอง ผู้เรียน สามารถบูรณา การการรับใช้ สังคมของตนเข้า ไปใน ชีวิตประจำวัน มุ่ง ไปที่คุณค่าที่ได้มา จากประสบการณ์ นั้น ๆ	มีการ ประชาสัมพันธ์และ แสดงความชื่นชม การฉลอง ความสำเร็จจากการ รับใช้สังคม	

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้โดย
การรับใช้สังคม (Service Learning) (ต่อ)

กระบวนการ/ ขั้นตอน	ชวาลา เวชยันต์ (2544)	จรี ท้วงษ์ และ วิมลรัตน์ จตุรา นนท์ (2552)	Light Foundation, (1997)	Kaye (2010)	Service Learning Training Module (IPARDC) (Brown and al, 2012)
6. ขึ้นชื่นชมและ เห็นคุณค่าของ ผลงานตนเอง แสดงให้เห็นผู้เรียนเห็น คุณค่าในตนเอง ใน เพื่อนผู้เรียน และ ในสิ่งที่ตนเองและ เพื่อนได้กระทำจาก กิจกรรม และการ รับฟังความคิดเห็น จากชุมชนที่ตนได้ ลงไปปฏิบัติ			ขึ้น Celebration, Recognition, and Reporting การเฉลิมฉลอง การแสดงให้เห็น คุณค่า และการ รายงานผลการ ปฏิบัติงาน เป็น การให้กำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติงานและ คนในชุมชน ร่วมกันขอบคุณถึง กิจกรรมที่ทำใน การรับใช้สังคม		ขึ้น Demonstration ผู้เรียนแสดงถึง การนำเสนอ ผลงานจากการ ปฏิบัติไปสู่ผู้ชม ภายนอกอย่าง กว้างขวาง เช่น การสร้างชิ้นงาน การพัฒนางาน Power point การเขียนบทความ ในหนังสือพิมพ์ การโพสวิดีโอลง ใน You tube การสร้าง Facebook Fanpage การ ถ่ายภาพประกอบ และการรายงาน ผลให้กลุ่มอื่นที่ ปฏิบัติงานอยู่ใน ชุมชนรับฟัง ขึ้น Celebration การจัดให้มีงาน/ พิธีในการร่วม ฉลอง การเขียน ขอบคุณ ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทั้ง ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ ได้รับประโยชน์

ตอนที่ 3 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

- 3.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
- 3.2 องค์ประกอบและลักษณะของจิตสาธารณะ
- 3.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ
- 3.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีจิตสาธารณะ
- 3.5 การสร้างจิตสาธารณะ
- 3.6 การวัดจิตสาธารณะ

3.1 ความหมายของจิตสาธารณะ

จากการศึกษารวบรวมความหมายของคำว่าจิตสาธารณะ (Public Consciousness, Public self-consciousness, Public Mind) เป็นศัพท์ใหม่ที่มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันออกไป ได้แก่ การเห็นประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคมความสำนึกทางสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวมหรือจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติดังนั้นผู้วิจัยจะใช้คำว่า“จิตสาธารณะ” ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันดังนี้

ชาย โพรธิสตา และคณะ (2543) ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติและให้ความหมายในเชิงพฤติกรรมไว้ว่าคือ การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบ หรือ การรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่ 1) รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้น ๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ 2) การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น โดยการคำนึงว่า คนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นส่วนตัวและไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น ในงานวิจัยของ ชาย โพรธิสตาและคณะ (2543) ที่ทำการศึกษาจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติโดยศึกษากรณีในกรุงเทพมหานคร ได้สรุปความเข้าใจของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติหรือจิตสาธารณะไว้เป็นสองระดับ คือ ระดับที่ 1 เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไรกับสาธารณสมบัติ ระดับที่ 2 เป็นระดับที่บุคคลกระทำการอันแสดงว่าเขามีความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติไม่ว่าจะได้ใช้หรือไม่ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย

กนิษฐา นิต์ศน์พัฒนา และคณะ (2541) ได้ให้ความหมายของ จิตสำนึกสาธารณะว่าเป็นคำเดียวกับคำว่า จิตสำนึกทางสังคม หมายถึง การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน

มัลลิกา มดีโก (2541) ให้ความหมายจิตสำนึกทางสังคมว่า เป็นการตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน

ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2541) กล่าวว่า การมีจิตสำนึกสาธารณะ คือการมีจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม คำนึงถึงความสำคัญของสิ่งอันเป็นของที่ต้องใช้หรือมีผลกระทบร่วมกันในชุมชน เช่น ป่าไม้ความสงบสุขของชุมชน

จิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาคม (2542) จากบทความจิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาคม กล่าวว่า จิตสาธารณะ (Public Consciousness) หมายถึง กิจสังคม สิ่งของ สถานที่ที่มีได้เป็นปัจเจกบุคคลใด ทั้งยังหมายถึงความเป็นส่วนร่วม และสังคมได้อีกด้วย จิตสาธารณะมีความหมายในแง่ความเป็นพลเมือง ผู้ตื่นรู้ ตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญ พลเมืองที่เรียกร้องการมีส่วนร่วม และต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของตนและชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) ได้ให้ความหมาย จิตสาธารณะ ว่าเป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความปรารถนา ความพยายามหาโอกาสในการช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นอย่างจริงจังโดยไม่เห็นแก่ตัว รวมถึงการมองโลกในแงุ่มที่ตีบนพื้นฐานแห่งความเป็นจริง

หฤทัย อางปรุ (2544) ให้ความหมายจิตสำนึกสาธารณะว่า หมายถึง ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมต้องการไปแก้วิกฤติการณ์โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อ สำนึกถึงพลัง ความสามารถ ของตนว่าในการร่วมแก้ไขปัญหามีการลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับคนในสังคม

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2547) ใช้คำว่า “จิตสำนึก” (Consciousness) ซึ่งหมายถึง สภาวะจิตใจที่รับรู้เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด ความปรารถนา เมื่อสภาวะจิตใจดังกล่าวเกิดการรับรู้ ซึ่งมี ความหมายเหมือนกับการรู้ตัว (awareness) อันเป็นผลจากการประเมินค่า การเห็นความสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้มาจากเจตคติ (attitude) ความเชื่อ (beliefs) ค่านิยม (values) ความเห็น (opinion) และความสนใจ (interests) ของบุคคล คำว่า “จิตสำนึก” มีความหมายใกล้เคียงที่สุดกับคำว่า “ความเชื่อ” (beliefs) ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการรวบรวม สัมพันธ์กันของประสบการณ์ของบุคคล ทำหน้าที่ประเมินค่าของจิตใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ หากปราศจากความเชื่อและประสบการณ์ที่เคยมีอยู่นั้นก็จะอยู่เพียงในความทรงจำ ไม่เห็นว่าคุณค่าเด่นชัด แต่หากว่าประเมินค่าแล้วบุคคลตระหนักถึงความสำคัญที่มีต่อสิ่งนั้น แสดงว่าจิตสำนึกถึงสิ่งนั้นของบุคคลได้เกิดขึ้นแล้ว จิตสำนึกของบุคคลเป็น สภาวะของจิตใจก่อนที่จะแสดงออกเชิงพฤติกรรมทางกายภาพของบุคคล การมีจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่ง

หนึ่ง ไม่ทำให้คนต้องแสดงออกตามจิตสำนึกเสมอไป พฤติกรรมแสดงออกใดๆ ของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจาก 1) เจตคติ 2) บรรทัดฐานของสังคม 3) นิสัย และ 4) ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากการทำพฤติกรรมนั้นๆ

แล้วจากความหมาย สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิด ความตระหนัก ที่ไม่เห็นแก่ตัวมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นและสังคมท้องถิ่น รวมทั้งการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระเรื่องของส่วนรวม ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นกลุ่ม ยินดีนำความรู้ความสามารถของตนมาช่วยเหลือสังคมและท้องถิ่น

3.2 องค์ประกอบและลักษณะของจิตสาธารณะ

จากการศึกษาองค์ประกอบและลักษณะของจิตสาธารณะเมื่อพิจารณาถึงการให้ความหมายและการสังเคราะห์องค์ประกอบและคำจำกัดความของจิตสาธารณะจากนักวิชาการศึกษาที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับจิตสาธารณะในระดับอุดมศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ/องค์ประกอบของจิตสำนึกมีการแบ่ง ไว้ดังนี้

สมพงษ์ สิงหะพล (2542) ได้กล่าวถึงจิตสำนึกกว่า มี 3 ด้านหลักๆ ดังนี้

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นจิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งมั่นปลูกฝังมานานเกิดบ้างไม่เกิดบ้างไปตามสภาพการณ์เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังและมีมานานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความสามัคคี เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยถูกหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทยอยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยาก

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพองค์ประกอบของจิตสาธารณะมีการแบ่งองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

นอกจากนี้เมื่อศึกษาถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะจากการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างในระดับอุดมศึกษาขึ้นไปแสดงได้ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การศึกษาองค์ประกอบ/คำจำกัดความของจิตสำนึกและจิตสาธารณะของงานวิจัยที่ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างระดับอุดมศึกษาขึ้นไป

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	องค์ประกอบ/คำจำกัดความของจิตสำนึกและจิตสาธารณะ
ชาย โพรธิสิดา และคณะ (2543)	ศึกษาเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ สมบัติ: ศึกษาในกรณี กรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มทำงานราชการ รัฐวิสาหกิจหรือทำงานในสำนักงาน กลุ่มที่ทำงานรับจ้างค้าขายและธุรกิจส่วนตัว และกลุ่มนักศึกษาที่สูงกว่ามัธยม และผู้ทรงคุณวุฒิ	ได้จัดองค์ประกอบของจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติไว้ดังนี้ 1. ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณะสมบัติ 2. ด้านภาพสะท้อนจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ 3. ด้านมาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ
หญิง อาจปรุ (2544)	ศึกษาองค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลปี 1-4 ในสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขต กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาองค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะ	แบ่งองค์ประกอบของควมมีจิตสาธารณะไว้ดังนี้ 1. ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน 2. ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม 3. ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี 4. ด้านการรับรู้ และความสามารถในการผลักดัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม 5. ด้านการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคม 6. ด้านการมีเครือข่ายในการนำกิจกรรมทางสังคม
ศักดิ์มิ่งคล เชื้อทอง และคณะ. (2552)	ได้ทำการศึกษา ผลของโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะต่อควมมี	แบ่งการศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล ดังนี้

ตารางที่ 11 การศึกษาองค์ประกอบ/คำจำกัดความของจิตสำนึกและจิตสาธารณะของงานวิจัยที่ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างระดับอุดมศึกษาขึ้นไป (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	องค์ประกอบ/คำจำกัดความของจิตสำนึกและจิตสาธารณะ
ศักดิ์มงคล เชื้อทอง และคณะ. (2552) (ต่อ)	จิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน 2. วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณ สภาพปัญหา 3. ความรัก เอื้ออาทร และความสามัคคี 4. การรับรู้ความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ปัญหาสังคม 5. ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม 6. การมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อความช่วยเหลือสังคม
อริยา คูหา และ สุวิมล นราองอาจ (2553)	ได้ทำการศึกษาจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	จากการศึกษาได้ให้คำจำกัดความของบุคคลที่มีจิตสาธารณะดังนี้คือ คุณสมบัติของบุคคลที่มีความใส่ใจ ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม รอบตัว รับผิดชอบ เต็มใจช่วยเหลือ ตระหนักรู้และช่วยแก้ปัญหาภายในชุมชนและสังคม เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ภายในสังคม รับผิดชอบต่อหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมส่วนรวม
อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553)	ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1-4	ให้คำจำกัดความของจิตสาธารณะคือความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม เช่น ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้ และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการ

ตารางที่ 11 การศึกษาองค์ประกอบ/คำจำกัดความของจิตสำนึกและจิตสาธารณะของงานวิจัยที่ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างระดับอุดมศึกษาขึ้นไป (ต่อ)

ผู้ศึกษา	เรื่องที่ศึกษา	องค์ประกอบ/คำจำกัดความของจิตสำนึกและจิตสาธารณะ
<p>อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) (ต่อ)</p>		<p>ต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาด้วยกันกับคนในสังคม การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการเอาใจใส่ ดูแลเป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ทำให้ เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม</p>
<p>กานต์รวี บุญญานุสิทธิ์ (2554)</p>	<p>ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมจิตแห่งความเคารพและจิตแห่งจริยธรรมตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี</p>	<p>ได้ทำการศึกษาและให้คำจำกัดความดังนี้ 1) จิตแห่งความเคารพ คือ ความสามารถในการรับรู้เข้าใจ อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น เคารพและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม มีการทำงานร่วมกัน เคารพสิทธิมนุษยชน สามารถปฏิบัติตามบุคคลต้นแบบที่ดี มีจิตเมตตา รู้จักมองโลกในแง่ดี 2) จิตแห่งจริยธรรมคือความสามารถแสดงออกเกี่ยวกับการยึดมั่นใน</p>
<p>กานต์รวี บุญญานุสิทธิ์ (2554)</p>	<p>ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมจิตแห่งความเคารพและจิตแห่งจริยธรรมตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี</p>	<p>ข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว สถานศึกษาและสังคม บทบาทหน้าที่ในการทำงาน และบทบาทของการเป็นพลเมือง การปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดผลงานที่ดี และการเป็นพลเมืองที่ดีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น</p>

3.2.2 ลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ เป็นสิ่งที่บุคคลแสดงทางพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรณปิติกุล (2542) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ ทุ่เมและอุทิศตนเพื่อสังคม ทั้งการปฏิบัติตามสิทธิของตนเองและช่วยเหลือให้บริการแก่ผู้อื่นเพื่อพัฒนาสังคม เช่น การที่เราไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎรถือเป็นการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่และการที่เราเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองหรือสถาบันท้องถิ่นถือเป็นการช่วยพัฒนาทางสังคมอุทิศตนเพื่อส่วนรวม

2. การยอมรับและเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความหลากหลายและหาวิธีที่สามารถดำรงตนอยู่ร่วมกับการขัดแย้งในสังคมด้วยการแสวงหาทางออกการจำแนกประเด็นปัญหา การตัดสินใจ การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเพื่อหาข้อยุติ การสร้าง การรับรู้ การตัดสินใจการฉีกกำลังเพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เช่น คนในสังคมต้องตระหนักรับรู้ว่าการเมืองเป็นเรื่องของส่วนรวมเพื่อคุณธรรมของสังคม

4. การลงมือกระทำเพื่อสังคม โดยสถาบันศาสนา สื่อมวลชน สถาบันครอบครัว สถาบันครอบครัว มีส่วนช่วยกันสร้างค่านิยม โดยเริ่มจากครอบครัวในการอบรมด้านจริยธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานให้บุคคล และเครือข่ายทางสังคมระหว่างบุคคลผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี พบว่า จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่พึงมีแก่นักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีดังนี้

1. มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพ มีทักษะในการบริหารจัดการ การแก้ปัญหาและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งต่อตนเอง และสังคม
2. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม
3. มีความใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
4. มีบุคลิกภาพที่ดี มีความสุภาพเรียบร้อย มีวินัยและมีภาวะความเป็นผู้นำ
5. มีทักษะในการสื่อสารทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
6. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ และมีวิสัยทัศน์
7. มีความรักในท้องถิ่น และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
8. มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

จากตารางเมื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ คำจำกัดความของจิตสาธารณะเมื่อพิจารณาร่วมกับ ลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบ ลักษณะและความหมายของจิตสาธารณะของนักศึกษา ดังนี้

จิตสาธารณะหมายถึง ความคิด ความตระหนัก ที่ไม่เห็นแก่ตัวมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นและสังคมท้องถิ่น รวมทั้งการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระเรื่องของส่วนรวม ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นกลุ่ม ยินดีนำความรู้ความสามารถของตนมาช่วยเหลือสังคมและท้องถิ่น โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น ด้าน ดังนี้ 1) ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นของตน 2) การวิเคราะห์ อภิปราย สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น 3) ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี 4) การรับรู้ และความสามารถและความสามารถในสาขาวิชาชีพเพื่อผลักดัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น 5) การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น และ 6) ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคมท้องถิ่น

3.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ

การมีจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติไม่สามารถบังคับให้เกิดได้ แต่สภาพแวดล้อมต่างๆ ในสังคมย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของพลเมือง ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะประกอบด้วย

1. สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อจิตสำนึกของบุคคล (กาญจนา แก้วเทพ, 2527)
2. กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (วิภาพันท์ ก่อเกียรติขจร, 2544; ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์, 2542; อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิสารทสกุล, 2540; สุชาดา จักรพิสุทธิ์, 2544) กระบวนการศึกษา กระบวนการทางสังคมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2544) พลเมืองจึงต้องมียุทธศาสตร์และความสามารถในการแสวงหา ความรู้ ต้องใช้กระบวนการเรียนรู้สั่งสมผู้คนในสังคมอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง โดยมีขั้นตอนคือ การรับรู้ สนใจ ไตร่ตรอง ทดลอง การสร้างสำนึกจึงต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ในการประยุกต์ให้ เหมาะสมกับสภาพการณ์ เงื่อนไขและขั้นตอนต่างๆ จินตนาการเป็นพลังของมนุษย์ที่จะดำรงอยู่ ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี แต่จินตนาการอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ ต้องอาศัยสติปัญญาความรู้ ในการแก้ปัญหาและกำหนดทิศทางข้างหน้า ดังนั้นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและ รวมกับผู้อื่น จึงสามารถไตร่ตรอง หาเหตุผลและทำความเข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้วก็จะเห็นความสำคัญ เกี่ยวกับเรื่องนั้นต่อไปและอาจนำไปสัมพันธ์กับเรื่องอื่นๆ เช่น อาจนำมาสัมพันธ์กับชีวิตของตนเอง กับสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ด้วยไม่ใช่เรียนรู้ไว้เพียงอย่างเดียว (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2539)
3. การที่บุคคลในสังคมเห็นวิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยาก

แก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึกร่วมกัน (ชูชัย ศุภวงศ์, 2539)

นอกจากนี้ ศรีประภา เพ็ชรมิศรี (2543) ซึ่งใช้ คำว่าจิตวิญญาณสาธารณะ กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างและต้องมี การกระทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นกิจวัตร จาก การอภิปรายกลุ่มย่อยในการสัมมนาเกี่ยวกับสำนึกของพลเมือง ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้สรุปปัจจัยที่เป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาจิตวิญญาณสาธารณะ คือ

- 1) การสร้างองค์กร ผู้นำ สื่อ วัฒนธรรมใหม่ การสร้างประโยชน์ร่วมกัน
- 2) การทำให้เกิดกลุ่ม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการเข้าร่วมกับกลุ่ม มีกิจกรรมสาธารณะและ มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 3) มีทุนประชาคม ได้แก่ ความรู้ ภูมิปัญญา ทรัพยากร
- 4) การได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา
- 5) การสร้างเครือข่ายทุกเพศทุกวัย
- 6) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างโดยเริ่มจากตนเองให้มีระบบคิดที่จะยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น มีการแยกแยะ มีอิทธิบาทสี่
- 7) การสร้างกฎระเบียบร่วมกัน สร้างความตระหนัก มีการปลูกฝังตั้งแต่ผู้เรียน สร้างให้เกิดวัฒนธรรมใหม่
- 8) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ในฐานะพลเมืองไทย การสร้างจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของร่วมกัน การมีสิทธิทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
- 9) การมีส่วนร่วม ในด้านต่างๆ มีการเปิดโอกาสให้แสดงออก มีประเด็นที่จะเคลื่อนไหวร่วมกัน มีการเสียสละทุ่มเท และกระทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ติดรูปแบบ มีการสร้างเครือข่าย และมีมาตรการหรือกฎหมายบังคับ
- 10) ทุนทางวัฒนธรรม ได้แก่ ศาสนา ประเพณี ความเชื่อ จริยธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเอื้ออาทรต่อกัน เริ่มจากสถาบันครอบครัวโดยการให้การศึกษาและสื่อจะมีส่วนร่วมสร้างให้เกิด ความคิดหลากหลายที่ชี้ให้เห็นคุณโทษต่างๆ รวมทั้งการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีชุมชนแห่ง การเรียนรู้
- 11) การมีผู้นำหรือบุคคลสาธารณะที่เป็นแบบอย่าง มีจิตสำนึกต่อสังคม คุณธรรม และสามารถสร้างระบบผู้นำร่วมได้ จิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกสาธารณะ หรือสำนึกของสังคม อยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัย แวดล้อมทั้งภายในและภายนอก (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม; สังคมสัญจร, 2543) ดังนี้

1) ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับภาวะทางสัมพันธภาพของ

มนุษย์ ภาวะทางสังคม เป็นภาวะที่ ลึกซึ้งกว่าภาวะทางกายภาพเพียงประการเดียว เป็นภาวะที่ได้ อบรมกล่อมเกลามาและสะสมอยู่ในส่วน ของการรับรู้ที่ละเอียดละน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบ หลากหลาย ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่ม ตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ผู้สอน สื่อมวลชน บุคคล ทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อม ด้านสื่อสารมวลชนและส่วนที่กำกับ สำนึกของบุคคลคือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการ เกิดสำนึก อาทิ การไปสถานศึกษา ไปทำงาน ดูละคร ฟังผู้คนสนทนากัน รับรู้เหตุการณ์บ้านเมืองขับ รถฝ่าการจราจรที่แออัด

2) ปัจจัยภายใน สำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายใน หมายถึง การคิด

วิเคราะห์ของแต่ละบุคคลในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติและการ แสดงพฤติกรรม โดยเฉพาะการปฏิบัติทางด้านจิตใจ เพื่อขัดเกลาดนเอง โดยสิ่งเหล่านั้นเกิดได้จาก การรับรู้ การมองเห็น การเรียนรู้ การคิด หลังจากนั้นนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้าง สำนึกในตนเองแบบใดจึงมีการฝึกฝน และสร้างสำนึกนั้น ลักษณะการเกิดจิตสำนึกนั้นเราไม่สามารถ สรุบบแยกแยะถึงการเกิดว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกเพียงอย่างเดียวหนึ่ง เพราะทุก สรรพสิ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน จิตสำนึกที่มาจากภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติกระทบ ต่อความรู้สึกของบุคคลแล้วกลายเป็นจิตสำนึกโดยธรรมชาติและมักไม่รู้ตัว แต่สำนึกที่เกิดจากปัจจัย ภายในเป็นความตั้งใจเลือกสรร บุคคลละลึกรู้ ตนเองเป็นอย่างดี เป็นสำนึกที่สร้างขึ้นเอง ระหว่าง ปัจจัยภายในและภายนอกเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มี ความต่อเนื่องกันการพัฒนาจิตสำนึกจึงต้องกระทำ ควบคู่กันไปทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

สรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะ ประกอบด้วย ปัจจัยทั้งจากภายนอกและ ภายในสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกับ ผู้อื่น การที่บุคคลในสังคมเห็นวิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไข มี วัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึกร่วมกัน การรวมกลุ่มทั้งในลักษณะขององค์กร กลุ่ม ทางการและไม่เป็นทางการ ในการทำกิจกรรมสาธารณะ อย่างต่อเนื่องการมีทุนทั้งด้านความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและทรัพยากร การได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสาร การสร้างเครือข่าย การเปลี่ยน ความคิดในตนเอง การสร้างกฎระเบียบร่วมกัน สร้างแบบอย่าง การปลูกฝังให้ตระหนัก และการสร้าง จิตสำนึก

3.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมีจิตสาธารณะ

นักจิตวิทยาและนักวิชาการศึกษาที่ทำการศึกษานแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความ มี จิตสาธารณะมีรายละเอียดของแนวคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้

1) Gardner (2007) กล่าวว่าบุคคลจะสามารถเอาตัวรอดและประสบความสำเร็จทั้งในด้านการทำงานและการดำเนินชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้จะต้องมีคุณลักษณะอันดีงามทางจิต 5 ประการ ซึ่งจะช่วยให้บรรลอสู่สังคมโลกในอนาคตเป็นสิ่งที่ยั่งยืน

1.1) จิตแห่งวิทยาการ (Disciplined Mind) หมายถึง จิตแห่งการเรียนรู้ และมุ่งทำให้การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.2) จิตแห่งการสังเคราะห์ (Synthesizing Mind) หมายถึง จิตแห่งการสังสมต่อยอดและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ

1.3) จิตแห่งการสร้างสรรค์ (Creating Mind) หมายถึง จิตแห่งการคิดค้นนอกกรอบไม่หยุดนิ่งอยู่กับกรอบความคิดเดิมๆ

1.4) จิตแห่งความเคารพ (Respectful Mind) หมายถึง จิตที่เปิดกว้างพร้อมรับฟังทุกความคิดเห็นและเคารพในความแตกต่างระหว่างเพื่อนมนุษย์

1.5) จิตแห่งคุณธรรม (Ethical Mind) หมายถึง จิตที่มุ่งไปสู่เป้าหมายของความถูกต้องดีงามและความเอื้ออาทรแก่เพื่อนมนุษย์

ศรีเรื่อน แก้วกำวาล (2548) ได้กล่าวถึง ลักษณะความขัดแย้งทางสังคมจิตใจ 8 ขั้นตอน (Psychosocial Crises) ว่าข้อขัดแย้งนี้เกิดจากความสัมพันธ์ที่ปัจเจกชนมีกับกลุ่มบุคคลที่เป็นศูนย์กลางความสำคัญ ถ้าบุคคลสามารถแก้ไขภาวะวิกฤติและความขัดแย้งได้ด้วยดีพอสมควร จะทำให้เกิดลักษณะพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ไปตามลำดับขั้นทั้ง 8 ขั้นตอน ตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึงวัยสูงอายุจะต้องพัฒนาให้พึงมีพึงเป็นขึ้นในโครงสร้างของบุคลิกภาพอย่างสมดุลกัน บุคคลจึงจะมีโครงสร้างบุคลิกภาพอย่างมั่นคง

กวิน ชุตินา (2552) กล่าวว่า การให้อย่างมีธรรมะในคำสอนของพุทธศาสนาเองก็มีคำสอนที่น่าสนใจเกี่ยวกับการให้ที่ถูกต้อง ดังนี้

1) การให้ต้องไม่หวังผลตอบแทน ผู้ให้ต้องให้อิสระแก่ผู้รับ การให้โดยคาดหวังว่าจะมีอะไรตอบแทน (แม้แต่คำขอบคุณ) ไม่เรียกว่าการให้เนื่องจากไม่บริสุทธิ์ หรือทำให้การให้เป็นการแลกเปลี่ยน ดังที่คนโดยทั่วไปมักจะใช้การให้เป็นเครื่องมือไปบังคับจิตใจคนอื่น

2) สิ่งที่ให้ต้องเหมาะสม เป็นการให้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงกับผู้รับ ไม่ใช่ให้แล้วทำให้ผู้รับเป็นอันตราย เสียนิสัย หรือนำสิ่งที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้

3) การให้กับผู้สมควรได้รับ นั่นคือ ผู้รับเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับสิ่งนั้นจริงๆ รับไปแล้วก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การให้ด้วยอาการที่เหมาะสมถูกต้องเป็นการให้ด้วยความเคารพในความเป็นมนุษย์ของเขา ไม่ใช่ให้แบบผู้เหนือกว่า

2. ทฤษฎีพัฒนาการเขาวนปัญญาของ Piaget (1972) เป็นผู้แต่งข้อสอบเขาวนปัญญาขึ้นเป็นครั้งแรก เขามีหน้าที่ทดสอบเด็กเพื่อจะหาปทัสฐาน สำหรับเด็กแต่ละวัย Piaget พบว่าคำตอบของเด็กน่าสนใจมาก โดยเฉพาะคำตอบของเด็กที่เยาววัย เพราะมักจะตอบผิด เมื่อเขาวิเคราะห์คำตอบก็พบว่าคำตอบของเด็กเล็กที่ต่างไปจากคำตอบของเด็กโตเพราะมีความคิดที่ต่างกัน คุณภาพของคำตอบของเด็กที่วัยต่างกันมักจะแตกต่างกัน แต่ไม่ควรตัดสินว่าเด็กโตฉลาดกว่าเด็กเล็ก หรือคำตอบของเด็กเล็กผิด โดยมีทฤษฎีเกี่ยวกับเขาวนปัญญา ว่ามนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยการจัดรวบรวมข้อมูล และการปรับตัวแบบการซึมซาบ เมื่อมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะซึมซาบประสบการณ์ใหม่ให้รวมเข้าอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา จะเป็นการตีความหรือการรับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมตาม ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 Sensorimotor (แรกเกิด - 2 ขวบ) Piaget เป็นนักจิตวิทยาคนแรกที่ได้ศึกษาระดับ เขาวนปัญญาของเด็กวัยนี้ไว้อย่างละเอียดจากการสังเกตบุตร 3 คน โดยทำบันทึกไว้และสรุปว่าวัยนี้ เป็นวัยที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย

ขั้นที่ 2 Preperational (อายุ 18 เดือน - 7 ปี) เด็กก่อนเข้าโรงเรียนและวัยอนุบาล มีระดับ เขาวนปัญญาอยู่ในขั้นนี้ เด็กวัยนี้มีโครงสร้างของสติปัญญาที่จะใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุสิ่งของที่อยู่ รอบๆ ตัวได้ หรือมีพัฒนาการทางด้านภาษา เด็กวัยนี้จะเริ่มด้วยการพูดเป็นประโยค และเรียนรู้คำ ต่างๆ เพิ่มขึ้น เด็กจะได้รู้จักคิด อย่างไรก็ตามความคิดของของเด็กวัยนี้ยังมีข้อจำกัดหลายอย่างเด็ก ก่อนเข้าโรงเรียนและวัยอนุบาล มีระดับเขาวนปัญญาอยู่ในขั้นนี้ เด็กวัยนี้มีโครงสร้างของสติปัญญา ที่จะใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบๆ ตัวได้ หรือมีพัฒนาการทางด้านภาษา

ขั้นที่ 3 Concrete Operations (อายุ 7 - 11 ปี) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา และความคิด ของเด็กวัยนี้แตกต่างกันกับเด็กในขั้น Preperational มาก เด็กวัยนี้จะสามารถสร้างกฎเกณฑ์และ ตั้งกฎเกณฑ์ และแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ คือเด็กจะสามารถที่จะอ้างอิงด้วยเหตุผลและ ไม่ขึ้นกับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น เด็กวัยนี้สามารถแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์หลายๆ อย่าง และคิด ย้อนกลับได้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมและความสัมพันธ์ของตัวเลขก็เพิ่มมากขึ้น

ขั้นที่ 4 Formal Operations (อายุ 12 ปีขึ้นไป) พัฒนาการเขาวนปัญญาและความคิดเห็น ของเด็กเป็นขั้นสุดยอด คือเด็กในวัยนี้จะเริ่มคิดเป็นผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กสิ้นสุดลง เด็กสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถที่จะคิดเป็นนักวิทยาศาสตร์สามารถที่จะตั้งสมมติฐานและทฤษฎีและเห็นว่าความจริงที่เห็นด้วยกับการรับรู้ไม่สำคัญเท่ากับการคิดถึงสิ่งที่ อาจเป็นไปได้ Piaget ได้สรุปว่า “เด็กวัยนี้เป็นผู้ที่คิดเหนือไปกว่าสิ่งปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎี เกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่าง และมีความพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับกับสิ่งที่ไม่มีความจริง หรือสิ่งที่เป็น นามธรรม”

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1984) ได้ศึกษาวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของ Piaget แต่ Lawrence Kohlberg ได้ปรับปรุงวิธีวิจัย การวิเคราะห์ผลรวมและได้วิจัยอย่างกว้างขวางในประเทศ อื่นที่มีวัฒนธรรมต่างไป วิธีการวิจัยจะสร้างสถานการณ์สมมติปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้ตอบยากที่จะ ตัดสินใจได้ว่า “ถูก” “ผิด” “ควรทำ” “ไม่ควรทำ” อย่างเด็ดขาด เพราะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย อย่าง การตอบจะขึ้นกับวัยของผู้ตอบเกี่ยวกับความเห็นใจในบทบาทของผู้แสดงพฤติกรรมในเรื่อง ค่านิยมความสำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ความยุติธรรมหรือหลักการที่ตนยึดถือให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่าจริยธรรมเป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกผิด และเกิดขึ้น จากขบวนการทางความคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญา เชื่อว่าพัฒนาการทาง จริยธรรมเป็นผลจากการพัฒนาการของโครงสร้างทางความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม นอกจากนั้น ยังพบว่าส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปี แต่จะ มีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11-25 ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำ อย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่ การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา Lawrence Kohlberg ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรมของเยาวชนอเมริกัน อายุ 10-16 ปี และได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนั้นพัฒนาการทางจริยธรรมมีทั้งหมด 6 ชั้นมีดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-Conventional Level) ระดับนี้เด็กจะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ “ดี” “ไม่ดี” จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครูหรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่ตนนำรางวัลหรือการลงโทษ

พฤติกรรม “ดี” คือพฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัล

พฤติกรรม “ไม่ดี” คือพฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ

โดยบุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ซึ่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตนเองกำหนดขึ้น จะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่เป็นหลักต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น จะพบในเด็ก 2-10 ปี แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and Obedience Orientation) เด็กจะยอม ทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อไม่ให้ตนถูกลงโทษ ชั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อ หลบหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวด ยอมทำตามผู้ใหญ่เพราะมีอำนาจทางกายเหนือ ตน เขาอธิบายว่าในชั้นนี้เด็กจะใช้ผลตามของพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้ว่าพฤติกรรมของตน “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นต้นว่า ถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ผิด” และจะ

พยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำ สิ่งนั้นอีก พฤติกรรมใดที่มีผลตามด้วยรางวัลหรือคำชมเด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ถูก” และจะ ทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ขั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental Relativist Orientation) ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน บุคคลจะเลือกทำตามความพอใจของตนเอง โดยให้ ความสำคัญของการได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งรางวัลที่เป็นวัตถุหรือการตอบแทนทางกาย วาจา และ ใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการผลประโยชน์ สิ่งตอบแทน รางวัลและสิ่งแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งตอบแทน เขาอธิบายว่าในขั้นนี้เด็กจะสนใจทำตามกฎ ข้อบังคับเพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเอง หรือ ทำความดีเพื่อหวัง รางวัลหรือของตอบแทน โดยไม่คำนึงด้านความยุติธรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเห็นใจผู้อื่น พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นการตอบสนองความต้องการของตนเองเป็นหลักที่มีการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น โดยประโยค “ถ้าคุณทำให้ฉัน แล้วฉันจะให้.....คุณ”

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level) พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับที่ 2 นี้ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมตนเองตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดาและมารดา หรือกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิก พฤติกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ควรทำหรือไม่ทำความผิด เนื่องจากกลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกหรือผู้อื่น โดยไม่คิดถึงผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง บุคคลมีหน้าที่รักษามาตรฐานทางจริยธรรม ยึดความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี โดยการปฏิบัตินั้นเป็นไปตามกฎเกณฑ์ทางสังคม ความคาดหวังของครอบครัว โดยไม่ได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามมา ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคมโดยคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น พบในวัยรุ่นอายุ 10 - 16 ปี แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี” (Interpersonal Concordance of “Good boy , nice girl” Orientation) บุคคลจะใช้หลักทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับโดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชอบและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นเพื่อต้องการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดี พบในวัยรุ่นอายุ 10 - 15 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้เขาพอใจและยกย่องชมเชย ทำให้บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน เขาอธิบายว่าพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ “คนดี” ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของบิดามารดาหรือเพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรม “ดี” หมายถึง พฤติกรรมที่จะทำให้อื่นชอบและยอมรับ หรือไม่ประพฤติดีเพราะเกรงว่าบิดามารดาจะเสียใจ

ขั้นที่ 4 กฎและระเบียบ (“Law-and-order” Orientation) จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด เรียนรู้การเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ปฏิบัติตาม หน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม พบในอายุ 13 -16 ปี ขั้นนี้แสดง

พฤติกรรมเพื่อทำ ตามหน้าที่ของสังคม โดยบุคคลรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของเขาในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม นั้น จึงมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมกำหนดให้หรือคาดหวังไว้ เขาอธิบายว่า เหตุผลทางจริยธรรมในขั้นนี้ การที่สังคมจะอยู่ร่วมกันอย่างเป็นระเบียบและมีความเรียบร้อยต้องมี กฎหมายและข้อบังคับ คนดีในขั้นนี้ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนควรให้การเคารพ ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยและเป็นระเบียบของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณหรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post - Conventional Level) ในช่วงระดับจริยธรรมนี้จะพบในผู้ที่มีอายุช่วง 20 ปีขึ้นไป โดยบุคคลจะปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมโดยใช้วิจารณญาณของตนเองตีความหมาย หลักการและมาตรฐานทางจริยธรรม ในการตัดสินใจว่าสิ่งนั้น “ถูก” “ผิด” หรือ “ไม่ควร” โดยไม่ได้อยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลที่มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ เมื่อเกิดความขัดแย้งบุคคลจะใช้ความคิดไตร่ตรองโดยอาศัยค่านิยมที่ตนเองเชื่อถือช่วยในการตัดสินใจและปฏิบัติตามซึ่งพัฒนามาจากกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป ในระดับจริยธรรมขั้นที่ 3 นี้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ขั้นคือ

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social Contract Orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มากไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง ไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคมถือว่ากฎเกณฑ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงได้ โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พบได้ในวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามมาตรฐานของสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนโดยบุคคลเห็นความสำคัญของคนหมู่มากจึงไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัวผสมผสาน กับมาตรฐาน ซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคม เขาอธิบายว่าขั้นนี้เน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกสมควรที่จะปฏิบัติตามโดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรมได้ใช้ความคิดและเหตุผลเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูก ในขั้นนี้การ “ถูก” และ “ผิด” ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคล แม้ว่าจะเห็นความสำคัญของสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างบุคคล แต่เปิดให้มีการแก้ไขโดยคำนึงถึงประโยชน์และสถานการณ์แวดล้อมใน ขณะนั้น

ขั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) เป็นขั้นที่เลือกตัดสินใจที่จะกระทำโดยยอมรับความคิดที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้วขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหลักการคุณธรรมสากลโดยคำนึงความถูกต้องยุติธรรมยอมรับในคุณค่าของ

ความเป็นมนุษย์ มีอุดมคติและคุณธรรมประจำใจ มีความยืดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติ ด้วย ความยุติธรรมและคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนเคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลละอายและเกรงกลัวต่อบาปพบในวัยผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญาเขาอธิบายว่าขั้นนี้เป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากลเป็นหลักการเพื่อบุคคลเพื่อความสุขเพื่อความสะดวกในสิทธิมนุษยชนและเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน ในขั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” และ “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นมโนธรรมของแต่ละ บุคคลที่เลือกยึดถือ

4. แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) Kalish (1981) กล่าวว่า การปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีหลายวิธีแต่วิธีที่เป็นระบบและสามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) เพราะเป็นหลักการที่ครอบคลุมทั้งแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ การวางเงื่อนไข และแนวคิดทางจิตวิทยาต่างๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้แนวคิดของการใช้หลักการพฤติกรรมมาเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาพฤติกรรมนั้น มีอยู่ด้วยกัน 2 วิธี (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2543) วิธีแรกคือ วิธีการควบคุมจากภายนอก (External Control) เป็นวิธีการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลอื่นในกรณีที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ก็สามารถพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขจัดการกระทำกับพฤติกรรมโดยตรง ด้วยการควบคุมสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้ได้เช่น การเสริมแรงด้วยรางวัลหรือสิ่งของเพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์แต่ยังมีข้อจำกัดของวิธีการควบคุมจากภายนอกสอดคล้องกับงานของ Ayllon and Azrin (1965) ได้ศึกษาว่าหลังจากที่ให้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้นแต่หลังจากที่ถอดถอนเบี้ยอรรถกรแล้วจะส่งผลให้พฤติกรรมลดลงทั้งนี้เป็นเพราะเบี้ยอรรถกรเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพมากในการเพิ่มพฤติกรรมแต่เนื่องจากการเสริมแรงไม่ได้เน้นที่กระบวนการฝึกให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายด้วยตนเองแต่เป็นการฝึกให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายด้วยการควบคุมจากภายนอก ทำให้บุคคลไม่ตระหนักถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตนเองดังนั้นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มพฤติกรรมเป้าหมายคือ วิธีการควบคุมจากภายใน (Internal Control) หากต้องการจะพัฒนาพฤติกรรมซึ่งไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมของบุคคลที่จะพัฒนาได้โดยตรงอาจเลือกวิธีการเปลี่ยนที่ความรู้สึก (Feeling) หรือที่กระบวนการทางปัญญา (Cognitive) เพื่อให้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

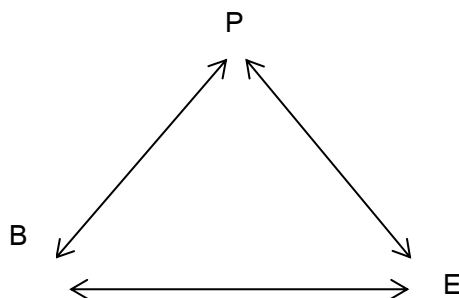
Kazdin (1978) ได้เสนอหลักการพื้นฐานของแนวความคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาไว้ว่า เป็นกระบวนการที่เปลี่ยนความคิด การตีความ การตั้งข้อสันนิษฐาน ให้ส่งผลไปสู่การเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอกโดยนักปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีความเชื่อ ดังนี้ 1) กระบวนการทางปัญญานั้นมีผลต่อพฤติกรรม 2) กระบวนการทางปัญญาสามารถจัดให้มีขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ 3) พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอาจจะเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา ดังนั้น จุดมุ่งหมายของนักปรับ

พฤติกรรมทางปัญญาจึงมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงทางปัญญาเพื่อส่งผลให้พฤติกรรมภายนอกเปลี่ยนแปลง (Mahoney, 1974) ทั้งนี้ เพราะกระบวนการทางปัญญาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กัน

โดย Kalish (1981) ได้เสนอความสัมพันธ์ของสิ่งเร้า กระบวนการทางปัญญา พฤติกรรมและผลกรรม ว่ามีลักษณะแบบปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) กล่าวคือ บุคคลแสดงพฤติกรรมภายนอกด้วยการชี้แนะ (Prompting) จากกระบวนการทางปัญญา และในขณะเดียวกันพฤติกรรมภายนอกก็มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางปัญญา ดังแสดงให้เห็นถึงภาพสรุปความสัมพันธ์ของสิ่งเร้า กระบวนการทางปัญญา พฤติกรรมและผลกรรม ตัวแปรภายในบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก การปรับพฤติกรรมดังกล่าวจึงเรียกได้ว่าการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification หรือ CBM) ซึ่งแนวคิดนี้บูรณาการมาจากแนวคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมปัญญานิยม และแนวคิดของนักจิตวิทยาปัญญานิยมมีความเชื่อว่า พฤติกรรมภายนอกของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงปัญญาภายใน ดังนั้นแนวคิดพฤติกรรมปัญญานิยมจึงเชื่อว่ามีสิ่งที่อยู่ระหว่างสิ่งเร้า (S) กับพฤติกรรมภายนอก (B₂) ซึ่งได้แก่ความคิดความเชื่อ ทศนคติ ความคาดหวัง ที่เป็นพฤติกรรมภายใน (B₁) โดยที่กระบวนการทางปัญญาเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับพฤติกรรมภายนอกของบุคคล ดังนั้นถ้าสามารถเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญาได้พฤติกรรมภายนอกของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมจะพัฒนาไปมากขึ้นเพียงใดนั้นยังขึ้นกับผลกรรมที่บุคคลนั้นได้รับต่อการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ด้วย (ประทีป จินฉิ่ง, 2540)

Mahoney (1974) กล่าวว่า การตอบสนองของบุคคลนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงแต่ทวีขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่รับรู้ตัวแปรทางปัญญาหรืออาจจะเรียกได้ว่าตัวแปรที่อยู่ตรงกลางระหว่างสิ่งเร้าและการสนองตอบนั้นมีผลต่อการสนองตอบของคนเราเป็นอย่างมาก นั่นคือสิ่งเร้าเดียวกันอันอาจจะก่อให้เกิดการสนองตอบที่ต่างกัน ในขณะเดียวกันสิ่งเร้าที่ต่างกันอาจก่อให้เกิดการสนองตอบที่เหมือนๆ กัน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในสภาพแวดล้อมนั้นนอกจากนี้ลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นทางสรีระก็อาจจะเกิดขึ้นโดยที่เราไม่สามารถสังเกตเห็นสิ่งเรานั้นได้จากแนวความคิดที่ว่าตัวแปรภายในบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงการปรับพฤติกรรม โดยอาศัยแนวคิดดังกล่าวจึงเรียกว่าการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification หรือ CBM)

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาทางสังคม (Social Cognitive Theory) ตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม แบนดูรา เชื่อว่า นอกจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่ทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงแล้วยังต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ ทักษะทางปัญญา ลักษณะชีวภาพ และปัจจัยภายในอื่น ๆ เข้ามาร่วมด้วย และการร่วมกันนั้นจะมีลักษณะของการกำหนดซึ่งกันและกันกับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2543)

ภาพที่ 9 การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B)

จากภาพที่ 9 สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต (2536) ได้อธิบายปัจจัยที่กำหนดซึ่งกันและกันที่ละคู่ ดังนี้ คู่แรกระหว่าง $P \rightarrow B$ แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึกและ การกระทำ การคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมายและความตั้งใจ ซึ่งปัจจัย ดังกล่าวกำหนดลักษณะ และทิศทางของพฤติกรรม สิ่งที่บุคคลเชื่อหรือมีความรู้สึกสามารถกำหนด ว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรม เช่นใด การกำหนดซึ่งกันและกันของ $E \rightarrow P$ เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบุคคลและ สภาพแวดล้อม ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์และความสามารถทางปัญญาของบุคคลนั้นจะ พัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยอิทธิพลของสังคม สำหรับคู่ของ $B \rightarrow E$ เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมและสภาพแวดล้อม ในชีวิตประจำวันของคนเรา พฤติกรรมเปลี่ยนเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ในขณะที่ เดียวกันเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้น ก็ทำให้พฤติกรรมถูกเปลี่ยนไปด้วย สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพล ใดๆ ต่อบุคคล จนกว่าจะมีพฤติกรรมบางอย่างเกิดขึ้น ทางด้าน พฤติกรรมและสภาพแวดล้อม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต, 2543) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P) ซึ่งได้แก่ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่นๆ มีผลต่อการเรียนรู้และการกระทำทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญา ทางสังคมของแบนดูรา ได้มุ่งเน้นว่าการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาส่งผลต่อพฤติกรรม โดย แบนดูราได้เสนอวิธีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาไว้หลายวิธีซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเปลี่ยน กระบวนการทางปัญญา ด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูราโดยเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดขึ้น จากการสังเกตจากตัวแบบซึ่ง Fischer and Gochros (1975) ได้สรุปหน้าที่ของตัวแบบออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

- 1) ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่
- 2) เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และ
- 3) ทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม

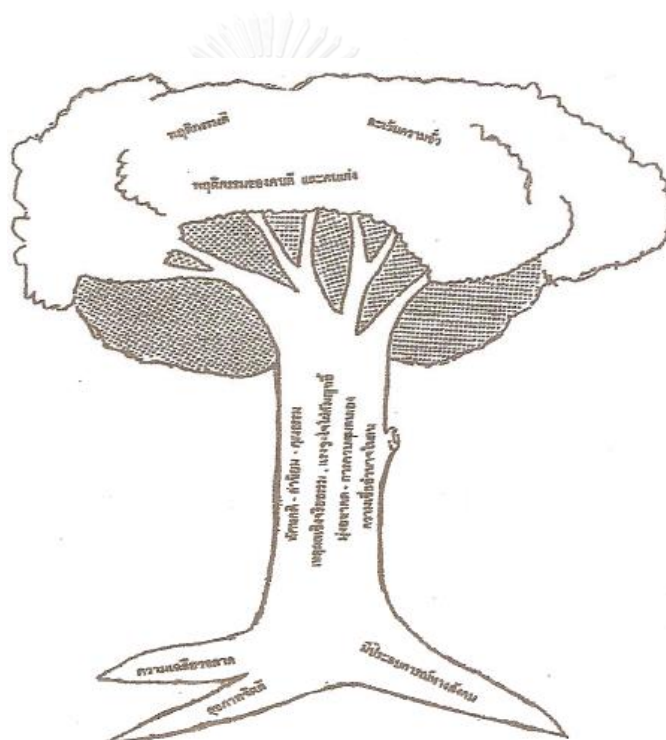
สมพงษ์ จิตระดับ สุ้องคะวาทิน (2546) ได้กล่าว การสร้างเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของคุณค่า เด็กไทยในอนาคตว่า เด็กควรมีลักษณะ มีความสมดุลระหว่างระบบ “คุณค่า” กับระบบ “วัตถุ” นิยม

อย่างลงตัว สามารถดำเนินชีวิตอย่างเข้าใจทั้งสองด้าน มองการมีวัตถุประสงค์ของ สินค้า บนพื้นฐานที่ พอสมควรกับการดำเนินชีวิต ที่เรียบง่าย พอเพียง และเกิดระบบพัฒนาวัตถุให้เกิดคุณค่าทางจิตนิยม ได้มีความคิดเชิงวิเคราะห์สังเคราะห์ได้ กล้าและเชื่อมั่นในตนเอง วิชาทฤษฎีการปฏิบัติอย่างมีเหตุผล จิตใจสาธารณะ ค่านิยมประชาธิปไตย การมีความรู้คุณธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่และสิทธิของตนเอง และผู้อื่น มีวัฒนธรรมการยอมรับและให้เกียรติช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า และการเอื้อประโยชน์ซึ่งกัน และกัน มีวินัยในตนเอง ชื่อสัตย์การรู้จักปฏิบัติหน้าที่ตามสิทธิที่มีอยู่ทางกฎหมาย การเสียสละเพื่อ ส่วนรวมด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีข้างต้นกล่าวว่า การปลูกฝังจิตสาธารณะนั้น จะต้องส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ก่อเกิดเป็นพฤติกรรมที่ เหมาะสมและเป็นพลเมืองที่ดีได้นั้นควรสร้างเสริมตั้งแต่ในวัยเด็ก เพราะเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อ การรับรู้ ก่อพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมขึ้นอยู่กับตัวแบบ สภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับการปลูกฝังจริยธรรมและวัฒนธรรมที่ต้องร่วมกันอีกด้วย เมื่อเติบโตขึ้น จะทำให้สามารถ เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจและวัฒนธรรม บุคคลจะสามารถเอาตัวรอดและ ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต แล้วการให้อย่างมีธรรมะจึงเป็นการให้ที่ เป็นไปโดยธรรมชาตินำไปสู่การลดความเห็นแก่ตัวของผู้นั้นจะส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกับคนใน สังคมได้อย่างมีความสุขกายสบายใจ ตลอดจนเป็นบุคลากรที่ดีที่เหมาะสม ของครอบครัว สังคม และ ประเทศชาติสืบเนื่องต่อไป

6. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (Tree Moral Theory)

ดวงเดือน พันธมนาวิน (2538) กล่าวว่า ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงถึงสาเหตุของ พฤติกรรม ของคนดีและคนเก่งว่าพฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง ทฤษฎีนี้สร้างจาก การสรุป ผลการวิจัยในเรื่องดังกล่าวของเยาวชนและประชาชนไทยอายุ 6-60 ปี จำนวนหลายพันคน เป็น ผลการวิจัยในประเทศไทยในช่วง 25 ปีนี้ ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้มี 3 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นดอกและผล ของต้นไม้ ส่วนลำต้นและส่วนที่เป็นรากแก้ว ในส่วนแรกคือดอกและผล บนต้น แสดงถึงพฤติกรรม การทำดี ละเว้นชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อ ส่วนรวม ส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรม ประเภทต่างๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรม ที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และ พฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ผลออกมาเป็น พฤติกรรมต่างๆ นำปรารภานานี้ มีสาเหตุ อยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ สาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนลำต้น ของต้นไม้ อันประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคตและ การควบคุมตนเอง 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ 5) ทศนคติ คุณธรรม และ ค่านิยม (ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นๆ หรือ สถานการณ์นั้นๆ) ถ้าต้องการที่จะเข้าใจ อธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมชนิดใดจะต้องใช้จิต ลักษณะบางด้านหรือทั้ง 5 ด้านนี้ประกอบกัน จึงจะ ได้ผลดีที่สุด ส่วนที่สามของต้นไม้จริยธรรมคือ รากแก้ว ซึ่งเป็นจิตลักษณะกลุ่มที่สองมี 3 ด้านคือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3)

สุขภาพจิต จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของ การพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นของ ต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือบุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐาน ทางจิตใจ 3 ด้านในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุ จึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะ ทั้ง 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 นี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติถ้าบุคคลมี ความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าวและอยู่ใน สภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางสถานศึกษาและ ทางสังคมที่เหมาะสม นอกจากนี้บุคคลยังมีความพร้อม ที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้ โดยวิธีการอื่นๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของ คนดีและคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากแก้วนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับ จิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้น เพื่อใช้อธิบายและพัฒนา พฤติกรรมของคนดีและคนเก่งด้วย ดังกล่าว มาแล้ว

ภาพที่ 10 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม และลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจที่นำไปสู่ พฤติกรรมทางจริยธรรม (ที่มา: ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2538)

จากภาพที่ 10 สรุปได้ว่าแต่เดิมนั้นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมได้แสดงถึงสาเหตุทางจิตใจที่ลำต้น เพียง 4 ประการ ที่เกี่ยวกับการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมการทำดีละเว้นชั่วหรือที่เรียกว่า “พฤติกรรมเชิง จริยธรรม” แต่ต่อมาได้นำผลวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมทางด้านการงานอาชีพ และพฤติกรรม รักษา สุขภาพอนามัยมาประกอบด้วย จึงได้เพิ่มพฤติกรรมของคนเก่งเข้าเป็นดอกผลรวมกับพฤติกรรม ของคนดีและได้เพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นจิตลักษณะที่สำคัญของคนที่มีพฤติกรรมชนิด ดังกล่าว

ข้างต้นเข้าที่ลำต้นของต้นไม้จริยธรรม รวมเป็น 5 ด้าน จึงทำให้ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของ คนไทยมีลักษณะที่กว้างขวางครอบคลุมพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของคนไทยทางด้านที่สำคัญได้ ครบถ้วน (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2538)

เจษฎา หนูรุ่ง (2551) กล่าวว่า ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของ ดวงเดือน พันธมนาวิน ซึ่งทฤษฎีนี้แสดงถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่งว่าพฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง ทฤษฎีนี้สร้างจากการสรุปผลการวิจัยของเยาวชนและประชาชนไทย อายุ 6-60 ปี จำนวนรวมหลายพันคน และจิตสาธิตาธิบายถือว่าเป็นพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมา ถ้านักเรียนมีจิตสาธิตาธิบายสูงมากเท่าไร ก็ถือว่าเป็นพฤติกรรมของคนดีมากเท่านั้น ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงความสัมพันธ์ในเชิงสาเหตุและผลระหว่างจิตลักษณะบางประการใน 8 ประการที่ลำต้นและราก ของต้นไม้ ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้มี 3 ส่วนดังกล่าวข้างต้น ซึ่งส่วนที่ 1 คือดอกและผลไม้มองต้นไม้ แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรมประเภทต่างๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง จิตสาธิตาธิบายจึงอยู่ในส่วนที่ 1 เพราะว่ามีจิตสาธิตาธิบายสูงก็ถือว่าเป็นคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

สรุปได้ว่าแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธิตาธิบายประกอบด้วย 6 แนวคิด ได้แก่ คุณลักษณะอันดีงามทางจิต 5 ประการ, ทฤษฎีพัฒนาการเซวาน์ปัญญาของ Piaget, พัฒนาการทางจริยธรรม, แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา, ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาทางสังคมและ ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

1. คุณลักษณะอันดีงามทางจิต 5 ประการ โดย Gardner (2007) จะช่วยจรรโลงให้สังคมโลกในอนาคตเป็นสังคมที่น่าอยู่มากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 1) จิตแห่งวิชาการ การใฝ่รู้ และมุ่งทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) จิตแห่งการสังเคราะห์ การสั่งสมต่อยอดและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ 3) จิตแห่งการสร้างสรรค์การคิดค้นนอกกรอบไม่หยุดนิ่ง 4) จิตแห่งความเคารพ เปิดกว้างพร้อมรับฟังทุกความคิดเห็นและเคารพในความแตกต่าง และ 5) จิตแห่งคุณธรรม มีความถูกต้องดีงามและความเอื้ออาทรแก่เพื่อนมนุษย์

2. ทฤษฎีพัฒนาการเซวาน์ปัญญาของ Piaget ที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยการจัดรวบรวมข้อมูล และ การปรับตัวแบบการชิมชาบเมื่อมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะชิมชาบประสบการณ์ใหม่ให้รวมเข้าอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา จะเป็นการตีความหรือการรับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม

3. พัฒนาการทางจริยธรรม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ชั้น Kohlberg (1984) ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมมีทั้งหมด 6 ชั้นมีดังต่อไปนี้ ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม ประกอบด้วย ชั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง และชั้น

ที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม ประกอบด้วย ชั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี” และชั้นที่ 4 กฎและระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณ์ญาณหรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม ประกอบด้วย ชั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่น ชั้นที่ 6 หลักการคุณธรรม

4. แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา การปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีหลายวิธีแต่วิธีที่เป็นระบบและสามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การปรับพฤติกรรม วิธีแรกคือ วิธีการควบคุมจากภายนอก (External Control) เป็นวิธีการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลอื่นในกรณีที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ก็สามารถพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขจัดการกระทำกับพฤติกรรมโดยตรง ด้วยการควบคุมสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้ได้ และวิธีที่สองคือ วิธีการควบคุมจากภายใน (Internal Control) หากต้องการจะพัฒนาพฤติกรรมซึ่งไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมของบุคคลที่จะพัฒนาได้โดยตรง อาจเลือกวิธีการเปลี่ยนที่ความรู้สึก (Feeling) หรือที่กระบวนการทางปัญญา (Cognitive) เพื่อให้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาทางสังคม เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้น ไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียวหากแต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล ร่วมด้วย และการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกันกับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม

6. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงถึงสาเหตุของ พฤติกรรมของคนดีและคนเก่งว่า พฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้มี 3 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้ ส่วนลำต้นและส่วนที่เป็นรากแก้ว ในส่วนแรกคือดอกและผลบนต้น แสดงถึงพฤติกรรม การทำดีละเว้นชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรม ประเภทต่างๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และ พฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ผลออกมาเป็นพฤติกรรมที่น่าปรารถนานี้ มีสาเหตุอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ สาเหตุทางจิตใจที่เป็นส่วนลำต้นของต้นไม้ อันประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคตและ การควบคุมตนเอง 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และ 5) ทศนคติ คุณธรรม และ ค่านิยม ส่วนที่สามของต้นไม้จริยธรรมคือรากแก้ว ซึ่งเป็น จิตลักษณะกลุ่มที่สองมี 3 ด้านคือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิต จิตลักษณะ ทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของ การพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐาน ทางจิตใจ 3 ด้านในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุจึงจะเป็นผู้ที่มีความ พร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะ

3.5 การสร้างจิตสาธารณะ

นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาวิจัยกระบวนการสร้างให้บุคคลมีจิตสาธารณะจากการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีผู้ได้ทำการศึกษาระบบการสร้างจิตสาธารณะดังนี้

ประเวศ วะสี (2541) ได้เสนอกลยุทธ์ในการปลูกจิตสาธารณะโดยการใช้กลยุทธ์หลักการของการสร้างประชาคม เนื่องจากประชาคมต้องขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือร่วมใจเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายโดยอาศัยเทคนิค คือ

1. ความรัก เป็นความรักขั้นสูงของสังคมที่มากกว่าความรักในความเป็นพรรคเป็นพวก เป็นความรักที่เอาชนะความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ เป็นมิตรภาพเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังทางสังคม อันได้แก่ ความรักในธรรมชาติในแผ่นดิน ความรักต่อสังคมต่อประเทศ รักในวัฒนธรรมชุมชน รักในค่านิยมความเป็นไทย รักต่อเพื่อนมนุษย์ ความรักต่อแผ่นดิน จะสร้างความผูกพันในความเป็นสังคมไทย เป็นตัวปลูกจิตสาธารณะ

2. ความรู้ การเสริมความรู้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความรัก ความรู้อย่างแท้จริงเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) กลยุทธ์การปลูกจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวมจึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดความซาบซึ้งและความตระหนักรู้ เพื่อก่อให้เกิดความคำนึงถึงส่วนรวม

3. ความเป็นธรรมชาติ การดำเนินการเพื่อการพัฒนาของรัฐที่ไม่ประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากการเร่งรัดที่จะให้ไปถึงเป้าหมายโดยเร็ว ด้วยมีเวลาและงบประมาณจำกัด แต่การสร้างจิตสาธารณะให้ประชาชนต้องอยู่บนพื้นฐานการเติบโตแบบธรรมชาติเพื่อความเป็นอิสระต่อกัน

นอกจากนี้ กัลยกร วรกุลสถฐานีย์ (2551) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การสร้างให้เยาวชนมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้นั้น ต้องคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. กิจกรรมที่เยาวชนสนใจ ในปัจจุบันกิจกรรมส่วนใหญ่โดยเฉพาะกิจกรรมในโรงเรียนเป็นกิจกรรมภาคบังคับ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสาธารณะแต่อย่างใด การจะพัฒนาในเรื่องของจิตสาธารณะนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องพัฒนากิจกรรมที่เยาวชนสนใจ ซึ่งจะมีความแตกต่างกัน เช่น เยาวชนชายจะสนใจกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น การออกกำลังกาย ส่วนเยาวชนหญิงจะสนใจกิจกรรมด้านความสวยงาม เช่น การออกแบบเสื้อผ้าจากของรีไซเคิล เป็นต้น

2. การสร้างแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรม การที่เยาวชนจะเกิดพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้นั้น พบว่าเยาวชนต้องการความสนุกสนาน ต้องการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ดังนั้นอาจใช้ข้อมูลดังกล่าวมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้

ชลัญธร ชินบุตร (2553) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการพัฒนาเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะของผู้เรียนว่า มีขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ คือ

การพัฒนางรอบที่ 1 มีการดำเนินการดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความพร้อมและความเข้าใจตรงกัน เป็นการเพิ่มทักษะความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนากิจการดำเนินงานของกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ การปลูกฝังผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะด้วยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ชี้แจงทำความเข้าใจกับทีมงานผู้ร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อดำเนินงานเป็นไปได้อย่างเรียบร้อย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การวางแผนร่วมกันในการทำกิจกรรมกำหนดกิจกรรม กำหนดระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมระดมสมองกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาสู่การปฏิบัติ และกิจกรรมประเมินพฤติกรรมความเป็นผู้มีจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มเป้าหมาย

2. กิจกรรมเพื่อการพัฒนาประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมการอบรมชี้แนะด้วยวาจาโดยผู้สอนสอดแทรกในชั่วโมงเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

กิจกรรมการอบรมชี้แนะด้วยวาจาโดยผู้สอนสอดแทรกในชั่วโมงเรียน เริ่มดำเนินกิจกรรมหลังจากการประชุมปฏิบัติการโดยครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและครูผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจะทำให้การอบรมชี้แนะเกี่ยวกับความเป็นผู้มีจิตสาธารณะให้แก่แก่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยสอดแทรกในชั่วโมงเรียนกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ และในเวลาเรียนปกติควบคู่ไปกับการปลูกฝังค่านิยมด้านจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วย 1) กิจกรรมรู้จักเก็บรู้จักใช้ใส่ใจต่อสาธารณะสมบัติ 2) กิจกรรมร่วมใจประหยัดน้ำ-ไฟช่วยชาติ 3) กิจกรรมเยาวชนยุคใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม 4) กิจกรรมเยาวชนยุคใหม่ใส่ใจสังคม

ผลจากการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 มีการสะท้อนผลการดำเนินการดังนี้

1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ การดำเนินงานพัฒนากิจการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสภาพปัญหาเกี่ยวกับความเป็นผู้มีจิตสาธารณะของกลุ่มเป้าหมาย แล้วร่วมกันกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา ระยะเวลาดำเนินการและแนวทางในการประเมินผลการดำเนินการ โดยสามารถบอกสภาพปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจนได้เสนอแนวทางการพัฒนาได้ดีและครอบคลุม

2) กิจกรรมเพื่อการพัฒนา กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้เสนอแนวทางในการพัฒนา คือ การจัดกิจกรรมการอบรมชี้แนะด้วยวาจาโดยครูผู้สอนสอดแทรกในชั่วโมงเรียนควบคู่ไปกับการปลูกฝังค่านิยมด้านจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะสมบัติกิจกรรมร่วมใจประหยัดน้ำ-ไฟช่วยชาติ กิจกรรมเยาวชนยุคใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเยาวชนยุคใหม่ใส่ใจสังคม จากการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวได้มีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึก และการประเมินพฤติกรรมโดยมีการปริมาณจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและจาก

การประเมินตนเองของกลุ่มเป้าหมายด้วยผลการประเมินพบว่า ระดับการปฏิบัติความเป็นผู้มีจิตสาธารณะระหว่างดำเนินการพัฒนางานในวงรอบที่ 1 เพิ่มขึ้นจากระยะก่อนดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาจิตสาธารณะของกลุ่มเป้าหมายควรได้รับการส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้นและมีความคงทนของพฤติกรรม ดังนั้นจึงได้พัฒนาการดำเนินการต่อในวงรอบที่ 2 โดยมีการดำเนินการดังนี้

การพัฒนาวงรอบที่ 2 มีการดำเนินการดังนี้

หลังจากที่มีการสะท้อนผลของการจัดกิจกรรมในวงรอบที่ 1 เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายการพัฒนาตามเป้าหมายโดยมีการใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบมีส่วนร่วมและจัดกิจกรรมเสริมแรงการประกวดบุคคลต้นแบบในดวงใจ เพื่อกระตุ้นการพัฒนาและปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะผลการประเมินที่สอดคล้องกันสรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับที่ดีขึ้น มีการพัฒนามากขึ้น แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพมากที่สุด จึงได้ใช้กลยุทธ์การนิเทศติดตามการพัฒนาการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม โดยกิจกรรมจะเริ่มหลังจากการมีการดำเนินการพัฒนากลุ่มเป้าหมายไปได้ระยะหนึ่งจึงให้มีการนิเทศติดตามโดยครูกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นครูที่ปรึกษาประจำหน่วยเป็นผู้นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องโดยการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย คอยให้คำแนะนำกระตุ้นเตือนให้มีความเป็นผู้มีจิตสาธารณะ ผลจากการดำเนินกิจกรรมการประกวดบุคคลต้นแบบในดวงใจ พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจ กระตือรือร้นในการปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับกลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจและมีการพูดคุยกันมาก เพื่อคัดเลือกลงคะแนนให้แก่บุคคลที่ตนเห็นว่าสามารถเป็นต้นแบบในด้านการเป็นผู้มีจิตสาธารณะ จะส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายพยายามพัฒนาตนเองให้เป็นคนหนึ่งที่เพื่อนสามารถเลือกให้เป็นบุคคลต้นแบบในดวงใจได้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมประชุมสะท้อนผลการจัดกิจกรรมในวงรอบที่ 2 ด้วยการจัดกิจกรรมเสริมขึ้นมาจากกิจกรรมเดิม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเกิดความตระหนักเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น โดยสังเกตได้จากการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมส่วนรวมมากขึ้น

จากการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 มีการสะท้อนผลการดำเนินการ ดังนี้

1) การปฏิบัติกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะด้านการให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด จัดให้มีการเสริมแรงโดยจัดกิจกรรมการประกวดห้องเรียนสะอาด มีการรณรงค์เรื่องของความสะอาดของสถานักเรียน ผลการดำเนินการพบว่า นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญกับเรื่องส่วนรวม มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในการใช้สิ่งของส่วนรวมด้วยความระมัดระวังและเห็นคุณค่ามากขึ้น

2) การปฏิบัติกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานโดยจัดกิจกรรมโดยจัดให้มีการประกวดคำขวัญเชิญชวนประหยัดการใช้พลังงาน

เพื่อลดภาวะโลกร้อน นักเรียนให้ความสนใจส่งผลงานเข้าประกวดอย่างมาก ผลการดำเนินการพบว่า นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานมากขึ้น

3) การปฏิบัติกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะด้านการอนุรักษ์และใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยมีการจัดกิจกรรมเสริมโดยให้มีการประกวดคำขวัญเชิญชวนนักเรียนให้ความสนใจส่งผลงานเข้าประกวดอย่างมาก ผลการดำเนินการพบว่า นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

4) การปฏิบัติกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะด้านการใส่ใจสังคม โดยได้จัดกิจกรรมหนึ่งมือ หนึ่งแรง หนึ่งแบ่งปัน แบ่งปันปันรัก พบว่า นักเรียนมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันต่อผู้อื่นและมีส่วนร่วมในการบริจาคสิ่งของต่างๆ

5) กิจกรรมการประกวดบุคคลต้นแบบในดวงใจ ผลการดำเนินการพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการที่จะปฏิบัติตนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับพยายามพัฒนาตนเองให้เป็นคนหนึ่งที่เพื่อนสามารถเลือกให้เป็นบุคคลต้นแบบในดวงใจ

โดยสรุปกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะสามารถทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาตนเองให้กลายเป็นผู้มีจิตสาธารณะได้เป็นอย่างดี

โกวิทย์ พงษ์ภักดี (2553) กล่าวถึงการพัฒนาจิตสาธารณะว่า สามารถใช้เครื่องมือเช่น โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะได้ โดยการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 ครั้ง รวม 4 สัปดาห์ติดต่อกัน รวมทั้งหมด 12 ครั้ง แต่ละครึ่ง ใช้เวลา 50-60 นาที ด้วยการนำวิธีคิดทั้ง 5 ได้แก่ วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ วิธีคิดแบบอริยสัจ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก วิธีคิดแบบคุณค่าแท้คุณค่าเทียมลงในกิจกรรมทุกครั้ง และใช้สื่อต่างๆ เช่น เพลง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประกอบกับการใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นความคิดของผู้เรียนโดยมีวิธีดำเนินการกิจกรรม ดังนี้

ขั้นนำ คือ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างความเป็นกันเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมให้ผู้เรียนทราบก่อนทำกิจกรรมกำหนดการให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อหาและวัยของผู้เรียน

ขั้นดำเนินการ คือ กระบวนการหรือวิธีการใช้เทคนิคในการฝึกผู้เรียนโดยใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะตามลำดับขั้น ได้แก่ การนำเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจในการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการโดยการใช้สื่อต่างๆ เช่น กรณีตัวอย่างหรือเหตุการณ์ที่เป็นข่าวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดการคิด หลังจากนั้นให้ผู้เรียนหาคำตอบประเด็นคำถามและฝึกปฏิบัติร่วมกันโดยใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่ม เช่น การระดมสมอง

การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ การใช้แผนผังความคิด ในประเด็นหรือสถานการณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ

ขั้นสรุป คือ การให้สมาชิกกลุ่มแสดงวิสัยทัศน์ในการสรุปร่วมกันว่า ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถอะไรบ้างที่ได้รับ มีความคิดเป็นอย่างไรและสามารถนำเอาความรู้ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมครั้งนี้ไปใช้ชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร

คมสัน สุขมาก และ วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา (2554) ได้สรุปถึง กระบวนการเสริมสร้าง มโนทัศน์เชิงจิตสาธารณะ มีดังต่อไปนี้

1. การฝึกสมาธิ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการทำสมาธิและวิปัสสนา การฝึกโยคะ เต้นเกาซิงกิ การเคลื่อนไหวร่างกายแบบตรงๆ และการใคร่ครวญทางความคิดโดยอาศัยประสบการณ์

2. การสนทนา เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยการนำปัญหาสังคมมาคิดถึงสาเหตุของปัญหา หยิบยกประเด็นปัญหาขึ้นมาเพื่อการเสวนาหรือการตั้งคำถาม เพื่อให้กลุ่มมองเห็นปัญหาจากประสบการณ์รอบตัวและนำไปสู่การคิดอย่างวิพากษ์วิจารณ์(Problem-posing Method) ผู้ประสานงานกลุ่มจะเป็นผู้หยิบประเด็นที่สมาชิกกลุ่มนำเสนอมาอภิปรายและแสวงหาคำตอบกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มแสวงหาความเป็นจริง ช่วยให้คนมองเห็นปัญหาไม่ใช่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีข้อโต้แย้ง กลายเป็นผู้คิดและเป็นผู้กระทำเอง รู้จักคิด รู้จักถาม เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าได้มองสถานการณ์ที่เป็นอยู่ได้อย่างไร จนเกิดความตระหนักและนำไปสู่การคิดอย่างวิพากษ์วิจารณ์

3. การกระทำความกระจำนียมเป็นการปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม คือ หลักการปฏิบัติตนต่อสิ่งต่างๆ ที่บุคคลถือว่าดีงามถูกต้องและควรค่าแก่การยึดถือ โดยการใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดการถกคิดด้วยตนเองเกี่ยวกับค่านิยมหรือจริยธรรมของตนเอง ผู้สอนใช้กิจกรรมต่างๆเช่น การแสดงละคร สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติไปใช้ในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระจำนียมในค่านิยมของตนเองและปฏิบัติตามค่านิยมที่ตั้งใจไว้ ถ้าเกิดความกระจำนียมแล้วก็อาจมีการปรับเปลี่ยนหรือยึดค่านิยมนั้นอย่างมั่นคงขึ้น

4. การศึกษาชีวประวัติบุคคลสำคัญ โดยการอ่านชีวประวัติที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้สึกรหรือทัศนคติจากประสบการณ์ แรงบันดาลใจ อารมณ์สะท้อนใจ หนังสือเผยแพร่กิจกรรมคำสอนที่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวการทำประโยชน์เพื่อสังคม

5. การเรียนรู้ผ่านละคร โดยใช้บทบาทสมมติและการสาธิตเป็นการฉายภาพกิจกรรมหรือการแสดงเพื่อสร้างความตระหนัก

6. การทำงานช่วยเหลือสังคม เป็นการร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อสังคม โดยการแบ่งปันและช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การช่วยเหลือผู้ยากไร้ คนเจ็บป่วย คนชราและร่วมกันดูแลสาธารณสมบัติ ฯลฯ

สรุปได้ว่า กระบวนการสร้างให้บุคคลมีจิตสาธารณะนั้นสามารถทำได้โดยอาศัยวิธีการที่หลากหลายประกอบเข้าด้วยกัน ได้แก่ การสร้างความรักต่อมนุษย์ สังคม ประเทศชาติ การนำความรู้ที่มีไปใช้ประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างเหมาะสมกับบริบทตามธรรมชาติของสังคม การสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจตรงกับกลุ่มเป้าหมาย การสร้างแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรม การออกแบบประชุม วางแผน ปฏิบัติกิจกรรม สะท้อนผลจากการปฏิบัติกิจกรรมด้านสาธารณะ การฝึกสมาธิ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กระตุ้นความคิดตระหนักถึงจริยธรรม การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม เช่น ศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การแสดงบทบาทสมมติ และการลงไปปฏิบัติงานช่วยเหลือสังคมในพื้นที่จริง

3.6 การวัดจิตสาธารณะ

การวัดจิตสาธารณะนั้นมีวิธีการที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป มีผู้ได้ทำการศึกษาเครื่องมือเพื่อใช้วัดจิตสาธารณะไว้ดังต่อไปนี้

ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์ (2544) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดทางจิตวิทยาในปัจจุบันมีวิธีการวัดหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การรายงานตนเอง การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการใช้แบบทดสอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่ใช้ได้ง่ายสะดวก และใช้กันมากในการศึกษาวิจัย เราสามารถควบคุมให้การสังเกตมีระบบและเป็นปรนัยได้ ถ้าผู้ศึกษาวิจัยใช้การสังเกตอย่างมีระบบและเป็นปรนัยแล้วจะทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น ศึกษาพัฒนาการของบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสาเหตุของพฤติกรรมเพื่อให้เข้าใจบุคคลได้ ประเภทของการสังเกตที่สำคัญสามารถแบ่งออกเป็น 2 เรื่องที่สำคัญคือ

1.1 การสังเกตตามสภาพธรรมชาติ แบ่งออกเป็น การสังเกตแบบไม่เป็นทางการเป็นการสังเกตที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการสังเกตอย่างมีวัตถุประสงค์โดยจะกำหนดวัตถุประสงค์ในการสังเกตว่าจะสังเกตพฤติกรรมอะไรบ้าง และจะสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวได้แก่ พฤติกรรมทางการแสดงออก พฤติกรรมทางเชาว์ปัญญา และพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคม

1.2 สังเกตในห้องทดลอง เมื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ยากแก่การสังเกตได้ในสภาพการณ์ธรรมดา จะต้องจัดสถานการณ์ในห้องทดลองโดยมีสภาพการณ์เฉพาะที่ต้องการศึกษาร่วมกับสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วลอบสังเกตพฤติกรรมทางกระจกทางเดียวโดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

2. การสังเกตตนเอง หรือรายงานตนเอง เป็นวิธีศึกษาพฤติกรรมภายในที่เป็นข้อมูลส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง มักจะมีข้อจำกัดตรงที่มีอคติส่วนตัวเข้ามา

เกี่ยวข้องมากกว่าการสังเกตจากผู้อื่น แต่บุคคลสามารถฝึกฝนการสังเกตด้วยตนเองให้ถูกต้องและมีระบบยิ่งขึ้นทำให้บุคคลสามารถจำแนกสิ่งที่เขารู้สึกคิด หรือกระทำจากสิ่งที่เขาควรจะรู้สึก คิด หรือกระทำแล้วรายงานด้วยตนเอง การรายงานตนเองนั้น จะมีแบบสังเกตที่เป็นลักษณะการเติมคำในช่องว่างหรือมาตราประมาณค่าที่บุคคลสามารถบันทึกได้ตามความเหมาะสม

3. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดพฤติกรรมที่ใช้กันมานานและเป็นวิธีประเมินบุคลิกภาพวิธีหนึ่ง การสัมภาษณ์เป็นการได้รับข้อมูลจากคำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ถึงการกระทำของตนเองและทำให้ผู้สัมภาษณ์สังเกตเห็นกริยาท่าทางการเคลื่อนไหว คำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรจดบันทึกสิ่งเหล่านี้ไว้ด้วย การสัมภาษณ์มักจะใช้ในการสืบค้นข้อมูลที่ลึกซึ้ง เช่น ในการจ้าง การคัดเลือกและกลั่นกรอง ประเมินผลงาน และในการให้คำปรึกษา เป็นต้น

4. การใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินพฤติกรรมในโรงเรียน และสถานที่อื่น ๆ ที่ต้องการให้ผู้ประเมินคุณค่าเป็นระดับที่ต่อเนื่องกัน สามารถใช้เก็บรวบรวมพฤติกรรมได้รวดเร็วและประหยัดกว่าการสังเกตและการสัมภาษณ์และสามารถเก็บข้อมูลที่ละมากๆ เสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อย

5. การใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบทางจิตวิทยามักเป็นแบบทดสอบความสามารถที่มีคำตอบถูกและผิด แบบทดสอบเขาวนัญญา ความถนัดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นอกจากแนวคิดในการวัดทางจิตวิทยาดังกล่าว เมื่อศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1) เครื่องมือแบบวัดจิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า

1.1) ข้อคำถามที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีระดับคะแนนตั้งแต่ 1 2 3 4 และ 5 โดยมีลักษณะของข้อคำถามทั้งในเชิงบวกและเชิงลบคละกัน โดยปรากฏในงานวิจัยของ ณีภูฐา ทับทอง (2541); ทฤทัย อัจจุฑา (2544); ไตรรงค์ เฉวียงหงส์ (2544); นันทวัฒน์ ชุนชี (2546); มุทิตา หวังคิด (2547); โกศล มีความดี (2547); และ สุภัทรา ภูษิตร์รัตนาวลี (2547) และศุภรัตน์ ทองอ่อน (2550) ซึ่งในแนวคิดในการสร้างแบบวัดของ ไตรรงค์ เฉวียงหงส์ และสุภัทรา ภูษิตร์รัตนาวลี ได้ใช้แนวคิดจากรูปแบบโมเดลระดับจิตสำนึกของ Kihlstrom & Register (1984)

1.2) ข้อคำถามที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ โดยมีระดับคะแนนตั้งแต่ 0 1 2 และ 3 มีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบคละกัน โดยปรากฏในงานวิจัยของ วิมลพรรณ ทองเกล็ด (2541)

1.3) ข้อคำถามที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ โดยมีระดับคะแนนตั้งแต่ 0 1 และ 2 มีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบคละกัน โดยให้นักเรียนประเมินตนเองว่าทำทุกครั้ง ทำบางครั้ง หรือไม่ทำเลย โดยปรากฏในงานวิจัยของธรรมนันทิกา แจ็งสว่าง (2547)

2) เครื่องมือแบบวัดจิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกที่มีลักษณะเป็นแบบวัดพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสำนึกต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น มีลักษณะผสมผสานโดยให้เลือกตอบว่ามีพฤติกรรมนั้นว่าใช่ ไม่ใช่ หรือไม่แน่ใจ พร้อมทั้งระบุเหตุผลในการตอบโดยปรากฏในงานวิจัยของสมพงษ์ ปั้นหุ่น (2542)

3) เครื่องมือแบบวัดจิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกที่มีลักษณะเป็นแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ 3 ตัวเลือก มีเกณฑ์ให้คะแนน 1 2 และ 3 ตามระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ตอบจะต้องให้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจ ปรากฏในงานวิจัยของศุภรัตน์ ทองอ่อน (2550); อัญชลี ยิ่งรัชพันธ์ (2550); กรรยา พรรณนา (2553); กานต์รวี บุญญานุสิทธิ์ (2554) และแบบข้อคำถามให้เลือกตอบจาก 4 ตัวเลือก ชาย โพลิตา และคณะ (2543)

4) เครื่องมือแบบวัดจิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกที่มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์โดยมีแนวคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจด้านสาธารณสมบัติ การดูแลสาธารณสมบัติ เงื่อนไข/ปัจจัยของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติและสื่อกับจิตสำนึก ปรากฏในงานวิจัยของชาย โพลิตา และคณะ (2543)

สรุปได้ว่าการศึกษาเครื่องมือที่ใช้วัดจิตสาธารณะพบว่ามีลักษณะเป็น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตรฐานค่า 3 ระดับ 4 ระดับ และ 5 ระดับ แบบวัดพฤติกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงออก แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยข้อคำถามเชิงสถานการณ์ ข้อคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 4 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

- 4.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์
- 4.2 ความหมายของการแก้ปัญหา
- 4.3 ความสัมพันธ์ของการแก้ปัญหากับความคิดสร้างสรรค์
- 4.4 ความหมายของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
- 4.5 กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
- 4.6 การประเมินการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

4.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้นิยามความหมายของความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) ไว้ดังนี้

Torrance (1965) ให้คำจำกัดความของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในการคิดเพื่อผลิต หรือคิดสิ่งแปลกใหม่ สิ่งที่ไม่รู้จักมาก่อน ซึ่งอาจเกิดจากการรวบรวมเอาความรู้ที่ได้จากประสบการณ์แล้วรวบรวมเป็นสมมติฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานแล้วรายงานผลที่ได้รับจากการค้นพบ

Guilford (1967) อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกล หรือหลายทิศทาง หรือเรียกว่าการคิดออกเนกนัย หรือการคิดแบบกระจาย (Divergent thinking) คิดหลากหลาย อาศัยจินตนาการ การคิดโดยทันทีทันใด ตั้งใจจริง นอกจากนี้ยังเป็นการคิดแบบ เอกนัย (Convergent Thinking) เป็นการคิดทางเดียว ซึ่งคัดเลือกการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเท่าที่เลือกคัดสรรได้จากสภาพแวดล้อมของปัญหาที่เกิดขึ้น

Anderson (1970) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางความคิดใหม่ การหลอมรวมเพื่อนำความรู้ที่ได้จากมวลประสบการณ์ของบุคคลนั้นมานำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือวิธีการทำงานใหม่ๆ

Isaksen and Treffinger (1985) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางการคิดเพื่อเชื่อมโยง การสร้างความสัมพันธ์ทางความคิดใหม่ เช่น การคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ การคิดถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ การคิดอย่างหลากหลายและแปลกใหม่ แล้วสร้างสรรค์ให้เกิดทางเลือกจากความสัมพันธ์ใหม่ที่ค้นพบนั้น

Crowl, Kaminsky and Podell (1997) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นการรวมการคิดแบบออกเนกนัย และการคิดแบบเอกนัย เพื่อนำมาสร้างความคิดใหม่ เป็นกระบวนการที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องกัน รวมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แล้วนำมาสร้างคำตอบ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

Coughlan (2007) กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์ เป็นการคิด การใช้จินตนาการในการคิดค้นวิธีเพื่อช่วยทำงาน หรือปฏิบัติภารกิจ ให้ดียิ่งขึ้น

Hennessey and Amabile (2010) ได้กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ว่า เป็นความสามารถของมนุษย์ที่แสดงออกถึงการสร้างความคิดใหม่ วิธีการใหม่ และวิธีการแก้ไขปัญหาใหม่ๆ ที่เหมาะสม

Robinson (2011) กล่าวถึง ความคิดสร้างสรรค์ ว่า เป็นความคิดที่มาจากจินตนาการภายในตัวบุคคล ที่แสดงออกมาสู่ภายนอก โดยสิ่งนั้นประยุกต์มาจากจินตนาการภายในตนเอง แล้วสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมาโดยสิ่งนั้นแตกต่างจากสิ่งอื่น

กรมวิชาการ (2532) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละสิ่งโดยสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่ที่มีลักษณะต่อเนื่องกันไป ประกอบด้วย การคิดอย่างคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น และการคิดริเริ่มซึ่งเป็นการคิดลักษณะเฉพาะตัวของตนเอง

สุนทรีย์ สราญชาติ (2533) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของสมองในการคิดผสมผสาน และดัดแปลงจากความรู้และประสบการณ์ แล้วแปรความคิดออกมาใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของการกระทำหรือผลผลิตที่แปลกใหม่ออกไปจากเดิม

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2537) ได้อธิบายว่าความคิดสร้างสรรค์มีจุดเน้นซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่ตรงกันอยู่ 3 ลักษณะ คือ (1) ความคิดสร้างสรรค์ต้องเป็นความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างจากเดิม (2) ความคิดสร้างสรรค์มักเป็นการคิดที่มุ่งแก้ปัญหาเป็นสำคัญ และ (3) ความคิดสร้างสรรค์เป็นการคิดที่มีคุณค่า เป็นประโยชน์ มิใช่คิดฟุ้งซ่านให้แปลกไปเท่านั้น

โดยสรุป ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดของบุคคลโดยมีพื้นฐานมาจากจินตนาการที่มีในแต่ละคนแล้วนำมาประยุกต์ใช้โดยผ่านความคิดที่หลากหลาย การขยายความคิด มีความคล่องแคล่ว ยืดหยุ่น แปลกใหม่ไปจากเดิม แล้วนำไปสู่การเลือกที่ดีที่สุดเพื่อนำมาใช้ให้เข้ากับงานหรือภารกิจได้อย่างเหมาะสม

4.2 ความหมายของการแก้ปัญหา

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้กำหนดความหมายของการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

Osborn (1993) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถที่เป็นทักษะพื้นฐาน ของมนุษย์ที่สามารถสร้างขึ้นให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคนได้เป็นความพยายามของมนุษย์ในการเอาชนะอุปสรรคด้วยวิธีการระดมสมอง หาแนวคิดเพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ให้หมดไป

Krulik and Rudnick (1980) เป็นความคิดที่บุคคลใช้ความรู้ ทักษะ และความเข้าใจ ในการตอบสนองกับสถานการณ์ปัญหาที่พบซึ่งสถานการณ์นั้นอาจเป็นสถานการณ์ที่เขาไม่คุ้นเคยมาก่อน เพื่อให้เกิดในสิ่งที่เขารู้สึกพึงพอใจ โดยบุคคลต้องสังเคราะห์สิ่งที่ตนเองได้เคยเรียนรู้และนำไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม

Polya (1988) กล่าวถึง การแก้ปัญหา ว่าเป็นกิจกรรมของมนุษย์ ที่มีลักษณะน่าสนใจมากที่สุดในการคิดค้นวิธีการ แนวทาง เพื่อนำไปสู่จุดหมายในสิ่งที่แต่ละบุคคลต้องการ โดยต้องทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น การคิดหาแนวทางการแก้ไข การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และ การตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นแบบย้อนกลับ

Deno (2005) การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่บุคคลใช้ในการจัดการกับเงื่อนไขที่แต่ละคนกำลังเผชิญอยู่ และปรารถนาที่จะจัดเงื่อนไขนั้นให้หมดไป สำหรับการแก้ปัญหาในระยะสั้นนั้นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องการแก้ไขความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งที่พวกเขาต้องการและสิ่งที่ได้รับ

กันยา สุวรรณแสง (2542) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นการคิดเพื่อหาทางออกแก้ไขอุปสรรคที่พบให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยเมื่อบุคคลพบปัญหาจะพยายามคิดค้นหาแนวทางการจัดปัญหาที่เกิดขึ้นให้หมดไป

สมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ (2544) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการทำงานของสมองที่มีความสลับซับซ้อน โดยเป็นการรวบรวม เชื่อมโยงความคิดและประสบการณ์ บุรณาการเข้าด้วยกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย ถือว่าเป็นทักษะนำไปสู่การพัฒนาได้ เรียกว่า ความคิดสร้างสรรค์ขั้นทุติยภูมิ

สุวิทย์ มูลคำ (2547) กล่าวถึง การแก้ปัญหา ว่าเป็นความสามารถของกระบวนการทางสมองเพื่อจัดสภาวะความไม่สมดุล ซึ่งมนุษย์จะพยายามปรับตนเองตลอดจนปรับสิ่งแวดล้อมให้ไปสู่สภาวะที่สมดุลหรือสภาวะที่คาดหวัง

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การแก้ปัญหา เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดหาทางออกเมื่อเผชิญกับอุปสรรค หรือความไม่สมดุล เงื่อนไขที่พบ โดยเชื่อมโยงประสบการณ์ ความรู้ ของตนเองเพื่อหาทางออกและดำเนินการแก้ไขเพื่อให้กลับสู่ภาวะสมดุล

4.3 ความสัมพันธ์ของการแก้ปัญหากับความคิดสร้างสรรค์

นักจิตวิทยาได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการแก้ปัญหากับความคิดสร้างสรรค์ดังนี้

Newell, Shaw, and Simon (1962) กล่าวว่า กิจกรรมความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นเมื่อมีการจัดสร้างสถานการณ์การแก้ปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อให้มีผลงานที่ไม่เคยมีมาก่อน และไม่เป็นที่ตามแบบแผนเดิมๆ การแตกต่างไปจากเดิม มีความมุ่งมั่น ยากลำบากเข้ามาเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาที่คิดค้นขึ้น

Anderson (1975) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อบุคคลเผชิญกับปัญหา จะเกิดการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการใช้ความคิด และจินตนาการ หลังจากแก้ไขปัญหานั้นได้จะเกิดเป็นประสบการณ์เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหารั้งต่อไป โดยเมื่อเผชิญปัญหาอีกครั้งจะเลือกแนวทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหามาจากประสบการณ์ที่เคยมี ในกรณีที่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ก็จะคิดสร้างสรรค์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาใหม่นั้น

Guilford (1977) กล่าวถึง การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ ว่ามีลักษณะของผลทางความคิดที่คล้ายกัน เมื่อมีความคิดสร้างสรรค์จะได้สิ่งใหม่ ๆ ส่วนการแก้ปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการตอบสนองความต้องการเพื่อให้เกิดความสมดุลจากผลที่เกิดจากสิ่งเร้าในสถานการณ์ใหม่ โดยในช่วง

แรกของการคิดจะเป็นบทบาทของความคิดสร้างสรรค์และแทรกในทุกช่วงของการคิด ส่วนความคิดสร้างสรรค์จะเกิดในช่วงท้ายของการคิด จึงเห็นได้ว่า ผลผลิตทางความคิดสร้างสรรค์นำไปสู่การแก้ปัญหาได้ การแก้ปัญหามักจะมีความคิดสร้างสรรค์มาเกี่ยวข้องในทางตรงกันข้ามความคิดสร้างสรรค์อาจไม่มีการแก้ปัญหามาเป็นส่วนเกี่ยวข้อง

Lumsdaine (1991) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหามีความสัมพันธ์กันโดยสามารถช่วยปรับให้เกิดผลของการแก้ปัญหาแต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีความยืดหยุ่น มีเหตุผลอย่างเฉพาะเจาะจงกับสภาพปัญหา ส่งผลให้ไม่เกิดเป็นสูตรสำเร็จหรือตายตัว ซึ่งลักษณะเช่นนี้เรียกว่า “การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์” ที่มีความแตกต่างจากเครื่องคิดเลข หรือคอมพิวเตอร์

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของการแก้ปัญหากับความคิดสร้างสรรค์ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และกันการเมื่อมีการแก้ปัญหาคงจะใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดหาแนวทางแก้ไข การสร้างตัวเลือกรูปแบบที่หลากหลาย ใช้ความรู้ทักษะประสบการณ์ มาช่วยในการแก้ไขปัญหา โดยใช้วิธีการที่แตกต่างไปจากเดิม ที่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีคุณค่าและประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

4.4 ความหมายของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

การศึกษาทางด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีรากฐานมาจากนักวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์หลายท่านในยุคแรกเริ่มของการวิจัยจะมุ่งศึกษาเกี่ยวกับ ลักษณะของคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มนักวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องนี้ได้แก่ Guilford, 1950; MacKinnon, 1965 และกลุ่มของนักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของวิธีการคิดอย่างสร้างสรรค์ เช่น Torrance, 1962, 1963 ผลที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนของงานทั้งสองด้าน คือ การศึกษาของ Guilford (1959) เรื่อง โครงสร้างทางปัญญา (Structure of the Intellect) และ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ (Torrance Test of Creative Thinking) ของ Torrance (1974)

สำหรับการศึกษาด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ นั้น Alex F. Osborn (1953) ที่ยุคนั้นถูกยกย่องให้เป็นบิดาแห่งการคิดระดมสมองได้มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหามาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนในที่สุดได้ศึกษาผลของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ตามการศึกษาของ Osborn ได้แบ่งการคิดสร้างสรรค์ ออกเป็น 3 ชั้น ประกอบด้วย Fact-finding, Idea-finding และ Solution-finding ในแต่ละชั้นสามารถอธิบายได้ดังนี้

ชั้นที่ 1 Fact-finding เกี่ยวข้องกับ 2 ชั้นย่อยประกอบด้วย

1.1) Problem definition จุดประสงค์ของการกำหนดปัญหาคือการกำหนดขอบเขตของปัญหาพิจารณาแยกเป็นประเด็น

1.2) Preparation การเตรียมการเพื่อให้สามารถเข้าใจปัญหามากยิ่งขึ้นโดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

ขั้นที่ 2 Idea-finding การระดมและสร้างความคิดหลากหลายความคิด และนำมาปรับแต่งขัดเกลาเพื่อนำไปสู่แนวคิดที่สามารถเป็นไปได้จริง

ขั้นที่ 3 Solution-finding การประเมินความคิดและเลือกแนวคิดที่เป็นไปได้และน่าจะสำเร็จมากที่สุดสำหรับวิธีการแก้ปัญหานั้น

ในปี 1949 Osborn ได้เริ่มสอนหลักสูตรที่เกี่ยวกับการคิดสร้างสรรค์ ณ มหาวิทยาลัย Buffalo ที่นิวยอร์ก และได้ก่อตั้ง Creative Education Foundation ในปี 1954 โดยสถาบันแห่งนี้มีนักศึกษาลงทะเบียนกว่า 500 คนและมาจากทั้งในสหรัฐอเมริกา และจากหลายประเทศ

ต่อมาปี ค.ศ. 1967 นักจิตวิทยาชื่อ Sidney J. Panes (1967) Solution-finding ได้ศึกษางานของ Osborn ถึงศักยภาพของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดย Panes ได้พัฒนารูปแบบของ Osborn จาก 3 ขั้นเป็น 5 ขั้น ซึ่งได้เพิ่มขึ้น Problem-finding ระหว่างขั้น Fact-finding และ Idea-finding และ Acceptance-finding หลังขั้น Solution-finding ซึ่งขั้นที่เพิ่มเข้าไปเป็นการเน้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและการตัดสินใจเลือกวิธีการที่ใช้แก้ปัญหา โดย Panes ได้อธิบายว่า สิ่งสำคัญในการจะแก้ปัญหาอะไรได้นั้นต้องสามารถระบุปัญหาที่แท้จริงได้อย่างถูกต้องก่อนจึงค่อยนำไปสู่การคิดแก้ไขปัญหา และการแก้ปัญหาเหล่านั้นต้องถูกนำไปใช้จริงและทราบผลของวิธีการดังกล่าว ซึ่งถูกเรียกว่า Panes's original five stage

ขั้นที่ 1 Fact-finding การค้นหาความจริงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 Problem-finding การศึกษาแยกประเด็นของปัญหาที่เกิดขึ้นและระบุปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

ขั้นที่ 3 Idea-finding การหาแนวคิดที่เป็นไปได้ให้มากที่สุดที่สามารถจะนำมาใช้แก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 4 Solution-finding การเลือกแนวคิดที่เป็นไปได้มากที่สุดที่จะนำมาแก้ปัญหที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 5 Acceptance-finding การนำวิธีการที่เลือกใช้ในการแก้ไขปัญหานั้นไปปฏิบัติ

ซึ่งนักจิตวิทยาการศึกษาได้ให้ความหมายของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

Torrance (1965) กล่าวถึง การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ คือ กระบวนการคิดอย่างลึกซึ้งและอย่างเป็นขั้นตอนซึ่งแตกต่างจากการคิดอย่างปกติ คิดผสมผสานหลายแง่มุมจนได้ผลใหม่และมีลักษณะเฉพาะภายในตัวบุคคล

Olson (1996) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ คือ ความสามารถทางการคิดเพื่อการแสวงหาคำตอบ การแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา เกิดจากการคิดอย่างมีระบบเกิดการหยั่งรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วยหลายทักษะ สามารถฝึกฝนจนชำนาญเกิดพัฒนาได้ดังเช่น ทักษะทางกีฬา

Cusin (1996) กล่าวว่า การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง วิธีการค้นหาคำตอบที่มีลักษณะแตกต่างจากการแก้ปัญหาแบบปกติ โดยมีความซับซ้อน มีแนวทางการแก้ไขปัญหาย่างหลากหลาย โดยมีทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์และบริบทที่เป็นอยู่ในขณะนั้น มีขั้นตอนที่สำคัญ คือ

1. การพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นปัญหา
2. การวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจปัญหา
3. การคิดหาทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาย่างหลากหลาย
4. การพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด
5. การดำเนินการปฏิบัติตามทางเลือกที่ได้เลือกไว้
6. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากผลของการเลือก

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2537) กล่าวถึง การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ว่า เป็นการคิดโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาคิดหาคำตอบ โดยใช้วิธีการที่แปลกใหม่ไปจากเดิม ซึ่งเป็นการคิดที่มีคุณค่า มีประโยชน์ ประกอบด้วยการคิดเอกนัย และการคิดเอกนัย โดยทั้งสองรูปแบบนี้ส่งเสริมกันอย่างเหมาะสม เป็นกระบวนการอย่างครบวงจร โดยเริ่มจากการรับรู้ ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ไปสู่การประมวลผลข้อมูลใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา ขั้นการสรุปเพื่อตัดสินใจนำไปสู่การเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างเหมาะสม และขั้นสุดท้ายคือ การสื่อสารทางความคิด การยอมรับผลของวิธีการแก้ไขปัญหาเชิงสร้างสรรค์จากแผนการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น

กรุณา นัคราจารย์ (2548) กล่าวถึง การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ว่า เป็นความสามารถของมนุษย์ในการคิดเพื่อหาคำตอบ หรือวิธีการสำหรับแก้ไขปัญหาคิดหาคำตอบที่พบอย่างเป็นขั้นตอน การรวบรวมความรู้และประสบการณ์เดิม ประกอบด้วยกระบวนการทางความคิดแบบเอกนัย โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิม ร่วมกับการคิดแบบอเนกนัยจากความคิดสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมกันอย่างเหมาะสม และการนำเสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาคิดหาคำตอบ

กล่าวโดยสรุป การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถทางการคิดของแต่ละบุคคลในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง แสวงหาคำตอบที่เป็นไปได้้อย่างหลากหลาย และวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ และตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวไปใช้ รวมถึงการยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา

4.5 กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ อาศัยกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ร่วมบูรณาการกับขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหาและได้ผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์จากการแก้ปัญหา ดังกล่าว (Guilford, 1964) มีผู้กล่าวถึงกระบวนการของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ไว้ดังต่อไปนี้

Hutchinson (1949) เสนอลำดับขั้นของกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมเป็นขั้นตอนของการรวบรวมประสบการณ์เดิมที่เคยได้รับการลงมือทดลอง และการตั้งสมมติฐานเพื่อแก้ไขปัญหา
2. ขั้นตอนของการครุ่นคิด เป็นระยะที่มีความรู้สึกและอารมณ์ เช่น ความตึงเครียด ความกระวนกระวาย อันเนื่องจากครุ่นคิดภายในตัวบุคคลที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ยังไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาได้
3. ขั้นตอนการเกิดความคิด เป็นระยะที่ค้นพบวิธีการแก้ไขปัญหาหรือการค้นพบคำตอบนั้นขึ้นในความคิดอย่างทันทีทันใด
4. ขั้นตอนการพิสูจน์ เป็นระยะของการตรวจสอบและประเมินผลวิธีแก้ปัญหาที่คิดไว้เพื่อทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากวิธีการที่นำไปใช้

Osborn (1993) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ โดยแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการระบุปัญหา ในขั้นนี้เป็นการชี้ให้เห็นถึงปัญหา และทราบถึงประเด็นของปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ขั้นตอนการเตรียมและการเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นนี้เป็นการเตรียม และการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ เป็นการคิดพิจารณาและแจกแจงข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นตอนการใช้ความคิด ในขั้นนี้เป็นการค้นหาทางเลือกที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา และมีแนวโน้มความเป็นไปได้ไว้หลายวิธี โดยพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบถึงทางเลือกแต่ละทางนั้น
5. ขั้นตอนการฟักความคิด (incubation) และการทำให้ความคิดกระจ่าง (illumination) ในขั้นนี้เป็นการส่วนของการทำจิตใจให้สงบและว่างเปล่า จนเกิดความคิดที่กระจ่างขึ้นมาอย่างทันทีทันใด
6. ขั้นตอนการสังเคราะห์และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งอื่น ๆ เข้ามาประกอบกัน

7. ขั้นตอนการประเมินผล เป็นขั้นตอนของการคัดเลือกสิ่งที่ได้ดำเนินการมาทุกขั้นตอนจากคำตอบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

Jung (1963) ได้ระบุวิธีการสร้างความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันประกอบด้วย 5 ขั้นตอน และเรียกว่า “ห้าขั้นแห่งการสร้างความคิด” ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การคิดรวบรวมข้อมูล ขั้นนี้จะคิดเพื่อรวบรวมข้อมูลวัตถุดิบ ทุกสิ่งที่เราได้ปฏิบัติ พยายามใช้ความคิดกับสิ่งอื่นอย่างกระตือรือร้นให้สิ่งเหล่านั้นเข้ามาสู่จิตใจและสู่สมองของตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการใช้วัตถุดิบ เป็นการระลึกถึงข้อมูลที่อยู่ภายในจิตใจ อยู่ในสมองแล้วส่งผลไปยังพฤติกรรมว่าจะจะเป็นสิ่งที่น่าสนใจและจะได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการทำจิตใจให้ว่างเปล่า ขั้นนี้เป็นการหยุดคิด เพื่อลืมปัญหาแล้วให้ความสนใจกับสิ่งอื่น ปล่อยให้กลไกของความคิดทำงานต่อไปเองตามสำนึก

ขั้นตอนที่ 4 การคิดหาคำตอบได้ เกิดจากความคิดที่เกิดขึ้นทันทีทันใด อาจเกิดความคิดขึ้นมาอย่างมากมายและรวดเร็วโดยไม่คาดคิดมาก่อน มักจะเกิดในช่วงเวลารุ่งเช้าขณะกำลังหลับกึ่งตื่น

ขั้นตอนที่ 5 การวิพากษ์วิจารณ์ เป็นการใช้เวลาเพื่อวิพากษ์และวิจารณ์คำตอบที่ได้จากการคิดหลังจากนั้นจัดลำดับให้เป็นกระบวนการรูปร่างเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์การวิพากษ์วิจารณ์นี้จะช่วยให้เกิดการพัฒนาทางความคิดใหม่ๆ

Torrance (1965) กล่าวว่ากระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการที่มีการใช้จินตนาการ เน้นที่การคิดเพื่อสร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย ก่อนเลือกไปใช้แก้ปัญหา โดยจะไม่ประเมินหรือตัดสินแนวคิดนั้นก่อนการแก้ปัญหา ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการได้แก่

1. การเริ่มต้นด้วยปัญหาที่มีสภาพสับสน และยุ่งเหยิง แล้วนำไปสู่การแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ

2. การส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์ โดยถ่ายทอดจากการปฏิบัติ การใช้ความรู้ จินตนาการ การประเมิน เกิดเป็นผลผลิตใหม่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์

Torrance ได้แบ่งกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ออกได้เป็นขั้นตอนดังนี้

1. การค้นหาความจริง (Fact - Finding) เกิดจากสภาวะทางจิตใจที่มีความวิตกกังวล สับสน (Mess) ไม่สามารถบอกได้ว่าคืออะไร ทำให้เกิดพฤติกรรมการตั้งสติ หาข้อมูล การพิจารณาถึงสิ่งที่ทำให้เกิดสภาวะดังกล่าว

2. การค้นพบปัญหา (Problem - Finding) เป็นการพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อหาเหตุแห่งความวิตกกังวลดังกล่าวสิ่งนั้นคือปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การตั้งสมมติฐาน (Idea - Finding) เป็นการคิดตั้งสมมติฐาน รวบรวมข้อมูล

เป็นประโยชน์แล้วนำไปทดสอบสมมติฐาน

4. การค้นพบคำตอบ (Solution – Finding) เมื่อเกิดการทดสอบสมมติฐานแล้วจะค้นพบคำตอบที่เกิดขึ้น

5. การค้นพบคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ (Acceptance – Finding) เมื่อเกิดการพิสูจน์จนได้คำตอบแล้วสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นได้ผลและสามารถแก้ไขปัญหาได้โดยวิธีการใดอย่างไร ผลที่ได้จะนำไปสู่แนวคิดใหม่ต่อไป (อารี พันธมณี, 2540) แสดงได้ดังภาพที่ 11

(Torrance, 1965)

THE CREATIVE

PROBLEM SOLVING

PROCESS

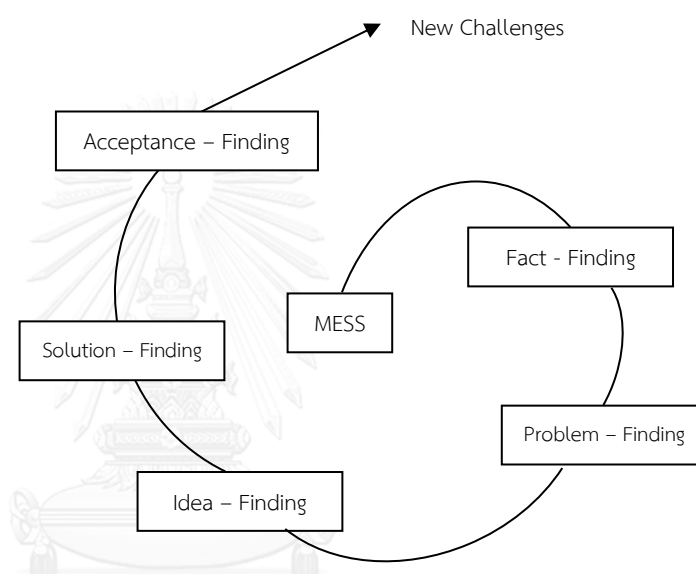
Fact – Finding

Problem – Finding

Idea – Finding

Solution – Finding

Acceptance – Finding

ภาพที่ 11 กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving Process)

Wallach and Kogan (1965) อธิบายว่า กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นกระบวนการลองผิดลองถูก (trial and error) เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นเตรียมการ (preparation) เป็นการเตรียมข้อมูล เกี่ยวกับการระบุประเด็นปัญหา ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและการเตรียมการปฏิบัติ
2. ขั้นระยะบ่มเพาะความคิด (incubation) เป็นการได้รับข้อมูลที่มีอยู่เดิมและข้อมูลใหม่ ทำให้เกิดความคิดที่สับสน ไม่เป็นระเบียบ ยังไม่สามารถสรุปความคิดนั้นได้
3. ขั้นความคิดกระจ่างชัด (illumination) เป็นการเรียบเรียงและเชื่อมโยงความคิดจนทำให้เกิดความกระจ่าง มองเห็นภาพรวม และมโนทัศน์ของความคิด
4. ขั้นทดสอบความคิดและพิสูจน์ให้เห็นจริง (verification) เป็นการทดสอบเพื่อพิสูจน์ความคิดและผลที่ได้จากขั้นที่ 3

Parnes (1967) ได้นำแนวคิดของ Osborn เรื่องกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์มาศึกษาและพัฒนา ร่วมกับการศึกษาแนวคิดของ Torrance ที่นำการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์มาใช้ทางการศึกษา ซึ่งทั้งสองมีกระบวนการ 5 ขั้นตอน การศึกษาของ Parnes ได้ปรับชื่อเรียกขั้นตอนของ Torrance จากเดิมที่มีชื่อว่า การสังเกตจนเกิดปัญหา เป็น การรู้สึกถึงสภาพที่เป็นปัญหา ซึ่งประกอบด้วย สภาพปัญหา โอกาสในการแก้ปัญหา และความกล้าในการเสี่ยงเพื่อแก้ปัญหา กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

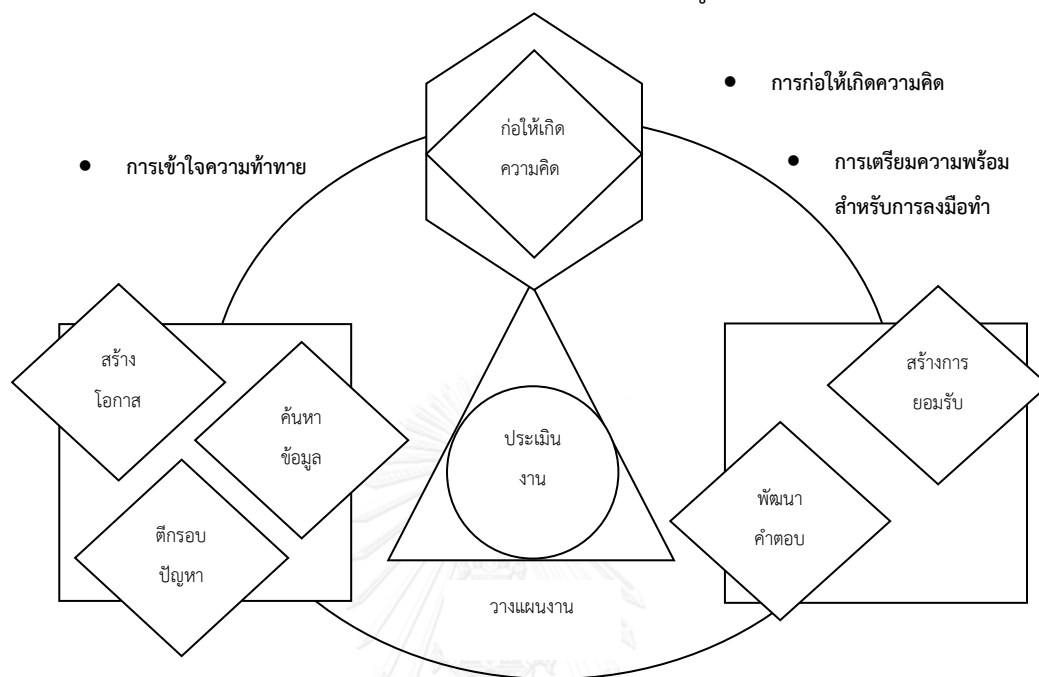
1. การรู้สึกถึงสภาพที่เป็นปัญหา มีการสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีความตื่นตัวในการแก้ปัญหาอยู่เสมอ รู้สึกหรือมองเห็นสภาพปัญหาที่หลากหลาย ซึ่งต้องการการแก้ไข
2. การหาข้อมูลเพื่อการทำปัญหาให้กระจ่าง การหาข้อมูลเพื่อการตั้งคำถามนำความคิดมาประมวลข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของปัญหา หรือข้อเท็จจริงของสิ่งนั้น ๆ
3. การรู้ปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา เพื่อให้มองเห็นปัญหาอย่างชัดเจน โดยการจำแนกออกเป็นปัญหาใหญ่ ปัญหาย่อย เรียงลำดับความสำคัญของปัญหา การเลือกปัญหาที่เห็นว่าสำคัญที่สุดมาแก้ไข
4. การสืบหาแนวคิดในการแก้ปัญหา การระดมสมองรวบรวมความคิดเพื่อหาคำตอบหรือวิธีแก้ปัญหาที่มีลักษณะแปลกใหม่ แตกต่างจากเดิม เสนอแนวคิดหลากหลาย
5. การค้นพบวิธีการแก้ปัญหา การตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหามีเหตุผล มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหามากที่สุด มีความเป็นไปได้
6. การยอมรับวิธีการแก้ปัญหา การนำวิธีแก้ปัญหานั้นที่ตัดสินใจเลือกไว้อย่างมีเหตุผล มาปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอนในการแก้ปัญหาเพื่อพิสูจน์ว่าวิธีการแก้ปัญหานั้นเลือกสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้ผลจริง

Anderson (1975) ได้กล่าวถึงกระบวนการที่ช่วยสร้างความคิดสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การที่บุคคลมีความสนใจและรับรู้ความรู้สึกของความต้องการทางด้านจิตใจและทางด้านสมองของตนเอง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีลักษณะสัมพันธ์กันและข้อมูลนั้นมีความน่าสนใจ
3. การไตร่ตรองพิจารณาถึงการวางแผนการดำเนินงานโครงสร้างตลอดจนรูปแบบของงาน
4. การเกิดจินตนาการของบุคคลซึ่งเป็นผลจากขั้นตอนที่ 1-3
5. การดำเนินการสร้างจินตนาการของบุคคลในขั้นตอนที่ 4 ออกมาในความเป็นจริง รวมถึงแสดงผลจากสิ่งที่ได้ดำเนินการให้เห็นอย่างชัดเจน

Treffinger and Selby (2004) และ Isaksen (2005) อ้างถึงใน Treffinger (2007) ได้พัฒนากระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยอาศัยแนวคิดของ Osborn (1952, 1953) ที่ได้

ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้แบบจำลอง (Model) ที่มีองค์ประกอบหลัก 4 ส่วน และขั้นตอนย่อยอีก 8 ขั้นตอน ซึ่งผู้ที่ดำเนินการแก้ปัญหาสามารถเข้าสู่แบบจำลองและออกจากแบบจำลองได้ตามความเข้าใจในสถานการณ์และความพร้อมของผู้แก้ปัญหา แสดงดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 โครงสร้างของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (CPS)
(Treffinger, 2007)

จากภาพที่ 12 สรุปได้ว่าการเข้าใจความท้าทาย เป็นการพยายามที่จะกำหนดประเด็นปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ไข แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. สร้างโอกาส เป็นการกำหนดทิศทางในการแก้ปัญหาเกิดจากข้อมูลทั่วไป การสรุปการพิจารณาถึงประโยชน์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
2. ค้นหาข้อมูล เป็นการสร้างคำถามและคำตอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ รวมถึงความคิดความรู้สึก การตั้งข้อสังเกต เกี่ยวกับงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาความเข้าใจในสถานการณ์ ภาวะที่เป็นปัจจุบัน
3. ตีกรอบปัญหา เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาคำถามอย่างเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นำไปสู่ความคิด เกิดทางเลือกที่หลากหลายสำหรับการสนองตอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

กล่าวคือ กระบวนการดังกล่าวจะนำไปสู่การก่อให้เกิดความคิดทำให้ได้ความคิดที่หลากหลาย เป็นความคิดใหม่ที่เป็นไปได้ มีความละเอียดลออ ในขั้นตอนนี้จะมีตรวจสอบพิจารณารวมกลุ่ม และ คัดเลือกแนวความคิดที่สามารถคาดหวังได้

การเตรียมพร้อมสำหรับการลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนนี้จะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อตัดสินใจในการ พัฒนาทางเลือกที่คาดหวังมีแนวโน้มความเป็นไปได้และวางแผนสำหรับการนำไปใช้เพื่อนำไปสู่ ความสำเร็จ ในส่วนนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การพัฒนาคำตอบ และการสร้างการยอมรับ

1. การพัฒนาคำตอบ เป็นกระบวนการที่เกิดจากการวิเคราะห์ พัฒนาทางเลือกที่ คาดหวังและมีแนวโน้มความเป็นไปได้ ในกรณีที่มีทางเลือกหลากหลายจะทำให้กระชับเป็นทางเลือกที่ สามารถจัดการได้ส่วนในกรณีที่มีทางเลือกน้อย จะเกิดความท้อแท้ในการแก้ไขหรือพัฒนาทางเลือก แต่ละทางเลือก

2. การสร้างการยอมรับ เป็นกระบวนการของการค้นหาแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ของ สิ่งทีคิดว่าช่วยในการแก้ปัญหาได้ และสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ปัญหา โดยสิ่งเหล่านี้อาจมีผลต่อ การนำไปใช้แก้ปัญหาได้สำเร็จ ซึ่งถือว่าเป็นการเตรียมคำตอบเพื่อให้เกิดการยอมรับที่มีคุณค่ามากขึ้น สามารถระบุวิธีที่ช่วยในการแก้ปัญหาได้ดีที่สุด และหลีกเลี่ยงอุปสรรค หรือมีแนวทางในการลด อุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการแก้ปัญหา ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดการพัฒนาแผนงานไปสู่การปฏิบัติ การ เตรียมความพร้อม การสร้างและพิจารณาทางเลือกที่มีแนวโน้มเป็นไปได้ และเตรียมรับมือกับความไม่ แน่نونที่จะเกิดขึ้น จนกระทั่งผลย้อนกลับจากการวางแผนงานของตนเอง กระบวนการทั้งหมด นำไปสู่แนวทางการวิเคราะห์ การเลือกวิธีการ การดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างละเอียด

สรุปได้ว่า ขั้นตอนกระบวนการของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ควรประกอบด้วย การศึกษา สภาพที่เป็นปัญหา การค้นพบเพื่อระบุปัญหาที่แท้จริง การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การ พิจารณาเพื่อหาแนวทางวิธีการเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างหลากหลาย การพิจารณาตัดสินใจเลือก วิธีการแก้ไขปัญหาที่พบอย่างมีเหตุผล การระบุขั้นตอนการวางแผนเพื่อดำเนินตามแผนที่วางไว้ การ ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และตรวจสอบยอมรับผลของการแก้ไขปัญหา

4.6 การประเมินการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

การศึกษาเพื่อกำหนดเกณฑ์การวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการ วิจัย ค้นพบแนวคิดที่เกี่ยวข้องดังนี้

Besemer and Treffinger (1981) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการวัดความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ รูปแบบเมตริกเพื่อการวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์จากผลงานที่สร้างขึ้น (The Creative Product Analysis Matrix or CPAM) ซึ่งได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากทฤษฎี งานวิจัย รวมถึงบทความที่ กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินที่มีลักษณะดังกล่าวจำนวน 125 เกณฑ์ จากข้อมูลผลงานกว่า 90 ผลงาน

แล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อสร้างเกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 3 มิติ (dimensions) จำแนกเป็น 14 ประเภท (categories)

Quellmalz (1985) ได้กล่าวว่า การวัดทักษะเฉพาะด้านที่มีลักษณะแบบเลือกตอบนั้นไม่สามารถนำมาใช้กับการวัดทักษะการแก้ปัญหาได้ ควรใช้เครื่องมือ วัดความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะการคิดระดับสูง โดยมีลักษณะดังนี้

1. ลักษณะของคำถามหรือปัญหาที่ใช้ควรมีความสำคัญและเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นประจำ
2. ควรวัดทักษะในภาพรวม ไม่แยกวัดทักษะเป็นส่วนย่อย
3. ควรกำหนดปัญหาที่มีทางเลือกให้แก่ผู้ตอบหรือมีแนวทางของวิธีแก้ปัญหามากหลาย
4. ควรกำหนดรูปแบบของคำถามหรือปัญหาที่ผู้เรียนสามารถจะอธิบายเหตุผลสิ่งที่เขาคิดได้
5. ควรกำหนดคำถามเพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงความคิดและสามารถสรุปอย่างทั่วไปได้
6. ควรมีการพัฒนา รูปแบบหรือลักษณะงานเพื่อการประเมินการคิดระดับสูงให้มีความคุณภาพดียิ่งขึ้น

Young (1985) ได้เสนอเกณฑ์ในการประเมินผลงานของงานสร้างสรรค์โดยกล่าวว่าต้องมีลักษณะแบบใหม่ ความแปลกใหม่ (newness) และควรมีคุณค่า (value serve) โดยแบ่งเป็นลักษณะย่อย ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะใหม่ ความแปลกใหม่ (newness) สามารถประเมินได้จาก
 - 1.1 สิ่งนั้นใหม่ในฐานะต้นแบบของความคิด (new as original)
 - 1.2 สิ่งนั้นใหม่จากการมีกลุ่มอ้างอิง (new as statistically infrequency)
 - 1.3 สิ่งนั้นใหม่ในลักษณะที่แตกต่างไปจากแนวทางหรือสิ่งที่มีอยู่ทั่วไป (new as a change from the regular way)
 - 1.4 สิ่งนั้นใหม่ในฐานะที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ (new as renovated, rejuvenated or regenerated)
2. ควรมีคุณค่า (value serve) สามารถประเมินได้จาก
 - 2.1 การสร้างคุณค่าต่อผู้สร้างสรรค์ผลงาน (value to the creator)
 - 2.2 การสร้างคุณค่าต่อผู้อื่น (value to others)

Tradif and Sternberg (1988) กล่าวว่า ผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องเป็นผลงานหรือสิ่งใหม่ ซึ่งไม่ได้เกิดจากการเลียนแบบหรือเป็นสิ่งที่มีอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับประสาร มาลากุล ณ

อยุธา (2537) ที่กล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ว่าอาจเป็นการคิดปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้ว หรือการใช้จินตนาการเพื่อสร้างสรรค์ประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งใหม่โดยเกิดการการมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาแก้ปัญหา และเป็นการคิดที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์ ดังนั้นการประเมินผลงานจากชิ้นงานต้องมีในส่วนของความใหม่(newness) และการใช้ประโยชน์ (useful)

Amabile and Grysiewicz (1989) ได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่าสิ่งหรือคำตอบใดเป็นความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ต้องเป็นสิ่งใหม่แตกต่างจากที่เคยทำหรือเคยพบเห็นมาก่อน (novelty)
2. เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม (approximately) นำไปสู่ความสำเร็จตามที่ตั้งไว้อย่างมีความหมายและเป็นไปในทางที่ถูกต้อง (positive way)

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2534) ได้แสดงเกณฑ์ในการให้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไว้ 3 ข้อ โดยยึดหลักการให้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ Torrance ดังนี้

1. พิจารณาให้คะแนนจากความคล่องแคล่วในการคิด โดยตรวจสอบประเด็นของคำตอบที่เป็นไปได้ ตามเงื่อนไขของปัญหาหรือคำถาม คำตอบละ 1 คะแนน จากจำนวนด้านปริมาณของคำตอบที่ไม่ซ้ำกัน
2. พิจารณาให้คะแนนจากความยืดหยุ่นในการคิด โดยตรวจสอบการตอบคำถามด้วยคำตอบที่เป็นไปได้ ซึ่งคำตอบเหล่านั้นจะถูกจัดกลุ่ม หรือประเภทของคำตอบของผู้เรียนแต่ละคนตามวิธีการที่มีความแตกต่างกันจากสิ่งเร้าหรือเงื่อนไขของคำถามที่กำหนดให้ ลักษณะการให้คะแนนจะให้คะแนนจากกลุ่มของคำตอบหรือประเภทของคำตอบอย่างละ 1 คะแนน
3. พิจารณาให้คะแนนจากความคิดริเริ่ม โดยการตรวจสอบจากความถี่ของคำตอบจากผู้เรียนทั้งหมดที่ลักษณะของคำตอบนั้นเป็นความคิดที่แปลก มีความแตกต่างจากคำตอบธรรมดาที่พบในการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้คำตอบที่มีความถี่จากกลุ่มตั้งแต่ 2 – 4.99 เปอร์เซนต์ จะได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นคำตอบที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มเลยจะได้ 2 คะแนน ถ้าความถี่เกินกว่า 5 เปอร์เซนต์ จะไม่ถือว่าเป็นความคิดริเริ่ม หรือให้คะแนนตามสัดส่วนของความถี่ของคำตอบ ตามวิธีการของ Cropley (1996) คำตอบใดที่กลุ่มตัวอย่างตอบซ้ำกันมาก ๆ ก็ให้คะแนนน้อยหรือไม่ได้เลย ถ้าคำตอบยังซ้ำกับคนอื่น หรือไม่ซ้ำกับคนอื่นเลย ก็จะได้คะแนนมากขึ้น

สรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ควรใช้เครื่องมือวัดแบบอัตโนมัติในลักษณะของการเขียนตอบ ไม่ใช่วิธีการวัดแบบปรนัย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเชิงสร้างสรรค์ที่ควรคำนึงถึง ความเหมาะสมกับบริบทของคำถาม ลักษณะความแปลกใหม่ของผลผลิต ความคุ้มค่าและการใช้ประโยชน์

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
- 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
- 5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

Anna and Richard (2012) ได้ศึกษาเรื่องอนาคตการศึกษาแบบเปิดกับการเขียนรูปแบบดิจิทัลของครู โดยการใช้ Open textbook ผลจากโครงการพบว่าช่วยสร้างความท้าทายและความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ครูและเป็นนวัตกรรมใหม่ของการอ่านและเขียนในรูปแบบของดิจิทัลโดยการใช้เว็บ 2.0 และโทรศัพท์มือถือเพื่อเสริมทักษะทางเทคโนโลยี เป็นการทำงานร่วมกับครูระดับชั้นประถมและมัธยมศึกษา การมีส่วนร่วมของอาจารย์และนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยการสนับสนุนสร้างและออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการฝึกหัดการเขียนในรูปแบบดิจิทัลและเพิ่มความสามารถในการพัฒนาทักษะอาชีพของตนเอง

Kaneez (2012) ได้ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ในการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย ALLAMA IQBAL OPEN UNIVERSITY ประเทศ ISLAMABAD พบว่าทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดมีความยืดหยุ่นง่ายต่อการเข้าถึงของผู้เรียน เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างครูและผู้เรียนในการวางแผน ดำเนินกิจกรรม สนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายขยายประสบการณ์ทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความสำคัญในการแก้ปัญหาทางการศึกษา

Charles and Rice (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของครูด้านวิทยาศาสตร์ในการสร้างเพื่อการสร้างบทเรียนวิทยาศาสตร์แนวใหม่ โดยโครงการดังกล่าวเป็นการสร้างบทเรียนทางวิทยาศาสตร์ของครูกว่า 50 คน ซึ่งได้ทำการออกแบบและสร้างบทเรียนทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ให้แก่ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด เพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียนของตนและแบ่งปันกับเพื่อนร่วมอาชีพ เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งสำหรับโครงการนี้ด้านความสำเร็จของการมีบทเรียนในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ และกลายเป็นชุมชนทางการเรียนรู้ขนาดใหญ่ โดยการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเมื่อทำการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ โครงการจะร่วมแบ่งปันรายละเอียดของบทเรียนมากยิ่งขึ้นทั้งลักษณะวิธีการที่ครูเลือกและออกแบบเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนของเขา การวิเคราะห์ การ

สังเกต ตรวจสอบ และการสร้างนวัตกรรมทางการเรียน รวมถึงการออกแบบเว็บไซต์ตามรูปแบบที่เหมาะสม และการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อสนับสนุนบทเรียนของครูผู้สอน

Kaneene, Ssajjakambwe, Kisaka, Miller and Kabasa (2013) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อการสอนและการพัฒนาชุมชน ผ่านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ของโครงการ “MAKERERE AGSHARE PROJECT” โดยมหาวิทยาลัย Makerere ประเทศยูกันดา ได้มีโครงการนี้เพื่อสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด เพื่อการพัฒนาชุมชนผ่านการวิจัยเชิงปฏิบัติการได้ดำเนินโครงการโดยทีมนักวิจัยจากสาขาวิชา ทั้งจากสัตวแพทยศาสตร์ และทางธุรกิจการเกษตร ร่วมกับนักศึกษาระดับปริญญาทางวิทยาศาสตร์ 2 คนเพื่อควบคุมตรวจสอบ คุณภาพของวงรอบการวิจัยเกี่ยวกับการผลิต และทรัพยากรที่ใช้ในการสร้างสรรค์ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ในลักษณะของบทเรียนโมดูล ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตน้ำมันและสุxonามัย และการตลาด รวมถึงการออกแบบที่จะช่วยในการปรับปรุงการผลิตที่มีคุณภาพและความปลอดภัย ลดการเน่าเสียของนม การเพิ่มราคาต่อลิตรของนมที่ได้รับจากการผลิต การสนับสนุนให้เกิดผลิตภัณฑ์นอกเหนือจากนม เช่น โยเกิร์ต และผลิตภัณฑ์อื่น งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับการช่วยเติมเต็ม และเป็นข้อมูลเพื่อการศึกษาของนักศึกษาปริญญาโทด้านการพัฒนาปศุสัตว์ การวางแผนและการจัดการธุรกิจการเกษตร ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษาอีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถในการออกแบบและลงพื้นที่ช่วยเหลือปัญหาที่ยากและซับซ้อนที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

Leigh-Anne Perryman (2013) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักการศึกษาในชุมชนการเรียนรู้ จากการศึกษาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด เป็นที่น่าสังเกตว่าได้มีการเพิ่มขึ้นของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดมากมาภายในส่วนของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทำให้การศึกษาเปลี่ยนบทบาทแตกต่างไปจากเดิม และเปลี่ยนบทบาทของนักวิชาการศึกษา มีความเป็นสาธารณะมากขึ้น รวมถึงการประสานงานให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ การทำงานร่วมกับนักวิชาการออนไลน์จากชุมชนนอกสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ไปยังแหล่งทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด เพื่อตอบสนองอย่างเฉพาะเจาะจงสำหรับผู้ที่อยู่ในชุมชน โดยมีการพัฒนารายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนร่วมในชุมชนการศึกษาออนไลน์ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้มาจากอาสาสมัครผู้สนใจเข้าร่วมโครงการเพื่อสำรวจบทบาทในการร่วมชุมชนออนไลน์อย่างสาธารณะในลักษณะของนักวิชาการ โดยไม่ระบุชื่อของผู้เข้าร่วม และคำนึงถึงผลกระทบทั้งข้อดี ข้อจำกัด ด้านความเป็นส่วนตัวในการเลือกชุมชนออนไลน์ที่จะใช้ในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของนักวิชาการออนไลน์ควรรับฟังความต้องการ สำรวจความต้องการจากชุมชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงการสังเกตจากการร้องขอคำแนะนำจากสมาชิกในชุมชนเท่านั้น เพื่อนำมาพัฒนาเป็นทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดสำหรับการตอบสนองความ

ต้องการของชุมชนออนไลน์ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมของชุมชนและลักษณะของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนออนไลน์ เพื่อให้สมาชิกมีความไว้วางใจและทำให้ชุมชนออนไลน์นั้นยั่งยืนต่อไป

Tosato, Arranz and Avi (2014) ได้ศึกษาผลของการพัฒนาเว็บเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้เรียนและสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างและแบ่งปันทรัพยากรการศึกษา โครงการวิจัยได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการกระจายเนื้อหา รูปแบบและคำอธิบายเนื้อหา ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรและชุมชนการศึกษาออนไลน์ ของครู ในงานวิจัยชิ้นนี้เน้นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับชุมชนการแบ่งปันทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในบทความนี้เน้นการให้ความสำคัญกับการแบ่งปันทรัพยากรการศึกษาในชุมชนทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด วิเคราะห์บทบาทของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดและชุมชนทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครู การศึกษาพบว่าผลของการสนับสนุนเพื่อการแบ่งปันทรัพยากรการศึกษาระหว่างครูและส่งเสริมให้เกิดทรัพยากรการศึกษารูปแบบใหม่ จากการสำรวจครูจำนวน 300 คนจากทั่วทวีปยุโรป พบว่าการกระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างความร่วมมือของครูทั้งออนไลน์และในลักษณะของตัวต่อตัว เป็นวิธีการที่ดีในการส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการสำหรับครูซึ่งถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมในการฝึกความเป็นมืออาชีพของครู

Rennie and Reynolds (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดสำหรับการแบ่งปันในลักษณะของทรัพยากรการศึกษาดิจิทัลสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา 2 รูปแบบแล้วนำมาเปรียบเทียบกัน ระหว่าง Net-University กับ UDETE โดยรูปแบบของ Net-University เป็นการเปิดกว้างให้ใครก็ได้สามารถเข้าถึงผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ใช้ต้นทุนในการสร้างไม่สูงมากนัก บรูณาการสื่อดิจิทัลจากทั่วโลกในรายวิชาทั่วไป ทรัพยากรการศึกษาใหม่จะถูกเพิ่มขึ้นได้เรื่อย ๆ โดยจะเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้บริการหลักสูตร ส่วน UDETE ผู้ที่เข้าถึงต้องสมัครสมาชิกก่อนการใช้งาน การเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาทั่วโลกในแต่ละรายวิชา และต้องมีการตรวจสอบเนื้อหา ก่อนจึงเพิ่มเนื้อหาเข้าไปในระบบ รวมถึงมีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา และดำเนินการสูงกว่าแบบแรก แม้ว่าลักษณะของรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจะมีพื้นฐานเป้าหมายเดียวกันแต่มีโครงสร้างของรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ที่จะออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในการตัดสินใจเลือกตามความสะดวก และประโยชน์ของการนำไปใช้และบริบทของผู้สร้างเพื่อร่วมพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดต่อไป

Mtebe and Raisamo (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดระดับอุดมศึกษา ในประเทศแทนซาเนีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีปัญหาทางด้านความไม่พร้อมด้านทรัพยากรการศึกษา รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาและคุณภาพของการศึกษา ดังเช่นเดียวกัน

กับประเทศในแถบทะเลทรายซาฮารา แต่ก็มีทรัพยากรการศึกษาจำนวนมากว่าพันรายการที่สามารถเข้าถึงจากอินเทอร์เน็ตที่สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพ ของทรัพยากรการเรียน และการพัฒนารายวิชาใหม่ ๆ แต่ยังคงนำมาใช้ในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาค่อนข้างน้อยมาก โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหารูปแบบการยอมรับ การประยุกต์ใช้ และการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดสำหรับอาจารย์ในสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สอนเลือกโดยการสุ่มอย่างง่ายจากครูผู้สอนจำนวน 104 คน จากสถาบันการศึกษา 5 สถาบัน จากการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของอาจารย์ผู้สอนมีผลในเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ ความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ เงื่อนไขของการช่วยอำนวยความสะดวกจากการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และอิทธิพลทางสังคม ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่ออาจารย์ผู้สอน สิ่งที่พบว่าเป็นอุปสรรคต่ออาจารย์ผู้สอนคือการประยุกต์ใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ข้อค้นพบของการศึกษาในครั้งนี้คือ ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดค้นพบกลยุทธ์ในการนำทรัพยากรการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันไปประยุกต์ใช้ และการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในประเทศแทนซาเนีย

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

เฉลิมชัย มนุเสวต (2543) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทดลองใช้กับนักศึกษา กลุ่มทดลองจำนวน 20 คน พบว่า 1) รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริการชุมชนจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับชนบทศึกษาโดยภาพรวมรูปแบบการเรียนการสอน ยังเป็นการเรียนรู้ในห้องเรียนมากกว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง 2) รูปแบบวิชาที่พัฒนาขึ้น เป็นการบูรณาการการเรียนการสอนกับกิจกรรมนักศึกษา มุ่งพัฒนานักศึกษาด้านองค์ความรู้ และบุคลิกภาพ จัดการเรียนการสอนเป็นภาคทฤษฎี 30% ภาคกิจกรรมบริการชุมชน 20% 3) หลังการทดลอง นักศึกษามีพัฒนาการดีขึ้นในด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเอง ภาวะผู้นำ และการแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ของตนเอง

สุริน คล้ายรามัญ (2543) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการอบรม โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้ โดยการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี ศึกษาผู้นำสตรี จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการอบรมมีขั้นตอน ดังนี้ 1) รวบรวมประสบการณ์เดิมของผู้เข้ารับการอบรม 2) ให้ประสบการณ์ใหม่ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3) ให้ผู้เข้ารับการอบรมสะท้อนความคิดและอภิปราย 4) ให้ผู้เข้ารับการอบรมสรุปความคิดรวบยอด 5) ให้ผู้เข้ารับการอบรมประยุกต์ความรู้โดยการวางแผนการรับใช้สังคม 6) ให้ผู้เข้า

รับการอบรมปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคม 7) ให้ผู้เข้ารับการอบรมสะท้อนความคิดและวิเคราะห์ ประสพการณ์จากการรับใช้สังคม 8) ให้ผู้เข้ารับการอบรมรายงานผลการเรียนรู้ 9) ประเมินผลการ อบรม 10) ติดตามผลการอบรม ผลการทดลองใช้พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านความรู้ สูงกว่าก่อนการอบรม ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ทางการเมือง เจตคติทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง หลังการอบรมและจากการติดตามผลการอบรมไม่แตกต่างกัน กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนน ความรู้ทางการเมืองหลังการอบรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ส่วนค่าเฉลี่ยเจตคติทางการเมือง และการมี ส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยความรู้ทางการเมือง เจตคติทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการติดตามผลการอบรมไม่แตกต่างกัน

ชวลา เวชยันต์ (2544) ได้ทำศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการ เรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหาและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่ากรณีศึกษาที่เรียนด้วยแบบการ เรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในการรับใช้สังคมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กรณีศึกษาที่เรียนด้วยแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งรายวิชาสังคมศึกษา และรายวิชาภาษาอังกฤษ สูงกว่ากรณีศึกษาที่เรียน ด้วยแบบการเรียนการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกรณีศึกษาที่ทำการสังเกต พฤติกรรมมีพัฒนาการรับใช้สังคมสูงขึ้นตามลำดับ

Seider, Rabinowicz and Gillmor (2011) ได้ศึกษาผลกระทบของปรัชญาและทฤษฎี ประสพการณ์การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ในการสร้างแรงจูงใจเพื่อบริการสาธารณะ ของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา ในช่วงศตวรรษที่ 19 ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาต้องให้นักศึกษาในชั้นปี สุดท้ายของมหาวิทยาลัยต้องผ่านโครงการ "capstone course" เพื่อปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ในให้บริการแก่สังคม การเมื่อมาถึงในศตวรรษที่ 20 มีความชัดเจนมากขึ้นจากผู้สอน และ มหาวิทยาลัยในการให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้จากที่เรียนในมหาวิทยาลัยจำนวน 4 ปีที่ผ่านมาในการ นำไปให้ด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อช่วยเหลือและบริการผู้อื่น ในขณะที่ปัจจุบันมีการแข่งขันทางด้าน การประกอบอาชีพเพิ่มมากขึ้นทำให้วัตถุประสงค์ที่ให้นักศึกษามีคุณธรรม ศีลธรรมความเป็นพลเมือง ถูกแทนที่ด้วยความต้องการทางเศรษฐกิจเข้ามาทดแทน การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาใน Ignatius University เป็นมหาวิทยาลัยรูปแบบของศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก ที่ได้ทำการบูรณาการด้าน ทักษะทางปัญญา บุคลิกภาพ คุณธรรมจริยธรรม และศาสนา โดยนักศึกษาจะลงโปรแกรมการเรียน สำหรับการสร้างแรงจูงใจเพื่อการบริการสังคมอย่างสาธารณะพร้อมกับการศึกษาการอ่านเกี่ยวกับ ปรัชญาและทฤษฎีควบคู่ไปด้วยแล้วนำความรู้ไปใช้ในการรับใช้สังคมในชุมชนอย่างมีความหมาย ผล

การศึกษาพบว่า การให้การศึกษาความรู้ด้านการอ่านที่แตกต่างกันจะมีอิทธิพลต่อนักศึกษาในด้าน ประสิทธิภาพการมีปฏิสัมพันธ์และแนวทางการปฏิบัติต่อการรับใช้สังคมในชุมชนที่แตกต่างกัน และ ยังพบอีกว่านักศึกษาบางส่วนพิจารณาหลักการความเชื่อทางศาสนาเข้าไปใช้ในการรับใช้สังคมอีกด้วย

University of Maryland (2012) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้มากขึ้นมีแรงจูงใจในการทำงานในการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาที่ซับซ้อนในสังคม ผู้เรียนสามารถ นำความรู้และใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ที่ได้เรียนรู้ในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง

Shor, Calton and Cattaneo (2014) ได้ศึกษาผลที่เกิดจาก รายวิชาการเรียนรู้ด้วยการรับ ใช้สังคมให้กับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในมุมมองและประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับ การศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเขียนเรียงความ ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาจำนวน 45 คน จากมหาวิทยาลัย George Mason University ผล การศึกษาพบว่า ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงชุมชน ทั้งด้านกายภาพ ด้านความรู้สึก และ ด้านองค์ความรู้ได้รับ ผู้เรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการลงพื้นที่พบเจอคนในชุมชน และสิ่ง ที่นักศึกษาได้ข้อคิดจากชุมชนคือ นักศึกษาและคนในชุมชนมีสิ่งที่เหมือนกันคืออาศัยอยู่ในแถบพื้นที่ เดียวกัน เป็นเพื่อนบ้าน ครอบครัว ของนักศึกษา ข้อสังเกตจากการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ชุมชน คือ นักศึกษาส่วนใหญ่จะติดต่อกับคนในชุมชนต่อไปอย่างต่อเนื่อง และเห็นว่าการลงพื้นที่ชุมชนต้องใช้ ระยะเวลาและกระบวนการค่อนข้างนาน และการลงพื้นที่จะไม่สมบูรณ์ได้ด้วยการด้วยการเรียนเพียง หนึ่งรายวิชา การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากทั้งใน ห้องเรียนและการเรียนจากการลงชุมชน โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการสร้างประสบการณ์ให้นักศึกษาได้ พัฒนาและเติบโตขึ้น และให้เขาเรียนรู้กับการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งด้านบวกและลบและพิจารณาจากสิ่งที่ ตนเองลงพื้นที่ชุมชน และตรวจสอบสมมติฐานที่เขาตั้งไว้ในคาบแรกก่อนการลงพื้นที่ และผลการ ทดสอบสมมติฐานจากการลงพื้นที่จริง

Khoja (2014) ได้ศึกษาการเรียนรู้ที่มีความหมายผ่านผลการสะท้อนความคิดจากการลง พื้นที่ผ่านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในประเทศปากีสถาน ร่วมกับการเรียนรู้แบบสืบสอบ ซึ่งผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้ภายในห้องเรียนเชื่อมโยงไปสู่ ชีวิตประจำวัน และหลักสูตรนั้นสามารถเชื่อมโยงมุมมองของผู้เรียนกับชุมชนแต่ละคนให้กว้างขึ้น โดย ใช้ระยะเวลาดำเนินการมากกว่าหนึ่งภาคเรียน ผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการรับใช้สังคม มีการสะท้อน ผลเป็นกลุ่ม และให้ข้อมูลย้อนกลับ การรวบรวมข้อมูลทำโดยการสังเกต การบันทึกเสียง การสนทนา กลุ่ม การสัมภาษณ์ และการเขียนสะท้อนความคิด จากผลการศึกษาพบว่า ประโยชน์จากการเรียนรู้ ด้วยการรับใช้สังคม ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดการพัฒนาตนเอง ทางด้านสติปัญญา การพัฒนา บุคลิกภาพ การพัฒนาทางสังคม สามารถพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการตอบคำถาม

และทักษะการเขียน กิจกรรมการสะท้อนความคิดจากการดำเนินกิจกรรมยังช่วยลดความเป็นแบบแผนและขยายการเตรียมความพร้อมสำหรับอาชีพของผู้เรียนในอนาคต นอกจากนี้ยังเกิดผลทางบวกเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับ ความมีประสิทธิภาพในตนเอง การรู้ตัวตนของตนเอง การเจริญทางจิตใจ การพัฒนาทางด้านศีลธรรม นอกจากนี้การนำ constructivist model มาใช้เมื่อเทียบกับ Transmission model ในระดับชั้นของผู้เรียนที่สูงขึ้นพบว่า ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ทั้งกลุ่ม โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านเพศ หรือกลุ่มทางสังคม และงานวิจัยครั้งนี้ได้ช่วยส่งเสริมให้เกิดผลต่อผู้กำหนดนโยบายและผู้พัฒนาหลักสูตร เพื่อนำไปปรับใช้ให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายกับผู้เรียน

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

กนิษฐา นิตศน์พัฒนา (2541) ได้ศึกษาจิตสาธารณะทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในมิติทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและสุขภาพกับสิ่งแวดล้อมในประเด็นของความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมโดยรวม ตลอดจนแนวทางแก้ไขสถานการณ์นั้นๆ ภายใต้การวิเคราะห์ ปรากฏการณ์แนวเศรษฐศาสตร์ การเมือง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โดยการสนทนากลุ่ม พบว่าในด้านเศรษฐกิจ และการเมืองนักศึกษาเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นและตระหนักว่าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและต้องเร่งแก้ไข แต่การแก้ไขยังอยู่ในระดับบุคคลมากกว่าการเคลื่อนไหวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับโครงสร้างหรือนโยบาย นักศึกษาสามารถเสนอแนวทางแก้ไขได้อย่างรอบด้าน แต่การมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการแก้ไขปัญหา เกือบทั้งหมดไม่เห็นพลังของตนเองที่จะแก้ไขในด้านสังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม นักศึกษาสามารถเสนอแนวทางและเห็นว่าตนเองสามารถร่วมแก้ไขปัญหาใน 4 ด้าน

รัตนวรรณ รุณภัยและคณะ (2542) ได้ศึกษาจิตสาธารณะของ นิสิต นักศึกษาที่มีต่อสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนและกำแพงแสน จำนวน 744 คน พบว่า ในภาพรวมจิตสาธารณะของนิสิตค่อนข้างสูง เสรีนิยม ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันด้านเพศ การเข้าร่วมกิจกรรม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภูมิภาคที่พักอาศัย อาชีพบิดามารดา และการนับถือศาสนา มีจิตสาธารณะต่อสถานการณ์แตกต่างกัน

นฤมล มณีงาม (2547) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน มี

จิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน โดยเฉพาะนักเรียนร้อยละ 90 มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานอยู่ในระดับที่ 3 คือ จิตสำนึกระดับการมีปฏิริยาแบบตอบโต้โดยใช้วิจารณญาณ และนักเรียนร้อยละ 10 มีจิตสำนึกระดับที่ 2 คือ จิตสำนึกระดับสภาพของการมีปฏิริยาแบบตอบโต้

2) หลังเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับวิธีประหยัดพลังงานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) หลังเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมประหยัดพลังงานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) หลังเข้าร่วมโปรแกรมมีนักเรียนร้อยละ 90 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดสามารถให้เหตุผลเชื่อมโยงการปฏิบัติในการประหยัดพลังงานกับผลกระทบต่อสังคม โดยคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมและสังคม

ศักดิ์มงคล เชื้อทองและคณะ (2551) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะต่อความมีจิตสาธารณะ และความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะและมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะ วิธีการทดลองเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองเปรียบเทียบก่อนและหลังทดลอง(จำนวน 1 กลุ่ม) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 110 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ “วพบ.สระบุรี สร้างสรรค์สิ่งดีเพื่อสังคม” ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับความมีจิตสาธารณะและมีความสุข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที่ (t-test) ผลการศึกษาพบว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะในโครงการ “วพบ. สระบุรี สร้างสรรค์สิ่งดีเพื่อสังคม” คะแนนเฉลี่ยของความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลและคะแนนรวมเฉลี่ยของความสุขสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ความมีจิตสาธารณะและมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการร่วมกิจกรรม ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้านจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่องและพัฒนานักศึกษาให้มีจิตสาธารณะต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

วิทย์พัฒนท สีหา (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามภาคปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,068 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือมี 6 ฉบับที่ใช้คือ 1) แบบวัดจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี 2) แบบวัด

การเห็นคุณค่าในตนเอง 3) แบบวัดอัตมโนทัศน์ 4) แบบวัดค่านิยมบุคคลทางครอบครัว 5) แบบวัดการขัดเกลาทางสังคม 6) แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่า 1) จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรีสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองอัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว การขัดเกลาทางสังคม และเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม (X_5) อัตมโนทัศน์ (X_2) ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .302 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจจำแนกในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 8.80 โดยสรุป ตัวแปรที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามและสามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรีได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม อัตมโนทัศน์ และค่านิยมบุคคลทางครอบครัว ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์ ควรมีการปลูกฝังคุณธรรม และส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มและการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น

อ้อมใจ วงมณฑาและประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2552) ได้ศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีจิตสาธารณะในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่านักศึกษา ที่มีภูมิลำเนา ศาสนาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาที่อยู่ในคณะ วิชา ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพบิดาและมารดาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีจิตสาธารณะในระดับดีมาก และเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนา ศาสนา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาที่อยู่ในคณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่แตกต่างกัน พบว่านักศึกษามีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน

เรียม นมรักษ์ (2552) ได้ศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กร นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีจุดประสงค์เพื่อค้นหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยอาศัยการวิเคราะห์องค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักศึกษาในองค์กรนักศึกษาจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) โดยการเลือกสกัดองค์ประกอบ (factor extraction) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (principal component extraction) ร่วมกับการหมุนแกนองค์ประกอบแบบ Orthogonal Rotation หลักด้วยวิธี Varimax Orthogonal Rotation ได้องค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ ซึ่งจัดลำดับจิตสาธารณะที่นักศึกษาในองค์กรนักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ความรัก ความเอื้ออาทร

และความสามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงความร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ตามลำดับ

อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ (2553) ได้ศึกษาเรื่องจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 716 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อยู่ในระดับมาก นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีเพศ สังกัดคณะ ประเภทของโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมตอนปลายและชั้นปีต่างกันมีจิตสาธารณะแตกต่างกัน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนับถือศาสนาต่างกันมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน นักศึกษามีรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มก้าวหน้า และกลุ่มวิชาชีพน้อยที่สุด และน้อยที่สุด คือ กลุ่มเก็บตัว นักศึกษาที่มีเพศ ประเภทของโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นปี และศาสนาต่างกัน มีรูปแบบการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ได้ศึกษาจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลา นครินทร์ โดยภาพรวมและจำแนกตามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกัน ศึกษา ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาและศึกษาแนวทาง การเสริมสร้างจิตสาธารณะให้แก่นักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูล ส่วนตัว ตอนที่ 2 สอบถามจิตสาธารณะของนักศึกษา ตอนที่ 3 สอบถามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้าพเจ้าต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ข้าพเจ้าชอบทำงานเป็นกลุ่มหรือหมู่ คณะ เพราะก่อให้เกิดความรักความสามัคคีกัน และข้าพเจ้าจะแบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อนๆ และรุ่นน้องที่มีฐานะยากจน หรือให้ความช่วยเหลือพวกเขาด้วยความเต็มใจ

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลา นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่เป็นตัวพยากรณ์ ได้ดีคือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ ร่วมกับผู้อื่น ร้อยละ 26.40 และสามารถร่วมเป็นตัวพยากรณ์ร่วมกับการสนับสนุนจากครอบครัว ได้ ร้อยละ 30.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะ ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหลักสูตร ด้วยการเพิ่มรายวิชาการเมืองการปกครอง โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ควรมีกิจกรรม วัฒนธรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะควรจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาทั้ง ไทย พุทธและไทยมุสลิมได้มีกิจกรรมร่วมกันให้ ควรเน้นการเรียนการสอนที่เป็นลักษณะของ กิจกรรมมากขึ้น จัดให้มีการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เป็นต้น

จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 370 คน เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและการสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ตามลำดับซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษาได้ร้อยละ 47.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Seider (2010) ได้ศึกษาแนวความคิดทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยใช้การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ในกรณีของวัยรุ่นพบว่า เป็นช่วงเวลาสำคัญในการพัฒนาลักษณะนิสัยทางคุณธรรมจริยธรรมและศึกษาอุปสรรคในปัจจุบันที่ขัดขวางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่าควรให้คำแนะนำกับผู้ปกครองและนักวิชาการที่ทำงานหรือเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นที่มีความสามารถพิเศษเพราะเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและลดอุปสรรคที่จะมาขัดขวางการปฏิบัติด้านจริยธรรม โดยในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมจริยธรรมนั้น พบว่า ผู้ปกครองและนักวิชาการศึกษาควรเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม การลดความยึดมั่นในตนเองมากเกินไป การออกแบบกิจกรรมให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและพลเมือง และนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในหลากหลายรูปแบบที่แตกต่างกันเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลยุทธ์เหล่านี้จะสามารถ

พัฒนาความคิดและการปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนในช่วงวัยรุ่นที่มีความสามารถพิเศษ

Aleassa, Pearson and McClurg (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบการละเมิดลิขสิทธิ์ของซอฟต์แวร์ในประเทศจอร์แดน การขยายทฤษฎีเหตุผลของการกระทำ การละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ หรือการสำเนาที่ผิดกฎหมายไม่ได้รับอนุญาตให้เผยแพร่และแจกจ่าย สามารถพบได้อย่างกว้างขวางในประเทศจอร์แดน โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเก็บข้อมูลย้อนหลังประมาณ 30 ปีแต่การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ทำการศึกษาในประเทศที่ไม่ได้อยู่ในแถบตะวันตก การศึกษาครั้งนี้ทำให้มีการพัฒนารูปแบบการป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ของซอฟต์แวร์ และออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะพฤติกรรมของผู้ประพฤติดิจรยาบรรณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 323 คน และนำมาวิเคราะห์พฤติกรรมให้สอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล Theory of Reasoned Action (TRA) และทัศนคติต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ และเมื่อวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า พฤติกรรมการคล้อยตามตามบุคคลรอบข้าง (subjective norms) มีผลต่อความตั้งใจในการละเมิดลิขสิทธิ์ในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าอุดมคติในตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรม จิตสำนึกสาธารณะ และการความคุมตนเองที่อยู่ในระดับต่ำ มีผลต่อความตั้งใจในการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์การศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางให้อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และรัฐบาล หาแนวทางในการลดการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ในอนาคต

Lee, Moore, Clark, Park and Park (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการชดเชยเพื่อนทางสังคมบนเฟสบุ๊คและการรักษาบทบาทความมีจิตสำนึกสาธารณะมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกทางสังคมของการชดเชยเพื่อนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นด้านการนับถือตนเองและจิตสำนึกสาธารณะในตนเองกับจำนวนเพื่อนในเครือข่ายสังคมออนไลน์ในบริบทของการใช้เฟสบุ๊ค โดยตั้งสมมติฐานว่าจำนวนของเพื่อนของผู้ใช้เฟสบุ๊คที่มีเพื่อนในจำนวนไม่มากนักและผู้ใช้เฟสบุ๊คที่มีเพื่อนจำนวนมากมีผลต่อความภาคภูมิใจและความรู้สึกที่ตนเองมีส่วนร่วมในสังคมเพิ่มมากขึ้นซึ่งแนวโน้มนี้ทำให้บุคคลมีการสะสมเพื่อนให้มีจำนวนมากขึ้นซึ่งเป็นวิธีการชดเชยการขาดความรู้สึกในการนับถือตนเอง นอกจากนี้ยังตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองและจำนวนของเพื่อนในเฟสบุ๊คจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความมีจิตสำนึกต่อสาธารณะ การเก็บข้อมูลครั้งนี้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 234 คน จากการสำรวจแบบตัดขวาง (cross-sectional survey) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่ได้ติดตามเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ในสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า 1) การชดเชยเพื่อนทางสังคมออนไลน์ มีความภาคภูมิใจในตนเองสัมพันธ์ในเชิงลบกับจำนวนเพื่อนในเฟสบุ๊ค 2) กลุ่มผู้ใช้ที่มีจิตสำนึก

สาธารณสุขสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองสัมพันธ์ในเชิงลบกับจำนวนเพื่อนในเฟสบุค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Lizabeth, Crawford and Katherine (2013) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของจิตสำนึกสาธารณะและความรู้สึกละอายใจจากรูปแบบการป้องกันภาพลักษณ์ของตนเอง ของนักศึกษาที่เป็นนักดื่มในระดับอุดมศึกษา ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดกลางจำนวน 118 คน และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กจำนวน 195 คน โดยใช้แบบสอบถามและตัวชี้วัดทางจิตวิทยาสังคม การเก็บข้อมูลจากเพื่อนนักดื่ม การเก็บข้อมูลจากนักศึกษานักดื่ม และการเขียนรายงานตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักศึกษามีจิตสำนึกสาธารณะอยู่ในระดับสูง และเป็นกลุ่มที่เชื่อว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการดื่มเพื่อเข้าสังคมซึ่งมีอยู่อย่างแพร่หลายจะมีความรู้สึกละอายใจในระดับต่ำและเมื่อความละอายใจลดลงในกลุ่มนี้จะมีแนวโน้มกระทำการละเมิดสิทธิของตนเองและผู้อื่นในสังคม

5.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

หงส์สุนีย์ เอื้อรัตนรักษา (2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในอนาคตของTorrance โดยใช้กลวิธีการระดมสมองเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 76 คน โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก การวิจัยครั้งนี้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 38 คนเพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกตามรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของ Torrance ในเนื้อหาของกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตจำนวน 15 ครั้ง เมื่อนำมาเทียบกับกลุ่มควบคุม ที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่าระดับความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระยะติดตามผลหลังการทดลองก็มีลักษณะในทิศทางเดียวกัน

สุกัญญา ยุติธรรมนนท์ (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของ Torrance ด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนโรงเรียนวัดทองเพลง ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองได้รับการสอนตามกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของ Torrance เมื่อนำมาเทียบกับกลุ่มควบคุม ที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรวงสุตา ปานสกุล (2545) ได้ทำศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แบบร่วมมือในองค์กรบนอินเทอร์เน็ต จากการวิจัยพบว่ารูปแบบดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การค้นหาความจริง ขั้นตอนที่ 2 การค้นหาปัญหา ขั้นตอนที่ 3 การค้นหาความคิด ขั้นตอนที่ 4 การค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 5 การหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ

รูปแบบดังกล่าวทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ชำนาญการประชาสัมพันธ์ จากการทดลองใช้รูปแบบพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทักษะกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

Minamino and Kinoshita (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการค้นหาความคิดใหม่ของกลุ่มผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเปรียบเทียบกับความคิดของคนอื่น ๆ ในกลุ่มและหาความคิดที่ดีจากการประเมินของสมาชิกโดยใช้ ระบบเว็บผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สนับสนุนให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการศึกษาในระยะแรกใช้วิธีการพัฒนาความคิดของสมาชิกภายในกลุ่มด้วยการใช้การสื่อสารในเชิงบวกระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม โดยแนะนำแนวคิดในเชิงบวกและการประเมินแนวคิดนั้น ผ่านกระบวนการดังกล่าวระบบมีการสนับสนุนด้าน กระจาดจดบันทึกด้วยคอมพิวเตอร์ การสื่อสารของสมาชิกภายในกลุ่ม การประเมินผลความคิด และการสนทนาออนไลน์ ในส่วนของกระจาดจดบันทึกด้วยคอมพิวเตอร์สมาชิกทุกคนสามารถป้อนความคิดของพวกเขาไปพร้อม ๆ กันและดูการบันทึกฉบับเดียวกันได้ นอกจากนี้การฟังกึ่งชั้นการสื่อสารของกลุ่มสมาชิกผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินความคิดจะร่วมกับสมาชิกคนอื่นหาข้อดีของความคิดสมาชิกภายในกลุ่ม ระหว่างการสนทนา ผู้ประเมินจะบอกผลของการประเมินความคิดของสมาชิกและบอกแนวทางการพัฒนาแนวคิดนั้นให้ดีขึ้น ขณะที่สมาชิกทุกคนมีสมาธิตั้งใจกับการใช้คอมพิวเตอร์พวกเขาเท่ากับกำลังพัฒนาการค้นหาความคิดใหม่ ผลการศึกษาพบว่าระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการค้นหาแนวคิดใหม่ของกลุ่ม เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มเองสามารถพัฒนาความคิดได้อย่างหลากหลาย

Wen (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เว็บเป็นฐานในรายวิชาบัญชี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาการจัดการโรงแรมโดยแบ่งออกเป็นสามกลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 เรียนด้วยการใช้กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เว็บเป็นฐาน กลุ่มที่ 2 เรียนด้วยการใช้เว็บเป็นฐาน และกลุ่มที่ 3 เรียนด้วยวิธีการปกติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองและวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดด้านการคิดแก้ปัญหาของทั้งสามกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 มีทัศนคติที่ดีต่อการคิดแก้ปัญหามากกว่ากลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 เมื่อพิจารณาคะแนนก่อนและหลังการทดลองพบว่าทั้งสามกลุ่มมีทัศนคติด้านการคิดแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่ 1 มีค่าคะแนนมากที่สุด เมื่อเทียบกลุ่มทดลองที่ 2 และ 3 พบว่าทัศนคติด้านการคิดแก้ปัญหาไม่มีความแตกต่างกัน

Wei and Jianjun (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงผ่านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมโดยการทำโครงการร่วมกับการออกแบบวิธีการสอนการออกแบบวิศวกรรม โดยใช้เทคนิค Scaffolding เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์กับผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน

แอฟริกันอเมริกันผลการศึกษาพบว่าสามารถส่งเสริมความตระหนักของนักเรียนในการเรียนรู้ การกำกับตนเอง การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพวกเขาและเป็นสิ่งที่สนับสนุนสร้างและสะท้อนประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปสู่อาชีพในอนาคต

Kim, Chung and Yu (2013) ได้ทำโครงการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความสามารถด้านความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือดิจิทัล และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้การอบรมในการพัฒนาการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตจริง ผ่านกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ และการใช้ทักษะทางปัญญา ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และการเสริมสร้างความสามารถด้านการใช้เครื่องมือลักษณะของดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว โดยกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เป็นนักเรียนจำนวน 199 คน อายุต่ำกว่า 30 ปี และมีกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเข้าร่วมด้วย (Gifted students) ผลการศึกษาพบว่าเมื่อวิเคราะห์การวัดการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ พบว่ามีความสัมพันธ์สูงกับกับความสามารถทางตรรกะ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดแบบอเนกนัย ซึ่งเป็นกระบวนการที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้วัดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้หนังสือเล่มเล็กและปัญหาที่เกี่ยวข้องใช้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยเฉพาะ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ANCOVA ในการวิเคราะห์ก่อนทดสอบและหลังการทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองของนักเรียนทั่วไป มีการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์มากกว่ากลุ่มควบคุม และสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีความสามารถด้านการใช้เครื่องมือลักษณะของดิจิทัลได้คล่องแคล่ว และมีความคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Tseng, Chang, Lou and Hsu (2013) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้การคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนในการสร้างสมรรถนะผู้เรียนจากแผนที่ทางความคิด โดยผู้เรียนจะใช้การคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการสร้างความรู้ด้านนาโนเมตรด้วยแผนที่ทางความคิดเพื่อสร้างสมรรถนะทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้คือผู้เรียนจำนวน 42 คน ในวิทยาลัยชุมชนที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ‘Nano-environmental Engineering Technology’ และการวิจัยครั้งนี้แบ่งสมรรถนะทางการเรียนของผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) การเรียนรู้ที่มีความหมาย 2) การเรียนรู้โดยการท่องจำ และ 3) ไม่เกิดการเรียนรู้ โดยการศึกษาครั้งนี้ให้ความสำคัญใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) คุณภาพทางการเรียนของผู้เรียนสามารถพัฒนาได้จากการตรวจสอบโครงสร้างของแผนที่ทางความคิดที่สร้างขึ้น 2) การสัมภาษณ์เชิงลึกจะนำไปสู่การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนและ 3) การประเมินผลด้านการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนแต่ละคนสามารถตรวจสอบได้จากกระดานสนทนาบนเว็บที่ใช้ในการสร้างแผนที่ทางความคิด ผลการศึกษา

พบว่าผู้เรียนในกลุ่มการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในโครงสร้างของแผนที่ทางความคิด และแสดงออกถึงสมรรถนะทางการเรียนได้เป็นอย่างดี กลุ่มผู้เรียนในกลุ่มการเรียนรู้แบบท่องจำแสดงสมรรถนะได้รองลงมา และมีกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ไม่เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสังเคราะห์ประเด็นและข้อค้นพบได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การสังเคราะห์ประเด็นและข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลำดับที่	ประเด็น	ข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
1	ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	สามารถสร้างความท้าทายให้กับผู้เรียนกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (Anna and Richard, 2012) การแก้ปัญหา มีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน (Kaneez, 2012) การแก้ปัญหาที่ยากและซับซ้อน (Kaneene and others, 2013) และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กับสังคมและชุมชน ด้านการแบ่งปันความรู้สู่สังคม (Karen,2012); (Kaneene, Ssajakambwe, Kisaka, Miller and Kabasa, 2013); (Leigh and Tony, 2013); (Tosato, Arranz and Avi, 2014) นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะอาชีพ และการพัฒนาทางวิชาชีพ (Anna and Richard, 2012); (Kaneez, 2012); (Tosato, Arranz and Avi, 2014)
2	การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม	ส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการของผู้เรียนด้าน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การสื่อสาร การเห็นคุณค่าในตนเอง (เฉลิมชัย มนุเสวต , 2543) การสะท้อนประสบการณ์ของตนเอง (เฉลิมชัย มนุเสวต, 2543); (สุริน คล้ายรามัญ, 2543) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงส่วนรวมเกิดการบูรณาการระหว่างประสบการณ์เดิมของตนเองและความรู้จากการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนมาร่วมแก้ปัญหา หรือบริการสังคม โดยผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง นอกจากนั้นผลที่เกิดกับผู้เรียนคือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศีลธรรม จิตสาธารณะ ผู้เรียนมีมุมมองด้านบวกในการช่วยเหลือชุมชน และบุคคล (ชวาลา เวชยันต์, 2544) (Seider, Rabinowicz and Gillmor,2011); (University of Maryland,2012); Shor, Calton and Cattaneo, 2014); (Khoja, 2014)

ตารางที่ 12 การสังเคราะห์ประเด็นและข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็น	ข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3	จิตสาธารณะ	สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้จากการได้ปฏิบัติกิจกรรม การออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและตระหนักถึงคุณค่าของการกระทำ เป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง (นฤมล มณีงาม, 2547); (ศักดิ์มงคล เชื้อทองและคณะ, 2551); (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553) การสร้างจิตสาธารณะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในทางที่ดี มีเหตุผลคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรม ตระหนักถึงปัญหาทางสังคม (นฤมล มณีงาม, 2547); (กนิษฐา นิทัศน์พัฒนา, 2541); (เรียม นมรักษ์ ,2552); โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ผู้สอน สถาบันการศึกษา และสังคมภายนอก (วิทย์พัฒนท สีหา, 2551); (จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์, 2557); Seider (2010);
4	การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	สามารถส่งเสริมและพัฒนาได้จากกิจกรรมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าและการออกแบบกิจกรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยกิจกรรมการแบ่งปันความคิด หรือกิจกรรมที่เรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับผู้เรียน (สรวงสุดา ปานสกุล, 2545); Minamino and Kinoshita (2010); (Wen ,2011); (Kim, Chung and Yu, 2013); (Tseng, Chang, Lou and Hsu, 2013) และสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Wei and Jianjun, 2012)

จากตารางที่ 12 สรุปได้ว่าการสังเคราะห์งานวิจัยด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเป็นการสร้างความท้าทายให้กับผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาที่ยากและซับซ้อน มีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กับสังคมและชุมชนด้านการแบ่งปันความรู้สู่สังคม ในด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงส่วนรวมเกิดการบูรณาการระหว่างประสบการณ์เดิมของตนเองและความรู้จากการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนมาร่วมแก้ปัญหาหรือบริการสังคม โดยผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง นอกจากนั้นผลที่เกิดกับผู้เรียนคือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ ผู้เรียนมีมุมมองด้านบวกในการช่วยเหลือชุมชน และบุคคล

ในด้านของการพัฒนาจิตสาธารณะสามารถส่งเสริมผู้เรียนจากการได้ปฏิบัติกิจกรรม การออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและตระหนักถึงคุณค่าของการกระทำ โดยต้องอาศัยความร่วมมือจาก ผู้สอน สถาบันการศึกษา และสังคมภายนอก และในส่วนของ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สามารถ ส่งเสริมและพัฒนาได้จากกิจกรรมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าและการออกแบบกิจกรรมบน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยกิจกรรมการแบ่งปันความคิด หรือกิจกรรมที่เรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนทำ กิจกรรมเป็นกลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์กับผู้เรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัย นำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจิตสาธารณะ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

การดำเนินการแต่ละขั้นตอนมีกระบวนการ วิธีดำเนินการ และผลที่ได้รับของแต่ละขั้นตอน ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/ การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
1. ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากร การศึกษาแบบเปิดจิต สาธารณะ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ	สังเคราะห์เอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยในประเด็นต่อไปนี 1) ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด 2) การเรียนรู้โดยใช้การรับใช้สังคม 3) จิตสาธารณะ 4) การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยศึกษาการสร้างและจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับ การทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ	ได้ ข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนด องค์ประกอบ และขั้นตอนของทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด การออกแบบตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การส่งเสริมจิตสาธารณะ และการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และ งานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด จิตสาธารณะ การเรียนรู้ ด้วยการรับใช้สังคม และการแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏ แล้วนำไปเสนอให้อาจารย์ที่ ปรึกษาตรวจสอบเพื่อนำมา ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามหลังจากนั้นนำไปตรวจสอบความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์หรือเนื้อหาโดย ผู้เชี่ยวชาญ เมื่อเก็บข้อมูลแล้ว	ทราบข้อมูลด้านสภาพ ปัญหาและความ ต้องการของสถาบันระดับอุดมศึกษาที่มี การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้แบบเปิด ได้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ - ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล - ข้อมูลในปัจจุบันด้านการนำทรัพยากร การศึกษาแบบเปิดมาใช้ในกระบวนการ จัดการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้ด้วยการ รับใช้สังคม, การจัดการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์
1.2 ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการ เกี่ยวกับทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการ รับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม	นำมาวิเคราะห์ค่าสถิติโดยใช้ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบน และการตีความสรุปข้อมูล	- ข้อมูลด้านความพร้อมและความต้องการ ในการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบ เปิดมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม, การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
		ทราบข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอน และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากร การศึกษาแบบเปิดและการจัดการเรียนรู้ ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 13 แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/ การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
จิตสาธารณะและการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏ		
2. การสร้างทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วย การรับใช้สังคม เพื่อ ส่งเสริมจิตสาธารณะและ การแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ	สร้างร่างรูปแบบทรัพยากรการศึกษา แบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วย การรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิต สาธารณะและการแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บน เครือข่าย) ที่ใช้ในการวิจัย	
	1) การสร้างร่างรูปแบบทรัพยากร การศึกษาแบบเปิดฯ นำผลการสำรวจสภาพ ปัญหา ความต้องการ ที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การ จัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และนำ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องมากำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอน และความสัมพันธ์ของ ร่าง รูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบ เปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้	ได้ร่างรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อ ส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 13 แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/ การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
	<p>ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นำร่างรูปแบบนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาแล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ</p> <p>2) ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)</p> <p>ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ บนเครือข่าย ตามขั้นตอนของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) เพื่อนำไปศึกษาผลการใช้</p>
3. การศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ	<p>พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา</p> <p>ผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ</p> <p>ประกอบด้วย</p> <p>1) แบบวัดความมีจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยสร้างแบบวัดความมี</p>	<p>แบบวัดความมีจิตสาธารณะแบบข้อคำถามเชิงสถานการณ์</p> <p>แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของ</p>

ตารางที่ 13 แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/ การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
	จิตสาธตณะ แล้วนำไปให้ อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบหลัง จากนั้นแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไป ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC) แล้วแก้ไขปรับปรุงเพื่อนำไปใช้	แบบวัดความมีจิตสาธตณะแบบข้อ คำถามเชิงสถานการณ์ เรื่องทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริม จิตสาธตณะและการแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราช ภัฏ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
	2. แบบวัดความสามารถการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดย ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความสามารถ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แล้ว นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแล้วแก้ไขปรับปรุงก่อน นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม จึงแก้ไขปรับปรุงเพื่อ นำไปใช้	แบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของ แบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ เรื่องทรัพยากรการศึกษาแบบ เปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธตณะและการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ
4. การนำเสนอทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ตาม แนวคิดการเรียนรู้ด้วย การรับใช้สังคม เพื่อ ส่งเสริมจิตสาธตณะและ การแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ	1) สร้างแบบประเมินรับรอง รูปแบบการพัฒนาทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธตณะและการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำแบบ ประเมินรับรองทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ให้อาจารย์ที่ ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสม ของข้อคำถาม แล้วนำ ข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุง	แบบประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนา ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อ ส่งเสริมจิตสาธตณะและการแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏ

ตารางที่ 13 แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/ การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
	แก้ไขข้อคำถามให้มีความถูกต้องและเหมาะสมตามคำแนะนำ นำแบบประเมินรับรองทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 ท่านประเมินรับรอง หลังจากนั้น นำผลการประเมินมาปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาและแก้ไข ปรับปรุงรูปแบบฯ ให้มีความ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ

รายละเอียดของการวิจัยแต่ละขั้นตอนมี ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจิตสาธารณะ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีการดำเนินการ

1. วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (สุทธิ ชัตติยะ, 2554) เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. สสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการ นโยบาย ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การจัดการ

เรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ความพร้อมทางด้านซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ บุคลากร ขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารและบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสถาบันการศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ

1. แบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ฉบับผู้บริหาร เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการ นโยบายที่เกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นแบบสอบถามแบบคำถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามปลายเปิด ได้แก่ การสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ข้อมูลในปัจจุบัน เป็นข้อคำถามปลายเปิด ได้แก่ การสอบถามด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน การจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมจิตสาธารณะการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

1.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการเสนอแนวทางหรือข้อคิดเห็น คำแนะนำ ในด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

2. แบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ฉบับบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสำรวจความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และบุคลากร และขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) และคำถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามปลายเปิด ได้แก่ การสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ข้อมูลในปัจจุบัน เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) และคำถามปลายเปิด ได้แก่ ความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และบุคลากร และแบบสอบถามปลายเปิดที่

เกี่ยวข้องกับขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม และ จิตสาธารณะ

2.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการเสนอแนวทางหรือข้อคิดเห็น คำแนะนำ ในด้านอื่น ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม จิตสาธารณะ และการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

มีรายละเอียดการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด นโยบาย การจัดการเรียนการสอน องค์กรประกอบทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อกำหนดขอบข่ายข้อคำถามและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุม สภาพปัญหาการเรียนการสอน และศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด การเรียนการสอนเพื่อสร้างจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แนวคิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อกำหนดขอบข่ายข้อคำถามและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุม ข้อมูล ในปัจจุบันด้านนโยบายการนำทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดมาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้, การ จัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์, และข้อมูลด้านสภาพ ปัญหาและความต้องการ ความพร้อมของเทคโนโลยีสารสนเทศ ขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด, จิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งฉบับผู้บริหารและบุคลากรทาง เทคโนโลยีสารสนเทศ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหา และการใช้ภาษา แล้วนำ ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้ถูกต้อง ชัดเจน

3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC)

โดยแบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษา แบบเปิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ฉบับผู้บริหาร แต่ละข้อได้ค่าความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.80- 1.00 และแบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบ เปิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ฉบับบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แต่ละข้อได้ค่า ความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.60-1.00

สำหรับกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ดังนี้

3.1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

3.2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.60 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

4) การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2556) ใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

กำหนดคะแนนเป็น	+1	มีความเห็นว่า	สอดคล้อง
กำหนดคะแนนเป็น	0	มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ
กำหนดคะแนนเป็น	-1	มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง

จากนั้นนำมาแทนค่าในสูตรหาดัชนีความสอดคล้อง

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ และบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางและ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้ โดยทำการส่งแบบสอบถามไปยังทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 40 แห่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จาก ผู้บริหารและบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยส่งแบบสอบถามไปยังมหาวิทยาลัยทั้งประเทศจำนวน 40 แห่ง แต่ละแห่งส่งแบบสอบถามฉบับผู้บริหารและฉบับบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวนอย่างละ 3 ฉบับ หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 เดือน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่ตอบกลับทางไปรษณีย์ ฉบับผู้บริหารจำนวน 45 ฉบับ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 23 แห่ง และฉบับบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 69 ฉบับ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 24 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน การส่งเสริมจิตสาธารณะ การส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และบุคลากร ขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในประเด็นแต่ละข้อคำถาม รวมทั้งใช้การตีความสรุปข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลที่ได้รับ

ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความคิดเห็น นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน การส่งเสริมจิตสาธารณะ การส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และบุคลากร ขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำมา กำหนดองค์ประกอบการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการ

- นำผลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำผลจากแบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากผู้บริหารและบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความคิดเห็น นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

นักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน การส่งเสริมจิตสาธารณะ การส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และบุคลากร ขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอน และความสัมพันธ์ของร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. สร้างร่างรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามที่ได้กำหนดองค์ประกอบและขั้นตอนที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมและทำการปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์แล้วนำไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

3. สร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมและทำการปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์แล้วนำไปประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในขั้นนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)

มีรายละเอียดการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างร่างรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ ขั้นตอน และความสัมพันธ์ของร่างรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหา และการใช้ภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้ถูกต้องชัดเจน แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิด

การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

2. ผู้วิจัยสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) ตามขั้นตอนของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) ต่อไป

3. สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) โดยนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) โดยแบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) แต่ละข้อได้ค่าความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ดังนี้

3.1 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

3.2 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.60 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

4. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) ใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

กำหนดคะแนนเป็น	+1	มีความเห็นว่า	สอดคล้อง
กำหนดคะแนนเป็น	0	มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ
กำหนดคะแนนเป็น	-1	มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง

จากนั้นนำมาแทนค่าในสูตรหาดัชนีความสอดคล้อง

	$IOC = \frac{\sum R/N}{N}$	
เมื่อ	IOC หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$ หมายถึง	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม คือ ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 9 ท่าน ได้แก่

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จำนวน 3 ท่าน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

1.1 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการออกแบบบทเรียนบนเครือข่ายหรือทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดไม่ต่ำกว่า 3 ปี และ/หรือ

1.2 เป็นผู้เขียนตำราเรียนหรืองานวิจัยเกี่ยวกับด้านการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนบนเครือข่ายหรือทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและจิตสาธารณะ จำนวน 3 ท่าน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

2.1 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติด้านการออกแบบหรือจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม หรือการปฏิบัติด้านจิตสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรม ในระดับอุดมศึกษา ไม่ต่ำกว่า 3 ปี และ/หรือ

2.2 เป็นผู้เขียนตำราเรียนหรืองานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมหรือจิตสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรม มีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา

3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 ท่าน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

3.1 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนการส่งเสริมทางด้านการคิด ในระดับอุดมศึกษา ไม่ต่ำกว่า 3 ปี และ/หรือ

3.2 เป็นผู้เขียนตำราเรียนหรืองานวิจัยเกี่ยวกับการคิดมีผลงานเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและจิตสาธารณะ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 ท่าน รวม

9 ท่าน ทำการประเมินโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบ และแบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (บนเครือข่าย)

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินร่างรูปแบบและแบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จากนั้นทำการวิเคราะห์ผลและปรับปรุงร่างรูปแบบตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลที่ได้รับ

ได้ร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) ที่มีความเหมาะสมเพื่อนำไปศึกษาผลการใช้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการ

การศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

แบ่งเป็น 2 กระบวนการหลัก ดังนี้

1. การศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้เครื่องมือคือแบบวัดความมี

จิตสาธารณะแบบข้อคำถามเชิงสถานการณ์ โดยผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดความมีจิตสาธารณะ และออกแบบแบบวัดความมีจิตสาธารณะที่มีลักษณะของข้อคำถามเชิงสถานการณ์ หลังจากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำไปตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความมีจิตสาธารณะ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำแบบวัดความมีจิตสาธารณะแบบข้อคำถามเชิงสถานการณ์ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

2. การศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้เครื่องมือคือแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และออกแบบแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่มีลักษณะการเขียนตอบ หลังจากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำไปตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำ แบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดความมีจิตสาธารณะแบบข้อคำถามเชิงสถานการณ์
2. แบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

โดยการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบวัดความมีจิตสาธารณะแบบข้อคำถามเชิงสถานการณ์ มีวิธีการสร้างดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด เพื่อวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะตามองค์ประกอบจิตสาธารณะ ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นของตน เป็นการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งรอบตัวในท้องถิ่นแม้ไม่ได้เกี่ยวข้องหรือกระทบต่อตนเองโดยตรง แต่ปัญหาอาจส่งผลทางด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม, ด้านที่ 2 การวิเคราะห์ อภิปราย สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นเป็นแนวความคิด ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น การเชื่อมโยงปัญหา การติดต่อสื่อสาร การคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับคนในสังคม, ด้านที่ 3 ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี ความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับการ

ช่วยเหลือสังคม ความห่วงใย ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ และสิ่งรอบตัวแม้ไม่ได้ส่งผลต่อตนเองโดยตรง แต่อาจส่งผลต่อสังคมส่วนรวม, ด้านที่ 4 การรับรู้ และความสามารถในสาขาวิชาชีพเพื่อผลักดัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น การใช้ความรู้ในศาสตร์ของตนเอง และการเชื่อในตนเอง ความตั้งใจ ที่จะนำความรู้มาใช้ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น, ด้านที่ 5 การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น แนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรม ความตั้งใจในการช่วยและแสวงหาวิธีในการแก้ไขปัญหา โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า, ด้านที่ 6 ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคมท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งในลักษณะเดิมหรือรูปแบบใหม่ การให้ความร่วมมือ การทำงานเป็นกลุ่มดำเนินการตามมติการยอมรับร่วมกัน การเรียนรู้ ทำความเข้าใจและกระทำด้วยความเต็มใจรวมถึงการติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

1.2 ศึกษา ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1.3 เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของจิตสาธารณะ

1.4 เขียนข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการของจิตสาธารณะ โดยลักษณะของแบบวัดเป็นข้อคำถามเชิงสถานการณ์ และมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยตัวเลือกทุกข้อมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 ตามระดับความมีจิตสาธารณะ ตามแนวคิดของ Lawrence Kohlberg นำแบบวัดความมีจิตสาธารณะแบบข้อคำถามเชิงสถานการณ์ ตามแนวของ อัญชลี ยิ่งรักษ์พันธ์ (2550); กรรยา พรรณนา (2553); กานต์รวี บุญญานุสิทธิ์ (2554) ที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบวัดความมีจิตสาธารณะไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามปรับปรุงข้อคำถามที่ไม่เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index Of Congruence) โดยแบบวัดความมีจิตสาธารณะ แต่ละข้อได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00

1.6 นำแบบวัดความมีจิตสาธารณะที่ได้จากข้อ 5 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.7 นำแบบวัดความมีจิตสาธารณะที่ผ่านการคัดเลือกในข้อ 6 มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2556) ได้ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.86

1.8 จัดพิมพ์แบบวัดความมีจิตสาธารณะเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัย

2. แบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีวิธีการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 เป็นแบบวัดแบบเขียนตอบเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 5

ทักษะ คือ การค้นหาความจริง การค้นพบปัญหา การตั้งสมมติฐาน การค้นหาคำตอบ การค้นหา คำตอบที่เป็นที่ยอมรับ เป็นแบบวัดที่อาศัยเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 5 ระดับ ผลที่ได้อยู่ในรูป เชิงประเมินค่าคะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 4 โดยได้ศึกษาแนวคิดการออกแบบทดสอบแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ของสรวงสุดา ปานสกุล (2545) สมปอง เพชรโรจน์ (2549) เนาวนิตย์ สงคราม (2555) และ Quellmalz (1995) และเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2534:51) ที่ยึดหลักการให้คะแนนความสามารถแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิด ของ Torrance (1966) และ Cropley (1996) เป็นแบบเขียนตอบ โดยข้อที่ 1 เป็นการค้นหาความ จริง ข้อที่ 2-3 การค้นพบปัญหา ข้อที่ 4 การตั้งสมมติฐาน ข้อที่ 5 การค้นหาคำตอบและ ข้อที่ 6 การ ค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ

2.2 นำแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่สร้างขึ้น ไป ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ ปรึกษา

2.3 นำแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่ปรับปรุงตาม คำแนะนำของอาจารย์ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหาตลอดจนความครบถ้วนสมบูรณ์และความครอบคลุมของคำถาม โดยแบบวัด ความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แต่ละข้อได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00

2.4 นำแบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่สร้างขึ้น ไป ทดลองใช้กับ นักศึกษา ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlations) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2556) ได้ค่า ความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.88 แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 1201301 นวัตกรรมการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 75 คน ได้มาจากการ เลือกแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วย การรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏ จากแบบวัดความมีจิตสาธารณะและ แบบวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความมีจิตสาธารณะและความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ สถิติ t-test dependent การตีความสรุปข้อมูล

ผลที่ได้รับ

ได้ข้อมูลด้านความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่ใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 4 การรับรองและนำเสนอทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีการดำเนินการ

1. ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินเพื่อรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามแล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้มีความถูกต้องและเหมาะสมตามคำแนะนำก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง
3. นำแบบประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรับรอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Likert Scale) มีรายละเอียด ดังนี้

1) สถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งบริหาร และสถานที่ทำงาน

2) แบบประเมินรับรองทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบ

(Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การประเมินรับรอง ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม คือ ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 11 ท่าน ได้แก่

1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีตำแหน่งทางการบริหารเกี่ยวข้องด้านนโยบายระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัยของสถาบันที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 8 ท่าน มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน แห่งละ 1 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

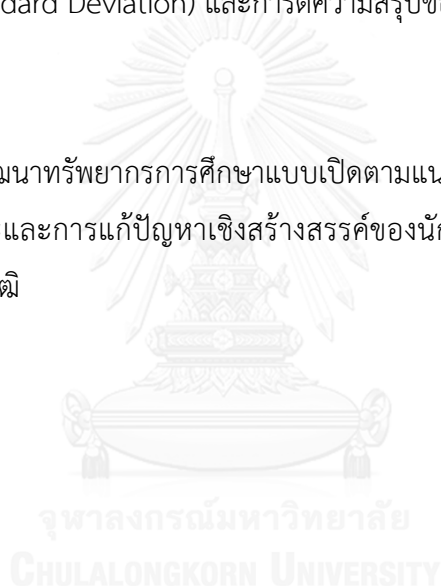
ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบประเมินรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการส่งและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการตีความสรุปข้อมูล

ผลที่ได้รับ

ได้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่ผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจิตสาธารณะ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 2 ผลการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 4 ผลการนำเสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจิตสาธารณะ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในครั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารของมหาวิทยาลัย จำนวน 45 คน และกลุ่มบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 62 คนซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านนโยบาย ความพร้อมของการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ สามารถแสดงผลการวิจัยได้ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มผู้บริหาร

1.1 ข้อมูลแสดงผลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา ระดับของตำแหน่งบริหาร กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด

1.2 ข้อมูลแสดงผลของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

1.3 ข้อมูลแสดงผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน

1.4 ข้อมูลแสดงผลของการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ

1.5 ข้อมูลแสดงผลของการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1 ข้อมูลแสดงผลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา ตำแหน่ง ลักษณะงานที่ปฏิบัติ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด

2.2 ข้อมูลแสดงผลของความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และบุคลากร

2.3 ข้อมูลแสดงผลของขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มผู้บริหาร

1.1 ข้อมูลแสดงผลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา ระดับของตำแหน่งบริหาร กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด รายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา ระดับของตำแหน่งบริหาร (n=45)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาโท	16	35.56
	ปริญญาเอก	29	64.44
2	ระดับของตำแหน่งบริหาร		
	ผู้บริหารระดับกลาง	27	60.00
	ผู้บริหารระดับสูง	18	40.00

จากตารางที่ 14 สรุปได้ว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 45 ฉบับ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาผู้บริหารส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาเอก 29 คน คิดเป็นร้อยละ 64.44 รองลงมาคือระดับปริญญาโท 16 คน คิดเป็นร้อยละ 35.56 เมื่อจำแนกผู้บริหารระดับสูง คือ อธิการบดี รอง/ผู้ช่วยอธิการ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และผู้บริหารระดับกลาง คือ (คณบดี รองคณบดี/ผอ.รองศูนย์สำนัก) จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด (n=45)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3	กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด		
	กลุ่มรัตนโกสินทร์	7	15.56
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	1	2.22
	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	3	6.67
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	3	6.67
	กลุ่มภาคเหนือ	12	26.67
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	2	4.44
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	2	4.44
	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	2	4.44
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	3	6.67
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	2	4.44	

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด (n=45) (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มภาคเหนือ			
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	1	2.22
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	3	6.67
	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	2	4.44
	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	3	6.67
	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	3	6.67
กลุ่มภาคกลาง			
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2	4.44
	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	1	2.22
	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	2	4.44
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	2	4.44
	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์	2	4.44
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	1	2.22
กลุ่มภาคใต้			
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	1	2.22
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	1	2.22
	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	2	4.44
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	1	2.22

จากตารางที่ 15 สรุปได้ว่าจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 45 คน จาก 23 สถาบัน เมื่อจำแนกตามสังกัด อันดับแรกคือ กลุ่มภาคเหนือ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมา คือ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.44 และอันดับที่สาม กลุ่มภาคกลาง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22

1.2 ข้อมูลแสดงผลของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด รายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นด้านความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนและพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอน (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1	ความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนและพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอน		
1.1	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถเป็นสื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	43	95.56
1.2	สามารถสอนผู้เรียนได้จำนวนมากโดยช่วยในการประหยัดเวลา และสามารถเข้าถึงได้จากหลากหลายสถานที่	40	88.89
1.3	สามารถส่งเสริมทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียน และส่งเสริมการสืบค้นข้อมูล	34	75.56
1.4	เป็นสื่อที่ส่งเสริมการดึงดูดและกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น	38	84.44
1.5	สามารถตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนได้	35	77.78
1.6	เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย	20	44.44
1.7	สาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการปรับตัวด้านการพัฒนาเชิงโครงสร้างด้านการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	40	88.89
1.8	ต้องมีการเตรียมตัวผู้สอนและผู้เรียนให้มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	20	44.40

จากตารางที่ 16 สรุปได้ว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนและพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอน เมื่อวิเคราะห์พบว่าประเด็นที่ผู้บริหารให้ความสำคัญเนื่องจากเหตุผลสามอันดับแรก ดังต่อไปนี้ อันดับที่ 1 คือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถเป็นสื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 43 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 95.56 รองลงมาคือ สามารถสอนผู้เรียนได้จำนวนมากโดยช่วยในการประหยัดเวลา และสามารถเข้าถึงได้จากหลากหลายสถานที่ และ สาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการปรับตัวด้านการพัฒนาเชิงโครงสร้างด้านการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียน

การสอน จำนวน 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.89 อันดับที่ 3 คือเป็นสื่อที่ส่งเสริมการดึงดูดและกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น จำนวน 38 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 84.44

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มีความสำคัญกับองค์กร ชุมชน และลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มีความสำคัญกับองค์กร ชุมชน และลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์		
2.1	การเปิดโอกาสความเท่าเทียมทางการศึกษาแบ่งปัน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเสรี	42	93.33
2.2	การมีช่องทางการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อ	36	80.00
2.3	องค์กรสามารถพัฒนาทรัพยากรการศึกษาได้ตามความคิด ความเหมาะสมบริบทขององค์กรเป็นแหล่งการเรียนรู้	34	75.56
2.4	การต่อยอดทางความคิด ความรู้จากสถาบันการศึกษาไปสู่ชุมชน องค์กรภายนอก	40	88.89
2.5	นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้ร่วมกับชุมชนตอบสนอง ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง	38	84.44
2.6	การส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต	43	95.56
2.7	สร้างต้นแบบการพัฒนาชุมชน จิตอาสาและจิตสาธารณะ	27	60.00
2.8	ส่งเสริมให้เป็นครูมีอาชีพ รับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอันทันสมัย	15	33.33

จากตารางที่ 17 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มีความสำคัญกับองค์กร ชุมชน และลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ พบว่า ความคิดเห็น 3 อันดับแรกประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือ เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จำนวน 43 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 95.56 รองลงมาคือ การเปิดโอกาสความเท่าเทียมทางการศึกษาแบ่งปันการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเสรี จำนวน 42 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 93.33 และอันดับที่ 3 คือ การต่อยอดทางความคิด ความรู้จากสถาบันการศึกษาไปสู่ชุมชน องค์กรภายนอก จำนวน 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.89

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนให้มีการพัฒนา
 ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
 (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
3	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี		
3.1	การขยายความรู้ และโลกทัศน์ สุนอกห้องเรียน ทำให้หันต่อเหตุการณ์ความจริงในสังคม	25	55.56
3.2	การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวางผ่านสื่อ เป็นยุคแห่งการเรียนรู้	30	66.67
3.3	การตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล	25	55.56
3.4	การปลูกฝังแนวคิด ทักษะที่ดีที่ให้นักศึกษาเพื่อสร้างประโยชน์ต่อชุมชน	40	88.89
3.5	การส่งเสริมให้นักศึกษานำความรู้ไปใช้ตลอดเวลา และช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ พัฒนาตนเอง	36	80.00
3.6	การเป็นสื่อกลางให้เกิดการประสานงานกับชุมชนและการเรียนรู้ของนักศึกษาเข้าไปเรียนรู้และปฏิบัติจริง	38	84.44
3.7	มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับชุมชน บุคคลากรสร้างเป็นเครือข่ายความร่วมมือ โดยออกแบบการเรียนการสอนที่สอดแทรกกิจกรรม หรือโครงการ ในการเรียนการสอน มีการติดตามผล และผู้รับผิดชอบ	43	95.56

จากตารางที่ 18 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ความคิดเห็น 3 อันดับแรกประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับชุมชน บุคคลากร สร้างเป็นเครือข่ายความร่วมมือ โดยออกแบบการเรียนการสอนที่สอดแทรกกิจกรรม หรือโครงการ ในการเรียนการสอน มีการติดตามผล และผู้รับผิดชอบจำนวน 43 ท่านคิดเป็นร้อยละ 95.56 รองลงมาคือ การปลูกฝังแนวคิด ทักษะที่ดีที่ให้นักศึกษาเพื่อสร้างประโยชน์ต่อชุมชน จำนวน 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และอันดับที่ 3 คือ การเป็นสื่อกลางให้เกิดการประสานงานกับชุมชนและการเรียนรู้ของนักศึกษาเข้าไปเรียนรู้และปฏิบัติจริงจำนวน 38 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 84.44

1.3 ข้อมูลแสดงผลของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษา ในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน รายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน		
4.1	เป็นการตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม เป็นผู้นำ และแบบอย่างที่ดีต่อสังคม สร้างความเข้มแข็งต่อชุมชน	32	71.11
4.2	มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้เกิดประโยชน์ต่อสังคม พัฒนาความเสียสละและจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน สังคม	41	91.11
4.3	ควรสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาต่อยอดนำความรู้ไปใช้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและคนในสังคมรอบข้างในอนาคต	37	82.22
4.4	เป็นการบูรณาการสภาพจริงในสังคมรอบข้างสถาบันการศึกษา มาปรับใช้และแก้ปัญหาจากทฤษฎีแนวคิดที่ได้รับจากในชั้นเรียน	30	66.67
4.5	เป็นการสร้างความรัก ความผูกพัน สำนึกรักท้องถิ่นของตน ให้แก่นักศึกษาที่จะออกไปเป็นบัณฑิตในอนาคต	22	48.89

จากตารางที่ 19 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน พบว่า ความคิดเห็น 3 อันดับแรกประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้เกิดประโยชน์ต่อสังคม พัฒนาความเสียสละและจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน สังคม จำนวน 41 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 91.11 รองลงมาคือ ควรสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาต่อยอดนำความรู้ไปใช้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและคนในสังคมรอบข้างในอนาคต จำนวน 37 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 82.22 และอันดับที่ 3 คือ การตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม เป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดีต่อสังคม สร้างความเข้มแข็งต่อชุมชน จำนวน 32 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 71.11

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยสนับสนุน ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม		
5.1	ความมีส่วนร่วมจากสังคม ชุมชน วัด สถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชน	36	80.00
5.2	นโยบายของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ผู้บริหาร องค์กรความรู้ที่จะเผยแพร่	40	88.89
5.3	กิจกรรม (เชิงสร้างสรรค์) กิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ	30	66.67
5.4	ความพร้อมของ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์	28	62.22
5.5	หลักสูตรที่เน้นความสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น	36	80.00
5.6	บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ระบบบริหารจัดการ	34	75.56
5.7	การสร้างทัศนคติ จิตสำนึก และแบบอย่างที่ดี	32	71.11
5.8	การจัดสรรงบประมาณ	32	71.11
5.9	การสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	34	75.56

จากตารางที่ 20 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยสนับสนุน ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม พบว่า ความคิดเห็น 3 อันดับแรกประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือ นโยบายของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ผู้บริหาร องค์กรความรู้ที่จะเผยแพร่ จำนวน 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาคือ ความมีส่วนร่วมจากสังคม ชุมชน วัด สถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชน และ การมีหลักสูตรที่เน้นความสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น จำนวน 36 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และอันดับที่ 3 คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ระบบบริหารจัดการ และการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา กับชุมชนจำนวน 34 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 75.56

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในองค์กร (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
6	แนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในองค์กร		
6.1	บูรณาการระหว่างการสอนกับการมีส่วนร่วมในชุมชน	44	97.78
6.2	การสร้างเป้าหมาย กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ร่วมกันที่จะพัฒนาชุมชน	36	80.00
6.3	การมีนโยบายกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย และทุนสนับสนุนจากภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น ค่าอาสา	40	88.89
6.4	การนำลักษณะของการเรียนแบบสหกิจศึกษา จัดการสอน ภาคทฤษฎีและการปฏิบัติให้เหมาะสมในแต่ละหลักสูตร	22	48.89
6.5	การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยเน้นให้สอดคล้องกับความสามารถและบริบทของมหาวิทยาลัยเป็นหลัก	29	64.44
6.6	การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม จิตสาธารณะ สร้างความตระหนักในการรับใช้สังคม แก่นักศึกษา	23	51.11
6.7	การส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือการส่งเสริมภาครัฐ ภาคเอกชน ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	30	66.67
6.8	การสอดแทรกการแก้ปัญหา และการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน	35	77.78
6.9	การสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนโดยใช้ศักยภาพของบุคลากร คณาจารย์และนักศึกษา	20	44.44
6.10	การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและนักศึกษาได้รับรู้	18	40.00

จากตารางที่ 21 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในองค์กรพบว่า ความคิดเห็น 3 อันดับแรกประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือ บูรณาการระหว่างการสอนกับการมีส่วนร่วมในชุมชน จำนวน 44 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 97.78 รองลงมาคือ การมีนโยบายกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัยและทุนสนับสนุนจากภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น ค่าอาสา จำนวน 40 ท่าน คิดเป็น ร้อยละ 88.89 อันดับที่ 3 คือ การสร้างเป้าหมาย กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ร่วมกันที่จะพัฒนาชุมชน จำนวน 36 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 80.00

1.4 ข้อมูลแสดงผลของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักศึกษา ในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักศึกษา
ในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
7	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ		
7.1	การเกื้อกูลกันทางสังคมอยู่อย่างไม่เห็นแก่ตัว ตระหนักและคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนรวม	38	84.44
7.2	เป็นอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ในการรับใช้สังคมและมีจิตสาธารณะ	35	77.78
7.3	สร้างให้เกิดความร่วมมือในการทำงานมนุษย์สัมพันธ์เพื่อสร้างสังคมอย่างยั่งยืน	30	67.67
7.4	สร้างให้เกิดความมั่นใจ เสียสละมากกว่าการมุ่งหวังผลตอบแทน	25	55.56

จากตารางที่ 22 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ พบว่า ความคิดเห็น 3 อันดับแรกประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือ การเกื้อกูลกันทางสังคมอยู่อย่างไม่เห็นแก่ตัว ตระหนักและคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนรวม จำนวน 38 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 84.44 รองลงมาคือ การสร้างอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ในการรับใช้สังคมและมีจิตสาธารณะจำนวน 35 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 77.78 อันดับที่ 3 คือ สร้างให้เกิดความร่วมมือในการทำงานมนุษย์สัมพันธ์ เพื่อสร้างสังคมอย่างยั่งยืน จำนวน 30 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 67.67

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
8	ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน		
8.1	โครงการหรือกิจกรรมที่มีการลงมือปฏิบัติ	42	93.33
8.2	ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มย่อย ทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ	30	66.67
8.3	บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา รวมถึงระบบสนับสนุน ครอบครัวยุทธศาสตร์ สภามหาวิทยาลัย นโยบายผู้บริหาร	38	84.44

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน (n=45) (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
8	ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน (ต่อ)		
8.4	กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ให้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้	40	88.89
8.5	แผนโครงการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย	33	73.33
8.6	แบบอย่างที่ดี ยกตัวอย่างสิ่งประสบความสำเร็จ ศึกษาจากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ	25	55.56
8.7	ปลูกฝังทัศนคติที่ดี การเอาใจใส่ผลักดัน สร้างกำลังใจ ยกย่องชมเชย แข่งขันกัน	27	60.00
8.8	สอดแทรกคุณธรรม ปลูกฝังการดูแลรักษาของส่วนรวม ทำหน้าที่ของตนเอง	25	55.56
8.9	สร้างเป้าหมาย สร้างอุดมการณ์ในการปฏิบัติ	18	40.00

จากตารางที่ 23 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน พบว่า ความคิดเห็น 3 อันดับแรก ประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือ โครงการหรือกิจกรรมที่มีการลงมือปฏิบัติ จำนวน 42 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 93.33 รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ให้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ จำนวน 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.89 อันดับที่ 3 คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา รวมถึงระบบสนับสนุน ครอบคลุม สภาพแวดล้อม นโยบายผู้บริหาร จำนวน 38 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 84.44

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะแก่นักศึกษาในองค์กร (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
9	แนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะแก่นักศึกษาในองค์กร		
9.1	การสร้างแบบอย่างที่ดี	26	57.78
9.2	ส่งเสริมให้เกิดโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ	38	84.44
9.3	บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน	40	88.89
9.4	มีรางวัล คำชมเชยเพื่อกระตุ้นผู้เรียน	22	48.89
9.5	มีการกำหนดขอบเขตเป้าหมายท้องถิ่นที่ชัดเจน	20	44.44

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะแก่นักศึกษาในองค์กร (n=45) (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
9	แนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะแก่นักศึกษาในองค์กร (ต่อ)		
9.6	ส่งเสริมสาขาวิชา คณะ ให้มีโครงการ/กิจกรรมโดยมีงบประมาณสนับสนุน	33	73.33
9.7	สอดแทรกเรื่องจิตสาธารณะ การช่วยเหลือสังคมในรายวิชา	43	95.56
9.8	มีช่องทางในการบันทึกกิจกรรมการทำดี การลงไปปฏิบัติงานลงพื้นที่	39	86.67
9.9	สร้างแผนกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมสาธารณะ	36	80.00

จากตารางที่ 24 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิด จิตสาธารณะแก่นักศึกษาในองค์กรพบว่า ความคิดเห็น 3 อันดับแรก ประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือ สอดแทรกเรื่องจิตสาธารณะ การช่วยเหลือสังคมในรายวิชา จำนวน 43 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 95.56 รองลงมาคือ บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน จำนวน 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.89 อันดับที่ 3 คือ มีช่องทางในการบันทึกกิจกรรมการทำดี การลงไปปฏิบัติงานลงพื้นที่ จำนวน 39 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 86.67

1.5 ข้อมูลแสดงผลของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักศึกษา ในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ รายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 25-27

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนระดับปริญญาตรี (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนระดับปริญญาตรี ควรประกอบด้วย		
10.1	การส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานนั้นได้ แก้ปัญหาได้ สร้างแนวคิดในเชิงบวก	30	66.67
10.2	การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดนอกกรอบเกิดแนวทางการแก้ปัญหาใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์	40	88.89

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนระดับปริญญาตรี (n=45) (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนระดับปริญญาตรี ควรประกอบด้วย (ต่อ)		
10.3	การสะท้อนให้ผู้เรียนเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างเหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน	43	95.56
10.4	การต่อยอดให้เกิดการแก้ปัญหา ให้ตนเองได้ในอนาคต ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข	36	80.00
10.5	การส่งเสริมฝึกให้นักศึกษาคิดเป็น นำไปสู่การปฏิบัติได้ มีการตรวจสอบผลงานจากการปฏิบัติของตน	18	40.00

จากตารางที่ 25 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนระดับปริญญาตรีควรประกอบด้วย ความคิดเห็น 3 อันดับแรก อันดับที่ 1 คือ การสะท้อนให้ผู้เรียนเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างเหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน จำนวน 43 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 95.56 รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดนอกกรอบเกิดแนวทางการแก้ปัญหาใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ จำนวน 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.89 อันดับที่ 3 คือ การต่อยอดให้เกิดการแก้ปัญหา ให้ตนเองได้ในอนาคต ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข จำนวน 36 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 80.00

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
11	ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน		
11.1	การจัดสถานการณ์ สร้างโจทย์ที่เป็นปัญหา ให้แก่ผู้เรียนในการทดลองหาแนวทางแก้ไข	39	86.67
11.2	การยกตัวอย่างกรณีศึกษา การสอนโดยใช้การยกตัวอย่าง การปฏิบัติให้เห็น	22	48.89
11.3	การให้ความรู้และฝึกกระบวนการ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความคิดในเชิงบวก	36	80.00
11.4	ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้ปกครอง นักศึกษา	20	44.44

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน (n=45) (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
11	ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน (ต่อ)		
11.5	การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ระหว่างนักศึกษาในการทำงานและรับฟังชุมชน	32	71.11
11.6	การเปิดโอกาสให้ลงพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยมีการเตรียมการ กิจกรรม การติดตามผลที่เกิดขึ้น	40	88.89

จากตารางที่ 26 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน ความคิดเห็น 3 อันดับแรกประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือ การเปิดโอกาสให้ลงพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยมีการเตรียมการ กิจกรรม การติดตามผลที่เกิดขึ้น จำนวน 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาคือ การจัดสถานการณ์ สร้างโจทย์ที่เป็นปัญหา ให้แก่ผู้เรียนในการทดลองหาแนวทางแก้ไข จำนวน 39 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 86.67 อันดับที่ 3 คือ การให้ความรู้และฝึกกระบวนการ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความคิดในเชิงบวก จำนวน 36 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 80.00

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่นักศึกษาในองค์กรของท่าน (n=45)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
12	แนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่นักศึกษาในองค์กรของท่าน		
12.1	การสอดแทรกความรู้กิจกรรมเรื่องการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	40	88.89
12.2	การยกตัวอย่างศึกษากิจกรรม ยกกรณีตัวอย่าง	25	55.56
12.3	การปลูกฝังความคิดเชิงบวก	16	35.56
12.4	การกำหนดกติกา นโยบาย เชื่อมโยงให้เห็นความสำคัญที่มีต่อการประกันคุณภาพของคณะและมหาวิทยาลัย	24	53.33
12.5	การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เช่น ช่องทางการแลกเปลี่ยนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เวทีแลกเปลี่ยนความคิด	30	66.67
12.6	การสร้างสถานการณ์จำลอง กระตุ้นให้เกิดการคิดแก้ปัญหา	36	80.00

จากตารางที่ 27 สรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่นักศึกษาในองค์กรของท่าน พบว่า ความคิดเห็น 3 อันดับแรกประกอบด้วย อันดับที่ 1 คือ การสอดแทรกความรู้กิจกรรมเรื่องการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จำนวน 40 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาคือ การสร้างสถานการณ์จำลองกระตุ้นให้เกิดการคิดแก้ปัญหา จำนวน 36 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และอันดับที่ 3 คือ การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เช่น ช่องทางการแลกเปลี่ยนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จำนวน 30 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 66.67

2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1 ข้อมูลแสดงผลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษา ตำแหน่ง ลักษณะงานที่ปฏิบัติ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด รายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 28-30

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านระดับการศึกษา (n=62)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	44	71.00
	สาขา		
	เทคโนโลยีสารสนเทศ	19	30.60
	เทคโนโลยีสารสนเทศทางธุรกิจ	3	4.80
	วิทยาการคอมพิวเตอร์	18	29.00
	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์	2	3.20
	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	2	3.20
	ปริญญาโท	18	29.00
	สาขา		
	เทคโนโลยีทางการศึกษา	5	8.10
	การจัดการโทรคมนาคม	3	4.80
	การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	4	6.50
	การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ	2	3.20
	เทคโนโลยีสารสนเทศ	2	3.20
	วิทยาการคอมพิวเตอร์	2	3.20

จากตารางที่ 28 สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 62 คน แยกเป็นประเด็นประกอบด้วย ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 71 เมื่อ แยกเป็นสาขาพบว่า เป็นผู้จบ การศึกษาสาขา เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 19 คน ร้อยละ 30.60 อันดับที่ 2 คือสาขาวิทยาการ คอมพิวเตอร์ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 และอันดับที่ 3 สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศทาง ธุรกิจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80

ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 เมื่อแยกเป็นสาขา พบว่า เป็นผู้จบการศึกษาสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 อันดับที่ 2 คือ สาขาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 อันดับที่ 3 สาขาการ จัดการโทรคมนาคมจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80

ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านระดับการศึกษา (n=62)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2	ตำแหน่ง		
	เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา	3	4.80
	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา	3	4.80
	เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์	3	4.80
	นักวิชาการคอมพิวเตอร์	53	85.50
3	ลักษณะงานที่ปฏิบัติ		
	บริการคอมพิวเตอร์ ปฏิบัติงานในห้องสมุด เพื่อบริการนักศึกษา และอาจารย์	7	11.30
	ดูแลระบบเครือข่าย ซ่อมบำรุงเครือข่าย ซ่อมคอมพิวเตอร์	33	53.20
	ฝึกอบรม จัดทำโครงการ ประเมินคุณภาพเทคโนโลยีสารสนเทศ	7	11.30
	ดูแลเว็บไซต์ การถ่ายภาพ ประชาสัมพันธ์	15	24.20

จากตารางที่ 29 สรุปได้ว่าตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตำแหน่ง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 นักวิชาการโสตทัศนศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 นักวิชาการคอมพิวเตอร์ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 85.50

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ พบว่า ประกอบด้วย ดูแลระบบเครือข่าย ซ่อมบำรุงเครือข่าย ซ่อมคอมพิวเตอร์ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 53.20 ดูแลเว็บไซต์ การถ่ายภาพ ประชาสัมพันธ์ บริการคอมพิวเตอร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 ปฏิบัติงานในห้องสมุด เพื่อบริการ

นักศึกษา และอาจารย์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 ฝึกอบรม จัดทำโครงการ ประเมินคุณภาพเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 7คน คิดเป็นร้อยละ 11.30

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามมหาวิทยาลัย
ราชภัฏที่สังกัด (n=62)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4	กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สังกัด		
	กลุ่มรัตนโกสินทร์	10	16.13
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	3	4.84
	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	4	6.45
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	3	4.84
	กลุ่มภาคเหนือ	14	22.58
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	3	4.84
	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	3	4.84
	กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12	19.35
	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	3	4.84
	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	3	4.84
	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	4	6.45
	กลุ่มภาคกลาง	13	20.97
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	3	4.84
	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	2	3.23
	กลุ่มภาคใต้	13	20.97
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	3	4.84
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	2	3.23
	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	3	4.84

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามมหาวิทยาลัย
ราชภัฏที่สังกัด (n=62) (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
	กลุ่มภาคใต้		
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	3	4.84
	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	2	3.23

จากตารางที่ 30 สรุปได้ว่าเมื่อจำแนกบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามสังกัด
อันดับแรกคือ กลุ่มภาคเหนือ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 รองลงมาคือ กลุ่มภาคกลางและ
ใต้ อย่างละ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 20.97 และอันดับที่สาม กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 19.35

2.2 ข้อมูลแสดงผลของความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์และ บุคลากร รายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 31-33

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ (n=62)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	อุปกรณ์นำเข้าข้อมูล		
	คีย์บอร์ด (Keyboard)	62	100.00
	เมาส์ (Mouse)	62	100.00
	ไมโครโฟน (Microphone)	34	54.80
	กล้องถ่ายวิดีโอดิจิทัล (Digital Video Camera)	38	61.30
	สแกนเนอร์ (Scanner)	51	82.30
	จอสัมผัสหรือทัชสกรีน (Touch Screen)	18	29.00
	กล้องถ่ายรูปดิจิทัล (Digital Camera)	48	77.40
	เว็บแคม (Web cam)	28	45.20
	เครื่องอ่านบาร์โค้ด (Bar code reader)	31	50.00
2	อุปกรณ์ประมวลผล		
	ซีพียู (CPU- Central Processing Unit)	62	100.00
	ROM (Read-Only Memory)	62	100.00
	เมนบอร์ด (Main board)	62	100.00
	RAM (Random Access Memory)	62	100.00
	ชิปเซ็ต (Chip set)	62	100.00

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ (n=62) (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3	เครือข่ายและอุปกรณ์เครือข่าย		
	การ์ด LAN (Network Interface Card-NIC)	59	95.20
	ตัวรวมสาย Hub	52	83.90
4	หน่วยเก็บข้อมูล		
	ฮาร์ดดิสก์ (Hard disk)	62	100.00
	CD-ROM (Compact disc read only memory)	52	83.90
	CD-RW (Compact disc rewritable)	52	83.90
	Blu-ray Disc (BD) และ HD-DVD Disc	5	8.10
	Digital Audio Tape (หรือ Digital Data Storage)	15	24.20
	ฮาร์ดดิสก์ภายนอก (External Hard disk)	54	87.10
	CD-R (Compact disc recordable)	50	80.60
	DVD (Digital Video Disc)	56	90.30
	Digital Linear Tape หรือ DLT	8	12.90
	Quarter-Inch Cartridge หรือ QIC	3	4.80
	Linear Tape-Open หรือ LTO	0	0.00
	Flash drive/ Thumb drive/ Handy drive	56	90.30
	Compact Flash (CF)	7	11.30
	XD Card (Extreme Digital Card)	16	25.80
	Memory Stick	20	32.30
	Travan หรือ TR	0	0.00
	Secure Digital (S.D.)	10	16.10
	Multimedia Memory Card (MMC)	15	24.20
	MicroS.D.	30	48.40
MiniS.D.	23	37.10	
5	อุปกรณ์แสดงผลพีซี		
	เครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC)	62	100.00
	เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook)	50	80.60
	เครื่อง (Tablet)	28	45.20
6	อุปกรณ์แสดงผลหน้าจอ		
	จอซีอาร์ที (CRT Monitor)	23	37.10
	โปรเจคเตอร์ (Projector)	60	96.80
	จอแอลซีดี (LCD Monitor)	56	90.30

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ (n=62) (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
7	อุปกรณ์สำหรับพิมพ์งาน		
	เครื่องพิมพ์แบบเลเซอร์ (Laser Printer)	59	95.20
	เครื่องพิมพ์แบบอิงค์เจ็ท (Ink-jet Printer)	39	62.90
8	อุปกรณ์รับเสียง		
	ลำโพง (Speaker)	54	87.10
	หูฟัง (Headphone)	53	85.50
9	ฮาร์ดแวร์ อื่นๆ		
	เครื่องตัดสติ๊กเกอร์	3	4.80

จากตารางที่ 31 สรุปได้ว่าความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ ประกอบด้วย อุปกรณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ด้านอุปกรณ์นำเข้าข้อมูล ที่มีมากที่สุดสามอันดับแรกได้แก่ อันดับที่ 1 คีย์บอร์ด (Keyboard) และเมาส์ (Mouse) จำนวน 62 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อันดับที่ 2 สแกนเนอร์ (Scanner) จำนวน 51 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.30 และอันดับที่ 3 กล้องถ่ายรูปดิจิทัล (Digital Camera) จำนวน 48 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 77.40

ด้านอุปกรณ์ประมวลผล ประกอบด้วย ซีพียู (CPU- Central Processing Unit), ROM (Read-Only Memory), เมนบอร์ด (Main board), RAM (Random Access Memory), ชิพเซ็ต (Chip set) จำนวน 62 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ด้านเครือข่ายและอุปกรณ์เครือข่าย ประกอบด้วย การ์ด LAN (Network Interface Card- NIC) จำนวน 59 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.20 และ ตัวรวมสาย Hub จำนวน 52 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.90

ด้านหน่วยเก็บข้อมูล ประกอบด้วย อันดับที่ 1 ฮาร์ดดิสก์ (Hard disk) จำนวน 62 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อันดับที่ 2 DVD (Digital Video Disc) และ Flash drive/ Thumb drive/ Handy drive จำนวน 56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.30 และอันดับที่ 3 ฮาร์ดดิสก์ภายนอก (External Hard disk) จำนวน 54 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.10

อุปกรณ์แสดงผลลัพธ์ ข้อมูล ที่มีมากที่สุดสามอันดับแรกได้แก่ อันดับที่ 1 เครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC) จำนวน 62 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อันดับที่ 2 เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook) จำนวน 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.60 อันดับที่ 3 เครื่อง (Tablet) จำนวน 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 45.20

ด้านอุปกรณ์แสดงผลหน้าจอ ที่มีมากที่สุดสามอันดับแรกได้แก่ อันดับที่ 1 โปรเจคเตอร์ (Projector) จำนวน 60 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.80 อันดับที่ 2 จอแอลซีดี (LCD Monitor) จำนวน

56 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.30 อันดับที่ 3 จอซีอาร์ที (CRT Monitor) จำนวน 23 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 37.10

ด้านอุปกรณ์สำหรับพิมพ์งาน ประกอบด้วย เครื่องพิมพ์แบบเลเซอร์ (Laser Printer) จำนวน 59 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.20 และเครื่องพิมพ์แบบอิงค์เจ็ต (Ink-jet Printer) จำนวน 39 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 62.90

ด้านอุปกรณ์ขับเสียง ประกอบด้วย ลำโพง (Speaker) จำนวน 54 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.10 และหูฟัง (Headphone) จำนวน 53 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.50

ด้านฮาร์ดแวร์ อื่นๆ เครื่องตัดสติ๊กเกอร์ จำนวน 3 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 4.80

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของความพร้อมด้านซอฟต์แวร์ (n=62)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	ลักษณะของซอฟต์แวร์ที่ใช้งาน		
	แบบสำเร็จรูป Package หรือ Ready-made Software	46	74.20
	Microsoft Office		
	แบบการจ้างหน่วยงานหรือแหล่งอื่นผลิต Customized/ Tailor	5	8.10
	make software		
	ระบบทะเบียน Registration		
	แบบทดลองใช้ Shareware	13	21.00
	แบบใช้งานฟรี Freeware	34	54.80
	แบบโอเพ่นซอร์ส Open Source	26	41.90
2	ระบบปฏิบัติการ		
	Windows XP	39	62.90
	Windows vista	14	22.60
	Windows 7	42	67.50
	Windows 8	37	59.20
	macOS	10	16.10
	Linux	18	29.00
	Unix	10	16.10
3	ซอฟต์แวร์ประยุกต์ Application Software		
	3.1 กลุ่มการใช้งานที่เกี่ยวข้องทางสำนักงาน/การศึกษา		
	โปรแกรมประมวลคำ		
	Microsoft Word	62	100.00
	Pages	0	0.00

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของความพร้อมด้านซอฟต์แวร์ (n=62) (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3	ซอฟต์แวร์ประยุกต์ Application Software (ต่อ)		
3.1	กลุ่มการใช้งานที่เกี่ยวข้องทางสำนักงาน/การศึกษา (ต่อ)		
	โปรแกรมประมวลผลและฐานข้อมูล		
	Microsoft Excel	62	100.00
	Microsoft Access	44	71.00
	Numbers	3	4.80
	โปรแกรมนำเสนองาน		
	Microsoft Powerpoint	62	100.00
	Keynote	5	8.10
	โปรแกรมใช้งานทางการวิจัย		
	SPSS	34	54.80
	LISREL	2	3.20
	Hierarchical Linear Model (HLM)	0	0
3.2	กลุ่มการใช้งานทางด้านกราฟิกและมัลติมีเดีย		
	งานออกแบบ (Computer Aided Design - CAD)		
	Microsoft Visio Professional	37	59.70
	Autodesk AutoCAD	3	4.80
	Proshow Studio	2	3.20
	งานสิ่งพิมพ์ (Desktop Publishing)		
	Adobe InDesign	28	45.20
	Corel VENTURA	2	3.20
	งานตกแต่งภาพ (Paint/Image Editing)		
	Adobe illustrator	33	53.20
	Adobe Photoshop	49	79.00
	Photoscape	2	3.20
	งานตกแต่งวิดีโอและเสียง (Video and Audio Editing)		
	Adobe Premier	33	53.20
	Movie Maker	38	61.30
	งานสร้างสื่อมัลติมีเดีย		
	Adobe Authorware	17	27.40
	Adobe Captivate	21	33.90

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของความพร้อมด้านซอฟต์แวร์ (n=62) (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3	ซอฟต์แวร์ประยุกต์ Application Software (ต่อ)		
3.2	กลุ่มการใช้งานทางด้านกราฟิกและมัลติมีเดีย (ต่อ)		
	งานสร้างเว็บ (Web Page Authoring)		
	Adobe flash	32	51.60
	Adobe Dreamweaver	34	54.80
3.3	กลุ่มการใช้งานบนเว็บและการติดต่อสื่อสาร		
	การท่องเว็บ (Web browser)		
	Microsoft Internet Explorer (IE)	62	100.00
	Mozilla Firefox	40	64.50
	Safari	10	16.10
	Google Chrome	60	96.80
	การติดต่อสื่อสาร		
	E-Mail	57	91.90
	Skype	25	40.30
	Camfrog	6	9.70
	Filezilla	27	43.50
	Opera	7	11.30
	Microsoft Netmeeting	3	4.80
	Cute_FTP	10	16.10
	WS_FTP	8	12.90
	MSN Message	7	11.50
	Line	51	82.30
	Facebook	57	91.90
	Google talk	14	22.60

จากตารางที่ 32 สรุปได้ว่าความพร้อมด้านซอฟต์แวร์ ประกอบด้วย รายการดังต่อไปนี้
 ด้านลักษณะของซอฟต์แวร์ที่ใช้งาน อันดับที่ 1 แบบสำเร็จรูป Package หรือ Ready-made Software จำนวน 46 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.20 อันดับที่ 2 แบบใช้งานฟรี Freeware จำนวน 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 54.80 อันดับที่ 3 แบบโอเพ่นซอร์ส Open Source จำนวน 26 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 41.90

ด้านระบบปฏิบัติการ อันดับที่ 1 Windows 7 จำนวน 42 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 67.50
 อันดับที่ 2 Windows XP จำนวน 39 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 62.90 อันดับที่ 3 Windows 8

จำนวน 37 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 59.20

ด้านซอฟต์แวร์ประยุกต์ Application Software แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1) กลุ่มการใช้งานที่เกี่ยวข้องทางสำนักงาน/การศึกษา พบว่า โปรแกรมประมวลคำ มีการใช้มากที่สุดคือ Microsoft Word จำนวน 62 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โปรแกรมประมวลผล และฐานข้อมูลมีการใช้มากที่สุดคือ Microsoft Excel จำนวน 62 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โปรแกรมนำเสนองาน การใช้มากที่สุดคือ Microsoft Powerpoint โปรแกรมใช้งานทางการวิจัย การใช้มากที่สุดคือ SPSS จำนวน 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 54.80

2) กลุ่มการใช้งานทางด้านกราฟิกและมัลติมีเดีย พบว่า งานออกแบบ (Computer Aided Design - CAD) มีการใช้มากที่สุดคือ Microsoft Visio Professional จำนวน 37 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 59.70 งานสิ่งพิมพ์ (Desktop Publishing) มีการใช้มากที่สุดคือ Adobe InDesign จำนวน 28 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 45.20 งานตกแต่งภาพ (Paint/Image Editing) มีการใช้มากที่สุดคือ Adobe Photoshop จำนวน 49 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.00 งานตกแต่งวิดีโอและเสียง (Video and Audio Editing) มีการใช้มากที่สุดคือ Movie Maker จำนวน 31ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 68.30 งานสร้างสื่อมัลติมีเดีย มีการใช้มากที่สุดคือ Adobe Captivate จำนวน 21 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 33.90 งานสร้างเว็บ (Web Page Authoring) มีการใช้มากที่สุดคือ Adobe Dreamweaver จำนวน 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 54.80 และ

3) กลุ่มการใช้งานบนเว็บและการติดต่อสื่อสาร พบว่า ด้านการท่องเว็บ (Web browser) มีการใช้มากที่สุดคือ Microsoft Internet Explorer (IE) จำนวน 62 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านการติดต่อสื่อสาร การใช้มากที่สุดคือ E-Mail จำนวน 57 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.90

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของความ ความพร้อมด้านบุคลากร (n=62)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	กลุ่มผู้ปฏิบัติการ		
	ช่างเครื่องคอมพิวเตอร์	51	82.30
	ความเพียงพอของบุคลากร	40	64.50
	นักวิชาการคอมพิวเตอร์	62	100.00
	ความเพียงพอของบุคลากร	46	74.20
	ผู้ปฏิบัติงานโสตทัศนศึกษา	30	48.40
	ความเพียงพอของบุคลากร	57	91.90
	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา	33	53.20
	ความเพียงพอของบุคลากร	55	88.70

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของความ พร้อมด้านบุคลากร (n=62) (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2	ตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์		
	ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ	15	24.19
	รองอธิการบดีฝ่ายแผนและเทคโนโลยีสารสนเทศ	12	19.35
	ผู้ช่วยคณบดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	10	16.13
	รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ	10	16.13
	รองผู้อำนวยการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ	8	12.90
	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ	5	8.06
	ผู้อำนวยการศูนย์คอมพิวเตอร์	2	3.23

จากตารางที่ 33 สรุปได้ว่าการตอบแบบสอบถามด้านบุคลากรกลุ่มผู้ปฏิบัติการ ทุกสถาบันมีนักวิชาการคอมพิวเตอร์ และมีความพอเพียงของบุคลากร จำนวน 46 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.20 รองลงมาคือ ช่างเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 51 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.30 และมีความพอเพียงของบุคลากร จำนวน 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 64.50 อันดับที่ 3 คือ นักวิชาการโสตทัศนศึกษา จำนวน 33 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 53.20 และมีความพอเพียงของบุคลากร จำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.70 เฉลี่ยจำนวนบุคลากรจากจำนวนสถาบันการศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม 24 สถาบัน เฉลี่ยแล้วพบว่าแต่ละสถาบันจะมีกลุ่มผู้ปฏิบัติการในแต่ละตำแหน่ง เฉลี่ยดังนี้

ช่างเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน 5 คน นักวิชาการคอมพิวเตอร์ 14 คน ผู้ปฏิบัติงานโสตทัศนศึกษา จำนวน 5 คน และนักวิชาการโสตทัศนศึกษา จำนวน 4 คน สาเหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าไม่เพียงพอเนื่องจาก

1. คอมพิวเตอร์มีปริมาณมาก บุคลากรจึงไม่เพียงพอต่อการดูแลและซ่อมแซม
2. ปริมาณภาระงานค่อนข้างมาก และหลากหลาย เกินกำลังของบุคลากร
3. การผลิตบทเรียนมัลติมีเดีย และการผลิตบทเรียนบนเครือข่าย ในแต่ละรายวิชา

ค่อนข้างใช้ระยะเวลาานาน และมีหลากหลายวิชา กระทบต่องานส่วนอื่น ทำให้ไม่เสร็จสิ้นตามกำหนด

ด้านตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ จากการตอบแบบสอบถาม สามอันดับแรกได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 24.19 อันดับที่ 2 คือ รองอธิการบดีฝ่ายแผนและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 12 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 19.35 และอันดับที่ 3 ผู้ช่วยคณบดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 10 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 16.13 ตามลำดับ

2.3 ข้อมูลแสดงผลของขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รายละเอียดแสดงได้ดัง ตารางที่ 34

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (n=62)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1	การให้ความรู้และบริการแก่สังคมและชุมชนในรูปแบบของการบริการ ให้ข้อมูลทางเว็บไซต์ขององค์กร		
1.1	เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ การประชาสัมพันธ์ และข่าวสารการศึกษา	58	93.55
1.2	เว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ฐานข้อมูลออนไลน์ เอกสาร งานวิจัย บทความ	55	88.71
1.3	เว็บไซต์บทเรียนบนเครือข่าย เปิดเผยข้อมูลบางส่วนสำหรับผู้สนใจ	22	35.48
1.4	เว็บไซต์ข้อมูลด้านสารสนเทศท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ภายใต้อาณาเขตของมหาวิทยาลัย	16	25.81
2	หน่วยงานเฉพาะ ในการช่วยเหลือชุมชนในองค์กร		
2.1	ไม่มีลักษณะของหน่วยงานเฉพาะในการช่วยเหลือหรือบริการ ชุมชน แต่มีในลักษณะของ โครงการบริการชุมชนโดย จัดเจ้าหน้าที่ออกไปบริการ การบริการวิชาการแก่ชุมชน เช่น การฝึกอบรมคอมพิวเตอร์	56	90.32
2.2	มี หน่วยงานเฉพาะในการช่วยเหลือชุมชนในองค์กร เช่น ฝ่ายบริการวิชาการแก่สังคมในหน่วยงาน	6	9.68
3	การให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นโดยองค์กรเอง ในลักษณะของเว็บไซต์ในองค์กร		
3.1	ยังไม่มีให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นโดยองค์กร ในลักษณะของเว็บไซต์	18	29.03
3.2	มีการให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน ในลักษณะของ บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์	32	51.61
3.3	การให้บริการทางด้านการเผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เช่น บล็อก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย	20	32.26

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม จิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (n=62) (ต่อ)

ลำดับที่	ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
4	ทรัพยากรการศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการแก่ บุคลากร นักศึกษา หรือ บุคคลภายนอกที่สนใจในองค์กร		
4.1	ไม่มี ทรัพยากรการศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการแก่ บุคลากร นักศึกษา หรือ บุคคลภายนอกที่สนใจในองค์กร	15	24.19
4.2	มี ทรัพยากรการศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการแก่ บุคลากร นักศึกษา หรือ บุคคลภายนอกที่สนใจในองค์กร เช่น ซีดีรอมเพื่อการศึกษา ฐานข้อมูลออนไลน์ เว็บไซต์การเรียน การสอน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	47	75.81
5	การให้บริการหลักสูตรการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายกับบุคคลที่สนใจในองค์กร		
5.1	มี ในลักษณะของการบริการวิชาการแก่บุคคลภายนอก เช่น การอบรมซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ การดูแลระบบเครือข่ายเบื้องต้น	56	90.32
5.2	มี ในลักษณะของการบริการวิชาการแก่บุคคลภายนอก เช่น อบรมการสร้างและพัฒนาเว็บไซต์	45	72.58
5.3	มี ในลักษณะของการบริการวิชาการแก่บุคคลภายนอก เช่น การจัดอบรมเกี่ยวกับการสอนสำหรับครู	38	61.29
5.4	มี ในลักษณะของการบริการวิชาการแก่บุคคลภายนอก เช่น การจัดอบรมบริการวิชาการแก่นักเรียน	13	20.97

จากตารางที่ 34 สรุปได้ว่าขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม และจิตสาธารณะมีรายละเอียดแยกเป็นประเด็นดังนี้

ด้านการให้ความรู้และบริการแก่สังคมและชุมชนในรูปแบบของการบริการให้ข้อมูลทางเว็บไซต์ขององค์กร พบว่า องค์กรมีการให้บริการในรูปแบบของ เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ การประชาสัมพันธ์ และข่าวสารการศึกษา จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 93.55 รองลงมา คือ เว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ฐานข้อมูลออนไลน์ เอกสาร งานวิจัย บทความ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 88.71 และอันดับที่สาม คือ เว็บไซต์ บทเรียนบนเครือข่าย เปิดเผยข้อมูลบางส่วนสำหรับผู้สนใจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48

ด้านหน่วยงานเฉพาะ ในการช่วยเหลือชุมชนในองค์กร พบว่า ส่วนใหญ่องค์กรไม่มีลักษณะของหน่วยงานเฉพาะในการช่วยเหลือหรือบริการชุมชน แต่มีในลักษณะของ โครงการบริการชุมชน

โดยจัดเจ้าหน้าที่ออกไปบริการ การบริการวิชาการแก่ชุมชน เช่น การฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 90.32 สำหรับองค์กรที่มีหน่วยงานเฉพาะในการช่วยเหลือชุมชนในองค์กร เช่น ฝ่ายบริการวิชาการแก่สังคมในหน่วยงาน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 9.68

ด้านการให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นโดยองค์กรเอง ในลักษณะของเว็บไซต์ในองค์กร พบว่า องค์กรมีการให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน ในลักษณะของ บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 51.61 และการให้บริการทางด้านการเผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เช่น บล็อก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 32.26 และยังไม่มีการให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นโดยองค์กร ในลักษณะของเว็บไซต์ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 29.03

ด้านทรัพยากรการศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการแก่ บุคลากร นักศึกษา หรือบุคคลภายนอกที่สนใจในองค์กร พบว่า องค์กร มีทรัพยากรการศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการแก่ บุคลากร นักศึกษา หรือ บุคคลภายนอกที่สนใจในองค์กร เช่น ซีดีรอมเพื่อการศึกษา ฐานข้อมูลออนไลน์ เว็บไซต์การเรียนการสอน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 75.81 และองค์กรไม่มี ทรัพยากรการศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการแก่ บุคลากร นักศึกษา หรือ บุคคลภายนอกที่สนใจในองค์กร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 24.19

ด้านการให้บริการหลักสูตรการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายกับบุคคลที่สนใจในองค์กร พบว่า องค์กร มีการให้บริการในลักษณะของการบริการวิชาการแก่บุคคลภายนอก เช่น การอบรมซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ การดูแลระบบเครือข่ายเบื้องต้น จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 90.32 รองลงมาคือ การอบรมการสร้างและพัฒนาเว็บไซต์ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 72.58 และอันดับที่ 3 คือ การจัดอบรมเกี่ยวกับการสอนสำหรับครู จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 61.29

ตอนที่ 2 ผลการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

สำหรับผลการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

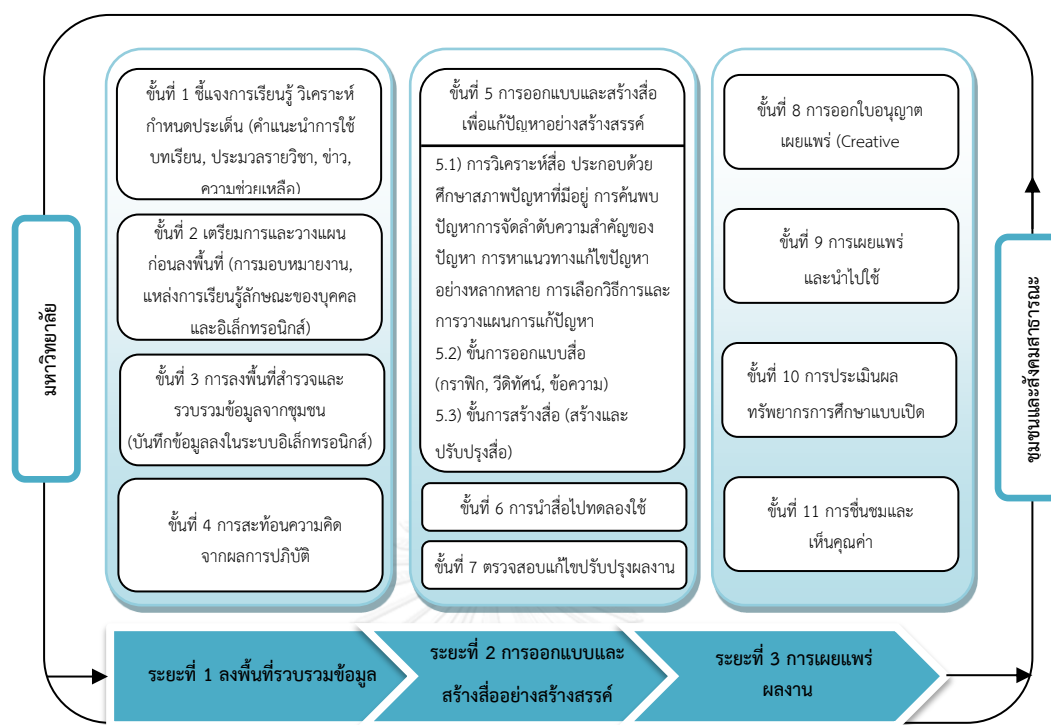
ผู้วิจัยได้แบ่งตอนของการนำเสนอออกเป็น 2 ประเด็นตามเครื่องมือ คือ

1. ผลการสร้างร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. ผลการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)

1. ผลการสร้างร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากการนำผลการสำรวจสภาพ ปัญหา ความต้องการ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมา กำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอน และความสัมพันธ์ของร่างรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้สร้างร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินต่อไป ซึ่งปรากฏผลได้ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 13 ร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการสร้างร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏดังกล่าวแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินร่างรูปแบบดังกล่าว สามารถสรุปประเด็นของการปรับปรุงแก้ไขแสดงได้ดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 ผลการสังเคราะห์ร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประเด็น	รายละเอียด
1. เป้าหมายและหลักการของรูปแบบ	เพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. หลักการและแนวคิดพื้นฐานในการสร้างร่างรูปแบบฯ	1. ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (OER: Open Educational Resources) 2. การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning) 3. จิตสาธารณะ (Public Consciousness) 4. การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving)
3. องค์ประกอบของรูปแบบฯ	องค์ประกอบที่ 1 มหาวิทยาลัย องค์ประกอบที่ 2 ชุมชนและสังคมสาธารณะ องค์ประกอบที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูล ได้แก่ ขั้นที่ 1 ชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์ กำหนดประเด็น (คำแนะนำการใช้บทเรียน, ประมวลรายวิชา, ข่าว, ความช่วยเหลือ) และขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผนก่อนลงพื้นที่(การมอบหมายงาน, แหล่งการเรียนรู้ลักษณะของบุคคลและอิเล็กทรอนิกส์) ขั้นที่ 3 การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน (บันทึกข้อมูลลงในระบบอิเล็กทรอนิกส์) และขั้นที่ 4 การสะท้อนความคิดจากผลการปฏิบัติ (เว็บไซต์, สนทนาออนไลน์, การอภิปรายกลุ่ม) ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ ขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 5.1) การวิเคราะห์สื่อ ประกอบด้วย ศึกษาสภาพปัญหาที่มีอยู่ การค้นพบปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การหาแนวทางแก้ไขปัญหอย่างหลากหลาย การเลือกวิธีการแก้ปัญหา และการวางแผนการแก้ปัญหา 5.2) ขั้นการออกแบบสื่อ (กราฟิก, วิดิทัศน์, ข้อความ) 5.3) ขั้นการสร้างสื่อ (สร้างและปรับปรุงสื่อ) ขั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้และ ขั้นที่ 7 ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน ระยะที่ 3 การเผยแพร่ผลงาน ได้แก่ ขั้นที่ 8 การออกใบอนุญาตเผยแพร่ (Creative Common) ขั้นที่ 9 การเผยแพร่และนำไปใช้ ขั้นที่ 10 การประเมินผลทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และขั้นที่ 11 การชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงาน

ในการสังเคราะห์ร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้แบ่งการสังเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็นประกอบด้วย 1) เป้าหมายและหลักการของรูปแบบ 2) หลักการและแนวคิดพื้นฐานในการสร้างร่างรูปแบบฯ และ 3) องค์ประกอบของรูปแบบฯ หลังจากนั้นนำร่างรูปแบบไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมตรวจสอบเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลจากการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญแล้วผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ แสดงได้ดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 สรุปผลการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประเด็น	รายละเอียดเดิม	การแก้ไขตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ
1) องค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบที่ 1 มหาวิทยาลัย	จากเดิมมีเพียงองค์ประกอบโดยใช้คำว่า มหาวิทยาลัย เท่านั้น ควรใส่รายละเอียดขององค์ประกอบย่อยในรูปแบบ จากการศึกษาข้อมูลในระยะแรก	เพิ่มเติม องค์ ประกอบ ด้าน มหาวิทยาลัย แต่ละองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1. นโยบายและวิสัยทัศน์ 2. บุคลากร 3. เครื่องมือ 4. กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ครอบคลุมในส่วนของมหาวิทยาลัย
2) องค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบที่ 2 ชุมชนและสังคม สาธารณะ	จากเดิมมีเพียงองค์ประกอบโดยใช้คำว่า ชุมชนและสังคม สาธารณะ เท่านั้น ควรใส่รายละเอียดขององค์ประกอบย่อยในรูปแบบจากการศึกษาข้อมูลในระยะแรก	เพิ่มเติมองค์ประกอบด้านชุมชนและสังคม สาธารณะแต่ละ องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1. แหล่งการเรียนรู้ 2. ผู้รู้ในชุมชน 3. องค์กรและหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ครอบคลุมในส่วนของชุมชนและสังคม สาธารณะ

ตารางที่ 36 สรุปผลการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียดเดิม	การแก้ไขตามคำแนะนำ ผู้เชี่ยวชาญ
3) องค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	<p>ไม่มีการระบุงรอบของการส่งเสริมจิตสาธารณะไว้ในรูปแบบ รายละเอียดการอธิบายประกอบของรูปแบบฯ</p> <p>ในส่วนของขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ยังไม่สื่อความหมายครอบคลุมขั้นตอนแต่ละขั้นควรปรับการใช้ภาษาใหม่ จากเดิมที่แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ</p> <p>ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูล</p> <p>ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์</p> <p>ระยะที่ 3 การเผยแพร่ผลงาน</p>	<p>เพิ่มเติมการใส่รายละเอียดของการส่งเสริมจิตสาธารณะไว้ในตัวรูปแบบด้วยเพื่อให้เห็นชัดเจนของบทบาทผู้สอนในการส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะ ดังนั้นจึงเพิ่มเติมรายละเอียดของการส่งเสริมจิตสาธารณะ 4 วงรอบดังต่อไปนี้</p> <p>ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 1 เตรียมความพร้อม ทราบวัตถุประสงค์ ระดมสมอง วางแผนงาน</p> <p>(สอดแทรกในขั้นตอนที่ 1-2)</p> <p>ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 2 สอดแทรกคุณธรรม ยกสถานการณ์เพื่อกระตุ้นการคิดเลือกแนวทางการปฏิบัติ</p> <p>(สอดแทรกในขั้นตอนที่ 3-4)</p> <p>ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 3 ส่งเสริมการนำไปใช้โดยปรับให้เข้ากับกิจกรรมของตนเอง (สอดแทรกในขั้นตอนที่ 5-7)</p> <p>ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 4 สะท้อนแนวคิดจากการปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์</p> <p>(สอดแทรกในขั้นตอนที่ 8-11)</p> <p>ปรับคำที่ใช้เพื่อสื่อความหมายครอบคลุมขั้นตอนแต่ละขั้น ดังนี้</p> <p>ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น</p>

ตารางที่ 36 สรุปผลการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียดเดิม	การแก้ไขตามคำแนะนำ ผู้เชี่ยวชาญ
3) องค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (ต่อ)		ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้และประเมินผล ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน
4) องค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ขั้นที่ 1	ควรปรับการใช้ภาษาจากเดิมเพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น จากเดิม ขั้นที่ 1 ชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็น	ปรับคำที่ใช้ในขั้นที่ 1 เพื่อความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์ กำหนดประเด็นที่จะศึกษา
5) องค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ขั้นที่ 5	ควรปรับการใช้ภาษาจากเดิมเพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น จากเดิมขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ 5.1) การวิเคราะห์สื่อ ประกอบด้วย ศึกษาสภาพปัญหาที่มีอยู่ การค้นพบปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การหาแนวทางแก้ไขปัญหอย่างหลากหลาย การเลือกวิธีการแก้ปัญหา และการวางแผนการแก้ปัญหา 5.2) ขั้นการออกแบบสื่อ 5.3) ขั้นการสร้างสื่อ	ปรับคำที่ใช้ในขั้นที่ 1 เพื่อความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนี้ ขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ 5.1) ขั้นการวิเคราะห์สื่อก่อนการประเมิน 5.1.1) ศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบัน 5.1.2) การค้นพบปัญหา 5.1.3) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 5.1.4) การพิจารณาหาแนวทางการแก้ปัญหอย่างหลากหลาย 5.1.5) การพิจารณาตัดสินใจวิธีการแก้ปัญหอย่างมีเหตุผล

ตารางที่ 36 สรุปผลการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียดเดิม	การแก้ไขตามคำแนะนำ ผู้เชี่ยวชาญ
5) องค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (ต่อ) ขั้นที่ 5		5.1.6) ระบุขั้นตอนการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหา 5.2) ขั้นการออกแบบสื่อ 5.3) ขั้นการสร้างสื่อ
6) กระบวนการขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	ไม่มีกรอบของกระบวนการขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	เพิ่มกรอบของกระบวนการขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ครอบคลุมกระบวนการขั้นตอนทั้ง 11 ขั้นตอน
7) คำอธิบายย่อยในแต่ละขั้นตอน ที่ระบุในวงเล็บ	มีคำอธิบายย่อยในแต่ละขั้นตอนที่ระบุในวงเล็บ	ตัดคำอธิบายย่อยในแต่ละขั้นตอนที่ระบุในวงเล็บแล้วนำไปใส่ในส่วน ของเอกสารประกอบการอธิบาย

จากตารางที่ 36 สรุปได้ว่าแสดงการสรุปผลการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีการแก้ไขร่างรูปแบบฯ จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดจำนวน 7 ประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) เพิ่มองค์ประกอบย่อยของรูปแบบองค์ประกอบที่ 1 มหาวิทยาลัย
- 2) เพิ่มองค์ประกอบย่อยของรูปแบบองค์ประกอบที่ 2 ชุมชนและสังคมสาธารณะ
- 3) ระบุวงรอบของการส่งเสริมจิตสาธารณะทั้ง 4 วงรอบให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนของการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
- 4) ปรับภาษาเพื่อการสื่อความหมายในองค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ขั้นที่ 1
- 5) ปรับภาษาเพื่อการสื่อความหมายในองค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ขั้นที่ 5

6) เพิ่มกรอบของกระบวนการขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ครอบคลุมกระบวนการขั้นตอนทั้ง 11 ขั้นตอน

7) ตัดคำอธิบายย่อยในแต่ละขั้นตอนที่ระบุในวงเล็บ

เมื่อพิจารณาผลการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากผู้เชี่ยวชาญสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 37

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	องค์ประกอบโดยรวมของรูปแบบ	4.41	0.53	มาก
1.1	ความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักของรูปแบบโดยรวม	4.56	0.53	มากที่สุด
1.2	ความเหมาะสมขององค์ประกอบย่อยของรูปแบบโดยรวม	4.22	0.44	มาก
1.3	ความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบโดยรวมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	4.44	0.53	มาก
2	องค์ประกอบด้านมหาวิทยาลัย	4.33	0.48	มาก
2.1	นโยบาย วิสัยทัศน์	4.33	0.50	มาก
2.2	บุคลากร	4.33	0.50	มาก
2.3	เครื่องมือและทรัพยากร	4.11	0.33	มาก
2.4	กิจกรรมการเรียนการสอน	4.56	0.53	มากที่สุด
3	องค์ประกอบด้านชุมชนและสังคมสาธารณะ	4.33	0.62	มาก
3.1	แหล่งการเรียนรู้	4.44	0.53	มาก
3.2	ผู้รู้ในชุมชน	4.33	0.50	มาก
3.3	องค์กร หน่วยงานภายนอก	4.22	0.83	มาก

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
4	รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	4.07	0.64	มาก
ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น				
4.1	ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 1 เตรียมความพร้อม ทราบวัตถุประสงค์ ระดมสมอง วางแผนงาน	4.00	0.50	มาก
4.1.1	ขั้นที่ 1 ชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนด ประเด็นที่จะศึกษา	4.22	0.83	มาก
4.1.2	ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผนก่อนลงพื้นที่	4.11	0.60	มาก
4.2	ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 2 สอดแทรกคุณธรรม ยกสถานการณ์ กระตุ้นการคิด เลือกแนวทางปฏิบัติ	4.00	0.71	มาก
4.2.1	ขั้นที่ 3 การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูล จากชุมชน	4.22	0.67	มาก
4.2.2	ขั้นที่ 4 การสะท้อนความคิดจากผล การปฏิบัติ	4.22	0.67	มาก
ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้ และประเมินผล				
4.3	ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 3 ส่งเสริมการนำไปปรับ ใช้กับกิจกรรมตนเอง	3.78	0.44	มาก
4.3.1	ขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3.89	0.60	มาก
4.3.1.1	ขั้น 5.1 วิเคราะห์สื่อก่อน การประเมินผล	4.22	0.44	มาก
4.3.1.1.1	ขั้น 5.1.1 ศึกษาสภาพปัญหาใน ปัจจุบัน	3.89	0.78	มาก
4.3.1.1.2	ขั้น 5.1.2 การค้นพบปัญหา	4.22	0.67	มาก
4.3.1.1.3	ขั้น 5.1.3 จัดลำดับความสำคัญ ของปัญหา	3.78	0.83	มาก

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้ และประเมินผล				
4.3.1.1.3	ชั้น 5.1.3 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา	3.78	0.83	มาก
4.3.1.1.4	ชั้น 5.1.4 การพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างหลากหลาย	4.11	0.78	มาก
4.3.1.1.5	ชั้น 5.1.5 การพิจารณาตัดสินเลือกวิธีการแก้ปัญหามีเหตุผล	3.89	0.78	มาก
4.3.1.1.6	ชั้น 5.1.6 ระบุขั้นตอนการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหา	4.11	0.78	มาก
4.3.1.2	ชั้น 5.2 ชั้นการออกแบบสื่อ	4.00	0.50	มาก
4.3.1.3	ชั้น 5.3 ชั้นการสร้างสื่อ	4.22	0.83	มาก
4.3.2	ชั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้	4.11	0.33	มาก
4.3.3	ชั้นที่ 7 ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน	4.33	0.50	มาก
ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน				
4.4	ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 4 สะท้อนแนวความคิดจากการปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์	4.11	0.78	มาก
4.4.1	ชั้นที่ 8 การออกแบบใบอนุญาตเผยแพร่	3.78	0.44	มาก
4.4.2	ชั้นที่ 9 การเผยแพร่และนำไปใช้	4.00	0.50	มาก
4.4.3	ชั้นที่ 10 การประเมินผลทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	4.22	0.67	มาก
4.4.4	ชั้นที่ 11 การชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงาน	4.11	0.60	มาก
เฉลี่ยรวม		4.15	0.62	มาก

จากตารางที่ 37 สรุปได้ว่าความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 1) องค์ประกอบโดยรวมของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 องค์ประกอบด้านมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 3) องค์ประกอบด้านชุมชนและสังคมสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และ 4) รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

2. ผลการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)

ในส่วนของการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) ผู้วิจัยได้สรุปผลการออกแบบแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 38

ตารางที่ 38 ผลการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)

ประเด็น	รายละเอียด
1. บทบาทผู้สอน	<p>ผู้สอนมีบทบาทซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย</p> <p><u>1. ด้านการส่งเสริมจิตสาธารณะ</u></p> <p>ส่งเสริมจิตสาธารณะให้แก่ผู้เรียนโดยกำหนดเป็นวงรอบตั้งแต่วงรอบที่ 1 ถึงวงรอบที่ 4 ตั้งแต่เริ่มต้นกิจกรรมจนถึงสิ้นสุดกิจกรรม</p> <p>วงรอบที่ 1 เตรียมความพร้อม ทราบวัตถุประสงค์ ระดมสมอง วางแผนงาน (สอดแทรกในขั้นตอนที่ 1-2)</p> <p>วงรอบที่ 2 สอดแทรกคุณธรรม ยกสถานการณ์เพื่อกระตุ้นการคิด เลือกแนวทางการปฏิบัติ (สอดแทรกในขั้นตอนที่ 3-4)</p> <p>วงรอบที่ 3 ส่งเสริมการนำไปใช้โดยปรับให้เข้ากับกิจกรรมของตนเอง (สอดแทรกในขั้นตอนที่ 5-7)</p> <p>วงรอบที่ 4 สะท้อนแนวคิดจากการปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์ (สอดแทรกในขั้นตอนที่ 8-11)</p> <p><u>2. ด้านการส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์</u></p> <p>โดยดำเนินการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษาปัญหาในชุมชน เพื่อสร้างสื่อเพื่อการนำเสนออาหารในท้องถิ่น กระตุ้นให้เกิดการศึกษาและสำรวจรวบรวม</p>

ตารางที่ 38 ผลการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียด
1. บทบาทผู้สอน (ต่อ)	<p>ข้อมูลในชั้นที่ 3-4 และ เน้นกระบวนการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในชั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ชั้นย่อยคือ การวิเคราะห์สื่อ การออกแบบสื่อ และการสร้างสื่อ ชั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้ และชั้นที่ 7 การตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน</p> <p>2. ด้านการส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยดำเนินการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษาปัญหาในชุมชน เพื่อสร้างสื่อเพื่อการนำเสนออาหารในท้องถิ่น กระตุ้นให้เกิดการศึกษาและสำรวจรวบรวมข้อมูลในชั้นที่ 3-4 และ เน้นกระบวนการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในชั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ชั้นย่อยคือ การวิเคราะห์สื่อ การออกแบบสื่อ และการสร้างสื่อ ชั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้ และชั้นที่ 7 การตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน</p> <p>3. ด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การออกแบบกิจกรรม ชั้นที่ 1-4 ให้ผู้เรียนได้มีส่วนในการลงพื้นที่ชุมชนอย่างแท้จริง สำรวจและรวบรวมข้อมูลในท้องถิ่น สะท้อนความคิดที่ได้จากการลงพื้นที่ชุมชน ชั้นที่ 5-7 การนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการเรียนรู้จากรายวิชาในสถาบันการศึกษาสร้างสื่อเพื่อการเผยแพร่และเป็นประโยชน์แก่ชุมชน สังคมท้องถิ่น โดยมีการปรับปรุงแก้ไข จนได้สื่อที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การเผยแพร่ต่อไปสู่ชุมชนภายนอก ชั้นที่ 8-11 การนำผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นออกไปสู่ชุมชนและสังคมอีกครั้ง เพื่อตอบสนองชุมชน และตรงกับความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการดำเนินการทางด้านลิขสิทธิ์เพื่อเผยแพร่ การประเมินผลและเผยแพร่ผลงาน</p> <p>4. ด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ในด้านของการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดมีการนำข้อมูลจากแบบสอบถามจากผู้บริหารและจากบุคลากรทางเทคโนโลยี สารสนเทศมาประกอบเพื่อใช้ในการเลือกใช้ระบบของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในลักษณะบนเครือข่ายออนไลน์ที่ใช้ทรัพยากรสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา และการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ซึ่งประกอบด้วย ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ (Learning Content) ประกอบด้วย ความรู้ที่เกี่ยวข้อง</p>

ตารางที่ 38 ผลการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียด
1. บทบาทผู้สอน (ต่อ)	<p>กับวิธีการลงพื้นที่เก็บข้อมูล การออกแบบสื่อการเรียนการสอน ความรู้ด้านการออกแบบอนุญาตเผยแพร่</p> <p>ด้านเครื่องมือ (Tool) ประกอบด้วย ซอฟต์แวร์ที่สนับสนุนการพัฒนา ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ ช่องทางการติดต่อสื่อสาร ทั้งกลุ่มและรายบุคคล แบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลา คำแนะนำการใช้บทเรียน</p> <p>ด้านแหล่งทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานและการนำไปใช้ (Implementation Resources) ประกอบด้วย ขั้นตอนการออกใบอนุญาตทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อส่งเสริมการเผยแพร่สื่อ</p>
2. บทบาทผู้เรียน	<p>ผู้เรียนมีบทบาทในการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ออกแบบตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยแบ่งตามระยะของขั้นตอนการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด</p> <p><u>ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 1-4</u></p> <p>เป็นระยะแรกที่รวมถึงการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนการดำเนินกิจกรรม และการลงพื้นที่ชุมชน โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันชี้แจง กำหนดประเด็นที่จะทำการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้เรียนระดมสมองของสมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันวางแผนกันลงพื้นที่ สรุปมติของเรื่องในกลุ่มจะทำการศึกษาในหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดประเด็นตามความสนใจและมติของกลุ่ม หลังจากนั้นลงพื้นที่สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล และสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ซึ่งขั้นนี้ผู้เรียนจะบันทึกผลกิจกรรมของกลุ่มตนเองลงในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด</p> <p><u>ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ขั้นที่ 5-7</u></p> <p>ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนจากรายวิชามาประยุกต์ใช้ในการสร้างสื่อเพื่อการนำเสนอ โดย การออกแบบสื่อเพื่อการนำเสนอจะเป็นไปตามกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยอาศัยข้อมูลจากการลงพื้นที่มาประกอบการออกแบบเพื่อสร้างสื่อ มีการติดตามความก้าวหน้าแต่ละขั้นตอนจากผู้สอน การร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและเพื่อนต่างกลุ่ม การออกแบบและสร้างสื่อ การสอบถามปัญหาที่เกิดขึ้น การติดต่อทั้งแบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ตลอดจนการนำสื่อไปทดลองใช้เพื่อแก้ไขปรับปรุง</p>

ตารางที่ 38 ผลการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียด
2. บทบาทผู้เรียน (ต่อ)	<p>ผลงานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ก่อนเข้าสู่ระยะต่อไป</p> <p><u>ระยะที่ 3 การเผยแพร่ผลงาน ชั้นที่ 8-11</u></p> <p>ผู้เรียนเลือกการออกใบอนุญาตเผยแพร่ผลงานที่ตนเองสร้างขึ้น จากเว็บไซต์ เพื่อสร้าง Creative Common ให้แก่ผลงาน หลังจากนั้นตรวจสอบผลงานอีกครั้งเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ แล้วนำผลงานเข้าสู่ระบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด</p> <p>เพื่อทำการประเมินผลทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจากบุคคลภายนอก และเข้าสู่ขั้นสุดท้ายในการรับรู้ ชื่นชมและตระหนักถึงสิ่งที่ตนเองทำเพื่อชุมชน จากการสะท้อนแนวความคิดของตนเองเป็นรายบุคคลในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด</p>
3. ขั้นตอนการ ดำเนินกิจกรรมภายในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	<p>การออกแบบทรัพยากรการศึกษาครั้งนี้เป็นการออกแบบกิจกรรมและแนวคิด ผสานระหว่างการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตลอดจนการนำขั้นตอนของการส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์มารวมเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างและพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนท้องถิ่นตามนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีหน้าที่หลักในการเผยแพร่องค์ความรู้จากชุมชนสู่ชุมชน โดยได้ออกแบบจนได้ขั้นตอนจำนวน 11 ขั้นตอน ได้แก่</p> <p>ขั้นที่ 1 ชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็น</p> <p>ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผนก่อนลงพื้นที่</p> <p>ขั้นที่ 3 การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน</p> <p>ขั้นที่ 4 การสะท้อนความคิดจากผลการปฏิบัติ</p> <p>ขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p> <p>5.1) การวิเคราะห์สื่อประกอบด้วย ศึกษาสภาพปัญหาที่มีอยู่ การค้นพบปัญหาการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การหาแนวทางแก้ไขปัญหอย่างหลากหลาย การเลือกวิธีการแก้ปัญหา และการวางแผนการแก้ปัญหา 5.2) ขั้นการออกแบบสื่อ 5.3) ขั้นการสร้างสื่อ</p> <p>ขั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้</p> <p>ขั้นที่ 7 ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน</p> <p>ขั้นที่ 8 การออกใบอนุญาตเผยแพร่</p> <p>ขั้นที่ 9 การเผยแพร่และนำไปใช้</p>

ตารางที่ 38 ผลการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียด
3. ขั้นตอนการ ดำเนิน กิจกรรมภายในทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด (ต่อ)	<p>ชั้นที่ 10 การประเมินผลทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และ</p> <p>ชั้นที่ 11 การชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงาน</p>
4. เครื่องมือในการ ติดต่อสื่อสาร	<p>1. เครื่องมือสื่อสารแบบประสานเวลา (Synchronous Tools)</p> <p>2. เครื่องมือสื่อสารแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Tools)</p>
5. การประเมินผล	<p>1. การประเมินผลระหว่างกิจกรรม (Formative Evaluation)</p> <p>2. การประเมินผลรวม (Summative Evaluation)</p>
6. การดำเนินด้านลิขสิทธิ์ และการเผยแพร่	<p>การเลือก Creative Common ที่เหมาะสมกับลักษณะและจุดประสงค์ของ ผลงานที่ต้องการเผยแพร่ และการเผยแพร่สื่อในลักษณะของออนไลน์และ ออฟไลน์</p>

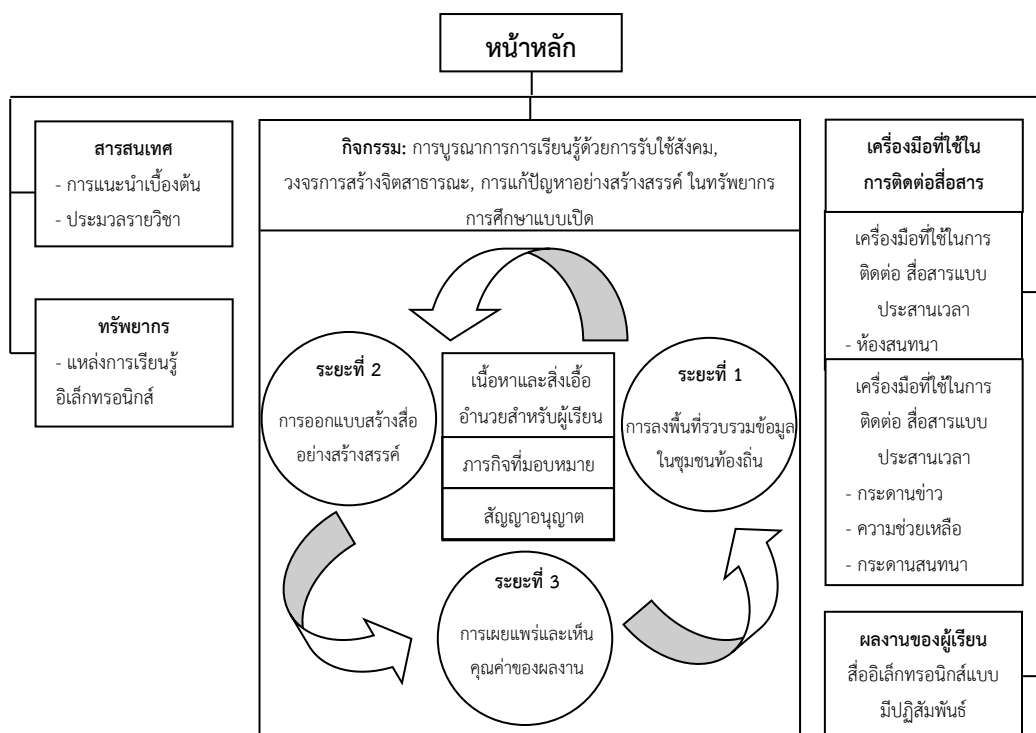
จากตารางที่ 38 สรุปได้ว่าในการออกแบบครั้งนี้ได้ออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏแบ่งเป็น 6 ประเด็นประกอบด้วย 1) บทบาทผู้สอน 2) บทบาท ผู้เรียน 3) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมภายในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด 4) เครื่องมือในการ ติดต่อสื่อสาร 5) การประเมินผล และ 6) การดำเนินด้านลิขสิทธิ์และการเผยแพร่ แล้วนำรายละเอียด ดังกล่าวตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมตรวจสอบเพื่อให้มีความสมบูรณ์ มากยิ่งขึ้นหลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 39 สรุปผลการปรับปรุงแก้ไขผลการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)

ประเด็น	รายละเอียด	การแก้ไขตามคำแนะนำ ผู้เชี่ยวชาญ
1) บทบาทของผู้สอน	1) ด้านการส่งเสริมจิตสาธารณะ 2) ด้านการส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 3) ด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม 4) ด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	เขียนอธิบายบทบาทของผู้สอน อย่างละเอียดในเอกสารประกอบ รูปแบบเพื่อให้ผู้อ่านทราบถึง บทบาทของผู้สอนในแต่ละระยะ ของการส่งเสริม จิตสาธารณะ และบทบาทของผู้สอนด้านอื่น ๆ ครบทุกด้าน
2) บทบาทของผู้เรียน	แบ่งบทบาทของผู้เรียนออกเป็นระยะตาม ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษา แบบเปิด	เขียนอธิบายบทบาทของผู้เรียน อย่างละเอียดในเอกสารประกอบ รูปแบบเพื่อให้ผู้อ่านทราบถึง บทบาทของผู้เรียนในแต่ละระยะ ของขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด
3) เครื่องมือในการ ติดต่อสื่อสาร	ประกอบด้วยเครื่องมือสื่อสารทั้งแบบ ประสานเวลาและไม่ประสานเวลา	ระบุเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ทั้งประสานเวลาและไม่ประสาน เวลาในรายละเอียดให้ครบถ้วน

จากตารางที่ 39 สรุปได้ว่าการสรุปผลการปรับปรุงแก้ไขผลการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ประเด็นที่แก้ไขปรับปรุงมีจำนวน 3 ประเด็นคือ การชี้แจงรายละเอียดอย่างครบถ้วนในด้านของ บทบาทของผู้สอน ผู้เรียน และเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร

จากการปรับปรุงทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญสามารถแสดงโครงสร้างของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) เพื่อนำมาศึกษาผลการใช้ต่อไป แสดงได้ดังภาพที่ 14

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 14 โครงสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)

จากโครงสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังตารางที่ 40

ตารางที่ 40 โครงสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)

โครงสร้างย่อย	รายละเอียด
1) ด้านสารสนเทศ	เป็นการให้คำแนะนำการใช้บทเรียน (Introduction) แก่ผู้เรียนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด วิธีการและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน รวมถึงประมวลรายวิชา (Course Syllabus) เพื่อให้ทราบถึงเนื้อหาและความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
2) ด้านทรัพยากร	เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงไปสู่แหล่งการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อช่วยในการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียน (Electronic Resources)
3) ด้านกิจกรรม: การบูรณาการเรียนรู้อย่างใช้สังคม, วงจรการสร้างจิตสาธารณะ, การแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	<p>ในส่วนของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่บูรณาการเรียนรู้อย่างใช้สังคม, วงจรการสร้างจิตสาธารณะ, กระบวนการสร้างจิตสาธารณะ, สร้างความสามารถการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ ออกแบบกิจกรรมเป็น 3 ระยะ 11 ขั้นตอน โดยประกอบด้วย</p> <p>การอธิบายเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของแต่ละขั้นตอน และเนื้อหาและสิ่งเอื้ออำนวยสำหรับผู้เรียน (Explanation and Material) ประกอบด้วย วิดีทัศน์ (Video), เอกสารอิเล็กทรอนิกส์, ข้อความ (Text), กราฟิก (Graphic), แบบบันทึกข้อมูลที่นักศึกษาต้องใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบบสอบถาม (Questionnaire)</p> <p>งานที่ผู้เรียนได้รับมอบหมาย (Assignments) โดยงานที่ส่งในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดมีลักษณะทั้งงานเดี่ยว (individual) ที่มีลักษณะเห็นงานที่ได้รับมอบหมายเฉพาะรายบุคคล และที่เป็นสาธารณะเพื่อนผู้เรียนคนอื่นสามารถมองเห็นได้ และงานกลุ่ม (Group) ที่มีลักษณะเห็นงานที่ได้รับมอบหมายเฉพาะสมาชิกกลุ่มของตนเองและสามารถให้ทุกกลุ่มเห็น</p> <p>การออกใบอนุญาตเผยแพร่ (Creative Common) โดยมีส่วนของเนื้อหาที่นำเสนอการให้ความรู้เกี่ยวกับลิขสิทธิ์การเผยแพร่และเชื่อมโยงไปสู่การสร้างการออกใบอนุญาตเผยแพร่ให้งานตนเอง</p>
4) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร	<ol style="list-style-type: none"> เครื่องมือสื่อสารแบบประสานเวลา (Synchronous Tools) ประกอบด้วย การสนทนาออนไลน์ (Chat Room) เครื่องมือสื่อสารแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous Tools) ประกอบด้วย ข่าวและประกาศ (News), ความช่วยเหลือ (Helps), กระดานสนทนา กระดานถามตอบ (Web board), การสนทากลุ่ม (Group discussion)

ตารางที่ 40 โครงสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) (ต่อ)

โครงสร้างย่อย	รายละเอียด
5) ด้านผลงานของผู้เรียน	ผู้เรียนสร้างผลงานสื่อเพื่อการนำเสนอโดยมีลักษณะเป็นInteractive media ในลักษณะเป็นสื่อเพื่อการนำเสนอในลักษณะ Online และ Offline เพื่อให้ผู้สนใจเข้ามาศึกษาและ ดาวน์โหลดเพื่อการนำไปใช้ต่อไป

จากตารางที่ 40 สรุปได้ว่าโครงสร้างของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏที่นำไปศึกษาผลการใช้มีโครงสร้างที่ประกอบด้วย 1) ด้านสารสนเทศ 2) ด้านทรัพยากร 3) ด้านด้านกิจกรรม: การบูรณาการการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม, วงจรการสร้างจิตสาธารณะ, การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด 4) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร และ 5) ด้านผลงานของผู้เรียน

จากการนำทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) ไปประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและจิตสาธารณะ และผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 41-43

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	ด้านการจัดรูปแบบในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	4.75	0.45	มากที่สุด
1.1	ความเหมาะสมของการจัดรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	4.67	0.58	มากที่สุด
1.2	ความเหมาะสมของการจัดวางเมนู	4.33	0.58	มาก
1.3	ความเหมาะสมของการเรียงลำดับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4	ความเหมาะสมของการใช้สีประกอบ	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ด้านตัวอักษรและการสื่อความหมาย	4.42	0.51	มาก
2.1	ความเหมาะสมของสีตัวอักษร	4.33	0.58	มาก
2.2	ความเหมาะสมของรูปแบบตัวอักษร	4.33	0.58	มาก
2.3	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.67	0.58	มากที่สุด
2.4	การใช้ภาษาเขียนในการสื่อความหมาย	4.33	0.58	มาก
3	ด้านภาพและการสื่อความหมาย	3.92	0.51	มาก
3.1	ความเหมาะสมของขนาดภาพ	4.33	0.58	มาก
3.2	ความสอดคล้องของภาพกับเนื้อหาที่นำเสนอ	3.67	0.58	มาก
3.3	ความเหมาะสมกับตำแหน่งการวางภาพ	4.00	0.00	มาก
3.4	ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย	3.67	0.58	มาก
4	ด้านกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์	4.75	0.45	มากที่สุด
4.1	ความเหมาะสมของกิจกรรมการส่งงานเป็นรายบุคคล	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2	ความเหมาะสมของกิจกรรมการส่งงานที่แยกส่งเป็นรายกลุ่ม	4.33	0.58	มาก
4.3	ความเหมาะสมของการใช้กระดานประกาศข่าวสาร	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4	ความเหมาะสมของกิจกรรมปฏิสัมพันธ์โดยใช้กระดานสนทนา Web-board	4.67	0.58	มากที่สุด
5	ด้านการนำทาง การเชื่อมโยง และการจัดระบบข้อมูล	4.67	0.49	มากที่สุด
5.1	การจัดรูปแบบหัวข้อแต่ละหัวข้อ	4.67	0.58	มากที่สุด

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
5	ด้านการนำทาง การเชื่อมโยง และการจัดระบบข้อมูล			
5.2	การเชื่อมโยงภายในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3	การนำเสนอผลงานเพื่อออกไปสู่ภายนอก อย่างสาธารณะ	4.67	0.58	มากที่สุด
5.4	การจัดเก็บข้อมูลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	4.33	0.58	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.50	0.57	มาก

จากตารางที่ 41 สรุปได้ว่าระดับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเท่ากับ 4.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความเหมาะสมอันดับที่ 1 คือ ด้านการจัดรูปแบบในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และด้านกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ อันดับที่ 2 คือ ด้านด้านการนำทางการเชื่อมโยง และการจัดระบบข้อมูล และอันดับที่ 3 คือ ด้านตัวอักษรและการสื่อความหมาย

ตารางที่ 42 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและจิตสาธารณะ

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	ด้านกิจกรรมในบทเรียน	4.67	0.49	มากที่สุด
1.1	กิจกรรมมีความชัดเจนและเห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่อง	4.33	0.58	มาก
1.2	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.67	0.58	มากที่สุด
1.3	กิจกรรมสอดคล้องกับบริบทในชุมชน และสังคม	4.67	0.00	มากที่สุด
1.4	กิจกรรมส่งเสริมให้ตระหนักถึงสังคมส่วนรวม	5.00	0.00	มากที่สุด
1.5	กิจกรรมสามารถส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะ	4.67	0.58	มากที่สุด
2	ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ	4.87	0.35	มากที่สุด
2.1	การกระตุ้นให้ผู้เรียนนำเสนอแนวคิดและเหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกเรื่องที่ตนศึกษา	4.67	0.58	มากที่สุด
2.2	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดจากการลงพื้นที่	4.67	0.58	มากที่สุด
2.3	การปลูกฝังให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4	เปิดโอกาสให้นำความรู้ความสามารถในวิชาชีพมาช่วยแก้ไขปัญหาในสังคมท้องถิ่น	5.00	0.00	มากที่สุด
2.5	การกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ จากการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.77	0.43	มากที่สุด

ตารางที่ 42 สรุปได้ว่าระดับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและจิตสาธารณะ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความเหมาะสมอันดับที่ 1 ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ และอันดับที่ 2 คือด้านกิจกรรมในบทเรียน

ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	ด้านกิจกรรมในบทเรียน	4.53	0.58	มากที่สุด
1.1	กิจกรรมมีความชัดเจนและเห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่อง	4.33	0.58	มาก
1.2	กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.67	0.58	มากที่สุด
1.3	กิจกรรมสอดคล้องกับบริบทในชุมชน และสังคม	4.67	0.58	มากที่สุด
1.4	กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดอย่างหลากหลาย	4.33	0.58	มาก
1.5	กิจกรรมสามารถส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.67	0.58	มากที่สุด
2	ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	4.67	0.49	มากที่สุด
2.1	การกระตุ้นให้วิเคราะห์สภาพปัญหาทางด้านสื่อในปัจจุบัน	4.33	0.58	มาก
2.2	การค้นพบและเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3	การพิจารณาการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย	4.33	0.58	มาก
2.4	การตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหามีเหตุผล	5.00	0.00	มากที่สุด
2.5	การวางแผนเพื่อนำไปสู่การลงมือแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.60	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 43 สรุปได้ว่าระดับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเท่ากับ 4.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความเหมาะสมอันดับที่ 1 ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และอันดับที่ 2 คือด้านกิจกรรมในบทเรียน

สรุปได้ว่าการประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน มีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด พบว่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 ซึ่งหมายถึงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและจิตสาธารณะพบว่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 ซึ่งหมายถึงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ซึ่งหมายถึงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

แบ่งเป็น 2 กระบวนการหลัก ดังนี้

1. ผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. ผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ทำการทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 1201301 นวัตกรรมการเรียนรู้ ภาคปลายปีการศึกษา 2556 จำนวน 75 คน โดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะในลักษณะข้อคำถามเชิงสถานการณ์ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวมจำนวน 30 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก โดยตัวเลือกทุกข้อมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 ทำให้แต่ละด้านจะมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 5 คะแนน ถึง 20 คะแนน ความมีจิตสาธารณะทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย

ด้านที่ 1 ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นของตน เป็นการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งรอบตัวในท้องถิ่นแม้ไม่ได้เกี่ยวข้องหรือกระทบต่อตนเองโดยตรง แต่ปัญหาอาจส่งผลทางด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

ด้านที่ 2 การวิเคราะห์ อภิปราย สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นเป็นแนวความคิด ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น การเชื่อมโยงปัญหา การติดต่อสื่อสาร การคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับคนในสังคม

ด้านที่ 3 ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคีความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม ความห่วงใย ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ และสิ่งรอบตัวแม้ไม่ได้ส่งผลต่อตนเองโดยตรง แต่อาจส่งผลต่อสังคมส่วนรวม

ด้านที่ 4 การรับรู้ และความสามารถในสาขาวิชาชีพเพื่อผลักดัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น การใช้ความรู้ในศาสตร์ของตนเอง และการเชื่อในตนเอง ความตั้งใจ ที่จะนำความรู้มาใช้ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น

ด้านที่ 5 การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น แนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรม ความตั้งใจในการช่วยและแสวงหาวิธีในการแก้ไขปัญหา โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ด้านที่ 6 ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคมท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งในลักษณะเดิม หรือรูปแบบใหม่ การให้ความร่วมมือ การทำงานเป็นกลุ่มดำเนินการตามมติการยอมรับร่วมกัน การเรียนรู้ ทำความเข้าใจและกระทำด้วยความเต็มใจรวมถึงการติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

เมื่อนำช่วงคะแนนมาแบ่งเพื่อแปลความหมายของควมมีจิตสาธารณะจากคะแนนเต็มแต่ละด้านรวม 20 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน สามารถแปลความหมายค่าคะแนนควมมีจิตสาธารณะ ได้ดังนี้

ช่วงคะแนน	17.00 – 20.00	หมายความว่า	ควมมีจิตสาธารณะระดับมากที่สุด
ช่วงคะแนน	14.00 – 16.99	หมายความว่า	ควมมีจิตสาธารณะระดับมาก
ช่วงคะแนน	11.00 – 13.99	หมายความว่า	ควมมีจิตสาธารณะระดับปานกลาง
ช่วงคะแนน	8.00 - 10.99	หมายความว่า	ควมมีจิตสาธารณะระดับน้อย
ช่วงคะแนน	5.00 - 7.99	หมายความว่า	ควมมีจิตสาธารณะระดับน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาจำแนกจำนวนและร้อยละของผู้เรียนตามระดับของควมมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 44

ตารางที่ 44 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนเมื่อแบ่งตามระดับของความมีจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ช่วงคะแนน	จำนวนผู้เรียน		ร้อยละ		แปลผล ความมีจิตสาธารณะ
	ก่อนการใช้	หลังการใช้	ก่อนการใช้	หลังการใช้	
17.00-20.00	0	49	0	65.33	มากที่สุด
14.00 – 16.99	2	24	2.67	32	มาก
11.00 – 13.99	73	2	97.33	2.67	ปานกลาง

จากตารางที่ 44 สรุปได้ว่าจำนวนผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีระดับจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น โดยก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 97.33 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 65.33 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุด และจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 32 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาคะแนนแยกตามรายด้านและภาพรวมของความมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 45

ตารางที่ 45 ค่าคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ด้านความมีจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านและภาพรวม

รายการ	ก่อนการใช้ (20 คะแนน)		หลังการใช้ (20 คะแนน)		t-test
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
	จิตสาธารณะด้านที่ 1 ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นของตน เป็นการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งรอบตัวในท้องถิ่นแม้ไม่ได้เกี่ยวข้องหรือกระทบต่อตนเองโดยตรง แต่ปัญหาอาจส่งผลทางด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม	11.83	0.67	17.55	

ตารางที่ 45 ค่าคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ด้านความมีจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านและภาพรวม (ต่อ)

รายการ	ก่อนการใช้		หลังการใช้		t-test
	(20 คะแนน)		(20 คะแนน)		
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
จิตสาธารณะด้านที่ 2 การวิเคราะห์ อภิปราย สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นเป็นแนวความคิด ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น การเชื่อมโยงปัญหา การติดต่อสื่อสาร การคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับคนในสังคม	12.32	0.67	17.28	0.63	21.37*
จิตสาธารณะด้านที่ 3 ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคีความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม	12.79	0.68	17.36	0.53	22.55*
จิตสาธารณะด้านที่ 4 การรับรู้ และความสามารถในสาขาวิชาชีพเพื่อผลักดัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น	13.15	0.72	17.12	0.57	17.95*
จิตสาธารณะด้านที่ 5 การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น แนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรม ความตั้งใจในการช่วยและแสวงหาวิธีในการแก้ไขปัญหา โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	12.55	0.78	16.96	0.64	18.91*
จิตสาธารณะด้านที่ 6 ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคมท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในลักษณะเดิม หรือรูปแบบใหม่ การให้ความร่วมมือ การทำงานเป็นกลุ่มดำเนินการตามมติการยอมรับร่วมกัน การเรียนรู้ ทำความเข้าใจและกระทำด้วยความเต็มใจรวมถึงการติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	13.29	0.80	17.01	0.61	13.80*
เฉลี่ยรวม	12.65	0.73	17.21	0.61	37.86*

*p < 0.05

จากตารางที่ 45 สรุปได้ว่าเมื่อพิจารณาคะแนนความมีจิตสาธารณะของผู้เรียนก่อนและหลังการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นรายด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จิตสาธนะด้านที่ 1 ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นของตน เป็นการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งรอบตัวในท้องถิ่นแม้ไม่ได้เกี่ยวข้องหรือกระทบต่อตนเองโดยตรง แต่ปัญหาอาจส่งผลทางด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจาก ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธนะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยก่อนการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธนะในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 11.83 และเมื่อวัดจิตสาธนะของผู้เรียนหลังการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธนะในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 17.55

จิตสาธนะด้านที่ 2 การวิเคราะห์ อภิปราย สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นเป็นแนวความคิด ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น การเชื่อมโยงปัญหา การติดต่อสื่อสาร การคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับคนในสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจาก ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธนะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยก่อนการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธนะในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 12.32 และเมื่อวัดจิตสาธนะของผู้เรียนหลังการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธนะในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 17.28

จิตสาธนะด้านที่ 3 ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคีความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม ความห่วงใย ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ และสิ่งรอบตัวแม้ไม่ได้ส่งผลต่อตนเองโดยตรง แต่อาจส่งผลต่อสังคมส่วนรวม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจาก ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธนะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยก่อนการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธนะในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 12.79 และเมื่อวัดจิตสาธนะของผู้เรียนหลังการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธนะในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 17.36

จิตสาธนะด้านที่ 4 การรับรู้ และความสามารถในสาขาวิชาชีพเพื่อผลักดัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น การใช้ความรู้ในศาสตร์ของตนเอง และการเชื่อในตนเอง ความตั้งใจที่จะนำความรู้มาใช้ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจาก ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากร

การศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยก่อนการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 13.15 และเมื่อวัดจิตสาธารณะของผู้เรียนหลังการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 17.12

จิตสาธารณะด้านที่ 5 การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น แนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรม ความตั้งใจในการช่วยและแสวงหาวิธีในการแก้ไขปัญหา โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจาก ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยก่อนการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 12.55 และเมื่อวัดจิตสาธารณะของผู้เรียนหลังการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 16.96

จิตสาธารณะด้านที่ 6 ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคมท้องถิ่น การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งในลักษณะเดิม หรือรูปแบบใหม่ การให้ความร่วมมือ การทำงานเป็นกลุ่ม ดำเนินการตามมติการยอมรับร่วมกัน การเรียนรู้ ทำความเข้าใจและกระทำด้วยความเต็มใจรวมถึง การติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจาก ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยก่อนการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 13.29 และเมื่อวัดจิตสาธารณะของผู้เรียนหลังการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 17.01

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของควมมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยก่อนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับปานกลาง ภาพรวมค่าเฉลี่ย 12.65 และเมื่อวัดจิตสาธารณะของผู้เรียนหลังการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับมากที่สุด ภาพรวมค่าเฉลี่ย 17.21 ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ**

ผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ทำการทดลองใช้กับ นักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 1201301 นวัตกรรมการเรียนรู้ ภาคปลายปีการศึกษา 2556 จำนวน 75 คน โดยใช้แบบวัดการ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในลักษณะวัดแบบเขียนตอบจำนวน 6 ข้อ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเชิง สร้างสรรค์ 5 ทักษะ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ทักษะการค้นหาคำความจริง

คำถามข้อที่ 1 เป็นการตั้งประเด็นคำถามและคำตอบที่ครอบคลุมสภาพที่เป็นปัญหาจาก กรณีศึกษา โดยเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับองค์รวม มองเห็นภาพรวม และประเด็นย่อย ๆ เพื่อใช้ในการ ทราบถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ใคร/สิ่งไหน, ทำอะไร, ที่ไหน, อย่างไร, ได้ผลอะไร (ทักษะการค้นหาคำ ความจริง)

2) ทักษะการค้นพบปัญหา

คำถามข้อที่ 2 เป็นการทำให้ปัญหาให้กระจ่าง วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการตั้ง ประเด็นคำถามและคำตอบ จำแนกปัญหา

คำถามข้อที่ 3 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เรียงลำดับปัญหา และระบุเหตุผลของการ จัดลำดับแต่ละประเด็น เลือกปัญหาเพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไข

3) ทักษะการตั้งสมมติฐานค้นหาความคิด

คำถามข้อที่ 4 การพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เลือกอย่างหลากหลาย และเป็นไป ได้พร้อมระบุเหตุผลสนับสนุนแต่ละวิธีการ

4) ทักษะการค้นหาคำตอบ

คำถามข้อที่ 5 การพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลโดยระบุจุดเด่น จุด ด้อยของแต่ละวิธี และเหตุผลที่เลือกวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้ความ สอดคล้องกับสภาพบริบทความเป็นจริง ความประหยัด ความคุ้มค่า และการใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม เป็นเกณฑ์ในการเลือก

5) ทักษะการค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ

คำถามข้อที่ 6 การระบุขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมการแก้ปัญหา ผลที่เกิดขึ้น จากการดำเนินการดังกล่าว

เมื่อนำช่วงคะแนนมาแบ่งเพื่อแปลความหมายของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จากคะแนน เต็มแต่ละด้านรวม 4 คะแนน สามารถแปลความหมายค่าคะแนนได้ดังนี้

ช่วงคะแนน 3.30 – 4.00	หมายความว่า	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์มากที่สุด
ช่วงคะแนน 2.50 – 3.29	หมายความว่า	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์มาก
ช่วงคะแนน 1.70 – 2.49	หมายความว่า	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ปานกลาง
ช่วงคะแนน 0.90 - 1.69	หมายความว่า	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์น้อย
ช่วงคะแนน 0.00 - 0.89	หมายความว่า	มีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาจำแนกจำนวนและร้อยละของผู้เรียนตามระดับของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 46

ตารางที่ 46 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนเมื่อแบ่งตามระดับของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ช่วงคะแนน	จำนวนผู้เรียน		ร้อยละ		แปลผล ความสามารถ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
	ก่อนการใช้	หลังการใช้	ก่อนการใช้	หลังการใช้	
3.30 - 4.00	0	57	0	76	มากที่สุด
2.50 - 3.29	25	18	33.33	24	มาก
1.70 - 2.49	48	0	64	0	ปานกลาง
0.90 - 1.69	2	0	2.67	0	น้อย

จากตารางที่ 46 สรุปได้ว่าจำนวนผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม มีระดับความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น โดยก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีระดับความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก และผู้เรียนจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 64 มีระดับความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง และมีผู้เรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.67 มีระดับความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับน้อย เมื่อหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 76 มีระดับความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด และจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24 มีระดับความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาคะแนนแยกตามรายด้านและภาพรวมของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 47

ตารางที่ 47 ค่าคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านและภาพรวม

รายการ	ก่อนการใช้ (4 คะแนน)		หลังการใช้ (4 คะแนน)		t-test
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
ทักษะที่ 1 การค้นหาความจริง	2.27	0.66	3.43	0.66	14.35*
ทักษะที่ 2 การค้นพบปัญหา	2.15	0.50	3.46	0.41	11.06*
ทักษะที่ 3 การตั้งสมมติฐานค้นหาความคิด	2.27	0.66	3.48	0.55	10.47*
ทักษะที่ 4 การค้นหาคำตอบ	2.48	0.55	3.52	0.60	10.66*
ทักษะที่ 5 การค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ	2.80	0.75	3.40	0.64	10.60*
เฉลี่ยรวม	2.27	0.66	3.46	0.60	20.37*

จากตารางที่ 47 สรุปได้ว่าเมื่อพิจารณาคะแนนความมีจิตสาธารณะของผู้เรียนก่อนและหลังการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เป็นรายด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทักษะที่ 1 การค้นหาความจริงของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจาก ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยก่อนการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในระดับปานกลาง ภาพรวม ค่าเฉลี่ย 2.27 และเมื่อวัดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนหลังการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระดับมากที่สุด ภาพรวม ค่าเฉลี่ย 3.43

ทักษะที่ 2 ทักษะการค้นพบปัญหา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจาก ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษา

ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยก่อนการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระดับปานกลาง ภาพรวม ค่าเฉลี่ย 13.60 และเมื่อวัดความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนหลังการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผู้เรียนมีระดับความสามารถการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระดับมากที่สุด ภาพรวม ค่าเฉลี่ย 20.75

ตอนที่ 4 ผลการนำเสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ หลังจากนำรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนำไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิรับรอง จำนวนทั้งสิ้น 11 ท่าน โดยเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารเกี่ยวข้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยระดับอุดมศึกษา รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 48

ตารางที่ 48 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองรูปแบบ

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	องค์ประกอบโดยรวมของรูปแบบ	4.55	0.51	มากที่สุด
1.1	ความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักของรูปแบบโดยรวม	4.64	0.50	มากที่สุด
1.2	ความเหมาะสมขององค์ประกอบย่อยของรูปแบบโดยรวม	4.55	0.52	มากที่สุด
1.3	ความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบโดยรวมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	4.45	0.52	มาก

ตารางที่ 48 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองรูปแบบ (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
2	องค์ประกอบด้านมหาวิทยาลัย	4.50	0.51	มาก
2.1	นโยบาย วิสัยทัศน์	4.55	0.52	มากที่สุด
2.2	บุคลากร	4.36	0.50	มาก
2.3	เครื่องมือและทรัพยากร	4.36	0.50	มาก
2.4	กิจกรรมการเรียนการสอน	4.73	0.47	มากที่สุด
3	องค์ประกอบด้านชุมชนและสังคมสาธารณะ	4.52	0.51	มากที่สุด
3.1	แหล่งการเรียนรู้	4.55	0.52	มากที่สุด
3.2	ผู้รู้ในชุมชน	4.45	0.52	มาก
3.3	องค์กร หน่วยงานภายนอก	4.55	0.52	มากที่สุด
4	รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ	4.47	0.53	มาก
ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น				
4.1	ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 1 เตรียมความพร้อม ทราบวัตถุประสงค์ ระดมสมอง วางแผนงาน	4.36	0.50	มาก
4.1.1	ขั้นที่ 1 ชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนด ประเด็นที่จะศึกษา	4.55	0.52	มากที่สุด
4.1.2	ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผนก่อนลงพื้นที่	4.27	0.47	มาก
4.2	ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 2 สอดแทรกคุณธรรม ยกสถานการณ์ กระตุ้นการคิด เลือกแนวทางปฏิบัติ	4.45	0.69	มาก
4.2.1	ขั้นที่ 3 การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจาก ชุมชน	4.55	0.52	มากที่สุด
4.2.2	ขั้นที่ 4 การสะท้อนความคิดจากผลการปฏิบัติ	4.64	0.50	มากที่สุด
ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้และ ประเมินผล				
4.3	ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 3 ส่งเสริมการนำไปปรับใช้ กับกิจกรรมตนเอง	4.27	0.47	มาก
4.3.1	ขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	4.55	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 48 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองรูปแบบ (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้และประเมินผล				
4.3.1.1	ชั้น 5.1 วิเคราะห์สื่อก่อนการประเมินผล	4.45	0.52	มาก
4.3.1.1.1	ชั้น 5.1.1 ศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบัน	4.64	0.50	มากที่สุด
4.3.1.1.2	ชั้น 5.1.2 การค้นพบปัญหา	4.36	0.50	มาก
4.3.1.1.3	ชั้น 5.1.3 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา	4.27	0.47	มาก
4.3.1.1.4	ชั้น 5.1.4 การพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างหลากหลาย	4.55	0.52	มากที่สุด
4.3.1.1.5	ชั้น 5.1.5 การพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหามีเหตุผล	4.45	0.52	มาก
4.3.1.1.6	ชั้น 5.1.6 ระบุขั้นตอนการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหา	4.27	0.47	มาก
4.3.1.2	ชั้น 5.2 ขั้นตอนการออกแบบสื่อ	4.55	0.52	มากที่สุด
4.3.1.3	ชั้น 5.3 ขั้นตอนการสร้างสื่อ	4.64	0.50	มากที่สุด
4.3.2	ชั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้	4.45	0.52	มาก
4.3.3	ชั้นที่ 7 ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน	4.27	0.79	มาก
ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน				
4.4	ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 4 สะท้อนแนวความคิดจากการปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์	4.55	0.52	มากที่สุด
4.4.1	ชั้นที่ 8 การออกแบบใบอนุญาตเผยแพร่	4.64	0.50	มากที่สุด
4.4.2	ชั้นที่ 9 การเผยแพร่และนำไปใช้	4.55	0.52	มากที่สุด
4.4.3	ชั้นที่ 10 การประเมินผลทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด	4.45	0.52	มาก
4.4.4	ชั้นที่ 11 การชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงาน	4.55	0.52	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย		4.48	0.52	มาก

จากตารางที่ 48 สรุปได้ว่าผลการประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จากผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.48 เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบโดยรวมของรูปแบบ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.55 รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านชุมชนและสังคมสาธารณะ ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.52 และ องค์ประกอบด้านมหาวิทยาลัย มีความเหมาะสมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.50 ตามลำดับ

บทที่ 5

ผลการวิจัย

การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการ
รับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลเพื่อการนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 หลักการและแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษา
แบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหา
เชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 2 องค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตาม
แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตอนที่ 3 แนวทางและเงื่อนไขในการนำรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตาม
แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้งาน

ตอนที่ 1 หลักการและแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

หลักการและแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และจากการสังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญเพื่อกำหนดองค์ประกอบ ขั้นตอน ของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ โดยมีแนวคิดพื้นฐานในการออกแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

1. ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (OER: Open Educational Resources)

ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (OER: Open Educational Resources) เป็นการ จัดเตรียมแหล่งการศึกษาที่สามารถเข้าถึงและใช้งานด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อ การปรึกษา การใช้ และการปรับปรุงโดยชุมชนผู้ใช้ โดยไม่มีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ ลักษณะของ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด Butcher, Kanwar and Uvalic (2011), UNESCO (2008), Jhonstone (2006) and Hewlett Foundation (2007) 1) การใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 2) การไม่เสียค่าใช้จ่าย 3) มีการเชื่อมโยงไปสู่แหล่งการเรียนรู้อื่น 4) มีลักษณะของเนื้อหาที่อยู่บน เครือข่ายออนไลน์ 5) ลดข้อจำกัดทางด้านอุปสรรคการเรียนรู้ 6) อยู่ภายใต้ Creative common 7) สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ 8) มีปฏิสัมพันธ์ 9) เป็นเนื้อหาการเรียนรู้ 10) มีการใช้เครื่องมือในการ ติดต่อสื่อสาร องค์ประกอบของ OER Hewlett Foundation at UNESCO (2002), OpenER Open University of the Netherlands, University of the Western Cape Free Courseware Project, United Nation University OCW, Klagenfurt OCW, Open University Design Project 1) ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ (Learning Content) ประกอบด้วย Introduction, Course syllabus, Learning objective, Content, Pre-requisite, Teaching duration, Assignment 2) เครื่องมือ (Tool) แบ่งออกเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการเรียน เช่น E-paper, Internet, Link, Search engine, Identify materials/Resources และเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร เช่น Forum, Help, Blog, News 3) ด้านแหล่งทรัพยากรเพื่อการดำเนินงานและการนำไปใช้ (Implementation Resources) ได้แก่ Creative common, Reusable, Adopt, Adapt, Sharing 4) ด้านการ ประเมินผล เช่น Quiz, Product from learner, Evaluation

2. การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning)

การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning) เน้นถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้ทำกรรับใช้และผู้ได้รับผลของการรับใช้ รวมถึงผู้สอน มีการบูรณาการกิจกรรมการรับใช้เข้าไปในหลักสูตร ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งวิชาที่มีหน่วยการเรียน รวมถึงมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับจุดมุ่งหมายและผลของรายวิชานั้นๆ ส่งเสริมความคิดรวบยอดที่สอนในห้องเรียนและให้โอกาสนักเรียนที่จะทดลองใช้ความรู้ในสถานการณ์ของชีวิตจริง กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม CRFC (1997); Converdell (2002); Delve; Mintz; & Stewart (1990); Booth (1987); Katz; & Chard (1994); Campus Compact (2002); ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2544); ชวลา เวชยันต์ (2544), จูรี ทัพวงษ์ และวิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2552), Light Foundation (1997), Kaye (2010), (IPARDC) (Brown et al, 2012) พบว่าสามารถสรุปเป็น 6 ขั้นตอนคือ

- 1) ขั้นชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็นที่จะศึกษา เป็นการชี้แจงวัตถุประสงค์หาข้อมูลวิเคราะห์สภาพปัญหาในท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการ ผู้เรียนและผู้สอนร่วมวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของชุมชน เช่น การสำรวจ สัมภาษณ์ สอบถาม
- 2) ขั้นเตรียมการและวางแผนก่อนการลงพื้นที่ เป็นการวางแผนเตรียมการก่อนการปฏิบัติ การระดมความคิด หาทางเลือก วิธีการที่เหมาะสม
- 3) ขั้นการลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน ดำเนินปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้
- 4) ขั้นการสะท้อนความคิด โดยผู้เรียนแสดงความคิด ความรู้สึกของตนจากการปฏิบัติกิจกรรม
- 5) ขั้นการประเมินผล โดยผู้เรียนประเมินตนเองถึงสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติ และเรียนรู้จากกิจกรรม โดยใช้ร่องรอยการเก็บข้อมูลของตนเองตั้งแต่การเริ่มดำเนินงาน ผู้เรียนประเมินเพื่อนคนอื่น ๆ จากการไปปฏิบัติกิจกรรมและผู้สอนประเมินผู้เรียน
- 6) ขั้นชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงานตนเอง แสดงให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง ในเพื่อนผู้เรียน และในสิ่งที่ตนเองและเพื่อนได้กระทำจากกิจกรรม

3. จิตสาธารณะ (Public Consciousness)

จิตสาธารณะ (Public Consciousness) คือการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะประกอบด้วย สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อจิตสำนึกของบุคคล (กาญจนา แก้วเทพ, 2527) กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (วิภาพันธ์ ก่อเกียรติขจร, 2544; ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์, 2542; อนุชาติ พวงสำลี; วีรบูรณ์ วิสารทกุล, 2543; สุชาติ จักรพิสุทธิ์, 2544) กระบวนการศึกษากระบวนการทางสังคมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2544) การที่บุคคลในสังคม

เห็นวิกฤตการณ์หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึกร่วมกัน (ชูชัย ศุภวงศ์, 2539) ด้านองค์ประกอบของจิตสาธารณะ (สมพงษ์ สิงหะพล, 2542) ได้กล่าวถึงจิตสำนึกว่า มี 3 ด้านหลัก ดังนี้ 1) จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self-Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น 2) จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง 3) จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

4. การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving)

การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) ประกอบด้วย (Torrance, 1965; Olson, 1996; Osborn, 1953; Panes, 1967) การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หมายถึง ความสามารถทางการคิดของแต่ละบุคคลในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง แสวงหาคำตอบที่เป็นไปได้อย่างหลากหลาย และวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ และนำวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวไปใช้ รวมถึงการยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหานั้นเมื่อศึกษากระบวนการส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ Panes's original five stage มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 Fact-finding การค้นหาความจริงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 Problem-finding การศึกษาแยกประเด็นของปัญหาที่เกิดขึ้นและระบุปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

ขั้นที่ 3 Idea-finding การหาแนวคิดที่เป็นไปได้ให้มากที่สุดที่สามารถจะนำมาใช้แก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 4 Solution-finding การเลือกแนวคิดที่เป็นไปได้มากที่สุดที่จะนำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

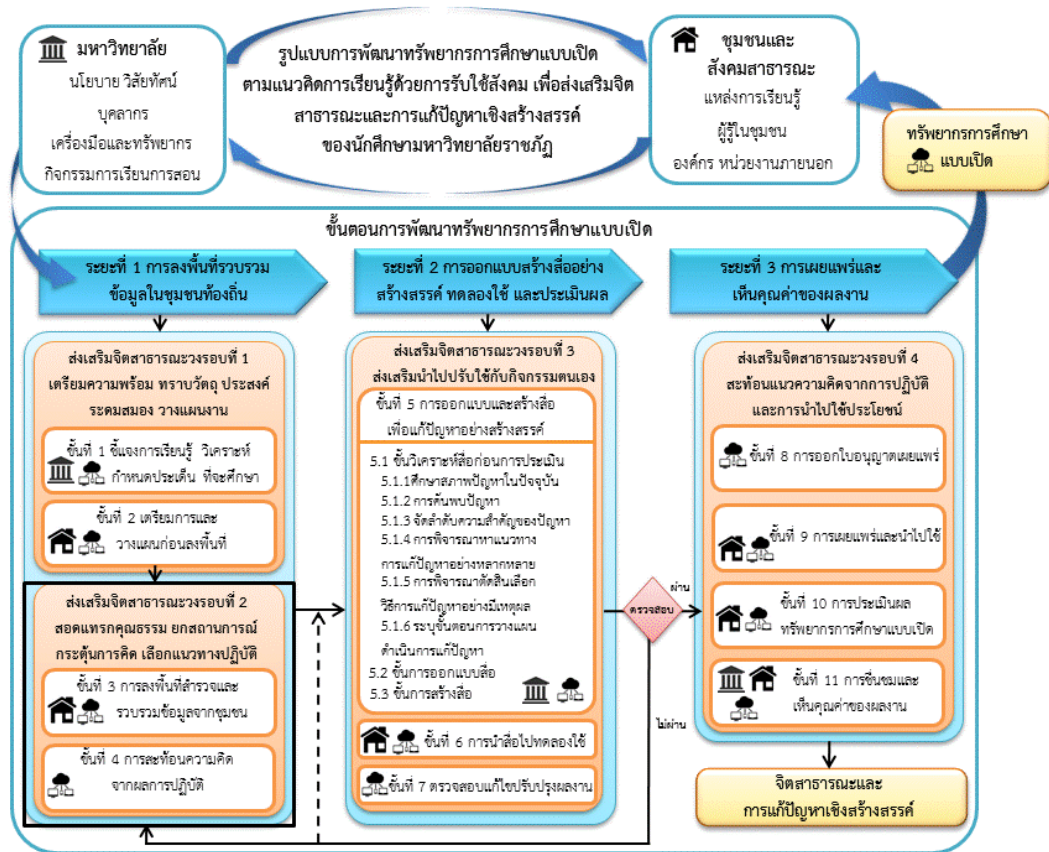
ขั้นที่ 5 Acceptance-finding การนำวิธีการที่เลือกใช้ในการแก้ไขปัญหานั้นไปปฏิบัติ

ตอนที่ 2 องค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

องค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏโดยใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
- 2) เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏโดยใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีรายละเอียดดังนี้

- หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย
- หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน
- หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

ภาพที่ 15 รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

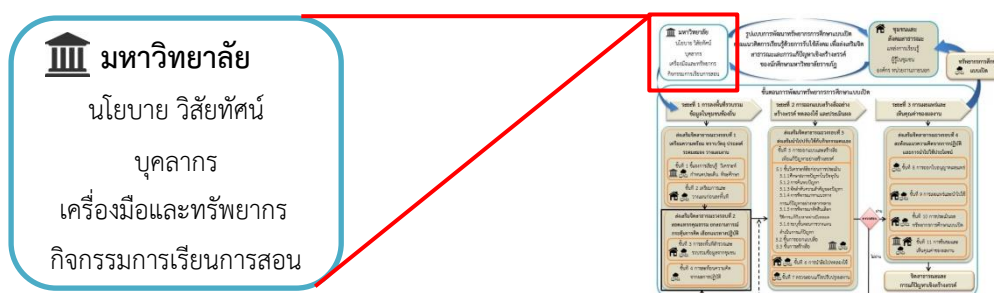
คำอธิบายรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

เป้าหมายและหลักการของรูปแบบ

การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการนำแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การสร้างจิตสาธารณะ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มาช่วยแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการเผยแพร่องค์ความรู้จากชุมชนสู่สังคมผ่านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่สามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ที่เผยแพร่ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างสาธารณะ ขอบเขตของความรู้ ภูมิปัญญาในชุมชนที่นำมาอนุรักษ์ในครั้งนี้คือองค์ความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับท้องถิ่นในชุมชน โดยส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

องค์ประกอบของรูปแบบ

รูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสร้างและพัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัย 2) ชุมชนและสังคมสาธารณะ และ 3) ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 16 องค์ประกอบด้านมหาวิทยาลัยของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนา นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็นผู้มีลักษณะอันพึงประสงค์ โดยประกอบด้วย

1.1 นโยบายและวิสัยทัศน์

การกำหนดแนวทางการดำเนินการในมหาวิทยาลัยราชภัฏจำเป็นต้องอาศัยแนวทาง การวางแผนที่ชัดเจน โดยสิ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องคือ นโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการ ดำเนินงานเพื่อลงสู่การวางแผนดำเนินการสู่การปฏิบัติจริงระดับคณะ สาขาวิชา และระดับรายวิชา โดยการมีนโยบายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เป็นลักษณะของ บัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และการส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน หน่วยงานและสถาบันภายนอก การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนใน การสร้างองค์ความรู้ ต่อยอดองค์ความรู้ และอนุรักษ์ความรู้ จากชุมชนสู่ชุมชน เพื่อสอดคล้องกับ อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่นและชุมชน

1.2 บุคลากร

บุคลากรเป็นกลไกสำคัญของการดำเนินงานในการช่วยสร้างและดูแลรักษา ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด โดยครอบคลุมถึงความพร้อม ความพอเพียง และความสามารถของ บุคลากรในมหาวิทยาลัย จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายงานเชื่อมโยงกันทั้ง

1) ผู้บริหาร เป็นผู้กำหนดแนวทางการดำเนินงานในลักษณะของนโยบายเพื่อนำไปสู่ การปฏิบัติ การให้การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร ด้านการเงิน ด้านความร่วมมือระหว่าง สถาบันการศึกษาและหน่วยงานภายนอก

2) คณาจารย์ เป็นผู้รับแนวทางนโยบายไปสู่การลงมือปฏิบัติบูรณาการจัดการ การจัดการ เรียนรู้ให้เกิดการส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนในรายวิชาที่ตน รับผิดชอบ การกำหนดขอบข่ายของการดำเนินงาน การให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง การเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ซักถามเมื่อพบปัญหาในการดำเนินงาน การสร้างให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการใช้ฮาร์ดแวร์ และ ซอฟต์แวร์ในการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด คณาจารย์ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดกับ ผู้เรียนมากที่สุดในการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคม

3) พนักงานสายสนับสนุน โดยบุคลากรเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนทั้งทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ การเตรียมความพร้อมทางด้านสถานที่ การสนับสนุนและประสานงานกับ คณาจารย์ในการสร้างเนื้อหาในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การสร้างและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนช่วยในการตรวจสอบเนื้อหาการสร้างองค์ความรู้ การดูแลอย่างยั่งยืนต่อเนื่องขององค์ความรู้ ที่เป็นทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้กับคณาจารย์ในการดูแลทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด

4) นักศึกษา เป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการเชื่อมโยงไปสู่ชุมชน การศึกษาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่เรียนรู้จากการปฏิบัติงานรับใช้สังคม การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ การมีจิตสาธารณะและการร่วมสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดไปสู่สาธารณะ โดยผู้เรียนควรมีพื้นฐานในการสร้างสื่อเพื่อนำเสนอและประชาสัมพันธ์ในลักษณะของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความรู้ในการใช้โปรแกรมประกอบการสร้างสื่อ เช่น โปรแกรมตัดต่อภาพ โปรแกรมตัดต่อเสียง โปรแกรมการตัดต่อวีดิทัศน์ ความรู้ในการออกแบบสื่อ

1.3 เครื่องมือและทรัพยากร

เครื่องมือและทรัพยากร ทั้งทางด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เป็นส่วนสนับสนุน ช่วยสร้าง และเผยแพร่ทรัพยากรการศึกษาออกไปสู่ชุมชนและสังคมสาธารณะ เป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการสร้างพัฒนาทรัพยากรการศึกษาทั้งทางด้าน คุรุภัณฑ์ โปรแกรมที่ใช้ประกอบการสร้าง การเอื้ออำนวยด้านสถานที่ ความพร้อมของระบบเครือข่ายในการให้บริการและการเข้าถึงองค์ความรู้ที่นำมาศึกษาเพิ่มเติม ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ ซึ่งเครื่องมือและทรัพยากร เหล่านี้ต้องมีความพร้อมพอที่จะสามารถดำเนินการสร้างและพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และมีบุคลากรที่สามารถให้คำแนะนำหรือสามารถแก้ไขได้เมื่อประสบปัญหา หรือเมื่อผู้ใช้ และผู้สร้างพบปัญหา ต้องการคำตอบหรือวิธีการแก้ไข

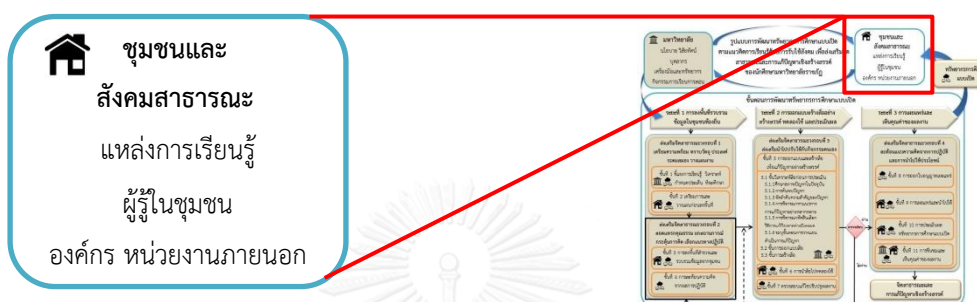
1.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนการผลักดันให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนโดยมีความสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ด้านการส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ด้านการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคม ด้านการส่งเสริมจิตสาธารณะ และด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยมีลักษณะของการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) ด้านกิจกรรมการลงพื้นที่ การส่งเสริมให้เกิดเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อชุมชนและสาธารณะในการจะนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาร่วมกันอนุรักษ์และสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าว การแบ่งกลุ่มผู้เรียน การกำหนดลำดับขั้นตอนของการทำกิจกรรมในแต่ละขั้น

2) ด้านกิจกรรมการเตรียมความพร้อมความรู้ความสามารถในการสร้างสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ โดยในลักษณะของการจัดการเรียนการสอนมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านสื่อพื้นฐาน (สื่อที่ผลิตโดยไม้อัดอิเล็กทรอนิกส์) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจัดขึ้นในรูปแบบของการอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้าน การสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

3) ด้านกิจกรรมบนเครือข่ายในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด โดยการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงลักษณะวิธีการใช้งานของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อติดตามกิจกรรมผู้เรียนในแต่ละลำดับขั้น การส่งงาน การสะท้อนความคิด ตลอดจนเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียน โดยผู้สอนมีส่วนสำคัญในการออกแบบและกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการสร้างสื่อเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะ

ภาพที่ 17 องค์กรประกอบด้านชุมชนและสังคมสาธารณะของรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. ชุมชนและสังคมสาธารณะ

ชุมชนและมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันโดยตรง ในส่วนของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนเพื่อร่วมถ่ายทอดความรู้จากชุมชนสู่มหาวิทยาลัย และจากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน โดยความร่วมมือเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อให้เสริมสร้างจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย

2.1 แหล่งการเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้ ถือได้ว่าชุมชนเป็นแหล่งข้อมูล องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ควรอนุรักษ์ โดยสามารถนำมาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน และการออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้เรียนในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลความรู้ รวมทั้งการศึกษาด้าน ลักษณะกายภาพภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น วิถีชีวิตการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ลักษณะของพืชพันธุ์ ที่เกิดขึ้นในชุมชน การเพื่อนำองค์ความรู้ และข้อมูลมาจัดระเบียบและสร้างเป็นคลังความรู้ให้แก่คนรุ่นหลังและผู้สนใจอันเป็นความรู้สาธารณะ

2.2 ผู้รู้ในชุมชน

แหล่งข้อมูลในลักษณะของบุคคลในชุมชนท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้าน สามารถ

ถ่ายทอดความรู้เรื่องราวผ่านการบอกเล่า ตลอดจนการสาธิต จากประสบการณ์จริง เป็นแหล่งข้อมูล จาก ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการในความรู้เฉพาะด้าน และสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่าง ถูกต้องชัดเจน ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษารวบรวมองค์ความรู้จากการลงพื้นที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ การบันทึกเสียง การถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว เพื่อนำมาใช้ประกอบการรวบรวมข้อมูล หลักฐานจากการลงพื้นที่ของนักศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ยังรวมไปถึงการสอบถามและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการด้านสื่อเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ในท้องถิ่นเพื่อนำมา ประกอบการออกแบบและสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

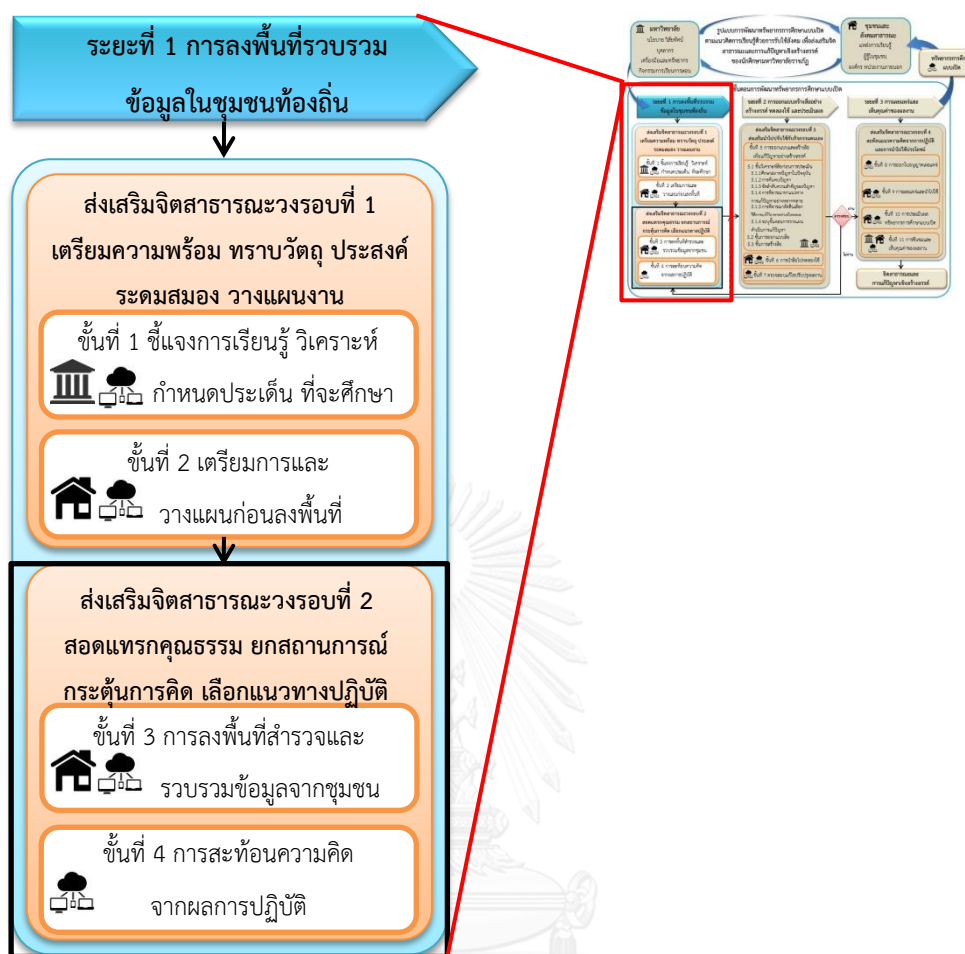
2.3 องค์กร หน่วยงานภายนอก

นอกจากความร่วมมือในการให้ข้อมูลของผู้รู้และการเก็บข้อมูลในแหล่งการเรียนรู้ ชุมชนโดยการลงพื้นที่ จากการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในสถานที่จริง สิ่งสำคัญคือการส่งเสริมให้ เกิดการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวแต่ละจังหวัด ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เนื่องจากเป็นสถาบันที่สามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาประกอบหรือสนับสนุน การรวบรวมองค์ความรู้ โดยเฉพาะสถาบันที่มีความสนใจและมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เหล่านั้น เพื่อเป็นการขยายเครือข่ายความร่วมมือในการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้จากชุมชนท้องถิ่นไปสู่ สังคมสาธารณะอย่างยั่งยืน

3. ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อ ส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้เรียนทำ กิจกรรมภายในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ผู้วิจัยออกแบบและพัฒนาขึ้น แบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่าง สร้างสรรค์ ทดลองใช้ และประเมินผล และ ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน

ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น

ภาพที่ 18 องค์ประกอบด้านขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น

ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น
(การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 1)

ระยะนี้ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 1 โดยการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ การชี้แจงทำความเข้าใจ สร้างความตระหนักของการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคมและชุมชน การร่วมระดมสมอง เพื่อการวางแผนและกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการเกี่ยวกับท้องถิ่น การนำไปสู่การสร้างและพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้จากท้องถิ่นสู่สาธารณะ ในระยะที่ 1 ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็น ที่จะศึกษา

ในขั้นตอนนี้เป็นการเตรียมความพร้อม และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมของผู้เรียนในการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมถึงการทดสอบเพื่อวัดจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนการดำเนินกิจกรรม

บทบาทของผู้สอน

- 1) แจ้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ผู้เรียนทราบ สร้างความตระหนักให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม สร้างความท้าทายในการลงพื้นที่เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของกิจกรรม
- 2) ร่วมกันกำหนดประเด็นที่จะทำการศึกษา วัดวัตถุประสงค์การเรียนรู้, ประมวลรายวิชา, คำแนะนำการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด, เนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม
- 3) เตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนภายในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

บทบาทของผู้เรียน

- 1) ร่วมการกำหนดขอบข่ายขององค์ความรู้ทางด้านการอนุรักษ์องค์ความรู้ในท้องถิ่น โดยองค์ความรู้นั้นเกี่ยวข้องกับลักษณะวิถีชีวิตของคนในชุมชน ในการวิจัยครั้งนี้ประเด็นที่จะทำการศึกษาคือเรื่องอาหารในท้องถิ่นเนื่องจากมีหลากหลายชนิดไม่ซ้ำกัน เพื่อให้พอเพียงกับจำนวนกลุ่มของนักศึกษาที่มีจำนวนมาก
- 2) ผู้เรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มละ 3-5 คน ตามความสมัครใจ ซึ่งจะแบ่งหน้าที่กันประกอบด้วยหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้า และสมาชิก ที่ทุกคนต้องทำกิจกรรมร่วมกันในการส่งงานกลุ่ม แต่ครั้งสมาชิกจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันรับผิดชอบต่องานชิ้นนั้น รวมถึงระบุหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในแต่ละงาน สำหรับงานเดี่ยวทุกคนต้องรับผิดชอบงานของตนเอง โดยจะเตรียมการศึกษาข้อมูลและเลือกอาหารในท้องถิ่นที่ตนเองสนใจศึกษามาคนละ 1 ชนิด พร้อมระบุเหตุผลว่าเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอย่างไรเพื่อนำมาสร้างสื่อเผยแพร่ข้อมูลสู่สังคมภายนอก

- 3) ทำการวัดจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผนก่อนการลงพื้นที่

ในขั้นนี้เป็นการเตรียมการกำหนดวัตถุประสงค์ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องก่อนการลงพื้นที่ การวางแผนขั้นตอนเพื่อการลงพื้นที่ของผู้เรียน ในขอบเขตของอาหารที่กลุ่มตนเองสนใจที่จะทำการศึกษา เพื่อสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

บทบาทของผู้สอน

- 1) รับฟังการนำเสนอชื่ออาหารในท้องถิ่น และเหตุผลของแต่ละบุคคลที่เลือก
- 2) ร่วมอภิปรายผลจากการนำเสนอตัวอย่างของชื่ออาหารที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนในชุมชน หรือสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มดำเนินการลงมติคัดเลือกอาหารที่สมาชิกในกลุ่มนำเสนอ พร้อมระบุเหตุผลในการเลือก
- 3) ร่วมอภิปรายแนวทางการเตรียมตัวของผู้เรียนก่อนการลงพื้นที่จริง ทั้งทางด้านลักษณะของการเข้าไปในชุมชน การใช้คำพูด ท่าทาง ด้านการสื่อสาร การเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ และเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล แผนที่การเดินทาง การติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลในชุมชน

บทบาทของผู้เรียน

- 1) สมาชิกภายในกลุ่มนำเสนอผลการค้นคว้าข้อมูลของตนเอง พร้อมทั้งระบุเหตุผลในการเลือกศึกษา หลังจากนั้นการลงมติคัดเลือกอาหาร 1 ชนิดที่กลุ่มสนใจศึกษา โดยไม่ซ้ำกับเพื่อนกลุ่มอื่น ซึ่งสามารถตรวจสอบผลการเลือกอาหารแต่ละชนิดโดยไม่ซ้ำกันได้จากทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
- 2) เมื่อมีมติร่วมกันในการเลือกรื่องที่กลุ่มตนเองสนใจที่จะทำการศึกษาแล้ว ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเตรียมความพร้อม เตรียมหาข้อมูล วางแผนการปฏิบัติงานก่อนลงพื้นที่ชุมชนเพื่อสำรวจและเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์ สอบถาม การถ่ายภาพ การบันทึกเสียง การถ่ายคลิปวิดีโอ โดยจัดสร้างแบบแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มตนเองไว้ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

(การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 2)

เมื่อผู้เรียนได้ทำการเตรียมการและวางแผนก่อนการลงพื้นที่และนำเสนอผลของการวางแผนดังกล่าว จะเข้าสู่การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 2 คือการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ยกตัวอย่างสถานการณ์ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดและนำไปสู่การเลือกแนวทางปฏิบัติในการรับใช้สังคมจากความสามารถที่มีภายในตนเอง จากสิ่งที่ได้วางแผนการทำงาน

ขั้นที่ 3 การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน

การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน เป็นการที่ผู้เรียนเข้าไปสำรวจชุมชนแต่ละพื้นที่ตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้มีการแบ่งหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มในการทำงานร่วมกัน การเก็บข้อมูลด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาหารในท้องถิ่นและวิถีชีวิต บริบทของชุมชน

บทบาทของผู้สอน

- 1) สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการทำประโยชน์เพื่อชุมชนของผู้เรียน

ยกตัวอย่างการนำเสนอองค์ความรู้ในท้องถิ่นที่น่าสนใจ และเกิดจากการสร้างโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการอนุรักษ์สิ่งที่มีในชุมชนให้สาธารณะได้รับรู้

2) ร่วมกันอภิปรายกระตุ้นให้เกิดการคิด และการเลือกแนวทางที่จะทำการปฏิบัติในการรับใช้สังคม โดยบูรณาการจากความรู้ความสามารถของผู้เรียนจากรายวิชาในการสร้างทรัพยากร การศึกษาแบบเปิดเพื่อสาธารณะ

บทบาทของผู้เรียน

1) ดำเนินการตามแผนที่ร่วมกันวางไว้ ลงปฏิบัติกิจกรรมในพื้นที่จริง เก็บรวบรวม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับอาหารที่กลุ่มตนเองเลือกโดยมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต เช่น ลักษณะของอาชีพ พืชพันธุ์ ผลไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ยังศึกษาลักษณะ ของอาหาร ในด้าน จุดเด่น หรือลักษณะเฉพาะ ส่วนประกอบเครื่องปรุง วัตถุดิบ ขั้นตอนการ ทำอาหาร ประโยชน์ที่ได้รับจากอาหารชนิดดังกล่าว

2) สืบค้นความต้องการทางด้านสื่อเพื่อการนำเสนอและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ อาหารจากผู้ให้ข้อมูล รวมถึงลักษณะของการอนุญาตเผยแพร่เมื่อสร้างสื่อทรัพยากรการศึกษาแบบ เปิดนั้นสำเร็จเพื่อนำเสนอต่อสาธารณะ

3) เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ จากการเก็บข้อมูลทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวการบันทึกเสียง การสัมภาษณ์ และการสอบถาม ลงในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

ขั้นที่ 4 การสะท้อนความคิดจากผลการปฏิบัติ

ในขั้นตอนนี้เป็นการบันทึกเพื่อนำเสนอความรู้สึกร และความคิดของผู้เรียนเป็น รายบุคคลเกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบและปฏิบัติจากการลงพื้นที่ชุมชน การเห็นบริบท ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใน สถานที่จริง การพบปะกับผู้รู้ในชุมชน ลักษณะการปฏิบัติงาน ความประทับใจ ปัญหาที่พบในการลง พื้นที่ ลงในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

บทบาทของผู้สอน

1) ร่วมกันอภิปรายผลถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการลงพื้นที่ของผู้เรียน การปฏิบัติงานเป็น กลุ่ม การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน รับทราบแลกเปลี่ยนความรู้ มุมมองของการ ลงพื้นที่ การทำงานเป็นกลุ่ม

2) กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงผลักดันในการรับใช้สังคม เห็นความสำคัญของสิ่งที่กลุ่ม ตนเองกำลังจะสร้างให้แก่ชุมชน ส่งเสริมจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับทราบเข้าไป ศึกษาด้วยตนเอง ได้พบสภาพจริง ได้รับทราบแนวคิดของคนในชุมชน

บทบาทของผู้เรียน

1) ร่วมแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นจากการลงพื้นที่ชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยน

ข้อมูลจากสิ่งที่แต่ละคนพบเมื่อเข้าไปเก็บข้อมูล เช่น สาเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลยังคงประกอบอาหารเพื่ออนุรักษ์อาหารชนิดดังกล่าว การเผยแพร่สื่อด้านอาหารที่ตนเองศึกษา จากการสำรวจข้อมูลและการลงพื้นที่ชุมชน

2) ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองเป็นรายบุคคลลงในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ในส่วนของความรู้สึกของตนเองที่ได้พบจากการลงพื้นที่ในชุมชน ปัญหาและอุปสรรคที่ตนเองพบ รวมถึงวิธีการแก้ไขและการจัดการปัญหาเหล่านั้น

ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้ และประเมินผล

ภาพที่ 19 องค์ประกอบด้านขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะเวลาที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้ และประเมินผล

ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้ และประเมินผล (การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 3)

ระยะนี้ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 3 โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ความสามารถของตนเองที่ได้รับจากการเรียนในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูลจากการลงพื้นที่ของตนเองให้ตระหนักถึงการลงมือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น ประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ในขั้นนี้เป็นการสร้างสื่อเพื่อนำเสนอเกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับชุมชน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์สื่อ การออกแบบ จนนำไปสู่การสร้างสื่อ

บทบาทของผู้สอน

- 1) เตรียมตัวผู้เรียนด้านความรู้ ความสามารถในการสร้างสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ เช่น หลักการออกแบบ การใช้สี การผลิตสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์
- 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สื่อเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้ที่ได้จากการลงพื้นที่ในชุมชน
- 3) ให้คำปรึกษากับผู้เรียนเมื่อผู้เรียนพบปัญหา หรือต้องการซักถาม

บทบาทของผู้เรียน

ออกแบบและสร้างสื่อเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ที่ได้จากการลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ตามกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้เรียนจะทำการจัดเก็บข้อมูลของการดำเนินการแต่ละลำดับขั้นในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ในขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยจำนวน 3 ขั้นตอนได้แก่

5.1 ขั้นวิเคราะห์สื่อก่อนการออกแบบ

ขั้นวิเคราะห์สื่อก่อนการออกแบบเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในการสร้างสื่อเพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่นที่ตนทำการลงพื้นที่ศึกษาประกอบด้วย 6 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

5.1.1 ศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบัน

การทราบถึงสภาพปัญหาของสื่อที่มีอยู่ในปัจจุบัน ผู้เรียนจะทำการศึกษาสื่อที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาหารชนิดเดียวกับที่กลุ่มได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ได้แก่ สื่อเอกสาร/สิ่งพิมพ์, สื่อภาพถ่าย, สื่อเสียง, สื่อวีดิทัศน์, สื่อเว็บไซต์, สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วย แหล่งที่มาของสื่อ วัตถุประสงค์การใช้สื่อ การวิเคราะห์รายละเอียดของสื่อที่นำเสนอเกี่ยวกับอาหารดังกล่าว วิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด ของสื่อแต่ละประเภท ในขั้นนี้ผู้เรียนจะทำการศึกษา

ด้านสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ อาหารชนิดดังกล่าวที่มีอยู่ ประกอบกับข้อมูลจากสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลจากการลงพื้นที่เกี่ยวกับลักษณะของสื่อที่ต้องการจะใช้ในการประชาสัมพันธ์

5.1.2 การค้นพบปัญหา

ผู้เรียนจะทำการศึกษาปัญหาของสื่อเกี่ยวกับอาหารท้องถิ่นตามทีกลุ่มตนเองได้ลงพื้นที่ชุมชน โดยผู้เรียนจะทำการศึกษา วิเคราะห์สื่อหลากหลายชนิดที่เผยแพร่ในปัจจุบัน จากการศึกษาสื่อหลากหลายชนิด หลังจากนั้นสมาชิกในกลุ่มร่วมกันระดมสมองเพื่อระบุประเด็นปัญหาที่พบ และระบุหลักการที่ใช้ในการจำแนกปัญหาดังกล่าว

5.1.3 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ผู้เรียนจะเรียงลำดับประเด็นปัญหาของสื่อที่พบ โดยเรียงลำดับจากปัญหาที่คิดว่าสำคัญที่สุดไปน้อยที่สุด แล้วสรุปปัญหาที่กลุ่มต้องแก้ไขเป็นอันดับแรกพร้อมบอกเหตุผลที่เลือกประเด็นปัญหาดังกล่าว

5.1.4 การพิจารณาการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่าง

หลากหลาย

ผู้เรียนและสมาชิกภายในกลุ่มจะทำการคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาแต่ละประเด็นอย่างหลากหลายและเป็นไปได้ พร้อมระบุเหตุผลสนับสนุนแต่ละวิธีการ

5.1.5 การพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างมี

เหตุผล

ผู้เรียนจะเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล โดยระบุข้อดี ข้อจำกัดของแต่ละวิธีพร้อมบอกเหตุผลที่เลือกวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้ความสอดคล้องกับบริบทความเป็นจริง ความประหยัด คุ้มค่า และใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

5.1.6 ระบุขั้นตอนการวางแผนดำเนินการกิจกรรมการแก้ปัญหา

ผู้เรียนระบุขั้นตอนการวางแผนดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นตอนตลอดจนผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว

5.2 ขั้นตอนการออกแบบสื่อ

ผู้เรียนจะนำเอาข้อมูลที่ได้จากขั้นศึกษาค้นคว้าสื่อก่อนการออกแบบ มาใช้ในการออกแบบสื่อเรื่องอาหารในท้องถิ่นของตนเองให้มีความแตกต่างและน่าสนใจ โดยจะทำการเขียนแผนภาพและออกแบบลักษณะของเนื้อหา ภาพ กราฟิก ข้อความ คลิปวิดีโอ ที่จะนำมาใช้ในการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

5.3 ชั้นการสร้างสื่อ

ผู้เรียนจะดำเนินการสร้างสื่อตามที่ได้ออกแบบไว้ โดยเมื่อผู้เรียนมีปัญหา หรือ ต้องการคำแนะนำสามารถติดต่อผ่านช่องทางการสื่อสารในรูปแบบทั้งประสานเวลาและไม่ประสานเวลา เช่น กระดานสนทนาและการสนทนาออนไลน์รวมถึงการพบผู้สอน

ขั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้

เมื่อผู้เรียนสร้างสื่อเรียบร้อยแล้วจะมีการนำไปทดลองใช้ โดยมีการทดลองใช้จาก เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ จำนวน 3 กลุ่ม เพื่อนำผลจากการทดลองใช้มาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขผลงานให้มีความถูกต้องและความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยขั้นนี้ผู้เรียนจะบันทึกผลจากการนำสื่อที่ได้รับการทดลองใช้กับเพื่อนกลุ่มอื่นนำมาปรึกษาผู้สอนอีกครั้งเพื่อร่วมกันพิจารณาสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข

บทบาทของผู้สอน

- 1) เตรียมความพร้อม ชี้แจงจุดประสงค์ของการนำสื่อไปทดลองใช้ จากสื่อที่ผู้เรียนสร้างขึ้น เพื่อให้สื่อที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมในการเผยแพร่ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
- 2) กำหนดประเด็นการตรวจสอบระหว่างการทดลองใช้ ประกอบด้วย
 - วิธีการนำเสนอเนื้อหา การแบ่งเนื้อหาในแต่ละตอนที่น่าเสนอ เทคนิคในการนำเสนอ ความถูกต้องของการใช้ภาษาและการสื่อความหมาย การเชื่อมโยง (Navigation) รูปภาพ (ภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและภาพประกอบ) ขนาด ความชัดเจนและการสื่อความหมายของรูปภาพเสียง (เสียงบรรยาย/เสียงดนตรีประกอบ/เสียงแอฟเฟ็ค) ลักษณะของตัวอักษรทั้งด้านสี และขนาดตัวอักษร ลักษณะของกราฟิกภาพและพื้นหลัง ภาพเคลื่อนไหว การนำเสนอภาพเคลื่อนไหว/วิดีโอ และข้อเสนอแนะอื่นๆ

บทบาทของผู้เรียน

- 1) ผู้เรียนเตรียมความพร้อมเพื่อนำสื่อของตนเองไปทดลองใช้กับเพื่อนจำนวน 3 กลุ่ม
- 2) แต่ละกลุ่มบันทึกผลการทดลองใช้ ที่พบข้อบกพร่องจากการใช้สื่อของตนเองเพื่อการนำเสนอและประชาสัมพันธ์
- 3) สรุปผลจากการทดลองใช้ว่าพบประเด็นที่ควรแก้ไขปรับปรุงส่วนใดบ้างของสื่อ เพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
- 4) ร่วมกันตรวจสอบผลของการทดลองใช้นำเสนอผู้สอนเพื่อร่วมสรุปประเด็นที่ควรแก้ไขให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งผู้เรียนนำเสนอแนวทางการแก้ไขผลงานของตนเอง

ขั้นที่ 7 ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน

ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบและแก้ไขผลงาน เมื่อพบข้อบกพร่องผู้เรียนจะทำการแก้ไข

ปรับปรุงจนได้ชิ้นงานที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยการจัดทำบันทึกการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสื่อที่ได้รับการแก้ไข จากเดิมเพื่อเปรียบเทียบกับสื่อที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว และเตรียมความพร้อมในการเผยแพร่ผลงานในขั้นต่อไป

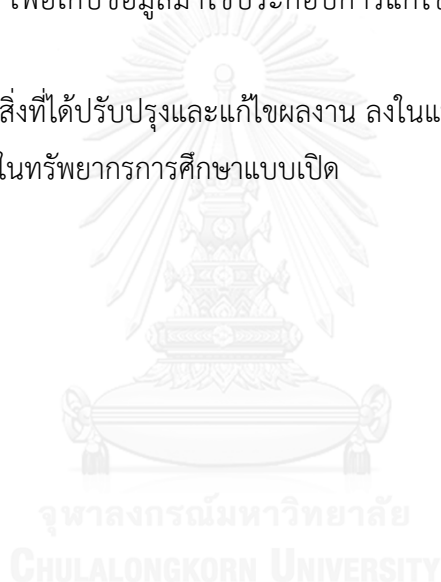
บทบาทของผู้สอน

ตรวจสอบผลการแก้ไขผลงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ให้คำแนะนำเพิ่มเติมในด้านการแก้ไขปรับปรุงชิ้นงาน

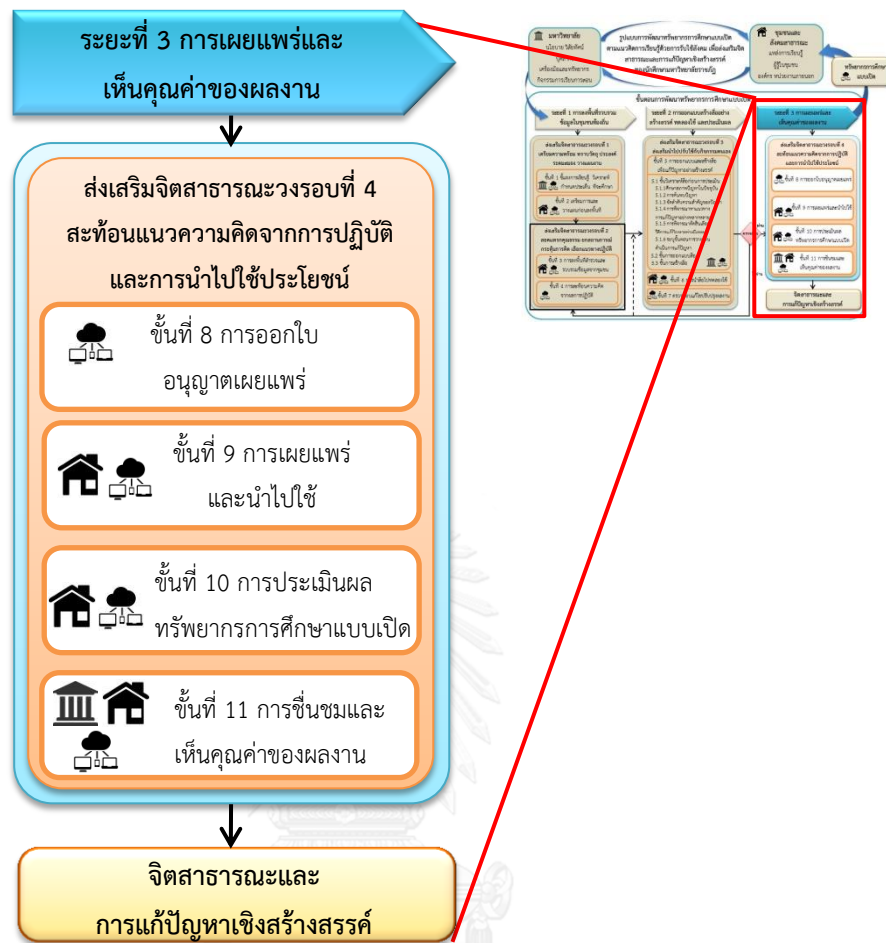
บทบาทของผู้เรียน

1) ผู้เรียนแก้ไขและปรับปรุงสื่อจากการนำสื่อไปทดลองใช้ตามประเด็นที่ได้บันทึกในแบบบันทึกการนำสื่อไปทดลองใช้ ในกรณีที่ผู้เรียนต้องปรับปรุงด้านเนื้อหา หรือภาพ ประกอบ ผู้เรียนจะทำการลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูลมาใช้ประกอบการแก้ไขปรับปรุงสื่ออีกครั้งเพื่อให้ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2) สรุปสิ่งที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขผลงาน ลงในแบบตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน แต่ละกลุ่มส่งผลการแก้ไขในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน

ภาพที่ 20 องค์ประกอบด้านขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน

ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน
(การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 4)

ระยะนี้ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 4 โดยการสะท้อนจากการปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์ต่อสาธารณะ ในระยะที่ 3 ประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 8 การออกใบอนุญาตเพื่อเผยแพร่

เมื่อผู้เรียนสร้างชิ้นงานที่มีความสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วจะทำการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตเพื่อเผยแพร่ ครีเอทีฟคอมมอนส์ (creative commons) ตลอดจนเลือกการออกใบอนุญาตเพื่อเผยแพร่โดยใช้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ (creative commons) เพื่อ

เอื้อให้ผู้สร้างสรรค์งานกำหนดได้อย่างชัดเจนว่า จะให้ผู้นำไปใช้ต่อทำอะไรได้บ้าง ทำให้สามารถนำงานไปต่อยอดได้สะดวกขึ้น

บทบาทของผู้สอน

กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการออกใบอนุญาตเพื่อเผยแพร่ผลงาน จาก การสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียน

บทบาทของผู้เรียน

- 1) ศึกษาความรู้ทางการออกใบอนุญาตเผยแพร่ครีเอทีฟคอมมอนส์ (creative commons)
- 2) ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะการเลือกครีเอทีฟคอมมอนส์ (creative commons) เพื่อให้เกิดข้อตกลงร่วมกันของสื่อเพื่อการนำเสนอและประชาสัมพันธ์องค์ความรู้จากท้องถิ่นที่ผู้เรียนสร้างขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกการออกใบอนุญาตเผยแพร่ในลักษณะของ CC-BY-NC-ND หมายถึง การอนุญาตให้เผยแพร่โดยต้องระบุที่มา แต่ห้ามดัดแปลง และใช้เพื่อการค้า

ขั้นที่ 9 การเผยแพร่และนำไปใช้

ในขั้นตอนนี้เป็นการเผยแพร่และการนำสื่อที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้ต่อสาธารณะ ให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงข้อมูลจากสื่อเพื่อการอนุรักษ์อาหารในท้องถิ่นที่สร้างขึ้นผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกที่สนใจนำสื่อจากทรัพยากร การศึกษาแบบเปิดไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์อาหารในท้องถิ่นหรือเป็นการเผยแพร่ความรู้ของชุมชนได้อย่างสาธารณะ

บทบาทของผู้สอน

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำผลงานที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงไปใช้นำเสนอต่อสาธารณะให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ทดลองเข้าถึงข้อมูลการใช้สื่อเพื่อนำเสนอและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

บทบาทของผู้เรียน

- 1) นำสื่อที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มอื่น รวมทั้งการออกใบอนุญาตเพื่อเผยแพร่ เรียบร้อยแล้วไปเผยแพร่ผลงาน รวมถึงการทดลองใช้สื่อต่อสาธารณะ

2) ติดต่อบุคคลภายนอกเพื่อนัดเวลาและสถานที่ เตรียมการเผยแพร่สื่อ เพื่อนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขสื่อเพื่อการนำเสนอและประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ในท้องถิ่นให้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 10 การประเมินผลสื่อทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

ขั้นนี้เป็นการให้บุคคลภายนอกและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัด สำนักศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น ผู้มีความรู้เกี่ยวกับอาหารแต่ละชนิด นักท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนในพื้นที่ผลิตอาหารชนิดนั้นโดยตรง หรือผู้สนใจเกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่น เป็นผู้ประเมินสื่อจากการเผยแพร่ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขสื่อดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์และน่าสนใจยิ่งขึ้น

บทบาทของผู้สอน

1) ให้คำแนะนำแนวทางการประเมินผลสื่อทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ผู้เรียนสร้างขึ้น

2) ชี้แจงประเด็นในการประเมินผลสื่อเพื่อการนำเสนอและประชาสัมพันธ์สื่อที่ผู้เรียนสร้างขึ้นประกอบด้วย ความสอดคล้องกับความต้องการในท้องถิ่น ความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาพ การใช้ตัวอักษร เสียงบรรยาย ความแตกต่างของสื่อที่สร้างขึ้นกับสื่อชนิดอื่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน สำหรับการนำเสนอองค์ความรู้จากชุมชนสู่สาธารณะ การส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของจังหวัด ส่งเสริมให้เกิดความรักในท้องถิ่นและจิตสาธารณะ การเป็นประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้าง และควรมีการส่งเสริมให้ดำเนินกิจกรรมลักษณะเช่นนี้อีก

3) กำหนดเกณฑ์ของผู้ประเมิน คือ ประกอบด้วย บุคคล 3 ท่าน คือ 1) ตัวแทนจากหน่วยงาน สถาบันระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เช่น การท่องเที่ยวประจำจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย 2) ตัวแทนระดับชุมชน เช่น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของอำเภอ ตำบล ชุมชน (OTOP) ประธานหมู่บ้าน ประธานชุมชนที่ผู้เรียนได้ลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสร้างสื่อเพื่อการนำเสนอ บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจในสื่อเพื่อการนำเสนอ 3) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้โดยตรง ผู้ให้ข้อมูล ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่ผู้เรียนสร้างสื่อเพื่อการนำเสนอและประชาสัมพันธ์

บทบาทของผู้เรียน

1) เตรียมความพร้อมเพื่อการนำสื่อที่สร้างขึ้นไปเผยแพร่และประเมินผลจากหน่วยงาน บุคลากรภายนอกหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านเอกสารแบบประเมินสื่อเพื่อการนำเสนอ การแบ่งหน้าที่ของเพื่อสมาชิกในกลุ่มในการดำเนินงาน เก็บภาพเพื่อเป็นหลักฐานในการ

ประเมิน การนัดเวลา สถานที่ ในการประเมิน การเตรียมความพร้อมในการประเมินกรณีการมีปัญหาด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2) ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลการประเมินผลสื่อทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจากหน่วยงาน บุคคลภายนอก หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3) นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเพื่อบันทึกลงในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดประกอบด้วย แบบประเมินสื่อที่ผู้เรียนสร้างขึ้นจากผลการประเมินของบุคคลภายนอก และภาพหลักฐานที่ใช้ประกอบการไปประเมินสื่อ

ขั้นที่ 11 ชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงานตนเอง

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นสุดท้ายเมื่อผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานออกสู่สาธารณะ เป็นการสร้างความตระหนัก และสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนเห็นถึงประโยชน์ของสื่อที่เผยแพร่ผลงานออกไป ในการช่วยอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งปันความรู้ให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ และเป็นผลงานอันมีคุณค่าจากความตั้งใจและความสามารถของผู้เรียนเอง

บทบาทของผู้สอน

1) ร่วมตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสื่อจากการประเมินจากบุคคลภายนอกเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2) อภิปรายให้ผู้เรียนได้คิดถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตั้งแต่ขั้นตอนแรก จนถึงขั้นตอนการนำสื่อที่สร้างขึ้นไปใช้กับบุคคลภายนอกได้เห็นผลงานของผู้เรียน

บทบาทของผู้เรียน

1) นำผลจากการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงชิ้นงานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเหมาะแก่การเผยแพร่สู่สาธารณะ

2) เสนอความคิดเห็น ความรู้สึก สะท้อนความคิดของตนเองจากการสร้างสื่อเพื่อการนำเสนอและเผยแพร่องค์ความรู้ของชุมชน อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในลักษณะของสื่อมัลติมีเดียที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และได้นำสื่อที่สร้างขึ้นไปนำเสนอสู่บุคคลภายนอก

ตอนที่ 3 แนวทางและเงื่อนไขในการนำรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้งาน

การนำรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปประยุกต์ใช้นั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีข้อเสนอแนะดังนี้

1) มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา ผู้บริหาร ที่จะนำรูปแบบการพัฒนา

ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรเล็งเห็นความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมด้านนโยบายเพื่อนำมาสู่การปฏิบัติทั้งทางด้านการสร้างและพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การเรียนโดยการใช้สังคม การส่งเสริมจิตสาธารณะ และการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การบูรณาการเข้าสู่การจัดการเรียนการสอน

2) บุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีความพร้อมด้านความรู้ความสามารถในการดูแลทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การสนับสนุนทางด้านซอฟต์แวร์ และความพร้อมของฮาร์ดแวร์ รวมถึงระบบเครือข่ายที่มีความพร้อมอยู่เสมอในการใช้งานและเข้าถึงทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

3) คณาจารย์ ที่จะนำรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้ ควรมีความรู้ และการเตรียมการทั้งทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการสร้าง พัฒนาและดูแลทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ความเข้าใจในการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การส่งเสริมจิตสาธารณะ การส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ การชี้แจงอธิบายให้ผู้เรียน เข้าใจในการดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด ความพร้อมในการเปิดโอกาสในการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนทั้งทางด้านเทคนิคการสร้างสื่อการนำเสนอเพื่อการประชาสัมพันธ์ กระบวนการดำเนินกิจกรรมจนนำไปสู่ความสำเร็จ

4) การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการสร้างและออกแบบการสื่อเพื่อการนำเสนอและประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีเพื่อให้สื่อที่ออกมามีความสมบูรณ์ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างสื่อมัลติมีเดีย หลักการออกแบบ การเลือกใช้สีและตัวอักษร การใช้โปรแกรมที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการสร้างสื่อเช่น โปรแกรมตัดต่อเสียง โปรแกรมตกแต่งภาพ โปรแกรมการตัดต่อวีดิทัศน์ เป็นต้น

5) ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจมีการยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนตามขนาดของกลุ่มผู้เรียน ทั้งการกำหนดระยะเวลาในการลงพื้นที่ การบันทึกงานและกิจกรรมบนเครือข่ายในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การออกแบบ สร้างและประเมินสื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา

6) ในขั้นของการออกแบบและสร้างสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านอาหารอย่างสร้างสรรค์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมและฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดการคิดอย่างเป็นขั้นตอน และชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างละเอียด

7) การดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นผู้สอน ผู้สอนมีส่วนช่วยในการดูแลและสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ของผู้เรียน สร้างแรงจูงใจในการทำเพื่อสังคมและชุมชนเพื่อเป็นกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงาน และออกแบบ เลือกเครื่องมือที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมแบบกลุ่ม และกิจกรรมรายบุคคลของผู้เรียนในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมัตถุประสงค์ ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้บริหารและบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านนโยบาย ความพร้อมการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม การส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน

2. เพื่อสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. เพื่อศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. เพื่อนำเสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดจิตสาธารณะ การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสรุปผลการวิจัยได้ 4 ข้อดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเก็บข้อมูลกลุ่มผู้บริหารจำนวน 45 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 23 แห่ง และบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 62 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 24 แห่ง ผลการสำรวจพบว่า

ด้านสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนและพัฒนากิจการเรียนการสอน เนื่องจากเหตุผลดังนี้ 1) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถเป็นสื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ 2) สามารถสอนผู้เรียนได้จำนวนมากโดยช่วยในการประหยัดเวลา และสามารถเข้าถึงได้จากหลากหลายสถานที่ และ สาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการปรับตัวด้านการพัฒนาเชิงโครงสร้างด้านการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) เป็นสื่อที่ส่งเสริมการดึงดูดและกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ในส่วนของการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ควรมีแนวนโยบาย วิสัยทัศน์ดังนี้ 1) มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับชุมชน บุคลากร สร้างเป็นเครือข่ายความร่วมมือ โดยออกแบบการเรียนการสอนที่สอดแทรกกิจกรรม หรือโครงการ ในการเรียนการสอน มีการติดตามผล และ ผู้รับผิดชอบ 2) การปลูกฝังแนวคิด ทักษะที่ดีให้แก่นักศึกษาเพื่อสร้างประโยชน์ต่อชุมชน 3) การเป็นสื่อกลางให้เกิดการประสานงานกับชุมชนและการเรียนรู้ของนักศึกษาเข้าไปเรียนรู้และปฏิบัติจริง

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคม และชุมชน พบว่า 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้เกิดประโยชน์ต่อสังคม พัฒนาความเสียสละและจิตอาสาช่วยเหลือชุมชน สังคม จำนวน 2) ควรสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาต่อยอดนำความรู้ไปใช้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและคนในสังคม

รอบข้างในอนาคต และ 3) เป็นการตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม เป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดีต่อสังคม สร้างความเข้มแข็งต่อชุมชน ในส่วนขององค์ประกอบ และปัจจัยสนับสนุน ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมคือ 1) นโยบายของสถานศึกษา วิทยาลัยผู้บริหาร องค์ความรู้ที่จะเผยแพร่ 2) ความมีส่วนร่วมจากสังคม ชุมชน วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษา กับชุมชน และการมีหลักสูตรที่เน้นความสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น 3) บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ระบบบริหารจัดการ และการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน

ด้านแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในองค์กรคือ 1) บูรณาการระหว่างการสอนกับการมีส่วนร่วมใน 2) การมีนโยบายกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมหาวิทยาลัยและทุนสนับสนุนจากภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ในการพัฒนาท้องถิ่น 3) การสร้างเป้าหมาย กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ร่วมกันที่จะพัฒนาชุมชน

ด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมจิตสาธารณะพบว่า ควรประกอบด้วย 1) การเกื้อกูลกันทางสังคมอยู่อย่างไม่เห็นแก่ตัว ตระหนักและคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนรวม 2) การสร้างอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ในการรับใช้สังคมและมีจิตสาธารณะ 3) สร้างให้เกิดความร่วมมือในการทำงานมนุษยสัมพันธ์ เพื่อสร้างสังคมอย่างยั่งยืน ในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ให้เกิดจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน คือ 1) โครงการหรือกิจกรรมที่มีการลงมือปฏิบัติ 2) กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ให้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ 3) บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา รวมถึงระบบสนับสนุน ครอบคลุม สภาพแวดล้อม นโยบายผู้บริหาร ด้านแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิด จิตสาธารณะแก่นักศึกษาในองค์กรคือ 1) สอดแทรกเรื่องจิตสาธารณะ การช่วยเหลือสังคมในรายวิชา 2) บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน 3) มีช่องทางในการบันทึกกิจกรรมการทำดี การลงไปปฏิบัติงานลงพื้นที่

ด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ควรประกอบด้วย 1) การสะท้อนให้ผู้เรียนเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างเหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน 2) การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดนอกกรอบเกิดแนวทางการแก้ปัญหาใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพและ 3) การต่อยอดให้เกิดการแก้ปัญหา ให้ตนเองได้ในอนาคต ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข ด้านองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนคือ 1) การเปิดโอกาสให้ลงพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยมี การเตรียมการ กิจกรรม การติดตามผลที่เกิดขึ้น 2) การจัดสถานการณ์ สร้างโจทย์ที่เป็นปัญหา ให้แก่ผู้เรียนในการทดลองหาแนวทางแก้ไข 3) การให้ความรู้และฝึกกระบวนการ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และความคิดในเชิงบวก ในส่วนของแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้

ที่ส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่นักศึกษาในองค์กรประกอบด้วย 1) การสอดแทรกความรู้กิจกรรมเรื่องการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 2) การสร้างสถานการณ์จำลอง กระตุ้นให้เกิดการคิดแก้ปัญหา 3) การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เช่น ช่องทางการแลกเปลี่ยนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เวทีแลกเปลี่ยนความคิด

ในส่วนของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการศึกษาความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์และ บุคลากร รวมถึงขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ด้านฮาร์ดแวร์พบว่าส่วนใหญ่มีความพร้อมมากกว่าร้อยละ 75 ในสองหรือสามอันดับแรกของอุปกรณ์แต่ละประเภททั้งด้าน 1) ด้านอุปกรณ์นำเข้า 2) ด้านอุปกรณ์ประมวลผล 3) ด้านเครือข่ายและอุปกรณ์เครือข่าย 4) ด้านหน่วยเก็บ 5) อุปกรณ์แสดงผลลัพท์ 6) ด้านอุปกรณ์แสดงผลหน้าจอ ได้แก่ โปรเจคเตอร์ 7) ด้านอุปกรณ์สำหรับพิมพ์งาน และ 8) ด้านอุปกรณ์ขับเคลื่อน

ด้านลักษณะของซอฟต์แวร์ที่ใช้งานพบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏมีความพร้อมทั้งทางด้านซอฟต์แวร์ แบบสำเร็จรูป ด้านระบบปฏิบัติการ ด้านซอฟต์แวร์ประยุกต์ ที่เกี่ยวข้องกับ 1) กลุ่มการใช้งานที่เกี่ยวข้องทางสำนักงาน/การศึกษา 2) กลุ่มการใช้งานทางด้านกราฟิกและมัลติมีเดีย และ 3) กลุ่มการใช้งานบนเว็บและการติดต่อสื่อสาร

ด้านบุคลากรกลุ่มผู้ปฏิบัติการทุกตำแหน่งมีความพอเพียงของจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานโดยประกอบด้วย ทุกสถาบันมีนักวิชาการคอมพิวเตอร์, ช่างเครื่องคอมพิวเตอร์ และ นักวิชาการโสตทัศนศึกษา ในส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอเนื่องจาก 1) คอมพิวเตอร์มีปริมาณมาก บุคลากรจึงไม่เพียงพอต่อการดูแลและซ่อมแซม 2) ปริมาณภาระงานค่อนข้างมาก และหลากหลาย เกินกำลังของบุคลากรและ 3) การผลิตบทเรียนมัลติมีเดีย และการผลิตบทเรียนบนเครือข่าย ในแต่ละรายวิชาค่อนข้างใช้ระยะเวลาานาน และมีหลากหลายวิชา กระทบต่องานส่วนอื่น ทำให้ไม่เสร็จสิ้นตามกำหนด

ด้านตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ, รองอธิการบดีฝ่ายแผนและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ผู้ช่วยคณบดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม และ จิตสาธารณะมีรายละเอียดแยกเป็นประเด็นดังนี้ 1) ด้านการให้ความรู้และบริการแก่สังคมและชุมชน ในรูปแบบของการบริการให้ข้อมูลทางเว็บไซต์ขององค์กร พบว่า องค์กรมีการให้บริการในรูปแบบของเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ การประชาสัมพันธ์ และข่าวสารการศึกษา, เว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการ ห้องสมุด ศูนย์สารสนเทศ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ฐานข้อมูลออนไลน์ เอกสาร งานวิจัย บทความ และเว็บไซต์บทเรียนบนเครือข่าย เปิดเผยข้อมูลบางส่วนสำหรับผู้สนใจ 2) ด้านหน่วยงาน

เฉพาะ ในการช่วยเหลือชุมชนในองค์กร พบว่า ส่วนใหญ่องค์กรไม่มีลักษณะของหน่วยงานเฉพาะในการช่วยเหลือหรือบริการชุมชน แต่มีในลักษณะของ โครงการบริการชุมชนโดยจัดเจ้าหน้าที่ออกไปบริการ การบริการวิชาการแก่ชุมชน เช่น การฝึกอบรมคอมพิวเตอร์ สำหรับองค์กรที่มีหน่วยงานเฉพาะในการช่วยเหลือชุมชนในองค์กร เช่น ฝ่ายบริการวิชาการแก่สังคมในหน่วยงาน 3) ด้านการให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นโดยองค์กรเอง ในลักษณะของเว็บไซต์ในองค์กร พบว่า องค์กรมีการให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน ในลักษณะของบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ และการให้บริการทางด้านการเผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เช่น บล็อก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย และยังไม่มีการให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นโดยองค์กร ในลักษณะของเว็บไซต์ 4) ด้านทรัพยากรการศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการแก่ บุคลากร นักศึกษา หรือบุคคล ภายนอกที่สนใจในองค์กร พบว่า องค์กร มีทรัพยากรการศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการแก่ บุคลากร นักศึกษา หรือ บุคคลภายนอกที่สนใจในองค์กร เช่น ซีดีรอมเพื่อการศึกษา ฐานข้อมูลออนไลน์ เว็บไซต์การเรียนการสอน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 5) ด้านการให้บริการหลักสูตรการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายกับบุคคลที่สนใจในองค์กร พบว่า องค์กร มีการให้บริการในลักษณะของการบริการวิชาการแก่บุคคลภายนอก เช่น การอบรมซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ การดูแลระบบเครือข่ายเบื้องต้น มีการอบรมการสร้างและพัฒนาเว็บไซต์ และการจัดอบรมเกี่ยวกับการสอนสำหรับครู

2. ผลการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้พัฒนาจากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการแนวทางการจัดการเรียนการสอน มาร่างเป็นรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัย 2) ชุมชนและสังคมสาธารณะ และ 3) ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนา นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏให้เป็นผู้มีลักษณะอันพึงประสงค์ โดยประกอบด้วย

1) นโยบายและวิสัยทัศน์ การกำหนดแนวทางการดำเนินการใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏจำเป็นต้องอาศัยแนวทางการวางแผน นโยบาย วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ในการสนับสนุนให้เกิดการสร้าง ต่อยอด รวมถึงการอนุรักษ์องค์ความรู้จากชุมชน ดำเนินงานเพื่อลงสู่การวางแผนดำเนินการระดับคณะ และระดับรายวิชา โดยการมีนโยบายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และการส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน หน่วยงานและสถาบันภายนอก

2) บุคลากร เป็นกลไกสำคัญของการดำเนินงาน การช่วยสร้างและดูแล

รักษาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด โดยครอบคลุมถึงความพร้อม ความพอเพียง และความสามารถของบุคลากรในมหาวิทยาลัย จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายงานเชื่อมโยงกันทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ พนักงานสายสนับสนุน และนักศึกษา โดยบุคลากรเป็นส่วนสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างรวบรวมและช่วยในการตรวจสอบเนื้อหาการสร้างองค์ความรู้ การดูแลอย่างยั่งยืนต่อเนื่องขององค์ความรู้ที่เป็นทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

3) เครื่องมือและทรัพยากร ทั้งทางด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เป็นส่วน

สนับสนุน ช่วยสร้าง และเผยแพร่ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดออกไปสู่ชุมชน การเอื้ออำนวยด้านสถานที่ ความพร้อมของระบบเครือข่ายในการให้บริการและการเข้าถึงองค์ความรู้ที่นำมาศึกษาเพิ่มเติม ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะ

4) กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนผลักดันให้

เกิดกระบวนการ โดยมีความสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ กิจกรรมมีส่วนทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการปฏิบัติลงพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม โดยผู้สอนมีส่วนสำคัญในการออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องและส่งเสริมการมีจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนในการนำความรู้จากการศึกษาไปใช้สนับสนุนและช่วยเหลือชุมชนรวมถึงการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนมาบูรณาการกับความรู้ความสามารถของนักศึกษามาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

2.2 ชุมชนและสังคมสาธารณะ

ชุมชนและมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันโดยตรงในส่วนของ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนเพื่อร่วมถ่ายทอดความรู้จากชุมชนสู่มหาวิทยาลัย และจากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเสริมสร้างจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย

1) แหล่งการเรียนรู้ ถือได้ว่าชุมชนเป็นแหล่งข้อมูล องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ควรอนุรักษ์ โดยสามารถนำมาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนและการออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้เรียนในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลความรู้ รวมทั้งการศึกษาด้านลักษณะกายภาพ ลักษณะภูมิอากาศ ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น เพื่อนำองค์ความรู้ และข้อมูลมาจัดระเบียบและสร้างเป็นคลังความรู้ให้แก่คนรุ่นหลังและผู้สนใจอันเป็นความรู้สาธารณะ

2) ผู้รู้ในชุมชน แหล่งข้อมูลในลักษณะของบุคคลในชุมชน หรือปราชญ์ชาวบ้านเป็นความรู้ซึ่งสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องราวจากประสบการณ์จริงของคนในชุมชน จากผู้มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการในความรู้ที่อยู่ในท้องถิ่นและสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างน่าสนใจ ผู้เรียนสามารถเข้าไปศึกษาความรู้จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชนที่มีความรู้เฉพาะด้านในสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนเป็นอย่างดี

3) องค์กร หน่วยงานภายนอก นอกจากความร่วมมือในการให้ข้อมูลของผู้รู้และการเก็บข้อมูลในแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยการปฏิบัติการลงพื้นที่ จากการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในสถานที่จริง องค์กร และหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้ในชุมชน เป็นสถานที่ที่สามารถให้ข้อมูลประกอบ หรือสนับสนุนการรวบรวมความรู้ มีความสนใจและมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เหล่านั้น

2.3 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมภายในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ผู้วิจัยออกแบบและพัฒนาขึ้น แบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น

ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้ และประเมินผล

ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน

ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น

ระยะนี้ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 1 โดยการเตรียมความพร้อม เพื่อให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ ชี้แจงทำความเข้าใจ ระดมสมอง วางแผนและกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการเกี่ยวกับท้องถิ่น ในระยะที่ 1 ประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็น ที่จะศึกษา

ในขั้นตอนนี้เป็นการแจ้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ผู้เรียนทราบ ร่วมกัน กำหนดประเด็นที่จะทำการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมในขอบข่ายของการลงพื้นที่ วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ประมวลรายวิชา คำแนะนำการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ในครั้งนี้ได้กำหนด ขอบข่ายเกี่ยวกับอาหารที่ควรอนุรักษ์ในท้องถิ่น และเกี่ยวข้องกับลักษณะวิถีชีวิตของคนในชุมชน โดย กลุ่มของผู้เรียนจะเลือกอาหารที่ตนเองสนใจศึกษาพร้อมระบุเหตุผลของความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อนำมาสร้างสื่อเผยแพร่ข้อมูลสู่สังคมภายนอก

ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผนก่อนการลงพื้นที่

ในขั้นนี้ได้แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มละ 4-5 คน โดยสมาชิกในแต่ละกลุ่มจะ ทำการนำเสนอข้อมูลและชนิดของอาหารในท้องถิ่นที่ตนเองสนใจ หลังจากนั้นแต่ละกลุ่มจะทำการลง มติคัดเลือกอาหาร 1 ชนิดที่กลุ่มสนใจศึกษาโดยอาหารชนิดนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตคนใน ชุมชน โดยไม่ซ้ำกับเพื่อนกลุ่มอื่น พร้อมทั้งบอกเหตุผลในการเลือกอาหารดังกล่าว โดยผู้เรียนแต่ละ กลุ่มจะทราบชนิดของอาหารที่เพื่อนกลุ่มอื่นได้เลือกจากการนำเสนอในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด หลังจากนั้นสมาชิกในกลุ่มร่วมกันเตรียมความพร้อม เตรียมหาข้อมูล วางแผนการปฏิบัติงานก่อนลง พื้นที่ชุมชนเพื่อสำรวจและเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์ สอบถาม การถ่ายภาพ การบันทึกเสียง การถ่ายคลิปวิดีโอ

เมื่อผู้เรียนได้ทำการเตรียมการและวางแผนก่อนการลงพื้นที่และนำเสนอผลของการ วางแผนดังกล่าว จะเข้าสู่การส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 2 คือการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ยกตัวอย่างสถานการณ์ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดและนำไปสู่การเลือกแนวทางปฏิบัติในการรับใช้ สังคมจากความสามารถที่มีภายในตนเอง และจากสิ่งที่ได้วางแผนการทำงาน

ขั้นที่ 3 การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน

การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน เป็นการที่ผู้เรียนเข้าไป สำรวจชุมชนแต่ละพื้นที่ตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ โดยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาหารใน ท้องถิ่นและวิถีชีวิต บริบทของชุมชน เช่น ลักษณะของอาชีพ พืช ผลไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ลักษณะทาง ภูมิศาสตร์ นอกจากนี้ยังศึกษาลักษณะของอาหาร ในด้าน จุดเด่น หรือลักษณะเฉพาะ ส่วนประกอบ เครื่องปรุง วัตถุดิบ ขั้นตอนการทำอาหาร ประโยชน์ที่ได้รับจากอาหารชนิดดังกล่าว

ขั้นที่ 4 การสะท้อนความคิดจากผลการปฏิบัติ

ในขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอความรู้สึกรู้สึก และความคิดของตนเองเป็น รายบุคคลเกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบจากการลงพื้นที่ชุมชน การเห็นบริบทที่แท้จริง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ ทำอาหาร สาเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลยังคงประกอบอาหารเพื่ออนุรักษ์อาหารชนิดดังกล่าว การเผยแพร่สื่อ ด้านอาหารที่ตนเองศึกษา จากการสำรวจข้อมูลและการลงพื้นที่ชุมชน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียน

เกิดแรงผลักดันในการรับใช้สังคมจากความสามารถของตนเองในการรวบรวมข้อมูลและสร้างสื่อเพื่อนำเสนอสิ่งที่ตนเองได้สำรวจและส่งเสริมความมีจิตสาธารณะจากการเชื่อมโยงสถานการณ์ที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้พบในการลงพื้นที่

ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้ และประเมินผล

ระยะนี้ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่การพัฒนาจิตสาธารณะวงรอบที่ 3 โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ความสามารถของตนเองที่ได้รับจากการเรียนในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูลจากการลงพื้นที่ของตนเองให้ตระหนักถึงการลงมือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ในขั้นนี้เป็นการสร้างสื่อเพื่อนำเสนอเกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับชุมชน และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์สื่อ การออกแบบ จนนำไปสู่การสร้างสื่อ แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อยจำนวน 3 ขั้นตอนได้แก่

5.1 ขั้นวิเคราะห์สื่อก่อนการออกแบบ

ขั้นวิเคราะห์สื่อก่อนการออกแบบเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในการสร้างสื่อเพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่นที่ตนทำการลงพื้นที่ศึกษาประกอบด้วย 6 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

5.1.1 ศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบัน

การทราบถึงสภาพปัญหาของสื่อที่มีอยู่ในปัจจุบัน ผู้เรียนจะทำการศึกษาสื่อที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาหารชนิดเดียวกับที่กลุ่มได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ได้แก่ สื่อเอกสาร/สิ่งพิมพ์, สื่อภาพถ่าย, สื่อเสียง, สื่อวีดิทัศน์, สื่อเว็บไซต์, สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วย แหล่งที่มาของสื่อ วัตถุประสงค์การใช้สื่อ การวิเคราะห์รายละเอียดของสื่อที่นำเสนอเกี่ยวกับอาหารดังกล่าว วิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด ของสื่อแต่ละประเภท ในขั้นนี้ผู้เรียนจะทำการศึกษาด้านสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ อาหารชนิดดังกล่าวที่มีอยู่ และสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของสื่อที่ควรจะใช้ในการประชาสัมพันธ์

5.1.2 การค้นพบปัญหา

ผู้เรียนจะทำการศึกษาปัญหาของสื่อเกี่ยวกับอาหารท้องถิ่นตามที่กลุ่มตนเองได้ลงพื้นที่ชุมชน โดยผู้เรียนจะทำการศึกษา วิเคราะห์สื่อหลากหลายชนิดที่เผยแพร่ในปัจจุบัน หลังจากนั้นทำการระบุประเด็นปัญหาที่พบ และระบุหลักการที่ใช้ในการจำแนกปัญหาดังกล่าว

5.1.3 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ผู้เรียนจะเรียงลำดับประเด็นปัญหาของสื่อที่พบจากปัญหาที่คิดว่าสำคัญที่สุดไปน้อยที่สุด แล้วสรุปปัญหาที่กลุ่มต้องแก้ไขเป็นอันดับแรกพร้อมบอกเหตุผลที่เลือกประเด็นปัญหาดังกล่าว

5.1.4 การพิจารณาการหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

อย่างหลากหลาย

ผู้เรียนและสมาชิกภายในกลุ่มจะทำการคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาแต่ละประเด็นอย่างหลากหลายและเป็นไปได้ พร้อมระบุเหตุผลสนับสนุนแต่ละวิธีการ

5.1.5 การพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่าง

มีเหตุผล

ผู้เรียนจะเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล โดยระบุข้อดี ข้อจำกัดของแต่ละวิธีพร้อมบอกเหตุผลที่เลือกวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้ความสอดคล้องกับบริบทความเป็นจริง ความประหยัด คุ่มค่า และใช้ระยะเวลาที่เหมาะสมเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

5.1.6 ระบุขั้นตอนการวางแผนดำเนินกิจกรรมการ

แก้ปัญหา

ผู้เรียนระบุขั้นตอนการวางแผนดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว

5.2 ชั้นการออกแบบสื่อ

ผู้เรียนจะนำเอาข้อมูลที่ได้จากชั้นศึกษาสื่อก่อนการออกแบบ มาใช้ในการออกแบบสื่อเรื่องอาหารในท้องถิ่นของตนเองให้มีความแตกต่างและน่าสนใจ โดยจะทำการเขียนแผนภาพและออกแบบลักษณะของเนื้อหา ภาพ กราฟิก ข้อความ คลิปวิดีโอ ที่จะนำมาใช้ในการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่

5.3 ชั้นการสร้างสื่อ

ผู้เรียนจะดำเนินการสร้างสื่อตามที่ได้ออกแบบไว้ โดยเมื่อผู้เรียนมีปัญหาหรือ ต้องการคำแนะนำสามารถติดต่อผ่านช่องทางการสื่อสารในรูปแบบทั้งประสานเวลาและไม่ประสานเวลา เช่น กระดานสนทนาและการสนทนาออนไลน์รวมถึงการพบผู้สอน

ขั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้

เมื่อผู้เรียนสร้างสื่อเรียบร้อยแล้วจะมีการนำไปทดลองใช้ โดยมีการทดลองใช้จากเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ จำนวน 3 กลุ่ม เพื่อนำผลจากการทดลองใช้มาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขผลงานให้มีความถูกต้องและความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยขั้นนี้ผู้เรียนจะบันทึกผลจากการนำสื่อที่ได้รับการทดลองใช้กับเพื่อนกลุ่มอื่นนำมาปรึกษาผู้สอนอีกครั้งเพื่อร่วมกันพิจารณาที่ควรปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 7 ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน

ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบและแก้ไขผลงาน เมื่อพบข้อบกพร่องผู้เรียนจะทำการแก้ไขปรับปรุงจนได้ชิ้นงานที่มีความสมบูรณ์มากขึ้นโดยการจัดทำบันทึกการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสื่อที่ได้รับการแก้ไข จากเดิมเพื่อเปรียบเทียบกับสื่อที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว และเตรียมความพร้อมในการเผยแพร่ผลงานในขั้นต่อไป

ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน

ระยะนี้ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่การพัฒนาจิตสาธารณะวงรอบที่ 4 โดยการสะท้อนจากการปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์ต่อสาธารณะ ในระยะที่ 3 ประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 8 การออกใบอนุญาตเพื่อเผยแพร่

เมื่อผู้เรียนสร้างชิ้นงานที่มีความสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว จะทำการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตเพื่อเผยแพร่ ครีเอทีฟคอมมอนส์ (creative commons) ตลอดจนเลือกการออกใบอนุญาตเพื่อเผยแพร่โดยใช้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ (creative commons) เพื่อเอื้อให้ผู้สร้างสรรค์งานกำหนดได้อย่างชัดเจนว่า จะให้ผู้นำไปใช้ทำอะไรได้บ้าง ทำให้สามารถนำงานไปต่อยอดได้สะดวกขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกการออกใบอนุญาตเผยแพร่ในลักษณะของ CC-BY-NC-ND หมายถึง การอนุญาตให้เผยแพร่โดยต้องระบุที่มา แต่ห้ามดัดแปลง และใช้เพื่อการค้า

ขั้นที่ 9 การเผยแพร่และนำไปใช้

ในขั้นตอนนี้เป็นการเผยแพร่และการนำสื่อที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้ต่อสาธารณะ ให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงข้อมูลจากสื่อเพื่อการอนุรักษ์อาหารในท้องถิ่นที่สร้างขึ้น ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกที่สนใจนำสื่อจากทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์อาหารในท้องถิ่นหรือเป็นการเผยแพร่ความรู้ของชุมชนได้อย่างสาธารณะ

ขั้นที่ 10 การประเมินผลสื่อทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

ขั้นนี้เป็นการให้บุคคลภายนอกและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัด สำนักศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น ผู้มีความรู้เกี่ยวกับอาหารแต่ละชนิด นักท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนในพื้นที่ผลิตอาหารชนิดนั้นโดยตรง หรือผู้สนใจเกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่น เป็นผู้ประเมินสื่อจากการเผยแพร่ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขสื่อดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์และน่าสนใจยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 11 ชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงานตนเอง

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นสุดท้ายเมื่อผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานออกสู่สาธารณะ เป็นการสร้างความตระหนัก และสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนเห็นถึงประโยชน์ของสื่อที่เผยแพร่ผลงานออกไปในการช่วยอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งปันความรู้ให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ และเป็นผลงานอันมีคุณค่าจากความตั้งใจและความสามารถของผู้เรียนเอง

3. ผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับ

ใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการทดลองใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ แบ่งการศึกษาผลการใช้ออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

1) ด้านความมีจิตสาธารณะของผู้เรียน

จากการวัดโดยใช้แบบทดสอบเชิงสถานการณ์ พบว่าคะแนนของความมีจิตสาธารณะของผู้เรียนภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบคะแนนความมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ พบว่าคะแนนความมีจิตสาธารณะของผู้เรียนหลังการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ สูงกว่าการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ด้านคะแนนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน

จากการวัดโดยใช้วัดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ พบว่า คะแนนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนหลังการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ สูงกว่าการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การนำเสนอการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านนโยบายของสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน ที่ได้รับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวนทั้งสิ้น 11 ท่านพบว่ารูปแบบโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.48

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การอภิปรายผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีรายละเอียดดังนี้

การอภิปรายผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการอภิปรายผลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

1) ด้านสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดพบว่าผู้บริหารมีความเห็นด้วยในการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด เพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชนและบุคคลภายนอกอย่างเป็นสาธารณะ และเห็นความสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้เนื่องจากสามารถเป็นสื่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถสอนผู้เรียนได้จำนวนมากโดยช่วยในการประหยัดเวลา และสามารถเข้าถึงได้จากหลากหลายสถานที่ นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าสาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการปรับตัวด้านการพัฒนาเชิงโครงสร้างด้านการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการดึงดูดและกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติศักดิ์ แสงอรุณ (2551) ที่กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย ว่าบทบาทของสถานศึกษามีส่วนสำคัญ

อย่างยิ่งในการช่วยพัฒนาจิตสาธารณะให้การศึกษาอบรม และมีส่วนสนับสนุนในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดกับตัวผู้เรียน โดยทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดถือแหล่งที่ช่วยในการนำความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล และชุมชน มาถ่ายทอดความรู้สู่สาธารณะนอกจากนี้ตามภารกิจของสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา ยังต้องฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ความรู้มาใช้แก้ปัญหา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์, 2555) การนำทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเข้ามาสนับสนุนในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนจึงเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา

2) ด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี จากการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

2.1) ด้านการรับใช้สังคม และชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนได้ลงมือปฏิบัติจริงจากการลงพื้นที่ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้จากชุมชนมาสู่ผู้เรียน ซึ่งลักษณะของการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำนี้สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามหลักการของ Dewey (1926) ที่มีความเห็นว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนลงมือกระทำเอง และเชื่อว่าประสบการณ์มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เขาเห็นว่า ประสบการณ์ของผู้เรียน เป็นเรื่องทางกายภาพและด้านสังคมที่เกิดขึ้นโดยการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับโลกทางกายภาพและสังคมที่เขามีส่วนร่วม นอกจากนี้จากความคิดเห็นของผู้บริหารที่สนับสนุนให้เกิดการนำการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมมาช่วยกับการนำมาสู่การปฏิบัติในระดับคณะสาขาวิชาและรายวิชาสอดคล้องแนวคิดของ Weigert (1998); Freire. (1998); Brameld (1956); สุริน คล้ายรามัญ (2543); ทิศนา แคมมณี (2545) ที่กล่าวถึงการนำจุดประสงค์ ของรายวิชาบูรณาการกับกิจกรรมรับใช้สังคม/หลักสูตรภายนอก เพื่อสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง ของชุมชนสอดคล้องกับ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ที่กล่าวถึง คุณลักษณะพื้นฐาน เรื่องการส่งเสริมให้บัณฑิตมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานและสังคม (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์, 2553)

2.2) ด้านการส่งเสริมจิตสาธารณะ ในส่วนของการส่งเสริมจิตสาธารณะของผู้เรียนจากการสนับสนุนให้เกิดความเกื้อกูลกันทางสังคม ครอบคลุมถึงประโยชน์ส่วนรวม สร้างให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน มนุษยสัมพันธ์ เพื่อสร้างสังคมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของโครงการหรือกิจกรรมที่มีการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ให้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา รวมถึงระบบสนับสนุน ครอบครั้ว สภาพแวดล้อม นโยบายผู้บริหาร ด้านแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิด จิตสาธารณะแก่นักศึกษาในองค์กร การสอดแทรกเรื่องจิตสาธารณะ การช่วยเหลือสังคมในรายวิชา บูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน มีช่องทางในการบันทึกกิจกรรม

การทำดี การลงไปปฏิบัติงานลงพื้นที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรียม นมรักษ์ (2552) ที่ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงช่วยความร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีองค์ความรู้ และความสามารถในการแสวงหาความรู้เป็นสิ่งที่ช่วยในการส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้การให้ผู้เรียนได้ลงพื้นที่ปฏิบัติจริงในการส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะยังสอดคล้องกับงานวิจัยของภานุมาศ มหาทรัพย์สกุล (2555) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะจากการเรียนรู้ในสถานที่จริงผ่านประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับ โดยได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติจิตสำนึกสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

2.3) ด้านการส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ควรประกอบด้วย การสะท้อนให้ผู้เรียนเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขอย่างเหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดนอกกรอบเกิดแนวทางการแก้ปัญหาใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพและ การต่อยอดให้เกิดการแก้ปัญหา ให้ตนเองได้ในอนาคต ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข ด้านองค์ประกอบ และปัจจัยที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนคือการเปิดโอกาสให้ลงพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยมีการเตรียมการ กิจกรรม การติดตามผลที่เกิดขึ้น การจัดสถานการณ์ สร้างโจทย์ที่เป็นปัญหา ให้แก่ผู้เรียนในการทดลองหาแนวทางแก้ไข การให้ความรู้ และฝึกกระบวนการ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และความคิดในเชิงบวก ในส่วนของแนวทางหรือนโยบายในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่นักศึกษาในองค์กร ประกอบด้วย การสอดแทรกความรู้กิจกรรมเรื่องการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสร้างสถานการณ์จำลอง กระตุ้นให้เกิดการคิดแก้ปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพงศ์ กาญจนฉายา (2555) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนในรายวิชาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ สามารถคิดวิเคราะห์ วิจัย แลกเปลี่ยนและแสดงความคิดอย่างมีเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นและคำวิจารณ์ของผู้อื่น มีการใช้สื่อที่น่าสนใจและหลากหลาย ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับขั้นตอนของกิจกรรมการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการออกแบบสื่อเพื่อชุมชน และสังคมสาธารณะ พร้อมทั้งการนำทรัพยากรการศึกษา

แบบเปิดมาสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เช่น ช่องทางการแลกเปลี่ยนผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต เวทีแลกเปลี่ยนความคิด

3) ด้านความพร้อม ของบุคลากร เครื่องมือและทรัพยากรการศึกษา องค์ประกอบที่จะสนับสนุนและทำให้การจัดการเรียนการสอนและการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดสามารถดำเนินการได้นั้น คือ ความพร้อมของบุคลากร ซึ่งหมายถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านผู้บริหารที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ ให้เกิดการขับเคลื่อนในการสนับสนุน และการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากชุมชน องค์กรจากสถาบันภายนอก นอกจากนั้น คณาจารย์ซึ่งมีความใกล้ชิดกับนักศึกษาเพื่อผลักดันให้แนวการปฏิบัติดังกล่าวสามารถขับเคลื่อนไปได้ทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการ การสอดแทรกปลูกฝังการคิดด้วยการใช้สังคม การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การปลูกฝังความมีจิตสาธารณะ รวมถึงการกระตุ้นให้เกิดแนวความคิดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การสร้างพื้นฐานความรู้ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้เกิดความรู้ความสามารถเพื่อไปต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงาน ไปสู่สังคมและชุมชน และยังหมายรวมถึงบุคลากรสายสนับสนุน ผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นผู้ดูแลระบบ ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านเทคนิค หรือรวมถึงการฝึกอบรมให้คณาจารย์ ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน หรือการมีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำมาต่อยอดและบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือและทรัพยากร จากการศึกษาพบว่าสถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความพร้อมทางด้านเครื่องมือและทรัพยากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งทางด้านโปรแกรม ซอฟต์แวร์ และฮาร์ดแวร์ ตลอดจนสถานที่แต่ยังไม่มีการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดให้แก่สาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hylén (2006) และ D'Antoni (2009) ที่กล่าวถึงการสนับสนุนบริการของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดอย่างสาธารณะของมหาวิทยาลัย ต้องอาศัยความพร้อม แรงจูงใจในการผลิต และสิ่งที่สำคัญคือการสนับสนุนทางการเงินความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิตทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นการให้ข้อมูล ทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุด หรือเชื่อมโยงแหล่งความรู้ อื่น ในส่วนของการผลิตสื่อทางด้านบทเรียนให้บุคคลภายนอกได้เข้ามาศึกษาโดยไม่จำเป็นต้องลงทะเบียนยังมีจำนวนไม่มากเท่าที่ควร รวมถึงการสร้างสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ทางชุมชนท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นยังพบว่าการสร้างอยู่จำนวนน้อยมาก

4) ด้านชุมชนและสังคมสาธารณะ ชุมชน มีความสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยโดย เป็น แหล่งให้ข้อมูลความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาองค์ความรู้ในท้องถิ่น ส่วนมหาวิทยาลัยเป็น แหล่งช่วยสนับสนุนและแก้ไขปัญหา หาแนวทางการแก้ไขร่วมกัน ตลอดจนความร่วมมือทางด้านการอนุรักษ์องค์ความรู้ที่มีในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืนไปสู่สังคมสาธารณะอันเป็นสังคมวงกว้าง เกิดการ

เรียนรู้ร่วมกันพัฒนาเป็นเครือข่ายการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ในชุมชนให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hodgkinson-Williams (2010) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่ Open University of the UK พบว่าทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดสามารถช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับสังคมสาธารณะ การเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ที่มีอุดมการณ์และเป้าหมายร่วมกัน รวมถึงการเพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีกับพันธมิตรทางธุรกิจ โดยการปรับปรุงก่อนการเผยแพร่ และการผลิตผลงาน จากการศึกษาที่ได้รับความเผยแพร่สู่สาธารณะ นอกจากนี้ถือได้ว่าชุมชนและสังคมสาธารณะเป็นสถานการณ์จริงที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการลงมือปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้เผชิญหน้ากับปัญหา ค้นหาคำตอบ และสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหาไปสู่การลงมือปฏิบัติและยอมรับผลที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากโลกแห่งความเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติกศักดิ์ แสงอรุณ (2551) ที่กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะที่สามารถพัฒนาได้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเชื่อมโยงไปในกระบวนการทำกิจกรรม

2. การอภิปรายผลการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

รูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีจุดเด่นของการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดบนเครือข่ายที่ผู้เรียนสามารถบันทึกและทำกิจกรรมในลักษณะของกระบวนการทำงานแบบกลุ่มและการทำรายงานบุคคล และลักษณะของการออกแบบกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มสามารถเข้ามาศึกษารายละเอียดการดำเนินการของกลุ่มเพื่อนและในบางส่วนที่สมาชิกกลุ่มเท่านั้นสามารถเห็นการดำเนินงานของตนเอง นอกจากนี้ยังได้ออกแบบการส่งงานของผู้เรียนในลักษณะของตัวแทนสมาชิกกลุ่ม และการส่งงานรายบุคคล การสะท้อนความคิดจากกิจกรรมที่ได้ลงพื้นที่ โดยเป็นทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดที่มีลักษณะใช้มหาวิทยาลัยเป็นฐานสอดคล้องกับ (OECD, 2007) ที่กล่าวถึงทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดประเภทที่มีขนาดเล็กใช้สถานศึกษาเป็นฐาน Small scale Institution-based ที่มหาวิทยาลัยเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และลักษณะสำคัญของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดดังกล่าวสอดคล้องกับ Schuwer, Kirschner, Hendriks and Baaren (2007) ที่ให้โอกาสผู้เรียนในการสร้าง รักษาการติดต่อกับผู้เรียนคนอื่น และจากชุมชนการเรียนรู้

ในส่วนของการส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ การลงพื้นที่และให้ผู้เรียนได้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันร่วมกับการใช้วงรอบในการส่งเสริมจิตสาธารณะทั้ง 4 ระยะ เป็นการออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

เนื่องจากจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลาในการสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดในตัวของผู้เรียนทั้งการเตรียมความพร้อมในการเรียน การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การยกตัวอย่าง การกระตุ้นให้เกิดการลงมือปฏิบัติ ในกิจกรรมอย่างแท้จริง รวมไปถึงการสะท้อนแนวความคิดจากการได้ปฏิบัติการณ์ลงพื้นที่ได้ช่วยเหลือชุมชนด้วยตัวเองโดยผู้เรียนได้บันทึกความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติผ่านการถ่ายทอดประสบการณ์การได้รับรู้ถึงผลสะท้อนของความรู้สึกจากคนในชุมชนที่ตนเองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือลงในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Freire (1998) ที่กล่าวถึงการสร้างจิตสำนึกที่ต้องอาศัยการผสมผสานทั้งทางด้านเหตุผล การลงมือกระทำและการคิดใคร่ครวญในตัวของผู้เรียน นอกจากนี้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเกิดการเรียนรู้ร่วมกันยังสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดจิตสาธารณะโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (วิภาพันท์ ก่อเกียรติขจร, 2544; ชัยวัฒน์ ธิระพันธ์, 2542; อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรุษ วิสารทสกุล, 2540; สุชาดา จักรพิสุทธิ์, 2544) กระบวนการศึกษา กระบวนการทางสังคมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2544) ที่ต้องมีความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ต้องใช้กระบวนการเรียนรู้สิ่งสมผู้คนในสังคมอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง

ด้านการนำเสนอเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อผู้เรียนได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาในสิ่งที่กลุ่มตนเองสนใจ การออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้นำความรู้จากการสร้างสื่อการเรียนการสอนมาใช้เพื่อเผยแพร่ อนุรักษ์และประชาสัมพันธ์ โดยคำนึงถึงกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อันประกอบด้วย การวิเคราะห์สื่อ ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบันของสื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตนศึกษา การค้นพบปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาจากการศึกษา การพิจารณาหาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายโดยเพื่อนสมาชิกในกลุ่มร่วมกันระดมความคิด การพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล การระบุขั้นตอนการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนสามารถพิจารณาร่วมกันอย่างรอบคอบจนนำไปสู่การออกแบบและสร้างสื่อ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นการนำปัญหาที่พบในชุมชนมาสร้างและออกแบบสื่อเพื่อสนองความต้องการจากการลงชุมชนอย่างแท้จริงทำให้ผู้เรียนมีแรงผลักดัน มีความตั้งใจปรารถนาที่จะช่วยเผยแพร่ความรู้จากท้องถิ่นไปสู่สาธารณะสิ่งนี้เองช่วยให้เกิดความตั้งใจในการสร้างสื่อเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สอดคล้องกับประสาธ อินศรปริดา (2532) ที่กล่าวถึงลักษณะอันก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และการมีความอดทน กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นสิ่งนั้นคือการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้บุคคลสามารถพัฒนาศักยภาพทางการคิดจากการฝึกฝนและการกระตุ้นนำไปสู่แรงจูงใจในการคิดริเริ่มสิ่งใหม่ การสร้างสิ่งใหม่ ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าและการพัฒนาทางความคิด

3. การอภิปรายผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวทางการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

1) จากผลการวิจัยที่พบว่าความมีจิตสาธารณะของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุดอาจเนื่องมาจาก การออกแบบขั้นตอนของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ที่ให้ผู้เรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่ปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้ลงพื้นที่เข้าไปศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลอาหารสดคล้อยกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของคนชุมชนที่ตนสนใจ และหาแนวทางนำเสนอความรู้เกี่ยวกับอาหารชนิดนั้น กระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Berle (2006) ที่พบว่าการศึกษาที่ผู้เรียนทำกิจกรรมและได้เชื่อมโยงประยุกต์ใช้ความรู้จากห้องเรียนลงสู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริง ทำให้เกิดความตระหนักต่อสังคมสาธารณะในทิศทางบวก

นอกจากนี้ระบบที่ออกแบบให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันยังช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ และสร้างการมีเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม จากผลของโครงการ “well publicized OER” (Hodgkinson-Williams, 2010) ยิ่งไปกว่านั้นทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อสื่อสาร และร่วมกันทำกิจกรรมการเขียนอย่างสร้างสรรค์ การนำเสนอสิ่งที่ตนได้เขียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การสร้างสื่อมัลติมีเดียและการพัฒนาเนื้อหาของตนเอง (Lenhart and Madden, 2005) จากการศึกษาที่ผู้เรียนได้สร้างผลงานของพวกเขาจากการปฏิบัติและลงมือกระทำ ร่วมกันสะท้อนความคิดจากการลงพื้นที่แล้วรวบรวมเผยแพร่ในลักษณะของความรู้ของกลุ่มสาธารณะ จากการสะท้อนความคิดของนักศึกษา เช่น

“ดิฉันรู้สึกภาคภูมิใจและดีใจมากที่งานสำเร็จและผลงานของดิฉันได้รับการเผยแพร่ให้แก่บุคคลทั่วไปได้ศึกษา เกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่น รับรู้ถึงขั้นตอนการทำ การเลือกสรรวัตถุดิบ และเคล็ดลับต่างๆ ในกระบวนการผลิตอาหาร จากผลงานของดิฉันเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ให้ความรู้และความชัดเจนในเนื้อหา บุคคลทั่วไปสามารถศึกษาและ ทำรับประทานเองได้ ตลอดจนเป็นสื่อที่เผยแพร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (นักศึกษาสมาชิกกลุ่มปลาร้า)

“ดิฉันรู้สึกดีใจที่วิชานี้ได้ทำให้ดิฉันได้นำอาหารในท้องถิ่นของจังหวัดลพบุรีที่ใกล้จะสูญหายไปแล้ว ได้นำกลับมาเผยแพร่ให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก วิชานี้ทำให้ดิฉันได้รู้ถึงการทำงานเป็นกลุ่ม การวางแผนงานร่วมกัน ที่ทำให้กลุ่มของดิฉันได้ลุยป่าผ่าตงยามกลางค่ำกลางคืน ดิฉันคิดว่าการดำเนินงานในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจอาหารที่กำลังจะสูญหายไปจากจังหวัดลพบุรี และขอขอบคุณอาจารย์ประจำวิชานี้ที่แนะนำให้ดิฉันและกลุ่มของดิฉันได้ทำงานชิ้นนี้ออกมาโดยสมบูรณ์แบบ” (นักศึกษาสมาชิกกลุ่มขนมปังโบราณ)

“การที่ผลงานได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณะนั้นเป็นเรื่องดี มีประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ และนำภูมิปัญญาอันมีค่าที่ได้รับการเผยแพร่กันนั้นเป็นการร่วมมือร่วมใจจากคนในกลุ่ม อีกทั้งได้คำปรึกษา

และคำแนะนำจากอาจารย์ จนทำให้งานออกมาเสร็จสมบูรณ์ จากการดำเนินงานจากจุดเริ่มต้นของงานจนมาถึงขั้นสุดท้ายของงานนั้น ทำให้ได้เรียนรู้อะไรหลายอย่าง เช่น การลงพื้นที่ว่าจะทำอะไรเพื่อให้ได้ข้อมูล, การใช้โปรแกรมว่าจะทำออกมาอย่างไรให้งานน่าสนใจ และการให้ความร่วมมือภายในกลุ่ม งานกลุ่มจะเป็นงานที่สมบูรณ์ไม่ได้หากคนในกลุ่มไม่มีความสามัคคี ฉะนั้นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับงานชิ้นนี้คือ ความสามัคคีภายในกลุ่ม ความร่วมมือร่วมใจกัน ทำให้งานเสร็จสมบูรณ์จึงเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจยิ่งนักที่ผลงานได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณะ ผลจากการทำงานในครั้งนี้ทำให้รู้ว่า “ยิ่งมีความพยายามมากเท่าไร ความสำเร็จยิ่งใกล้เข้ามาเท่านั้น” ประสบการณ์ในการทำงานในครั้งนี้เป็นสิ่งที่น่าจดจำยิ่งนัก เพราะคงจะมีโอกาสไม่มากมายนัก ที่ได้ทำอะไรกับเพื่อนๆ และชุมชนแบบนี้” (นักศึกษาสมาชิกกลุ่มไข่เค็มดินสอพอง)

จากการสะท้อนความคิดของผู้เรียนหลังจากการปฏิบัติกิจกรรมการลงพื้นที่และร่วมกันคัดสรรสิ่งที่มีภายในชุมชนเพื่อสร้างสื่อเผยแพร่เกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่นของตนเอง เป็นการสะท้อนความภูมิใจและเห็นคุณค่า การร่วมอนุรักษ์ความรู้ที่มาจากท้องถิ่น อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

2) จากผลการวิจัยที่พบว่าการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับมากโดยทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาหารในท้องถิ่นที่มีความแตกต่างจากสื่อที่มีอยู่เดิมโดยอาศัยกระบวนการและขั้นตอนเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพและปัญหาของสื่อในปัจจุบัน จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และหาแนวทางการแก้ไขที่หลากหลายรวมถึงการเลือกและระบุวิธีการแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่การออกแบบ พัฒนา นำไปใช้ และประเมินผลสื่อสอดคล้องกับแนวคิดของ Osborn (1953) และ Panes (1967) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่ประกอบด้วย การระบุจุดประสงค์ (objective finding), การค้นหาความจริง (find out the fact), การค้นพบปัญหาที่เกิดขึ้น (find out the problem), การค้นหาแนวความคิด สมมติฐาน (find out the idea), การค้นหาวิธีการแก้ปัญหา (find out the solution) and การค้นพบคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ (acceptance finding) จากการพัฒนา ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดซึ่งเป็นลักษณะของระบบเว็บผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Minamino and Kinoshita (2010) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การค้นหาความคิดใหม่ของกลุ่มผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ เพื่อเปรียบเทียบแข่งขันกับความคิดของคนอื่น ๆ ในกลุ่มเพื่อหาความคิดที่ดีจากการประเมินของสมาชิกโดยใช้ ระบบเว็บผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสนับสนุนให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จากการที่ผู้เรียนได้สร้างผลงานสื่อเพื่อเผยแพร่ผลงานของพวกเขาด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบในการสะท้อนความคิดของนักศึกษา เช่น

“การทำงานในครั้งนี้ทำให้ดิฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำผลงานแล้วนำไปเผยแพร่ ให้กลับบุคคลอื่นๆ ได้ศึกษา ในการทำขนมในท้องถิ่น ซึ่งเป็นขนมข้าวแต๋นน้ำแตงโมหน้าเมล็ดทานตะวัน ซึ่งเป็นที่ทราบ และรู้จักกันว่าจังหวัดลพบุรีมีการปลูกทานตะวันมากที่สุด จึงได้มีการนำมาดัดแปลงมาทำเป็นขนม ดิฉันรู้สึกดีใจที่ครั้งหนึ่งได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้เห็นขั้นตอนการทำ ได้ลงมือทำและการทำงานใน ครั้งนี้เป็นงานกลุ่ม กลุ่มของดิฉันช่วยกันแก้ปัญหาที่พบ และร่วมกันศึกษาข้อมูล ถึงแม้บางครั้ง ความคิดเห็นจะไม่ตรงกัน ผลสุดท้ายเราก็ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดี งานเราก็ ออกมาดี นี่คือการส่งเสริมของการทำงานกลุ่มเพื่อการแก้ปัญหาและการสร้างผลงานที่แปลกใหม่ยังไม่เคย ทำมาก่อน” (นักศึกษาสมาชิกกลุ่มข้าวแต๋นน้ำแตงโมหน้าเมล็ดทานตะวัน)

“การเริ่มต้นของการพื้นที่ กลุ่มของข้าพเจ้ามีการปรึกษากันภายในกลุ่มเลือกสถานที่ที่จะศึกษา และเป็นสินค้า OTOP ของลพบุรี เริ่มต้นจากการไม่มีข้อมูล จนสมาชิกกลุ่มช่วยกันหาข้อมูลสินค้า และอาหาร ที่มีสถานที่จริงและสามารถให้ข้อมูลที่ศึกษาได้จริง น้ำพริกเผาผัดหมู (สูตรโบราณ) หมู 9 หมู่บ้านพระที่นั่งเย็น จังหวัดลพบุรี จากนั้นกลุ่มข้าพเจ้าได้ลงพื้นที่ศึกษาเกี่ยวกับ น้ำพริกเผาผัด หมู (สูตรโบราณ) ซึ่งได้รับข้อมูลที่ต้องการอย่างสมบูรณ์ ซึ่งอาจารย์ เพ็ญศรี เป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด และได้นำมาทำข้อมูลน้ำพริกเผาผัดหมู (สูตรโบราณ) เพื่อนำมาเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นที่รู้จัก มากขึ้น แล้วร่วมกันวางแผน จัดทำ หาข้อมูลเพิ่มเติม เกี่ยวกับการผลิตสื่อด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เรียงลำดับขั้นตอนการทำสื่อ ออกรูปแบบ การวางข้อมูล บนสื่อในรูปแบบของงาน ทำให้งานออกมา สมบูรณ์ที่สุด และไม่ซ้ำกับสื่อที่มีอยู่เดิม มีความพยายาม สามัคคี ร่วมด้วยช่วยกัน ช่วยกันแก้ปัญหา เพื่อที่จะให้งานออกมาอย่างสมบูรณ์ จากผลงานที่ช่วยกันทำ ทำให้ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจ จากการทำงานลงพื้นที่ครั้งนี้ ทำให้มีความรู้มากมายกลายเป็น และงานที่ทำหรือสื่อที่ผลิตขึ้นสามารถนำไป เผยแพร่ได้อย่างสมบูรณ์ สิ่งที่เคยเสียเวลาไปไม่ได้เสียเวลาไปเปล่าประโยชน์ ได้ทั้งผลงาน และสื่อ ทำให้มี ความสำเร็จ หลังจากการเผยแพร่สื่อแล้ว ผู้ผลิตน้ำพริกเผาผัดหมู (สูตรโบราณ) ร้านค้า OTOP ลพบุรี และ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดลพบุรี กล่าวคำชมเชย ในการทำสื่อครั้งนี้ ทำให้ มีความภาคภูมิใจกับผลงานชิ้นนี้ที่สุดเลยคะ” (นักศึกษาสมาชิกกลุ่มน้ำพริกเผาผัดหมู สูตรโบราณ)

“จากการทำงานข้าพเจ้ามีความภูมิใจเป็นอย่างมากที่ได้ร่วมงานกับเพื่อน ในการทำงานใน ครั้งนี้มีอุปสรรค ปัญหา มากมายจนทำให้ท้อเกือบที่จะเลิกทำแต่เพราะได้กำลังใจ แรงกระตุ้น จาก อาจารย์และเพื่อนร่วมงานทำให้ข้าพเจ้ามีแรงที่จะสู้ กับปัญหาเพื่อวิชาต่อไป การพยายามค้นหา ข้อมูลของการออกแบบการสร้างสื่อเพื่อให้ความน่าสนใจ แตกต่างไปจากเดิม การค้นหามุมมอง ใหม่ๆ ขอบคุณาจารย์ที่ให้ข้าพเจ้าได้ทำงานชิ้นนี้เพราะเวลาได้ลงชุมชนทำให้ได้รู้อะไรอีกมากมาย เกี่ยวกับจังหวัดลพบุรีเพราะโดยตัวข้าพเจ้าแล้วไม่ใช่คนลพบุรีแต่ก็ทำให้ข้าพเจ้ามีความภูมิใจที่ เลือกมาเรียนที่นี่ พุดถึงกระท้อนหวาน ลพบุรีแล้วใครๆก็รู้จักเป็นอย่างดีข้าพเจ้าเองก็รู้จักแต่ไม่เคยคิด ว่า กระท้อน จะนำมาทำประโยชน์ได้มากมาย ในชีวิตเคยทานแต่กระท้อนสด กระท้อนดองเท่านั้นไม่

เคยจะรู้เลยว่ากระท้อนสามารถแปรรูปเป็นอาหารที่อร่อยได้มากเพียงนี้ ข้ายังมีประโยชน์จากระสชาติของมันอีกด้วย ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจที่ตัดสินใจทำ การแปรรูปกระท้อน” (นักศึกษาสมาชิกกลุ่มกระท้อนกวน)

นอกจากนั้นทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ที่ออกแบบมาในลักษณะออนไลน์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถร่วมกันพัฒนาแนวคิด แลกเปลี่ยน และร่วมสรุปความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ช่วยจัดเก็บงานและบันทึกกิจกรรมของผู้เรียนทั้งในลักษณะรายกลุ่มและรายบุคคล สอดคล้องกับลักษณะของการออกแบบระบบเว็บบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สนับสนุนให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้การจัดการความรู้เป็นฐานที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของ Wu and Hsiao (2004) ซึ่งในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดนี้ได้ออกแบบเพื่อเก็บข้อมูล ที่อาจารย์และผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา

ในด้านการใช้การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wei and Jianjun (2012) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงผ่านการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมโดยการทำโครงการร่วมกับการออกแบบวิธีการสอนการออกแบบวิศวกรรม โดยใช้เทคนิค Scaffolding เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์กับผู้เรียนพบว่าสามารถส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและสะท้อนประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปสู่อาชีพในอนาคตของนักเรียนแอฟริกันอเมริกัน จากการออกแบบให้ผู้เรียนได้ลงพื้นที่และพบกับปัญหาด้านการสร้างสื่อเพื่อการนำเสนออาหารในท้องถิ่นที่มีรูปแบบอย่างสร้างสรรค์ กระบวนการเหล่านี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงออกเป็นผลงานที่สะท้อนถึงกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อเพื่อการนำเสนอข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน และพร้อมที่จะสนับสนุนเมื่อผู้เรียนพบปัญหาและต้องการได้รับคำแนะนำจากผู้สอน
2. การส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังและสอดแทรกอยู่ในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม ต้องมีการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญ สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าของผลงาน และความสามารถในตนเองเพื่อสร้างผลงานออกสู่สังคมภายนอก

3. การส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนมีบทบาทกระตุ้นให้ผู้เรียน ร่วมกัน นำเสนอความคิดเห็นและหาแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลาย โดยต้องออกแบบกิจกรรมให้ สอดคล้องกับเป้าหมายของการปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมมาช่วยในการพัฒนา ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ซึ่งการส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ อาจนำแนวคิด หลักการและทฤษฎีอื่น เข้ามาร่วมบูรณาการกับการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในระดับการศึกษาปริญญา บัณฑิตเท่านั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดกับกลุ่มทดลองใน ระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน

3. การวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาผลการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดในด้านอื่น เช่น การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือแบ่งปันความรู้ระหว่าง สถาบันการศึกษา

รายการอ้างอิง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายการอ้างอิงภาษาไทย

- กนิษฐา นิทัศน์พัฒนาและคณะ. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรรยา พรรณนา. (2553). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสำนึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์*. (การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕*. from http://www.tu.ac.th/org/qa/guide_office/paper_guide/standard_51.pdf
- กรุณา นัคราจารย์. (2548). *การนำเสนอรูปแบบกิจกรรมนิตยสารอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย., กรุงเทพมหานคร.
- กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมข้าราชการกรมการพัฒนาชุมชน. (2553). *สรุปการสัมมนาวิชาการภายใต้งานสัปดาห์ส่งเสริมจริยธรรมแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๓*. from <http://www.ethic.cdd.go.th/Text/web2.pdf>
- กวิณ ชูติมา. (2552). *จิตสำนึกเพื่อโลกที่ดีกว่า*. from <http://www.bloggang.com/mainblog.1มิถุนายน2552>.
- กันยา สุวรรณแสง. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.
- กัลยกร วรกุลสถฐานีย์. (2551). *การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสารการตลาดเพื่อการรณรงค์ด้านจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2527). *จิตสำนึกของชาวนา : ทฤษฎีและแนวการวิเคราะห์แบบเศรษฐศาสตร์การเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- กานต์รวี บุญญานุสิทธิ์. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมจิตแห่งความเคารพและจิตแห่งจริยธรรมตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *จอมปราชญ์นักการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2539). *อัตตสิกขา : ศาสตร์แห่งการรู้จักตัวเอง*. กรุงเทพมหานคร: ทีพีพีรินทร์.

- เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ. (2551). *แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย : กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชน ที่ทำงานด้านจิตสำนึกสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิทย์ พงษ์ภักดี. (2553). *การใช้โปรแกรมการฝึกการคิดแบบโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- โกศล มีความดี. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ*. (วิทยาสาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒*. from <http://www.eco.ku.ac.th/TQF2552/TQF52.pdf>
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2557). *ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*. from <http://education.tru.ac.th/education/index.php?name=page&file=page&op=%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%20%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%97%E0%B8%B1%E0%B8%A8%E0%B8%99%E0%B9%8C%20%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88>
- คมสัน สุขมากและวรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา. (2554). *การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างมโนทัศน์เชิงจิตสำนึกสาธารณะของอาสาสมัครตำรวจ*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 5(1), 1-6.
- จิตสำนึกสาธารณะ เส้นทางสู่ประชาสังคม. (2542). *ความหมายของจิตสาธารณะ*. *สื่อพลัง*, 7(3), 3-19.
- จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ*. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 9(27).
- จური ทัพพงษ์และวิมลรัตน์ จตุรานนท์. (2552). *การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา*. *วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม*, 5(1-2).
- เจษฎา หนูรูน. (2551). *ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. (การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

- เฉลิมชัย มนุษเสวต. (2543). การพัฒนารูปแบบวิชาที่ใช้การเรียนการสอนเชิงบริการในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. (ดุชฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ชลัญธร ชินบุตร. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้มีจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนกัณฑ์รัชวิทยาคม อำเภอกัณฑ์รัช จังหวัดศรีสะเกษ. (การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชวาลา เวชยันต์. (2544). การพัฒนาแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยวิธีการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมความตระหนักในการรับใช้สังคม ทักษะการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (ดุชฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์. (2542). Chaos Theory กับจุดเปลี่ยนสังคมไทย. *สื่อพลัง*, 7(3), 21-27.
- ชาย โพธิสิตา และคณะ. (2543). การศึกษาจิตสำนึกของคนไทยต่อสาธารณสมบัติ : กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา.
- ชาย โพธิสิตาและคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษา กรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชิตพงษ์ กิตตินราดร. (2555). Creative Common. from <http://www.lib.ru.ac.th/knowledge/>
- ชูชัย ศุภวงศ์. (2539). ประชาสังคม : ทรรศนะนักคิดในสังคมไทย. มติชน.
- ณัฐพงษ์ กาญจนฉายา. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานตามหลักการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการคิดนอกกรอบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับการผลิตสื่อการเรียนการสอนของนิสิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐภา ทับทอง. (2541). ผลการใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตใต้สำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม จังหวัดนนทบุรี. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้งจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. .
- ไทรรงค์ เฉวียงหงส์. (2544). การพัฒนาแบบวัดจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทสำหรับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- ทิศนา แคมมณี. (2545). *กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนา และปัญหาข้อใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ทิศนา แคมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2556). โพล'เอแบค'ชี้ปชช.75.2% คิดว่า'คุณธรรม จริยธรรม'สังคมไทยเสื่อมลง. from <http://www.thairath.co.th/content/357920>
- ธรรมนันท์ก้า แจ็งสว่าง. (2547). *ผลการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- นฤมล มณีงาม. (2547). *การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน ตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). *การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ., กรุงเทพมหานคร.
- นันทิยา ต้นศรีเจริญ. (2546). Service-Learning : เรียนรู้จากการช่วยเหลือสังคม. *สาขานวัตกรรม*, 6(62), 23-26.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2555). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อการสร้างองค์ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนิสิตนักศึกษาศาสตรบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ประทีป จินจี. (2540). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวิเคราะห์และการปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเวศ วะสี. (2541). *บนเส้นทางใหม่การส่งเสริมสุขภาพอนามัยชีวิตและสังคม*. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์ หมอชาวบ้าน.
- ประเวศ วะสี. (2541). *ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสังคมและศีลธรรม*. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์ หมอชาวบ้าน.
- ประสาธ อินทรปรีดา. (2532). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการฝึก*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์ พรสวรรค์ที่พัฒนาได้* (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพมหานคร: โครงการตำรา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พรรคักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2541). *ข้าราชการไทย: ความสำนึกและอุดมการณ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรคักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2547). *บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งและประชาชนในการเลือกตั้งระบบใหม่ตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันพระปกเกล้า.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2556). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8 ed.). กรุงเทพมหานคร: บริษัท เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์ จำกัด.
- ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์. (2553). *กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์. (2555). *หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา*. (3 ed.). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรมและสังคม สัญจร. (2543). *สำนึกไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุล.
- ภาณุมาส มหาทรัพย์สกุล. (2555). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- มัลลิกา มัติโก. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหิดล (ศาลายา), นครปฐม.
- มุทิตา หวังคิด. (2547). *การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). *สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม*. กรุงเทพมหานคร: มุลินิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- รัตนวรรณ รุณภัยและคณะ. (2542). *จิตสำนึกของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง*. *เกษตรศาสตร์ (สังคม)*, 20(1), 23-35.
- เรียม นมรักษ์. (2552). *การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิทย์พัฒนา สีหา. (2551). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. (การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วิบูลย์ ไทวณะบุตร. (2533). *ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

B5%E0%B8%A2%E0%B8%87-68-176.html#.VP6WhBv9lMs

- สมปอง เพชรโรจน์. (2549). *การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบสอบ เพื่อการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เรื่องภาวะมลพิษทางอากาศ สำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน. (2546). *รายงานคุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่*. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- สมพงษ์ ปันหุ่น. (2542). *การสร้างแบบวัดจิตสำนึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดเชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542). *ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่*. *สีมาจารย์*, 13(27), 15 – 16.
- สมพร สุกตัญญี ม.ร.ว. (2544). *มนุษย์สัมพันธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 6 ed.). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2536). *การปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2543). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดารวรรณ. (2544). *เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2534). *ความคิดสร้างสรรค์: หลักการทฤษฎีการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล* (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สรวงสุดา ปานสกุล. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้อะบบการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แบบร่วมมือในองค์กรบนอินเทอร์เน็ต*. (ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *การศึกษา: กลไกขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน*. from <http://www.bic.moe.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2552). *แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). *วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุกัญญา ยุติธรรมนนท์. (2539). *ผลของการใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอรัแรนซ์ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (ปริญญา มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ์. (2544). *จิตสำนึกสาธารณะ*. *ศิลปวัฒนธรรม*, 22(9), 22-23.
- สุทิยะ ชัดติยะและวิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2554). *แบบแผนการวิจัยและสถิติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพมหานคร: บจ.ประยูรวงศ์พรินติ้ง.
- สุนทรี สราญชาติ. (2533). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน*. (การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพมหานคร.
- สุภัทรา ภูษิตรัตน์วาลี. (2547). *ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. (การศึกษามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุริน คล้ายรามัญ. (2543). *การพัฒนากระบวนการอบรมโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และการเรียนรู้โดยการรับใช้สังคมเพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรี*. (ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดแก้ปัญหา*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- หงส์สุนีย์ เอื้อรัตนรักษา. (2536). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้รูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดทอรัแรนซ์*. (ปริญญา มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- หญทัย อาจปรุ. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล*. (พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อนุชาติ พวงสำลีและวีรบุรณ วิสารทกุล. (2540). *ประชาสังคม : คำ ความคิดและความหมาย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

- อริยา คูหาและสุวิมล นราองอาจ. (2553). จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 3(2).
- อ้อมใจ วงมณฑาและประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์. (2552). จิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. Paper presented at the รายงานการเสนอผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อัญชลี ยิ่งรักษ์พันธ์. (2550). ผลการใช้สถานการณ์จำลองกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- อารี พันธุ์มณี. (2540). *ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ต้นอ้อแกรมมี.

รายการอ้างอิงภาษาอังกฤษ

- Aleassa, H., Pearson, J. M., & McClurg, S. (2011). Investigating Software Piracy in Jordan: An Extension of the Theory of Reasoned Action. *Journal of Business Ethics*, 663-676.
- Alex, & Keith. (2007). Advancing sustainability of open educational resources. *Informing science and Information Technology*, 4, 535.
- Amabile, T. M., & Gryskiewicz, N. (1989). The Creative Environment Scales: The Work Environment Inventory. *Creativity Research Journal*, 2, 231-254.
- American Association of Higher Education: (AAHE). (1998). *Series on Service – Learning in the Disciplines*. 3 Washington D.C.: American Association of College for Teacher Education.
- American Association of Higher Education: (AAHE). (1998). *Writing the Community: Concepts and Models for Service-Learning in Composition*.
- Anderson, B. F. (1975). *Cognitive psychology : the study of knowing , learning and thinking*. New York: Academic Press.

- Anderson, J. (1998). Service-learning and teacher education. from ERIC Clearinghouse on Teaching and Teacher Education
- Anderson, R. D., & other. (1970). *Developing children's thinking science*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Anna, G., & Richard, P. (2012). *Digital Futures in Teacher Education: Exploring the opportunities and challenges of creative uses of digital literacy in schools Cambridge 2012: Innovation and Impact - Openly Collaborating to Enhance Education*. United Kingdom: The Open University Walton Hall.
- Atkins, D. E., Brown, J. S., & Hammond, A. L. (2007). A review of the open educational resources (OER) movement: Achievements, challenges, and new opportunities. from <http://www.hewlett.org/uploads/files/ReviewoftheOERMovement.pdf>
- Ayllon, T., AZrin, N. H. ., (1965). *The token economy: A motivational system for therapy and re-habilitation*. Appleton.
- Berle, D. (2006). Incremental Integration: A Successful service-Learning Strategy.International. *Journal of Teaching & Learning in Higher Education*, 18(1), 43-48.
- Besemer, S. P. a. T., D.J.,. (1981). Analysis of creative products: Review and sythesis. *The Journal of Creative Behavior*(15), 158-178.
- Booth, D. L. F. (1987). *Project Work* (2 ed.). Oxford: The Alden Press.
- Brameld, T. (1956). *Toward a Reconstructed Philosophy of Education* (2 ed.). New York: Dryden Press.
- Brandell, E. M., & al, e. (1994). Learning Through Service : Enriching the Classroom Experience. *Delta Kappa Gamma Bulletin*, 60(3), 11-16.
- Bringle, R., & Hatcher, J. (1995). A service Learning Curriculum for Faculty. *The Michigan Journal of Community Service-Learning*, Fall, 112-122.
- Britain, S. (2004). *A Review of Learning Design: Concept, Specifications and Tools: report for the JISC E-learning Pedagogy Programme*.
- Brooks-Harris, J. W., & Stock-Ward, S. R. (1999). *Workshops: Designing and facilitating experiential learning*. Thousand Oaks CA: SAGE Publications. .

- Brown, & al, e. (2012). *4-H Service Learning Empowering Youth to Serve Communities*. Iowa: Iowa State University.
- Butcher, N., Kanwar, A., & Uvalic, S. (2011). *A Basic guide to Open Educational Resources (OER)*. Vancouver, Canada: Commonwealth of Learning.
- Campus Compact National Center for Community Colleges. (2002). *Essential Service-Learning Resources Guide* [Brochure]. Retrieved from <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED479524.pdf>.
- Cantoni, L. (2008). *OER – Open Educational Resources: problems, opportunities and challenges Keynote presentation, 11th Annual ELC-NET Conference*. E-Learning Campus Zurich: University of Zurich.
- Charles, K., & Rice, O. (2012). Emerging Issues: Open Educational Resources How Science Teachers Can Use Open Educational Resources to Revitalize Lessons. *Science educator Winter, 21(2)*.
- Commonwealth of Learning. (2010). *Copyright and open Educational Resources*. Canada: Commonwealth of Learning.
- Conole, G., Oliver, M., Falconer, I., Littlejohn, A., & Harvey, J. (2007). *Designing for learning Contemporary perspectives in e-learning research: themes, methods and impact on practice*, part of the *Open and Distance Learning Series*: Lockwood.
- Conole, G., & Weller, M. (2008). Using learning design as a framework for supporting the design and reuse of OER. *Journal of Interactive Media in Education, 1-13*.
- Constitutional Rights Foundation Chicago: CRFC. (1997). Excerpts from Service Learning in the Social Studies. *The Social Studies, 210-214*.
- Cooper, M. (1996). What is Service Learning? , from <http://www.csf.colorado.edu/si/what-is-sl.html>
- Coughlan, A. (2007). LEARNING TO LEARN Creative thinking and critical thinking. from <https://www4.dcu.ie/sites/default/files/students/studentlearning/creativeandcritical.pdf>
- Coverdell, P. D. (2010). What is service-learning? , from <http://www.peacecorps.gov/www/service/whatservice.html>

- Cropley, A. J. (1996). Recognizing creative potential: An evaluation of the usefulness of creative tests. *High Ability studies*, 7(2), 203-219.
- Crowl, T. K., Kaminsky, S., & Podell, D. M. (1997). *Educational psychology: Windows on teaching*. Madison, WI: Brown and Benchmark.
- Cusin, P. (1996). Action Learning Revisited. *Employee Counselling Today*, 8(6), 21-23.
- D'Antoni, S. (2009). Open educational resources: Reviewing initiatives and issues. Open Learning. *The Journal of Open and Distance Learning*, 24(1), 3-10. doi: 10.1080/02680510802625443
- De Bono, E. (1976). *Teaching Thinking* London: Maurice Temple Smith.
- Deighton, L. C. (1971). *The Encyclopedia of Education*. Massachusetts, U.S.A: Macmillan.
- Delve, D., Mintz, S. D., & Stewart, G. M. (1990). *Community service as values education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Deno, S. L. (2005). *Problem-solving assessment with Curriculum-based Measurement (CBM)*. In Rachel Chidsey-Brown (Ed.) *Problem-Solving Based Assessment for Educational Intervention*. New York: Guilford Press.
- Dewey. (1926). *Individuality and experience*. In: *later works of John Dewey*. Carbondale, IL: Southern Illinois University Press.
- Downes, S. (2002). Design and reusability of learning objects in an academic context: A new economy of education? . 17.
- Downes, S. (2007). Models for Sustainable Open Educational Resources *Interdisciplinary Journal of Knowledge and Learning Objects* (Vol. 3, pp. 29-44).
- Ehrlich, T. (1996). *Service Learning in higher education: Concept responsibility of higher education*: RI Campus Compact.
- Erickson, A. J., & Jeffrey, B. A. (1997). *Learning With the Community : Concept and Models for Service – Learning in Teacher Education AAHE,s Series on Service - Learning in the Disciplines*. Washington D.C: American Association of College for Teacher Education.

- Fischer, J., & Gochros, H. L. (1975). *Planned behavior change : behavior modification in social work / Joel Fischer, Harvey L. Gochros*. New York Free Press.
- Freire, P. (1998). *Education for Critical Consciousness*. New York: Continuum.
- Furco, A. (2002). "Is Service-Learning Really Better than Community Service?" in Furco, Andrew and Shelley H. Billing, eds. *Service-Learning: The Essence of the Pedagogy*. Greenwich, CT: Information Age Publishing Inc.
- Gardner, H. (2007). *Five minds for the future*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press.
- Guilford, J. P. (1950). Creativity. *American Psychologist*, 5, 444-454.
- Guilford, J. P. (1959). *Traits of creativity in Creativity and its Cultivation*: Harper and Row.
- Guilford, J. P. (1964). Zero intercorrelations among tests of intellectual abilities. *Psychological Bulletin*, 61, 401-404.
- Guilford, J. P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. The United States of America: McGraw-Hill Book Company.
- Guilford, J. P. (1977). *Way beyond the IQ: Guide to improving intelligence and creativity*. Buffalo, NY: Barely Limited.
- Hennessey, B. A., & Amabile, T. M. (2010). Creativity. *Annual Review of Psychology*, 61, 569-598.
- Hewlett Foundation. (2005). Open Educational Resources Initiative. from http://www.hewlett.org/uploads/files/OER_overview.pdf
- Hodgkinson-Williams, C. (2010). *Benefits and challenges of OER for higher education institutions*. Paper presented at the The Open Educational Resources (OER) Workshop for Heads of Commonwealth Universities, Capetown, South Africa. http://www.col.org/SiteCollectionDocuments/OER_BenefitsChallenges_presentation.pdf
- Honnet, E. P., & Poulen, S.J.,. (1989). *Principles of good practice for combining service and learning (Wingspread Special Report)*. Racine, WI: Johnson Foundation.
- Hutchinson, E. D. (1949). *How to think creatively*. New York: Abingdon-Cokesbury Press, University of Michigan.

- Hylén, J. (2006). *Open educational resources: Opportunities and challenges*. Paper presented at the The Open Education 2006: Community, Culture, and Content, Logan, UT.
- Isaksen, S. G. (2005). Progress on VIEW: An Assessment of problem solving style. *Communiqué*, 14(26).
- Isaksen, S. G., & Treffinger, D. J. (1985). *Creative problem solving: The basic course*. Buffalo, NY: Bearly Limited.
- Ischinger, B. (2007). *Giving Knowledge for Free: The Emergence of Open Educational Resources*: OECD.
- Jan, T., & Ruth, S. (2002). *Establishing and Sustaining an office of Community Service*. Providence, RI: Campus Compact.
- Jhonstone, S. M., & Gourley, B. M. (2006). *Open Educational Resources, a new paradigm for Higher Education Presentation ICDE SCOP Meeting*. Lillehammer, Norway.
- Johnstone, S. (2005). *Open Educational Resources and Open Content, Background Note, International Institute for Educational Planning, Internet Discussion Forum on Open Educational Resources, : Open Content for Higher Education*.
- Jung, C. G. (1963). *Memories, Dreams, Reflections*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Kalish. (1981). *Behavioral science to behavior modification*. New York: McGraw-Hill.
- Kaneene, J. B., Ssajjakambwe, P., Kisaka, S., Miller, R., & Kabasa, J. D. (2013). Creating Open Education Resources for Teaching and Community Development through Action Research: An Overview of the Makerere AgShare Projec. *Journal of Asynchronous Learning Networks*.
- Kaneez, F. (2012). *Effect Open Education Resources on Distance Education universities: ISAMABAD*.
- Katz, L. C., & Chard, S. C. (1994). *Engaging children's minds: The project approach*. Norwood, NJ: Ablex.
- Kaye, C. B. (2010). *The Complete Guide to Service Learnin* (2 ed.). Minneapolis: Free Spirit Publishing.

- Kazdin, A. E. (1978). Methodological and interpretive problems of single-case experimental designs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 46*(4), 629-642.
- Kendall, J. C. (1990). *Combining Service and Learning: A Resource Book for Community and Public Service Vol. I*. Raleigh, NC: National Society for Internships and Experiential Education.
- Khoja, S. M. (2014). *Learning for Meaning: The Effectiveness of Reflection on Action Through Service Learning Approach*. Paper presented at the Conference on Higher Education Pedagogy, VirginiaTech Invent the Future.
- Kihlstrom, J. F., & Register, P.A.,. (1984). Optimal scoring of amnesia on the Harvard Group Scale of Hypnotic Susceptibility. *Form A. International Journal of Clinical and Experimental Hypnosis, 32*, 51-57.
- Kim, S., Chung, K., & Yu, H. (2013). Enhancing Digital Fluency through a Training Program for Creative Problem Solving Using Computer Programming. *The Journal of Creative Behavior, 47*(3), 171–199.
- Kinsley, C. (1997). Service-Learning: A Process to Connect Learning and Living, Service-Learning: Leaving Footprints on the Planet. *National Association of Secondary School Principals Bulletin, 1-7*.
- Kohlberg, L. (1984). *The Psychology of Moral Development: The Nature and Validity of Moral Stages*: Harper & Row.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc.
- Kraft, R. J. (1996). Service Learning : An Introduction to It's Theory, Practice, and Effects. *Education and Urban Society, 131 – 159*.
- Krulik, S., & Rudnick, J. A. (1980). *Problem solving: A handbook for teachers* (2 ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Lee, J.-E., Moore, R., Clark, D., Park, E.-A., & Park, S. G. (2012). Who wants to be “friend-rich”? Social compensatory friending on Facebook and the moderating role of public self-consciousness. *Computers in Human Behavior, 28*(3), 1036-1043.

- Leigh-Anne Perryman, T. C. (2013). The realities of 'reaching out': enacting the public-facing open scholar role with existing online communities. *Journal of Interactive Media in Education*.
- Lenhart, A., & Madden, M. (2005). Teen content creators and consumers: Pew Internet & American Life Project. from <http://www.pewinternet.org/2005/11/02/teen-content-creators-and-consumers/>
- Light Foundation. (1997). *Conducting 4-H Community Service Learning Projects*. Virginia: Virginia Tech.
- Lizabeth A., Crawford and, & Katherine B' Novak. (2013). The Effects of Public Self-Consciousness and Embarrassability on College Student Drinking: Evidence in Support of a Protective Self-Presentational Model. *The Journal of Social Psychology, 153*(1), 109–122.
- Lumsdaine, E. (1991). *Creative problem solving : thinking skills for a changing world*. New York: McGrawHill.
- MacKinnon, D. W. (1965). Personality and the Realization of Creative Potential. *American Psychologist, 20*(4), 273-281.
- Mahoney, M. J. (1974). *Cognition and behavior modification*. Cambridge: MA Ballinger.
- Margulies, A. (2005). Giving knowledge for free – the emergence of Open Educational Resources, report. from <http://www.oecd.org/dataoecd/35/7/38654317.pdf>
- McElhaney. (1998). *Student outcome of Community Service Learning: A Comparative analysis of Curriculum-Based and non- Curriculum-Based Alternative Spring Brake Programs*. University of Michigan.
- Minamino, K., & Kinoshita, T. (2010). A Web-based System to support Group Idea Generation for Creative Problem Solving. *Technological Developments in Education and Automation, 361-367*.
- Mtebe, J. S., & Raisamo, R. (2014). Challenges and Instructors' Intention to Adopt and Use Open Educational Resources in Higher Education in Tanzania. *The International review of research inn open and distance learning, 15*(1).

- National Center for Education Statistics : NCES. (1999). *Service – Learning and Community Service in K – 12 Public Schools*. Olsen: U.S. Department of Education.
- Newell, A., Shaw, J. C., & Simon, H. A. (1962). *The process of creative thinking*. In *Contemporary approaches to creative thinking*. New York: Atherton.
- OECD. (2007). Giving Knowledge for Free: the emergence of Open Educational Resources. from <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/th/legalcode>.
- Olson, D. R. (1996). *The world on paper: The conceptual and cognitive implications of writing and reading*. New York: Cambridge University Press.
- Osborn, A. F. (1952). *Wake up your mind: 101 ways to develop creativeness*. New York: Scribners.
- Osborn, A. F. (1953). *Applied Imagination: Principles and Procedures of Creative Problem-Solving*. New York: Charles Scribner's Sons.
- Osborn, A. F. (1993). *Applied Imagination: Principles and Procedures of Creative Problem-Solving* (3 rd ed.). New York: Creative Education Foundation.
- Parnes, S. J. (1967). *Creative Behavior Guid Book*. New York: Charles Scribner's Son.
- Patricia, C. C. S., del Rocio, R. M. G., & Elizabeth, R. P. A. (2010). OER's production cycle with social authorship and semantic tools Education Engineering. *IEEE*, 121-128. doi: 10.1109
- Piaget, J. (1972). *The psychology of the child*. New York: Basic Books.
- Polya, G. (1988). *How to solve it: A new aspect of mathematical method* (2 ed.). Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Quellmalz , E. S. (1985). *The ninth mental measurements yearbook*. Lincoln: University of Nebraska Press.
- Quellmalz , E. S., Shields, P., & Knapp, M. (1995). *School-based reform: Lessons from a national study*. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Rennie, F., & Reynolds, P. (2014). Two Models for Sharing Digital Open Educational Resources. *JOURNAL OF Perspectives in Applied Academic Practice*, 2(2).

- Rhoads, R. A., & Jeffrey, H., P.F. (1998). *Academic Service Learning : A Pedagogy of Action and Reflection*. San Francisco: New Directions for Teaching and Learning.
- Robinson, K. (2011). *Out of our minds: Learning to be creative*. Westford, MA: Capstone.
- Root, S. C. (1997). *A Review of Research for Teacher Educations. Learning With the Community : Concept and Models for Service – Learning in Teacher Education*. Washington D.C: American Association of College for Teacher Education.
- Schuwert, R., Kirschner, P. A., Hendriks, M., & Baaren, J. v. d. (2007). *Impact of Open Educational Resources in The Netherlands*. Paper presented at the OpenLearn Researching open content in education Proceedings of the OpenLearn 2007 Conference, The Open University.
- Seider, S. (2010). Developing the ethical minds of gifted adolescents. *Gifted Education International*, 27, 132-148.
- Seider, S., Rabinowicz, S., & Gillmor, S. (2011). The Impact of Philosophy and Theology Service-Learning Experiences upon the Public Service Motivation of Participating College Students. *The Journal of Higher Education*, 82(5).
- Shor, R., Calton, J., & Cattaneo, L. (2014). *Impact of Service Learning Courses on Undergraduates: How does Experience open Students' Eyes*. Paper presented at the Conference on Higher Education Pedagogy, VirginiaTech Invent the Future.
- Smith, M., & Casserly, C. (2006). The promise of Open Educational Resources. *Change. The Magazine of Higher Learning*.
- Tardif, T. Z., & Sternberg, R. J. (1988).). *What do we know about creativity? nature of creativity: Contemporary psychological perspectives*. New York: Cambridge University Press.
- Torrance, E. P. (1962). *Guiding creative talent*. Englewood Cliffs, NJ.: Prentice Hall.
- Torrance, E. P. (1963). The creative personality and the ideal pupil. *Teachers College Record*, 65, 220-226.

- Torrance, E. P. (1965). *Helping Gifted Children Become Creative Readers. Gifted Children in the Classroom*. New York: Macmillan.
- Torrance, E. P. (1965). *Rewarding creative behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Torrance, E. P. (1966). *The Torrance tests of creative thinking: Norms-teaching manual*. Bensenville, IL: Scholastic Testing Servic.
- Torrance, E. P. (1974). *Torrance's Tests of Creative Thinking*. Lexington, MA: Ginn.
- Tosato, P., Arranz, B., & Avi , B. (2014). Sharing Resources in Open Educational Communities. *Qualitative Research in Education*, 3(2), 206-231.
- Treffinger, D., & Selby, E. (2004). Problem solving style: A new approach to understanding and using individual difference. *The Korean Journal of Thinking & Problem Solving*, 14, 5-10.
- Treffinger, D. J. (2007). *An Introduction to Problem-Solving Style*: The Center for Creative Learning, Inc.
- Treffinger, D. J., Selby, E. C., Isaksen, S. G., & Lauer, K. J. (2004). Defining and assessing problem-solving style: Design and development of a new tool. *The Journal of Creative Behavior*, 38, 221-243.
- Tseng, K.-H., Chang, C.-C., Lou, S.-J., & Hsu, P.-S. (2013). Using creative problem solving to promote students' performance of concept mapping. *Int J Technol Des Educ*, 23, 1093–1109.
- Tuomi, I. (2006). Open Educational Resources: What they are and why do they matter. from http://www.meaningprocessing.com/personalPages/tuomi/articles/OpenEducationalResources_OECDreport.pdf
- UNESCO. (2002). Forum on the impact of open courseware for higher education in developing countries. from www.unesco.org/iiep/eng/focus/opensrc/PDF/OERForumFinalReport.pdf
- UNESCO. (2008). OER Definition. from http://www.unesco.org/iiep/eng/focus/opensrc/opensrc_1.htm
- University of Maryland. (2012). *Defining Service Learning and Its Importance: Benefits of Service Learning*. Maryland: University of Maryland.

- Wallach, M. A., & Kogan, N. (1965). *Modes of thinking in young children: a study of the creativity intelligence distinction*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Wei, Z., & Jianjun, Y. (2012). Enhancing Students' Higher-Order Skills through Community Service Learning Using Scaffolding for Creative Problem Solving. *American Society for Engineering Education*.
- Weigert, K. M. (1998). *Academic Service Learning : It's Meaning and Relevance. Academic Service Learning : A Pedagogy of Action and Reflection*. San Francisco: New Directions for Teaching And Learning.
- Wen, C. K. (2011). When Creative Problem Solving Strategy Meets Web-Based Cooperative Learning Environment in Accounting Education. *New Horizons in Education, 59*(1).
- Wenk, B. (2010). *Open educational resources (OER) inspire teaching and learning*. Paper presented at the IEEE EDUCATION Education Engineering 2010-The Future of Global Learning Engineering Education, Madrid, Spain.
<http://www.ieec.uned.es/Investigacion/Educon2010/SearchTool/EDUCON2010/papers/2010S02G04.pdf>
- Wiley, D. (2005). *Thoughts from the Hewlett Open Ed Grantees Meeting*. Utah: iterating toward openness.
- Wiley, D. (2006). The current state of open educational resources. Blog. Iterating toward openness. from <http://opencontent.org/blog/archives/247>
- Wiley, D. (2010). Openness as catalyst for an educational reformation. *Educause Review, 45*(4), 15-20.
- Wu, L.-J., & Hsiao, H.-S. (2004). Using a Knowledge-Based Management to Design a Web-Based Creative Problem Solving System in Advances in Web-Based Learning. *Computer Science, 3143*, 225-232.
- Young, G. (1985). What is Creativity? *Journal of Creative Behavior, 19*(2).

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. ดร.ชนม์ชกรณั์ วรอินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. ดร.นคร ละลอกน้ำ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. ดร.มานี แสงเจริญ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
5. ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (บนเครือข่าย)

ด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

1. ดร.ชนม์ชกรณั์ วรอินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. ดร.เนติ เฉลยวาเรศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ดร.บัณจिता อินสมบัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ด้านความมีจิตสาธารณะ

1. ดร.ดวงพร ธรรมมะ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ผศ.ดร. วิไล ทองแผ่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

1. ผศ.ดร.วิวัฒน์ มีสุวรรณ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ดร.รัฐพล ประดับเวทย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ดร. นคร ละลอกน้ำ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวทางการเรียนรู้ด้วย
การรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. รศ.ดร.นันทนา แจ็งสุวรรณ	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. รศ.ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
3. ดร.หิรัญ ประสานการ	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
4. ดร.สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร	คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
5. ผศ.ดาร์สวิทย์ ปทุมมาศ	คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
6. ดร.นฤมล ศิระวงษ์	รองคณบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. ดร.ขวัญ สงวนเสริมศรี	รองคณบดีฝ่ายบริหารและกิจการนิสิต
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
8. ดร.สิริพร ปาณาวงษ์	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
9. ผศ. ดร.ไพศาล วรคำ	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
10. ดร.สุภาภรณ์ จับจ่าย	รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
11. อ.พัชรินทร์ จันทร์ส่องแสง	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

- แบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ฉบับผู้บริหาร
- แบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ฉบับบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - แบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์)
 - แบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตสาธารณะ)
 - แบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด)
- แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
- แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดความมีจิตสาธารณะ
- แบบประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

**แบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ฉบับผู้บริหาร)**

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ชื่อ.....นามสกุล.....

1.2 ระดับการศึกษา ปริญญาตรี สาขา.....

ปริญญาโท สาขา.....

1.3 ตำแหน่งทางบริหาร.....สังกัด.....

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

1. ท่านเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนและพัฒนารจัดการเรียนการสอน

.....

2. ท่านคิดว่าการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด มีความสำคัญกับองค์กร ชุมชน และลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์อย่างไร

.....

3. ท่านคิดว่าควรมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกิจกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีเพื่อรับใช้สังคมและชุมชนชุมชน

.....

5. ท่านคิดว่าควรมีองค์ประกอบ และปัจจัยสนับสนุน อย่างไรบ้างที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

.....

.....

.....

6. ท่านมีแนวทางหรือนโยบายอย่างไรในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมในองค์กรของท่าน

.....

.....

.....

7. ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีควรส่งเสริมจิตสาธารณะให้แก่ผู้เรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

8. ท่านคิดว่ามีองค์ประกอบ และปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดจิตสาธารณะแก่ผู้เรียน

.....

.....

.....

9. ท่านมีแนวทางหรือนโยบายอย่างไรในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะแก่นักศึกษาในองค์กรของท่าน

.....

.....

.....

10. ท่านคิดว่าการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญต่อผู้เรียนระดับปริญญาตรีอย่างไร

.....

.....

.....

11. ท่านคิดว่ามีองค์ประกอบ และปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แก่ผู้เรียน

.....

.....

.....

12. ท่านมีแนวทางหรือนโยบายอย่างไรในการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์แก่นักศึกษาในองค์กรของท่าน

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

**แบบสอบถามด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (ฉบับบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจครั้งนี้จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบและพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏต่อไป

2. กรุณาทำเครื่องหมายถูก ✓ หน้าตัวเลือกที่ตรงกับความเป็นจริงของข้อมูล ในแต่ละข้อสามารถเลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งตัวเลือก และเขียนตอบเพิ่มเติมลงในช่องว่างที่กำหนด

3. แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และบุคลากร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ชื่อ.....นามสกุล.....

1.2 ระดับการศึกษา ปริญญาตรี สาขา.....

ปริญญาโท สาขา.....

อื่น ๆ (ถ้ามี)

1.3 ตำแหน่ง.....

1.4 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ.....

ตอนที่ 2 ความพร้อมด้าน ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และบุคลากร

ความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์

2.1 อุปกรณ์นำเข้าข้อมูล

คีย์บอร์ด (Keyboard)

เมาส์ (Mouse)

ไมโครโฟน (Microphone)

กล้องถ่ายวิดีโอดิจิทัล (Digital Video Camera)

สแกนเนอร์ (Scanner)

จอสัมผัสหรือทัชสกรีน(Touch Screen)

กล้องถ่ายรูปดิจิทัล (Digital Camera)

เว็บแคม (Web cam)

เครื่องอ่านบาร์โค้ด (Bar code reader)

2.2 อุปกรณ์ประมวลผล

ซีพียู (CPU- Central Processing Unit)

ROM (Read-Only Memory)

เมนบอร์ด (Main board)

หน่วยความจำหลัก (Primary Storage)

RAM (Random Access Memory)

ชิพเซ็ต (Chip set)

2.3 เครื่องข่ายและอุปกรณ์เครือข่าย

การ์ด LAN (Network Interface Card-NIC)

ตัวรวมสาย Hub

2.4 หน่วยเก็บข้อมูล

☐ ฮาร์ดดิสก์ (Hard disk)	☐ ฮาร์ดดิสก์ภายนอก (External Hard disk)
☐ CD-ROM (Compact disc read only memory)	☐ CD-R (Compact disc recordable)
☐ CD-RW (Compact disc rewritable)	☐ DVD (Digital Video Disc)
☐ Blu-ray Disc (BD) และ HD-DVD Disc	☐ Digital Linear Tape หรือ DLT
☐ Digital Audio Tape (หรือ Digital Data Storage)	☐ Quarter-Inch Cartridge หรือ QIC
☐ Linear Tape-Open หรือ LTO	☐ Travan หรือ TR
☐ Flash drive/ Thumb drive/ Handy drive	☐ Secure Digital (SD)
☐ Compact Flash (CF)	☐ Multimedia Memory Card (MMC)
☐ XD Card (Extreme Digital Card)	☐ MicroSD
☐ Memory Stick	☐ MiniSD

2.5 อุปกรณ์แสดงผลลัพท์

☐ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (PC)	☐ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook)
☐ เครื่อง (Tablet)	

2.6 อุปกรณ์แสดงผลหน้าจอ

☐ จอซีอาร์ที (CRT Monitor)	☐ จอแอลซีดี (LCD Monitor)
☐ โปรเจคเตอร์ (Projector)	

2.7 อุปกรณ์สำหรับพิมพ์งาน

☐ เครื่องพิมพ์แบบเลเซอร์ (Laser Printer)	☐ เครื่องพิมพ์แบบอิงค์เจ็ต (Ink-jet Printer)

2.8 อุปกรณ์ขับเสียง

☐ ลำโพง (Speaker)	☐ หูฟัง (Headphone)

2.9 ฮาร์ดแวร์ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ความพร้อมด้านซอฟต์แวร์

3.1 ลักษณะของซอฟต์แวร์ที่ใช้งาน

- แบบสำเร็จรูป Package หรือ Ready-made Software ได้แก่.....
- แบบการจ้างหน่วยงานหรือแหล่งอื่นผลิต Customized/ Tailor make software ได้แก่.....
-
- แบบทดลองใช้ Shareware ได้แก่.....
- แบบใช้งานฟรี Freeware ได้แก่.....
- แบบโอเพ่นซอร์ส Open Source ได้แก่.....

3.2 ระบบปฏิบัติการ

☐ Windows XP	☐ Windows vista	☐ Windows 7	☐ Windows 8
☐ macOS	☐ Linux	☐ Unix	☐ อื่นๆ

3.3 ซอฟต์แวร์ประยุกต์ Application Software

3.3.1 กลุ่มการใช้งานที่เกี่ยวข้องทางสำนักงาน/การศึกษา

3.3.1.1 โปรแกรมประมวลคำ เช่น Microsoft word Pages

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.3.1.2 โปรแกรมประมวลผลและฐานข้อมูล เช่น Microsoft Excel

Microsoft Access Numbers อื่น ๆ โปรดระบุ

3.3.1.3 นำเสนองาน เช่น Microsoft PowerPoint Keynote

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.3.1.4 กลุ่มการใช้งานทางการวิจัย เช่น SPSS LISREL

Hierarchical Linear Model (HLM) อื่น ๆ โปรดระบุ

ซอฟต์แวร์กลุ่มการใช้งานที่เกี่ยวข้องทางสำนักงาน/การศึกษา อื่น ๆ โปรดระบุ

.....

3.3.2 กลุ่มการใช้งานทางด้านกราฟิกและมัลติมีเดีย

3.3.2.1 งานออกแบบ (Computer Aided Design - CAD) เช่น Microsoft Visio Professional Autodesk AutoCAD อื่น ๆ โปรดระบุ

3.3.2.2 งานสิ่งพิมพ์ (Desktop Publishing) เช่น Adobe InDesign Corel VENTURA อื่น ๆ โปรดระบุ

3.3.2.3 งานตกแต่งภาพ (Paint/Image Editing) เช่น Adobe Illustrator Adobe Photoshop อื่น ๆ โปรดระบุ

3.3.2.4 งานตกแต่งวิดีโอและเสียง (Video and Audio Editing) เช่น Adobe Premiere Movie maker อื่น ๆ โปรดระบุ

3.3.2.5 งานสร้างสื่อมัลติมีเดีย เช่น Adobe Authorware Adobe Captivate อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.3.2.6 งานสร้างเว็บ (Web Page Authoring) เช่น Adobe Flash Adobe Dreamweaver อื่น ๆ โปรดระบุ

3.3.3 กลุ่มการใช้งานบนเว็บและการติดต่อสื่อสาร

3.3.3.1 ท้องเว็บ (Web browser) เช่น Microsoft Internet Explorer Mozilla Firefox Safari Google Chrome อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3.3.3.2 การติดต่อสื่อสาร เช่น Mail Skype Camfrog filezilla Microsoft Netmeeting Cute_FTP WS_FTP MSN Message

Line Facebook Opera Google talk อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ซอฟต์แวร์กลุ่มการใช้งานทางด้านกราฟิกและมัลติมีเดีย อื่น ๆ โปรดระบุ

.....

ความพร้อมด้านบุคลากร

4. กลุ่มปฏิบัติการ

- 4.1 ช่างเครื่องคอมพิวเตอร์ ไม่มี มี จำนวน.....คน
 เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
 ไม่เพียงพอ เนื่องจาก.....
- 4.2 นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ไม่มี มี จำนวน.....คน
 เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
 ไม่เพียงพอ เนื่องจาก.....
- 4.3 ผู้ปฏิบัติงานโสตทัศนศึกษา ไม่มี มี จำนวน.....คน
 เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
 ไม่เพียงพอ เนื่องจาก.....
- 4.4 นักวิชาการโสตทัศนศึกษา ไม่มี มี จำนวน.....คน
 เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
 ไม่เพียงพอ เนื่องจาก.....

5. กลุ่มผู้บริหาร ในองค์กรของท่านผู้บริหารสูงสุดที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ คือ.....

6. ขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด การช่วยเหลือสังคม และจิตสาธารณะ

6.1 องค์กรของท่านมีการให้ความรู้และบริการแก่สังคมและชุมชนในรูปแบบของการบริการให้ข้อมูลทางเว็บไซต์ หรือไม่ถ้ามีเช่น

.....

6.2 องค์กรของท่าน มีหน่วยงานเฉพาะ ในการช่วยเหลือชุมชน หรือไม่ ถ้ามี เช่น

.....

6.3 องค์กรของท่านมีการให้บริการทางด้านการเผยแพร่เนื้อหาบทเรียน สื่อการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นโดยองค์กรเอง ในลักษณะของเว็บไซต์ หรือไม่ ถ้ามี เช่น

.....

6.4 องค์กรของท่านมีทรัพยากรการศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้บริการแก่ บุคลากร นักศึกษา หรือ บุคคลภายนอกที่สนใจ หรือไม่ ถ้ามี เช่น

.....

6.5 องค์กรของท่านมีการให้บริการหลักสูตรการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายกับบุคคลที่สนใจ หรือไม่ ถ้ามี เช่น

.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....
.....
.....
.....
.....

ขอบพระคุณที่ท่านสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย) (ผู้เชี่ยวชาญด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์)

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. แบบประเมินฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง

1. ชื่อ นามสกุล.....

2. ตำแหน่งทางวิชาการ.....

3. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี..... สาขา.....

ปริญญาโท..... สาขา.....

ปริญญาเอก..... สาขา.....

5. ประสบการณ์ทำงาน..... ปี

6. หน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ค่าระดับความคิดเห็นในแบบประเมินนี้มี 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

ค่าระดับ 5 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าระดับ 4 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมาก

ค่าระดับ 3 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปานกลาง

ค่าระดับ 2 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อย

ค่าระดับ 1 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					คำแนะนำเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1) ด้านกิจกรรม						
1.1) กิจกรรมมีความชัดเจนและเห็นความสัมพันธ์ต่อเนื้อ						
1.2) กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
1.3) กิจกรรมสอดคล้องกับบริบทในชุมชน และสังคม						
1.4) กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดอย่างหลากหลาย						
1.5) กิจกรรมสามารถส่งเสริมให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์						

ตอนที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					คำแนะนำเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
2) ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์						
2.1) การกระตุ้นให้วิเคราะห์สภาพปัญหาทางด้านสื่อในปัจจุบัน						
2.2) การค้นพบและเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา						
2.3) การพิจารณาการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย						
2.4) การตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหามีเหตุผล						
2.5) การวางแผนเพื่อนำไปสู่การลงมือแก้ปัญหอย่างเป็นรูปธรรม						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขอกราบขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

แบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ (บนเครือข่าย)
(ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตสาธารณะ)

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. แบบประเมินฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง

1. ชื่อ นามสกุล.....
2. ตำแหน่งทางวิชาการ.....
3. วุฒิการศึกษา
 - ปริญญาตรี..... สาขา.....
 - ปริญญาโท..... สาขา.....
 - ปริญญาเอก..... สาขา.....
5. ประสบการณ์ทำงาน..... ปี
6. หน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ค่าระดับความคิดเห็นในแบบประเมินนี้มี 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

ค่าระดับ 5	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าระดับ 4	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมมาก
ค่าระดับ 3	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
ค่าระดับ 2	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมน้อย
ค่าระดับ 1	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					คำแนะนำ เพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1) ด้านกิจกรรม						
1.1) กิจกรรมมีความชัดเจนและเห็นความสัมพันธ์ ต่อเนื่อง						
1.2) กิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์						
1.3) กิจกรรมสอดคล้องกับบริบทในชุมชน และสังคม						
1.4) กิจกรรมส่งเสริมให้ตระหนักถึงสังคมส่วนรวม						
1.5) กิจกรรมสามารถส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะ						
2) ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ						
2.1) การกระตุ้นให้ผู้เรียนนำเสนอแนวคิดและเหตุผล ประกอบการตัดสินใจเลือกเรื่องที่ตนศึกษา						
2.2) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดจากการ ลงพื้นที่						
2.3) การปลูกฝังให้ผู้เรียนปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อ สังคมท้องถิ่น						
2.4) เปิดโอกาสให้นำความรู้ความสามารถในวิชาชีพระ ช่วยแก้ไขปัญหาในสังคมท้องถิ่น						
2.5) การกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ จากการปฏิบัติงาน เป็นกลุ่ม						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ขอกราบขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

แบบประเมินความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
(ผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด)

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. แบบประเมินฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดฯ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง

1. ชื่อ นามสกุล.....
2. ตำแหน่งทางวิชาการ.....
3. วุฒิการศึกษา
 - ปริญญาตรี..... สาขา.....
 - ปริญญาโท..... สาขา.....
 - ปริญญาเอก..... สาขา.....
5. ประสบการณ์ทำงาน..... ปี
6. หน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ค่าระดับความคิดเห็นในแบบประเมินนี้มี 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

ค่าระดับ 5	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าระดับ 4	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมมาก
ค่าระดับ 3	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
ค่าระดับ 2	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมน้อย
ค่าระดับ 1	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					คำแนะนำเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1) ด้านการจัดรูปแบบในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด						
1.1) ความเหมาะสมของการจัดรูปแบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด						
1.2) ความเหมาะสมของการจัดวางเมนู						
1.3) ความเหมาะสมของการเรียงลำดับเนื้อหา						
1.4) ความเหมาะสมของการใช้สีประกอบ						
2) ด้านตัวอักษรและการสื่อความหมาย						
2.1) ความเหมาะสมของสีตัวอักษร						
2.2) ความเหมาะสมของรูปแบบตัวอักษร						
2.3) ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร						
2.4) การใช้ภาษาเขียนในการสื่อความหมาย						
3) ด้านภาพและการสื่อความหมาย						
3.1) ความเหมาะสมของขนาดภาพ						
3.2) ความสอดคล้องของภาพกับเนื้อหาที่นำเสนอ						
3.3) ความเหมาะสมกับตำแหน่งการวางภาพ						
3.4) ความเหมาะสมของภาพในการสื่อความหมาย						
4) ด้านกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์						
4.1) ความเหมาะสมของกิจกรรมการส่งงานเป็นรายบุคคล						
4.2) ความเหมาะสมของกิจกรรมการส่งงานที่แยกส่งเป็นรายกลุ่ม						
4.3) ความเหมาะสมของการใช้กระดานประกาศข่าวสาร						
4.4) ความเหมาะสมของกิจกรรมปฏิสัมพันธ์โดยใช้ Webboard						
5) ด้านการนำทาง การเชื่อมโยง และการจัดระบบข้อมูล						
5.1) การจัดรูปแบบหัวข้อแต่ละหัวข้อ						
5.2) การเชื่อมโยงภายในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด						
5.3) การนำเสนอผลงานเพื่อออกไปสู่ภายนอกอย่างสาธารณะ						
5.4) การจัดเก็บข้อมูลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ขอกราบขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งผู้วิจัยใช้กรณีศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนแสดงทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

แนวคิดการออกแบบทดสอบแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 5 ทักษะ จากสรวงสุตา ปานสกุล (2545) สมปอง เพชรโรจน์ (2549) เนาวนิตย์ สงคราม (2555) และควอลมาลซ์ (Quellmalz, 1995) ข้อที่ 1 เป็นการค้นหาความจริง ข้อที่ 2 การค้นพบปัญหา ข้อที่ 3 การตั้งสมมติฐาน ข้อที่ 4 การค้นหาคำตอบและ ข้อที่ 5 การค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ Parnes (1967); Ederle และ Stanish (1980); Osborn (1953) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) การรู้สึกถึงสภาพที่เป็นปัญหา 2) การหาข้อมูลเพื่อการแก้ปัญหาให้กระจ่าง 3) การรู้ปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา 4) การสืบหาแนวคิดในการแก้ปัญหา 5) การค้นพบวิธีการแก้ปัญหา การตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาย่างมีเหตุผล และ 6) การยอมรับวิธีการแก้ปัญหา

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของทักษะและกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์กับลักษณะประเด็นแนวคำถามในกรณีศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง

1. ชื่อนามสกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. วุฒิการศึกษา
 - ปริญญาตรี.....สาขา.....
 - ปริญญาโท.....สาขา.....
 - ปริญญาเอก.....สาขา.....
4. ประสบการณ์ทำงาน.....ปี 5. สังกัด.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของทักษะและกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์กับลักษณะประเด็นแนวคำถามในกรณีศึกษา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- +1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับลักษณะประเด็นแนวคำถามในกรณีศึกษา
- 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจกับลักษณะประเด็นแนวคำถามในกรณีศึกษา
- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับลักษณะประเด็นแนวคำถามในกรณีศึกษา

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ทักษะและกระบวนการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์	ลักษณะประเด็นแนวคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ข้อที่ 1 เป็นการค้นหาความจริง กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 1) การรู้สึกถึงสภาพที่เป็นปัญหา เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งความรู้เพื่อ ทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้น ว่าอะไรคือประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	กิจกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน 1) ตั้งประเด็นคำถามและคำตอบที่ ครอบคลุมสภาพที่เป็นปัญหาจาก กรณีศึกษา โดยเป็นคำถามที่เกี่ยวข้อง กับองค์รวม มองเห็นภาพรวม และ ประเด็นย่อย ๆ เพื่อใช้ในการทราบถึง ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ใคร/สิ่งไหน, ทำอะไร, ที่ไหน, อย่างไร, ได้ผลอะไร				
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ข้อที่ 2 การค้นพบปัญหา กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 2) การหาข้อมูลเพื่อการทำปัญหาให้ กระจ่าง เป็นการค้นหาความจริงของสิ่งที่ เกิดขึ้นอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่ง ความรู้ และข้อมูลหลักฐานอื่น ๆ มา ประกอบเพื่อค้นพบสาเหตุของปัญหาที่ แท้จริง	กิจกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน 2) การทำปัญหาให้กระจ่าง วิเคราะห์ ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการตั้ง ประเด็นคำถามและคำตอบ จำแนก ปัญหา				
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ข้อที่ 2 การค้นพบปัญหา กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 3) การรู้ปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา เป็นการค้นพบปัญหารู้ว่าสิ่งใดที่เป็น ปัญหาที่แท้จริง วิเคราะห์ประเด็นปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เลือก ปัญหาที่สำคัญที่สุดเพื่อนำไปเป็นประเด็น สู่การแก้ไข พร้อมระบุเหตุผล	กิจกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน 3) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เรียงลำดับปัญหา และระบุเหตุผลของ การจัดลำดับแต่ละประเด็น เลือก ปัญหาเพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไข				
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ข้อที่ 3 การตั้งสมมติฐาน กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 4) การสืบหาแนวคิดในการแก้ปัญหา เป็นการหาข้อมูลเพื่อสนับสนุนหาแนวคิด และแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่าง หลากหลายวิธี เพื่อนำไปสู่การเลือกแนว ทางแก้ไขปัญหาและการตั้งสมมติฐานจาก แนวทางดังกล่าว	กิจกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน 4) พิจารณาหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่เลือกอย่างหลากหลาย และ เป็นไปได้พร้อมระบุเหตุผลสนับสนุน แต่ละวิธีการ				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ทักษะและกระบวนการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์	ลักษณะประเด็นแนวคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ข้อที่ 4 การค้นหาคำตอบ กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 5) การค้นพบวิธีการแก้ปัญหา การตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลเป็นการพิจารณาตัดสินใจเพื่อเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้และเหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบ บอจุดเด่นและจุดด้อยของการแก้ปัญหาแต่ละวิธี ความสอดคล้องกับสภาพบริบทความเป็นจริง ความประหยัด ความคุ้มค่า และการใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม	กิจกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน 5) พิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลโดยระบุจุดเด่นจุดด้อยของแต่ละวิธี และเหตุผลที่เลือกวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้ความสอดคล้องกับสภาพบริบทความเป็นจริง ความประหยัด ความคุ้มค่า และการใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม เป็นเกณฑ์ในการเลือก				
ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ข้อที่ 5 การค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 6) การยอมรับวิธีการแก้ปัญหา หลังจากการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลเหมาะสมที่สุด และสามารถนำไปใช้ได้จริง การระบุขั้นตอนวางแผนการดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหา และยอมรับวิธีการแก้ปัญหาตลอดจนผล หรือคำตอบที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจเลือกวิธีการดังกล่าว	กิจกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน 6) ระบุขั้นตอนการวางแผนการดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหา ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดความมีจิตสาธารณะ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบวัดความมีจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษารื่อง “การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ” ในขอบข่ายด้านจิตสาธารณะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นของตน ด้านที่ 2 การวิเคราะห์ อภิปราย สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น ด้านที่ 3 ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี ด้านที่ 4 การรับรู้ และความสามารถในสาขาวิชาชีพเพื่อผลักดัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นด้านที่ 5 การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น ด้านที่ 6 ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคมท้องถิ่น

ลักษณะของแบบวัดความมีจิตสาธารณะเป็นแบบสถานการณ์ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เกณฑ์ระดับการให้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 ถึง 4 แบ่งตามระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ Lawrence Kohlberg (1981) ซึ่งแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนั้นพัฒนาการทางจริยธรรมมีทั้งหมด 6 ชั้น มีดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-Conventional Level) ระดับนี้บุคคลจะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ “ดี” “ไม่ดี” จากผู้มีอำนาจเหนือตน และมักจะคิดถึงผลตามมาที่จะได้รับรางวัลหรือการลงโทษ พัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and Obedience Orientation) เป็นการทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตน ชั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ ยอมทำตามผู้ใหญ่เพราะมีอำนาจทางกายเหนือตน

ชั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental Relativist Orientation) ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน บุคคลจะเลือกทำตามความพอใจของตนเอง ให้ความสำคัญของการได้รับรางวัลสิ่งตอบแทน ทั้งที่เป็นวัตถุหรือการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level) ระดับนี้ ผู้ทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็น สมาชิก เป็นสิ่งที่ควรจะทำหรือทำความผิด เพราะกลัวว่าตนจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น พัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี” (Interpersonal Concordance of “Good boy , nice girl” Orientation) บุคคลจะใช้หลักทำตามผู้อื่นเห็นชอบ ใช้ เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับ โดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชอบและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็น ตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นเพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี และตามความคาดหวังของบิดามารดา

ชั้นที่ 4 กฎและระเบียบ (“Law-and-order” Orientation) จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมาย ทุกคนควรเคารพ กฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความเป็นระเบียบของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจรรย์ญาณหรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post - Conventional Level) ในช่วงระดับจริยธรรมนี้จะพบในผู้ที่มีอายุช่วง 20 ปีขึ้นไป โดยบุคคลจะปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมโดยใช้วิจรรย์ญาณของตนเองตีความหมาย หลักการและมาตรฐานทางจริยธรรม ในการตัดสินใจว่าสิ่งนั้น “ถูก” “ผิด” หรือ “ไม่ควร” โดยไม่ได้อยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลที่มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ เมื่อเกิดความคิดขัดแย้งบุคคลจะใช้ความคิดไตร่ตรองโดยอาศัยค่านิยมที่ตนเองเชื่อถือช่วยในการตัดสินใจและปฏิบัติตามซึ่งพัฒนามาจากกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป ในระดับจริยธรรมชั้นที่ 3 นี้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้นคือ

ชั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social Contract Orientation)

บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคมถือว่ากฎเกณฑ์เปลี่ยนแปลง ได้ โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

ขั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) เป็นขั้นที่เลือกตัดสินใจที่จะกระทำโดยยอมรับความคิดที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้ว ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหลักการคุณธรรมสากล โดยคำนึงความถูกต้องยุติธรรมยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ มีอุดมคติและคุณธรรมประจำใจ มีความยืดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนเองอย่างมีสติ ด้วย ความยุติธรรมและคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล ละอายและเกรงกลัวต่อบาป

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะกับข้อคำถาม

แบบสถานการณ์ 4 ตัวเลือก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง

1. ชื่อนามสกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. วุฒิการศึกษา
 - ปริญญาตรี.....สาขา.....
 - ปริญญาโท.....สาขา.....
 - ปริญญาเอก.....สาขา.....
4. ประสบการณ์ทำงาน.....ปี
5. สังกัด.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะกับข้อคำถามแบบสถานการณ์

4 ตัวเลือก

คำชี้แจง : 1. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- +1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยกับลักษณะประเด็นแนวคำถามในกรณีศึกษา
- 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจกับลักษณะประเด็นแนวคำถามในกรณีศึกษา
- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยกับลักษณะประเด็นแนวคำถามในกรณีศึกษา

2. การให้คะแนนของข้อคำถามแบบสถานการณ์ 4 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้วงเล็บคะแนนต่อท้ายตัวเลือกแต่ละข้อ โดยให้คะแนนจาก 1 ถึง 4 ซึ่งได้มาจากการแสดงพฤติกรรมและความคิดของบุคคลตามระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ Lawrence Kohlberg (1981) จากระดับน้อยไประดับมาก

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
<p>ด้านที่ 1 ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นของตนเอง</p> <p>เป็นการตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งรอบตัวในท้องถิ่นแม้ไม่ได้เกี่ยวข้องหรือกระทบต่อตนเองโดยตรง แต่ปัญหาอาจส่งผลทางด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม</p>	<p>ข้อที่ 1 พระปรารักษ์สามยอด จังหวัดลพบุรีเป็นบริเวณที่มีลิงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและนักท่องเที่ยวที่ให้อาหารลิงมักจะถูกลิงกัดอยู่เสมอ วันหนึ่งขณะรถจักรยานที่ขึ้นรถประจำทางอยู่บริเวณนั้นพบว่ามียักษ์ท่องเที่ยวกำลังจะซื้อผลไม้เพื่อให้อาหารลิง ถ้านักศึกษาเป็นประชาชนทั่วไป จะทำอย่างไร</p> <p>ก. ยืนดูนักท่องเที่ยวให้อาหารลิงไปพลาง ๆ ขณะรถรถประจำทาง (1)</p> <p>ข. กล่าวแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวเพื่อต้องการเป็นเจ้าบ้านที่ดี (3)</p> <p>ค. กล่าวแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวเพื่อจะได้รับคำชมเชย (2)</p> <p>ง. กล่าวแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวและผู้ขายผลไม้เตือนให้ระวังลิงกัด (4)</p>				
	<p>ข้อที่ 2 บ้านของน้อยหน้าอาศัยอยู่ในชุมชนที่ทำไข่เค็มดินสอพองส่งเป็น OTOP น้อยหน้าสังเกตเห็นว่าพี่ชุนซึ่งเป็นพี่สาวแท้ๆ ของน้อยหน้าเองมักใช้ไข่เป็ดที่ฟองเล็กกว่ามาตรฐานกำหนดทำไข่เค็ม ถ้านักศึกษาเป็นน้อยหน้าจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ฟ้องพ่อและแม่ว่าพี่สาวใช้ไข่เป็ดที่ไม่ได้มาตรฐาน (2)</p> <p>ข. ทำตามพี่สาวเพื่อจะได้ลดต้นทุนและได้กำไรมากขึ้น (1)</p> <p>ค. บอกพี่สาวว่าถ้าทำแบบนี้ครอบครัวจะเสียชื่อคนในชุมชนจะไม่ไว้วางใจ (3)</p> <p>ง. บอกพี่สาวว่าชุมชนของเราจะได้รับความเสียหายจากการกระทำเช่นนี้ (4)</p>				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	<p>ข้อที่ 3 ลพบุรีเป็นจังหวัดที่น้ำท่วมอยู่เสมอทำให้โบราณสถานที่มีน้ำท่วมซึ่งขำรดหุดโทรม วันหนึ่งขณะที่นักศึกษาไปถ่ายภาพ โบราณสถานเทวสถานปราสาทแบก ปรากฏว่ามีก้อนอิฐหล่นลงมาจากกำแพงเทวสถานปราสาทแบก และเมื่อสังเกตพบว่ามีรอยร้าวเป็นแนวยาว และน่าจะทำให้เกิดความเสียหายต่อไป นักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเพราะเกรงจะทำให้เกิดความเสียหายที่ลูกกลมและยากลำบากต่อการซ่อมแซมในอนาคต (4)</p> <p>ข. รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลแล้วพบรอยร้าวเพราะจะเข้าใจผิดนึกว่านักศึกษาทำความเสียหายให้แก่โบราณสถาน (2)</p> <p>ค. เก็บก้อนอิฐและถ่ายภาพรอยร้าวไว้เป็นที่ระลึก (1)</p> <p>ง. รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเพราะปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดของการชมโบราณสถาน (3)</p>				
	<p>ข้อที่ 4 เมื่อเข้าฤดูฝนเชื้อใช้เลือดออกมีกระบาดทางอนามัยจึงได้มาแจกทรายอะเบทแก่ชุมชนเพื่อป้องกันยุงลาย เมื่อต่อแถวถึงคิวนักศึกษารับของ แต่ปรากฏว่าเหลือทรายอะเบท ถุงสุดท้ายพอดี ด้านหลังของนักศึกษาเป็นภารโรงจากโรงเรียนอนุบาลในชุมชนนั้น นักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. รับทรายอะเบทแล้วกลับบ้านเพราะถึงคิวเราพอดี (1)</p> <p>ข. ให้ทรายอะเบทกับภารโรงเพราะมีคนอยู่มากกลัวจะกล่าวหาว่านักศึกษาไม่มีน้ำใจ (3)</p> <p>ค. ให้ทรายอะเบทแก่ภารโรงเพราะคิดว่าจะได้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอนุบาล (4)</p> <p>ง. ให้ทรายอะเบทกับภารโรงเพราะเจ้าหน้าที่อนามัยกล่าวว่าถ้าให้ภารโรงพรวนนี้จะนำมาแจกให้กับนักศึกษามากกว่าเดิม 2 เท่า (2)</p>				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	<p>ข้อที่ 5 ครั้นจากการเผ่าถ่านในชุมชนเป็นปัญหาต่อระบบทางเดินหายใจ ซึ่งชาวบ้านไม่หยุดการเผ่าถ่านเนื่องจากเป็นอาชีพหลักของชุมชน นักศึกษาจะอย่างไร</p> <p>ก. คิดว่าเป็นผลกระทบต่อส่วนรวมต้องรวมตัวกันช่วยแก้ปัญหาการเผ่าถ่าน (4)</p> <p>ข. กล่าวโทษกลุ่มคนที่ทำอาชีพเผ่าถ่าน (1)</p> <p>ค. คิดว่าคนแต่ละคนต้องหาวิธีการดูแลตัวเอง (2)</p> <p>ง. ถ้าคนในชุมชนมีการแก้ปัญหาการเผ่าถ่านจะไปเข้าร่วม (3)</p>				
<p>ด้านที่ 2 การวิเคราะห์อภิปราย สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น</p> <p>เป็นแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น การเชื่อมโยงปัญหาการติดต่อสื่อสาร การคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับคนในสังคม</p>	<p>ข้อที่ 6 บัวขาวพบเหตุการณ์ลึงกัถนักท่องเที่ยวยกอาหารบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ถ้าเป็นนักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. เข้าไปช่วยเหลือ เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านที่ดี (4)</p> <p>ข. เข้าไปช่วยเหลือ เพราะเห็นว่าคนอื่นก็เข้าไปช่วย (3)</p> <p>ค. เข้าไปช่วยเหลือ แต่ตำหนินักท่องเที่ยวว่าไปเหยยให้ลิงโกรธ (1)</p> <p>ง. เข้าไปช่วยเหลือ เพราะเคยได้รับรางวัลจากนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นที่ถูกลึงกัถ (2)</p>				
	<p>ข้อที่ 7 น้อยโหน่งตั้งใจนำของฝากจากลพบุรีไปให้เพื่อนพบว่าเมล็ดทานตะวันที่ซื้อจากร้านค้ามีเชื้อราขึ้น 2 ถุง จากทั้งหมด 5 ถุง ถ้าเป็นนักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. กลับไปที่ร้านค้าพร้อมต่อว่าที่นำสินค้าไม่มีคุณภาพมาวางขาย (1)</p> <p>ข. กลับไปที่ร้านค้าเพื่อคืนสินค้าและให้ร้านค้าชดใช้เป็นสินค้าชนิดอื่นแทน (2)</p> <p>ค. กลับไปที่ร้านค้าเพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ควรแจ้งให้กับร้านค้าหาสาเหตุและปรับปรุงแก้ไข (3)</p> <p>ง. กลับไปที่ร้านค้าเพื่อแจ้งให้ร้านค้าทราบเพื่อจะได้เก็บและตรวจสอบสินค้าไม่วางขายให้กับผู้ซื้อคนอื่น (4)</p>				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	<p>ข้อที่ 8 วันหนึ่งศรีสยามได้ไปรับน้องที่โรงเรียนอนุบาล ขณะที่นั่งรออยู่บริเวณโรงอาหารพบว่ามียุงลายจำนวนมากมากัดตนเอง ถ้าเป็นนักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ปิดและตบยุงแล้วรีบเดินหนีจากบริเวณดังกล่าวไปรอรับหลานรีบกลับบ้าน (1)</p> <p>ข. บอกหลานของตนเองว่าไม่ให้เข้าไปใกล้บริเวณดังกล่าว (2)</p> <p>ค. แจ้งคุณครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบและแก้ไข ปัญหา (4)</p> <p>ง. เตือนผู้ปกครองและคนอื่น ๆ ที่มารับลูกหลาน (3)</p>				
	<p>ข้อที่ 9 พื้นที่จังหวัดลพบุรีมีกประสบการณ์น้ำท่วมและมีโรคต่าง ๆ มาพร้อมกับภาวะน้ำท่วมซึ่ง ณ โรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งมีนักเรียนติดเชื้อโรคมือเท้าปาก จึงต้องทำการหยุดการเรียนการสอนชั่วคราว ถ้านักศึกษาได้รับโทรศัพท์และทราบข่าวว่าน้องของตนเองเป็นคนแรกที่ติดเชื้อดังกล่าวในโรงเรียน และให้ไปรับกลับบ้าน นักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. รีบไปรับน้องไปหาหมอเพราะกลัวว่าเชื้อจะระบาดไปสู่เพื่อนคนอื่น (4)</p> <p>ข. ต่อว่าโรงเรียนว่าดูแลน้องของตนเองไม่ดีจึงทำให้ติดเชื้อ (1)</p> <p>ค. รีบรับน้องกลับบ้านและยังไม่กล้าบอกพ่อแม่เพราะกลัวจะถูกต่อว่า ว่าดูแลน้องไม่ดี (2)</p> <p>ง. รีบพาน้องไปหาหมอเพราะเป็นหน้าที่ที่พี่ควรจะต้องดูแลน้อง (3)</p>				
	<p>ข้อที่ 10 ณ ชุมชนแห่งหนึ่งที่คนส่วนใหญ่ทำอาชีพเผาถ่านขาย ลุงชายทำอาชีพตัดและรับเผาไร่อ้อย และอาศัยอยู่ใกล้บ้านลุงอิมซึ่งทำอาชีพเผาถ่านขาย วันหนึ่งลุงชายมีอาการหายใจติดขัด ไอจาม มีเสมหะเป็นสีดำปน ป้ำเปียกเป็นกรรยาจึงพาไปพบหมอ หมอแจ้งว่าน่าจะมาจากการสูดและรับควันมากเกินไป หมอจึงให้ป้าเมี้ยนช่วยให้ข้อมูลถ่านศึกษาเป็นป้าเมี้ยนนักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. สงสัยและต่อว่าลุงอิมที่อยู่ข้างบ้านน่าจะเป็นสาเหตุหลักเพราะทำอาชีพเผาถ่าน (1)</p>				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	<p>ข. บอกเกี่ยวกับอาชีพลุงชายและบริบทของชุมชนที่อยู่อาศัยเพราะคิดว่าน่าจะมีคนอื่นในชุมชนที่มีอาการลักษณะคล้ายกับลุงชาย (4)</p> <p>ค. บอกเกี่ยวกับอาชีพของลุงชายเพราะคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาของลุงชาย (2)</p> <p>ง. บอกเกี่ยวกับอาชีพและบริบทของชุมชนเพราะเคยได้ยินเกี่ยวกับโทษของควันจากชาวบ้านคนอื่น ๆ (3)</p>				
<p>ด้านที่ 3 ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี</p> <p>ความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม ความห่วงใย ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ และสิ่งรอบตัวแม้ไม่ได้ส่งผลต่อตนเองโดยตรง แต่อาจส่งผลต่อสังคมส่วนรวม</p>	<p>ข้อที่ 11 ชำน้ำท่วมทำให้มีกระแสการระดมคนไปช่วยเหลือในการบรรจุงูยั้งชีพแม่ในเวลากลางคืน ถ้าผู้ปกครองของนักศึกษาไม่อนุญาตให้ออกจากบ้านเวลากลางคืน นักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ร่วมช่วยเหลือในกรณีอื่นที่ทำได้เพราะถือว่าได้ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อนเช่นกัน (4)</p> <p>ข. อธิบายเหตุผลจนผู้ปกครองยอมให้ไปช่วยเพราะเป็นหน้าที่ของคนในสังคม (3)</p> <p>ค. แอบออกมาจากบ้านเวลาผู้ปกครองหลับเพราะถือว่ามีเราไปช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน (1)</p> <p>ง. ให้กลุ่มเพื่อนร่วมกันขอร้องจนผู้ปกครองยอมให้ออกมาช่วยบรรจุงูยั้งชีพ (2)</p>				
	<p>ข้อที่ 12 ถ้านักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพลแล้วพบเห็นนักเรียนในชั้นเรียนมักทิ้งขยะไม่ลงถัง นักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ตั้งกฎในชั้นเรียนตนเอง นักเรียนคนไหนทิ้งขยะไม่ลงถังจะหักคะแนน (1)</p> <p>ข. ปลุกฝังให้นักเรียนได้ทราบว่าเป็นเด็กดีต้องทิ้งขยะลงถัง (3)</p> <p>ค. บอกนักเรียนว่าถ้าใครทิ้งขยะลงถังจะสะสมความดีเพื่อแลกรางวัล (2)</p> <p>ง. ปลุกฝังให้นักเรียนคำนึงถึงความสะดวกในโรงเรียนของเรา (4)</p>				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	<p>ข้อที่ 13 ถ้าเพื่อนในกลุ่มของนักศึกษาคัดค้านการเลือกสถานที่ในการไปทัศนศึกษา ตามที่กลุ่มได้ตกลงกันไว้ นักศึกษาจะอย่างไร</p> <p>ก. ให้โอกาสเลือกสถานที่ใหม่ถ้าเป็นสถานที่ใกล้เราและเดินทางสะดวกจะไม่คัดค้าน (2)</p> <p>ข. ยึดตามมติเดิมของกลุ่มโดยไม่รับฟังเหตุผลเพื่อน (1)</p> <p>ค. ให้โอกาสเพื่อนได้อธิบายเหตุผลและรับฟังร่วมกันลงข้อสรุปอีกครั้ง (4)</p> <p>ง. ให้เพื่อนอธิบายเหตุผลที่คัดค้านเพราะกลัวเพื่อนในกลุ่มคนอื่นจะว่าเราไม่ให้โอกาสเพื่อน (3)</p>				
	<p>ข้อที่ 14 ในกรณีที่นักศึกษาพบสิ่งมีชีวิตจากเหตุรถชนนอนอยู่ริมถนน ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว นักศึกษาจะอย่างไร</p> <p>ก. เดินผ่านไปให้รวดเร็วที่สุดเพราะอาจมีเชื้อโรคมาริดเราได้ (1)</p> <p>ข. แจ้งเจ้าหน้าที่ที่ดูแลในบริเวณนั้นเพราะประสบเหตุต่อหน้าเรา นักท่องเที่ยวอยู่ในบริเวณนั้นเป็นจำนวนมาก และเราอยู่ในเครื่องแบบนักศึกษา (2)</p> <p>ค. แจ้งเจ้าหน้าที่ที่ดูแลในบริเวณนั้นเพราะถือเป็นหน้าที่พลเมืองดี (3)</p> <p>ง. แจ้งเจ้าหน้าที่ที่ดูแลในบริเวณนั้นเพราะศพอาจเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่เชื้อโรค (4)</p>				
	<p>ข้อที่ 15 ถ้านักศึกษาทราบข่าวจากเพื่อนว่าถนนข้างหน้าที่ตนเองกำลังจะขับรถผ่านเส้นทางถูกตัดขาดเพราะมีน้ำท่วมสูง นักศึกษาจะบอกกับคนที่ขับรถมาตามหลังหรือไม่</p> <p>ก. ไม่บอก เพราะถ้าเค้าขับรถไปก็ทราบเองว่าเส้นทางถูกน้ำท่วมจนถนนขาด (1)</p> <p>ข. บอก เพราะจะได้ช่วยกันกระจายข่าวทำให้คนที่ขับตามมาไม่เสียเวลาและเกิดปัญหาจราจรติด (4)</p> <p>ค. บอก เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่เราควรปฏิบัติ (3)</p> <p>ง. บอก เพราะคนที่ขับตามมาจะได้ไม่ว่าเรา (2)</p>				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
<p>ด้านที่ 4 การรับรู้ และความสามารถในสาขาวิชาชีพเพื่อผลักดัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น</p> <p>การใช้ความรู้ในศาสตร์ของตนเอง และการเชื่อมโยงในตนเอง ความตั้งใจ ที่จะนำความรู้มาใช้ช่วยแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่น</p>	<p>ข้อที่ 16 ถ้าชุมชนของนักศึกษาคนส่วนใหญ่ทำปลาต้ม เป็นอาชีพเสริมรสชาติดีแต่คนยังจำยี่ห้อสินค้าไม่ได้ เนื่องจากใช้ลายมือเขียนยี่ห้อและถ่ายเอกสารवादาคัดที่ตัวสินค้า นักศึกษาจะช่วยเหลือหรือไม่</p> <p>ก. ช่วยเหลือ เพราะกลัวว่าคนในชุมชนที่ตนเองอยู่จะไม่พอใจถ้าไม่ช่วย (1)</p> <p>ข. ช่วยเหลือ เพราะที่บ้านของตนเองก็ทำอาชีพเสริมดังกล่าว (2)</p> <p>ค. ช่วยเหลือ เพราะเป็นสินค้าของชุมชน (4)</p> <p>ง. ช่วยเหลือ เพราะคนส่วนใหญ่ในชุมชนต้องการให้เราช่วย (3)</p>				
	<p>ข้อที่ 17 ถ้านักศึกษาต้องการสมัครให้คนในผู้ปกครอง เห็นความสำคัญของโรคมือ เท้า ปาก ในโรงเรียนอนุบาล นักศึกษาจะอย่างไร</p> <p>ก. ผลิตสื่อเพื่อให้กลุ่มผู้ปกครองตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุตรหลานของตน (2)</p> <p>ข. ผลิตสื่อรณรงค์เพื่อให้กลุ่มผู้ปกครองตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองนอกเหนือจากบทบาทของโรงเรียน (3)</p> <p>ค. ผลิตสื่อเพื่อให้อาจารย์เห็นว่าสวยงามเหมาะสมแล้วนำไปใช้รณรงค์ (1)</p> <p>ง. ผลิตสื่อเพื่อให้โรงเรียนนำไปใช้ซ้ำได้และเป็นประโยชน์แก่กลุ่มผู้ปกครอง (4)</p>				
	<p>ข้อที่ 18 ในชุมชนแห่งหนึ่งทำไม้กวาดทางมะพร้าวขาย โดยที่คนส่วนใหญ่ที่ทำคือผู้สูงอายุในชุมชน สื่อที่เหมาะสมจึงเป็นสื่อที่มีภาพและเสียงแสดงวิธีการทำอย่างเป็นขั้นตอน ถ้านักศึกษาต้องผลิตสื่อดังกล่าว นักศึกษาจะอย่างไร</p> <p>ก. คำนึงว่าสื่อดังกล่าวนอกจากจะใช้ประโยชน์ในเรื่องนี้แล้วยังสามารถนำไปขายแก่ผู้ที่สนใจเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง (2)</p> <p>ข. คำนึงว่าสื่อดังกล่าวต้องทำออกมาให้ดีไม่เช่นนั้นอาจถูกว่าจากผู้สูงวัยและคนในชุมชนจะตำหนิ (1)</p> <p>ค. คำนึงว่าสื่อดังกล่าวต้องทำออกมาให้ดีเพื่อต้องการให้คนในชุมชนชอบและยอมนำสื่อไปใช้ (3)</p> <p>ง. คำนึงว่าสื่อดังกล่าวต้องทำออกมาให้ดีเพราะถือว่าเรา</p>				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	<p>ควรมีส่วนใช้ความรู้ทางวิชาชีพให้เป็นประโยชน์ (4)</p> <p>ข้อที่ 19 นักเรียนกลุ่มหนึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นห้องที่ปั่นปั่นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสอนและช่วยครูประจำชั้น ไม่ชอบการเข้าร่วมงานแต่งกายชุดไทยโบราณ เพราะเห็นว่าเขยและลำสมัยซึ่งเป็นงานประเพณีของจังหวัดลพบุรีที่คนส่วนใหญ่ในเมืองร่วมกันแต่งกายชุดไทย ถ้านักศึกษาเป็นปั่นปั่น นักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. อธิบายและใช้การจูงใจให้เห็นความร่วมมือร่วมใจและเป็นค่านิยมที่นำอนุรักษ์ของชาวลพบุรี (4)</p> <p>ข. อธิบายและชี้ให้เห็นว่าเป็นหน้าที่ของชาวลพบุรีที่ควรร่วมกันแต่งกายชุดไทย (3)</p> <p>ค. อธิบายและชี้แจงว่าถ้านักเรียนร่วมกันแต่งกายชุดไทยจะทำให้เพื่อและคนส่วนใหญ่ยอมรับ (2)</p> <p>ง. ตั้งเงื่อนไขให้แก่นักเรียนกลุ่มดังกล่าวว่าถ้าไม่เข้าร่วมการแต่งกายชุดไทยจะไม่ให้คะแนนการทำกิจกรรม (1)</p>				
	<p>ข้อที่ 20 ถ้านักศึกษาต้องเดินทางไปเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามจากคนในชุมชนเพื่อนำมาทำโครงการ เมื่อกลับมาถึงมหาวิทยาลัยแล้วพบว่ามียุทธศาสตร์ผู้ตอบไม่ยอมตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อซึ่งข้อที่ไม่ตอบส่วนใหญ่เป็นข้อเดียวกัน นักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ตำหนิผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ยอมให้ข้อมูล (1)</p> <p>ข. ต่อไปถ้าจะไปแจกแบบสอบถามน่าจะนำสิ่งของไปแจกด้วยเช่นปากกา (2)</p> <p>ค. การที่ไม่ตอบแบบสอบถามเพราะอาจเกิดความผิดพลาดของการพิมพ์หรือข้อคำถาม (4)</p> <p>ง. อาจเป็นข้อคำถามที่คนส่วนใหญ่ไม่ต้องการตอบแบบสอบถาม (3)</p>				
<p>ด้านที่ 5 การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น</p> <p>แนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสังคมท้องถิ่น</p> <p>การเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>ความตั้งใจในการช่วยเหลือและแสวงหาวิธีในการแก้ไข</p>	<p>ข้อที่ 21 ถ้ามีกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณะประโยชน์ภายในสังคมท้องถิ่นนักศึกษาจะเข้าร่วมหรือไม่ เพราะอะไร</p> <p>ก. เข้าร่วม ถ้าเห็นว่ากิจกรรมนั้นเป็นประโยชน์ เช่น ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนเอง (2)</p> <p>ข. เข้าร่วม ถ้ากลุ่มเพื่อนของตนเองส่วนใหญ่เห็นว่าดี ก็จะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วย (3)</p> <p>ค. เข้าร่วม เนื่องจากเราถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่สามารถช่วยเหลือท้องถิ่นได้ (4)</p>				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
ปัญหา โดยใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า	ง. เข้าร่วม ถ้าถูกบังคับและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (1)				
	ข้อที่ 22 เมื่อเวลานักศึกษามีโอกาสในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม นักศึกษารู้สึกอย่างไร				
	ก. ทำเท่าที่ทำได้ เพราะถือว่าได้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นแล้ว (1)				
	ข. ทำอย่างสุดความสามารถเพราะทำให้ พ่อแม่ และคนอื่น ภูมิใจในการกระทำของเรา (2)				
	ค. ทำอย่างเต็มใจ โดยถือว่าทำเพื่อส่วนรวม (4)				
ง. ทำอย่างเต็มใจ โดยทำหน้าที่ให้เรารับผิดชอบในส่วนงานของเราให้ดี (3)					
	ข้อที่ 23 ถ้ากิจกรรมเพื่อสังคมนั้นต้องการให้ช่วยหาแนวทางในการแก้ปัญหา นักศึกษาจะอย่างไร				
	ก. เสนอความคิดเห็น เมื่อมีการชิงของรางวัล หรือให้สิ่งตอบแทน (2)				
	ข. ไม่จำเป็นต้องเสนอความคิดเห็น เพราะมีสมาชิกคนอื่น ๆ ร่วมช่วยกันคิดอยู่แล้ว (1)				
	ค. เสนอความคิดเห็น เพื่อให้ผู้อื่นรับฟังและร่วมกันยอมรับ (3)				
	ง. เสนอความคิดเห็น เพราะเป็นสิทธิ์ของเราในการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา (4)				
	ข้อที่ 24 หลักในการตัดสินใจเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมของนักศึกษา				
	ก. เข้าร่วม ทุกครั้งถ้ามีโอกาสเพราะเราเป็นสมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนรับผิดชอบ (4)				
	ข. ไม่ร่วม ถ้าไม่มีผลต่อคะแนนทางการเรียน (1)				
	ค. ไม่เข้าร่วม ถ้าเห็นว่ากิจกรรมนั้นไม่สามารถต่อยอดทางความรู้ได้ (2)				
	ง. เข้าร่วมทุกครั้งถ้ามีโอกาสเพราะทำให้พบมิตรภาพและเพื่อนใหม่ๆ (3)				
	ข้อที่ 25 นักศึกษาคิดว่าถ้านักศึกษาเป็นหัวหน้าในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและต้องการให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มระดมความคิดเห็นเพื่อช่วยหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา นักศึกษาจะอย่างไร				
	ก. ถ้าใครไม่ช่วยแสดงความคิดเห็นจะตัดออกจากกลุ่ม (1)				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	<p>ข. ทุกคนต้องช่วยแสดงความคิดเห็นเพราะเป็นสิ่งที่สมาชิกทุกคนควรจะทำ (3)</p> <p>ค. ทุกคนต้องช่วยแสดงความคิดเห็นเพราะเราเป็นกลุ่มเดียวกันต้องช่วยกัน (4)</p> <p>ง. ถ้าช่วยแสดงความคิดเห็นจะเลี่ยนขนมเป็นการตอบแทน (2)</p>				
<p>ด้านที่ 6 ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคมท้องถิ่น</p> <p>การเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งในลักษณะเดิมหรือรูปแบบใหม่ การให้ความร่วมมือ การทำงานเป็นกลุ่ม</p> <p>ดำเนินการตามมติการยอมรับร่วมกัน การเรียนรู้ทำความเข้าใจและกระทำด้วยความเต็มใจรวมถึงการติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>ข้อที่ 26 ช่วงปิดเทอมถ้ามีองค์ระดับประเทศมาเชิญชวนให้นักศึกษาเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมอื่น ๆ นักศึกษาจะอย่างไร</p> <p>ก. ตัดสินใจเข้าร่วม ถ้ากิจกรรมดังกล่าวมีส่วนช่วยให้ครอบครัวของเรามีชื่อเสียง (2)</p> <p>ข. ตัดสินใจเข้าร่วม ถ้ากิจกรรมดังกล่าวมีประกาศนียบัตรให้ (1)</p> <p>ค. ตัดสินใจเข้าร่วม เพราะนักศึกษาถือว่าเป็นตัวแทนระดับมหาวิทยาลัย (3)</p> <p>ง. ตัดสินใจเข้าร่วม เพราะมีโอกาสไปช่วยเหลือคนอื่น ๆ (4)ข</p>				
	<p>ข้อที่ 27 ถ้าเกิดความขัดแย้งในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมระหว่างเพื่อนในกลุ่มขณะที่นักศึกษาเป็นหัวหน้ากลุ่มจะอย่างไรกับเพื่อนที่ขัดแย้งกัน</p> <p>ก. ไม่ไปยุ่งเกี่ยว เพราะเราไม่ได้มีส่วนในการทำให้ขัดแย้ง (1)</p> <p>ข. ถ้าเพื่อนคนอื่นขอร้องให้ไปห้าม หรือไกล่เกลี่ยจึงเข้าไปช่วย (2)</p> <p>ค. เข้าไปไกล่เกลี่ย เพราะเราต้องช่วยกันทำงานและดำเนินกิจกรรมต่อไป (4)</p> <p>ง. เข้าไปไกล่เกลี่ย เพราะเรามีหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม (3)</p>				
	<p>ข้อที่ 28 หลังจากที่ได้สมาชิกในกลุ่มแสดงผลและโหวตเลือกแนวทางในการวางแผนงานดำเนินกิจกรรมผลปรากฏว่าแนวคิดของสมาชิกในกลุ่มไม่ตรงกับนักศึกษา ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่ม นักศึกษาจะทำเช่นไร</p> <p>ก. อธิบายเหตุผลอีกครั้งเกี่ยวกับวิธีการที่ตนเองนำเสนอ (2)</p> <p>ข. เลือกวิธีการของตนเอง เพราะถือนักศึกษาเป็นหัวหน้ากลุ่ม (1)</p>				

ตอนที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ลักษณะข้อคำถาม	ความคิดเห็น			คำแนะนำ เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
	<p>ค. เคารพในผลดังกล่าว เพราะถือเป็นสิทธิ์ของเพื่อนสมาชิกในการเลือกวิธีการวางแผนดำเนินกิจกรรม (3)</p> <p>ง. เคารพในผลดังกล่าวเพราะถือว่าเป็นมติของทั้งกลุ่ม (4)</p>				
	<p>ข้อที่ 29 ถ้าสมาชิกในกลุ่มไม่ยอมทำตามวิธีการที่กลุ่มร่วมกันกำหนดและออกจากกิจกรรม นักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. พุดเชิงบังคับเพื่อให้กลับมาทำกิจกรรมนั้นจนเสร็จสิ้น (1)</p> <p>ข. ดำเนินกิจกรรมต่อไป และชี้แจงแก่สมาชิกภายในกลุ่ม (2)</p> <p>ค. ดำเนินกิจกรรมต่อไป และให้ทุกคนในกลุ่มร่วมกันดำเนินกิจกรรมรับผิดชอบในส่วนของตนเองให้ดีที่สุด (3)</p> <p>ง. ดำเนินกิจกรรมต่อไป และให้สมาชิกคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่อสังคมโดยรวม (4)</p>				
	<p>ข้อที่ 30 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม และมีแนวโน้มว่าจะมีกิจกรรมในลักษณะเช่นนี้อีก นักศึกษาจะทำอย่างไร</p> <p>ก. ติดตามข่าวกิจกรรมที่จะจัดขึ้นเพราะตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (4)</p> <p>ข. ถ้ากลุ่มเพื่อนสมาชิก ชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไปก็จะเข้าร่วม (2)</p> <p>ค. ถ้ามีสมาชิก หรือผู้เกี่ยวข้องติดต่อมาก็อาจจะเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป (1)</p> <p>ง. ติดตามข่าวกิจกรรมที่จะจัดขึ้นเพราะถือว่าเป็นสิ่งที่สมาชิกสมควรเข้าร่วม (3)</p>				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวทางการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม
เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้ถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด ตามแนวทางการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. แบบประเมินฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง

1. ชื่อ นามสกุล.....
2. ตำแหน่งทางวิชาการ.....
3. ตำแหน่งทางการบริหาร.....
4. วุฒิการศึกษา
 - ปริญญาตรี..... สาขา.....
 - ปริญญาโท..... สาขา.....
 - ปริญญาเอก..... สาขา.....
5. ประสบการณ์ทำงาน..... ปี
6. หน่วยงาน.....

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ค่าระดับความคิดเห็นในแบบประเมินนี้มี 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

ค่าระดับ 5 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าระดับ 4 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมาก

ค่าระดับ 3 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปานกลาง

ค่าระดับ 2 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อย

ค่าระดับ 1 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					คำแนะนำเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1) องค์ประกอบโดยรวมของรูปแบบ						
1.1) ความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักของรูปแบบโดยรวม						
1.2) ความเหมาะสมขององค์ประกอบย่อยของรูปแบบโดยรวม						
1) องค์ประกอบโดยรวมของรูปแบบ (ต่อ)						
1.3) ความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบโดยรวมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์						
2) องค์ประกอบด้านมหาวิทยาลัย						
2.1) นโยบาย วิสัยทัศน์						
2.2) บุคลากร						
2.3) เครื่องมือและทรัพยากร						
2.4) กิจกรรมการเรียนการสอน						
3) องค์ประกอบด้านชุมชนและสังคมสาธารณะ						
3.1) แหล่งการเรียนรู้						
3.2) ผู้รู้ในชุมชน						
3.3) องค์กร หน่วยงานภายนอก						
4) รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตา						
ระยะที่ 1 การลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลในชุมชนท้องถิ่น						
4.1) ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 1 เตรียมความพร้อมทราบวัตถุประสงค์ ระดมสมอง วางแผนงาน						
4.1.1) ชั้นที่ 1 ชี้แจงการเรียนรู้ วิเคราะห์กำหนดประเด็นที่จะศึกษา						
4.1.2) ชั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผนก่อนลงพื้นที่						
4.2) ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 2 สอดแทรกคุณธรรม ยกสถานการณ์ กระตุ้นการคิด เลือกแนวทางปฏิบัติ						
4.2.1) ชั้นที่ 3 การลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูลจากชุมชน						
4.2.2) ชั้นที่ 4 การสะท้อนความคิดจากผลการปฏิบัติ						

ตอนที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					คำแนะนำเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
ระยะที่ 2 การออกแบบสร้างสื่ออย่างสร้างสรรค์ ทดลองใช้และประเมินผล						
4.3) ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 3 ส่งเสริมการนำไป ปรับใช้กับกิจกรรมตนเอง						
4.3.1) ชั้นที่ 5 การออกแบบและสร้างสื่อเพื่อ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์						
4.3.1.1) ชั้น 5.1 วิเคราะห์สื่อก่อนการ ประเมินผล						
4.3.1.1.1) ชั้น 5.1.1 ศึกษาสภาพ ปัญหาในปัจจุบัน						
4.3.1.1.2) ชั้น 5.1.2 การค้นพบ ปัญหา						
4.3.1.1.3) ชั้น 5.1.3 จัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา						
4.3.1.1.4) ชั้น 5.1.4 การพิจารณา หาแนวทางการแก้ไขปัญหอย่าง หลากหลาย						
4.3.1.1.5) ชั้น 5.1.5 การพิจารณา ตัดสินใจวิธีการแก้ปัญหอย่างมี เหตุผล						
4.3.1.1.6) ชั้น 5.1.6 ระบุขั้นตอน การวางแผนดำเนินการแก้ปัญห						
4.3.1.2) ชั้น 5.2 ชั้นการออกแบบสื่อ						
4.3.1.3) ชั้น 5.3 ชั้นการสร้างสื่อ						
4.3.2) ชั้นที่ 6 การนำสื่อไปทดลองใช้						
4.3.3) ชั้นที่ 7 ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงผลงาน						
ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน						
4.4) ส่งเสริมจิตสาธารณะวงรอบที่ 4 สะท้อน แนวความคิดจากการปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์						
4.4.1) ชั้นที่ 8 การออกแบบใบอนุญาตเผยแพร่						
4.4.2) ชั้นที่ 9 การเผยแพร่และนำไปใช้						
4.4.3) ชั้นที่ 10 การประเมินผลทรัพยากร การศึกษาแบบเปิด						

ตอนที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					คำแนะนำเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
ระยะที่ 3 การเผยแพร่และเห็นคุณค่าของผลงาน						
4.4.4) ชั้นที่ 11 การชื่นชมและเห็นคุณค่าของผลงาน						

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ขอกราบขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

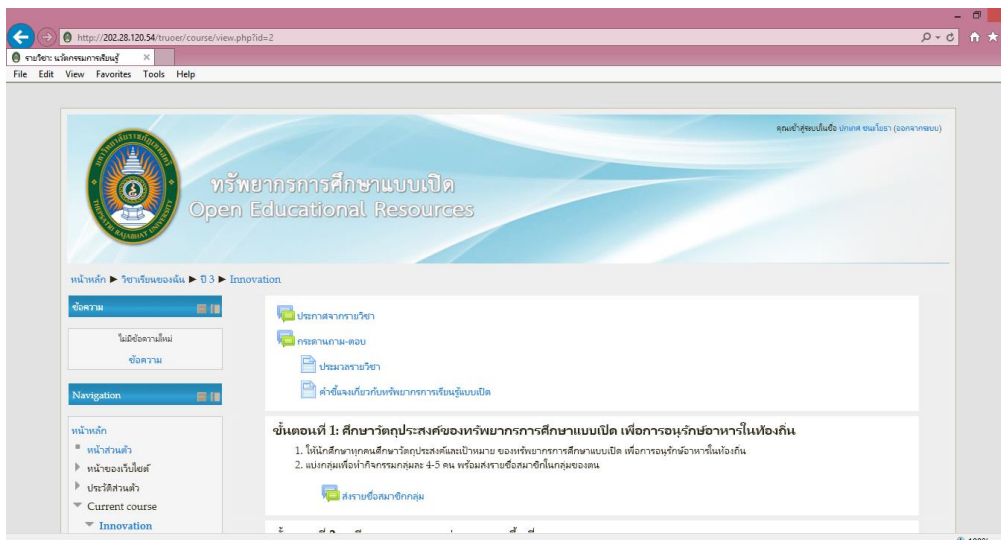
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

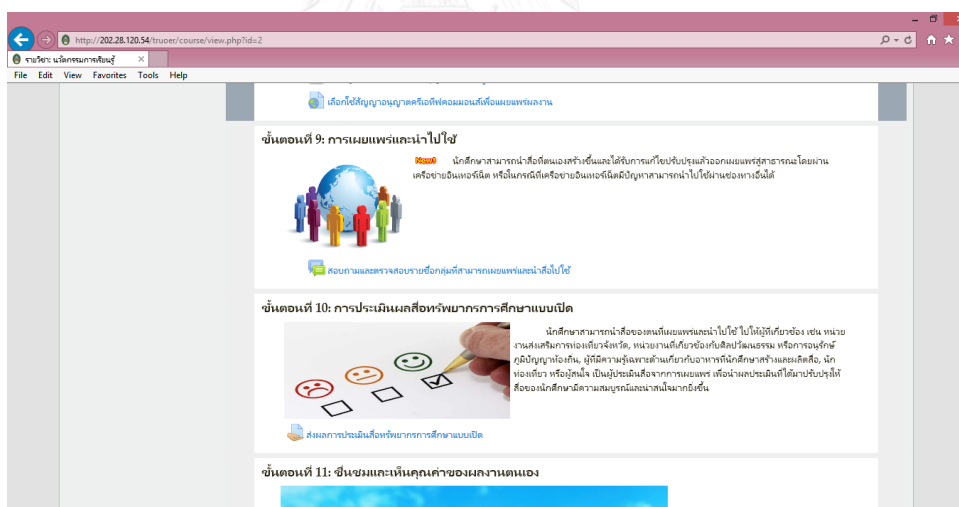
ตัวอย่างหน้าจอร์พยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อ
ส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

หน้าจทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้
ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

หน้าจลำดับขั้นตอนของทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้
ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

☐		ศุภวิทย์ สวัสดิ์	Sunisa_3411@hotmail.com	ส่ง การบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว	คุณไม่ติดแก๊งขง	ส่งภายในแล้ว	5	1.00 / 1.00	Tuesday, 19 August 2014, 2:43PM	<ul style="list-style-type: none"> Evva_เข้าชื่อคุณน้อย (คุณน้อย).doc Evva_เข้าชื่อคุณน้อย (คุณน้อย).doc Evva_เข้าชื่อคุณน้อย (คุณน้อย).doc Evva_เข้าชื่อคุณน้อย (คุณน้อย).doc 	ดาวน์โหลด (0)	Monday, 25 August 2014, 2:01PM
☐		สุเทพ พิณพวง	sba.com	ส่ง การบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว	คุณปกติ	ส่งภายในแล้ว	5	1.00 / 1.00	Sunday, 31 August 2014, 1:37PM	<ul style="list-style-type: none"> DSC00039.JPG DSC00044.JPG DSC00045.JPG ส่งมอบสมุดสัปดาห์แบบเข้าชื่อและเข้าชื่อในชื่อ 	ดาวน์โหลด (3)	Monday, 1 September 2014, 10:46PM

หน้าจอแสดงการส่งงานของผู้เรียนในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
ในลักษณะของการส่งงานแบบแนบไฟล์

หน้าจอแสดงการส่งงานของผู้เรียนในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด โดย การตอบในระบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

สาขาวิชาทางานและชุมชนสัมพันธ์

General

...การศึกษาระดับสูงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 2: เติบโตการวางแผนภาคพื้นที่

ส่งงานเชิงอาหารและชุมชนเพื่อที่จะเห็นถึงความเชื่อมโยง

รายงานการเชื่อมโยงแผนภาคพื้นที่

ขั้นตอนที่ 3: กาปฏิวัติการพื้นที่

ขั้นตอนที่ 4: การเชื่อมโยงความเชื่อมโยงจากพื้นที่

...เรื่องเพื่อขอขอข้อมูลตัวนำทางของพื้นที่

ขั้นตอนที่ 6: การนำเข้าไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 7: การตรวจสอบพื้นที่ที่ป้อนลง

ขั้นตอนที่ 8: การอภิปรายชุมชนเชิงแผน

ขั้นตอนที่ 9: การเผยแพร่เว็บไซต์

...อื่นที่ 10: การประเมินผล

ตอบ: ส่งงานเชิงอาหารและชุมชนเพื่อที่จะเห็นถึงความเชื่อมโยง

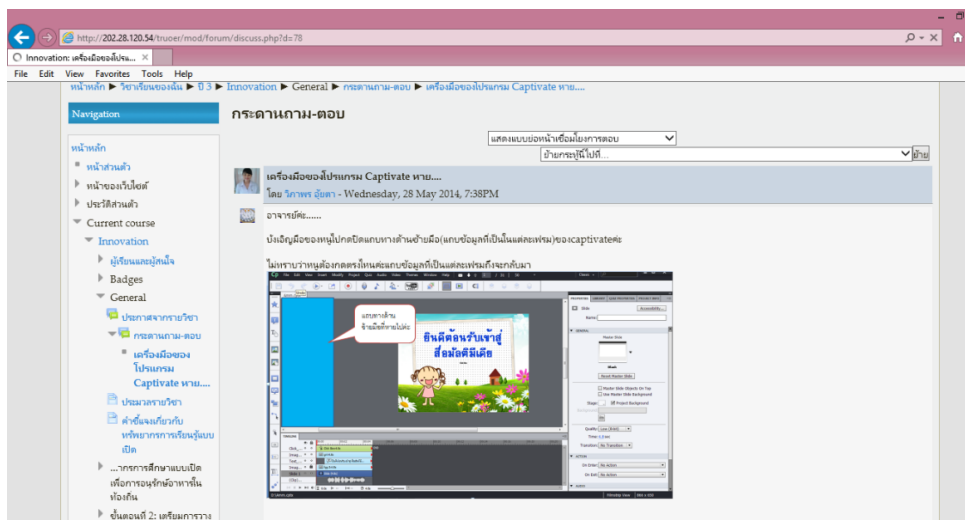
โดย **แอมมาดี นามณี** - Saturday, 10 May 2014, 1:41PM

- ระบุชื่อกลุ่มตามชื่อทางจากเดิมโดยรวม
 - ปลาน้ำลึก
- เพิ่มชื่อไม่ศึกษาแต่ละคนและระบุอาชีพที่ตนเองคิดว่าจะศึกษา
 - นางสาวกชดิษฐ์ สร้อยแก้ว เด็ก โสภณศิลป์
 - นางสาวจอนดี เทพจันทร์ เด็ก ไร่สีดอกทานตะวัน
 - นางสาวแอมมาดี นามณี เด็ก กษยาสาทร
 - นางสาวปิ่นนภัส สุขพรต เด็ก ปลาน้ำลึก
 - นางสาวสิริมาพร แท้เจริญสุข เด็ก ชนวม
- ระบุอาชีพที่กลุ่มคิดว่าศึกษาและการชนิดที่กล่าวอยู่ในขณะนั้น พร้อมระบุเหตุผลในการเลือกอาชีพชนิดดังกล่าว
 - ปลาน้ำลึก จำนวน 45 หมู่ 8 ตำบล พรหมมาศย์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุ 15000

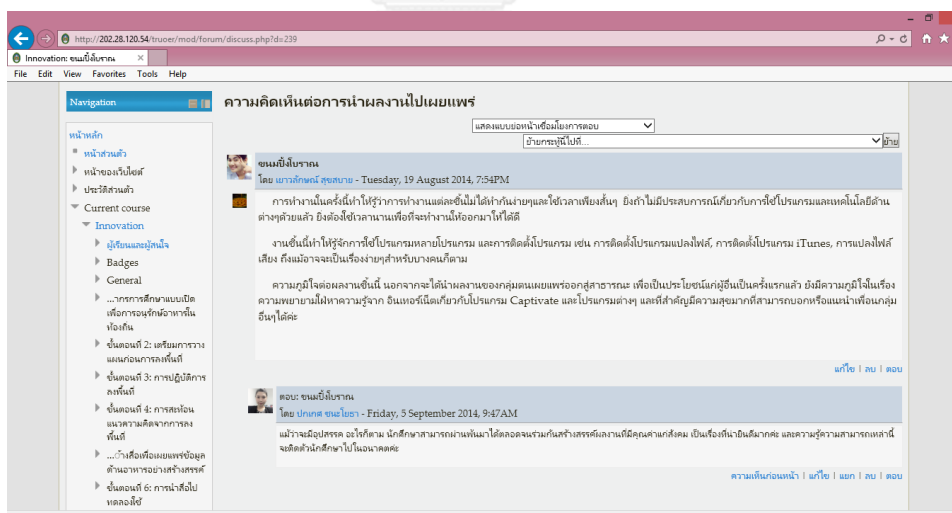
สาเหตุที่เลือกอาชีพชนิดนี้ คือ เป็นอาชีพที่ขึ้นชื่อของจังหวัดพิษณุ และเป็นอาชีพที่ทำมาแต่ดั้งเดิมจะมีอยู่แต่คนไม่กี่คน ชาวบ้านส่วนมากมีอาชีพประกอบอาชีพประมง เข้าไปมีอาชีพเลี้ยงจากอาชีพประมงจึงเข้ามาทำในอาชีพนี้มาเป็นแล้ว ใจอยากจะทำอาชีพประมงแต่เงินไม่เต็มใจที่จะเข้าไปศึกษาเพราะประกอบอาชีพประมง

ความเห็นก่อนหน้า | แก้ไข | ตอบ

หน้าจอแสดงการส่งงานของผู้เรียนในทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด
โดยการตอบในระบบทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด

หน้าจอช่องทางการติดต่อสื่อสารในลักษณะของกระดานถามตอบระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

หน้าจอแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการนำผลงานที่ตนเองได้สร้างขึ้นเผยแพร่สู่สังคม

ตัวอย่างภาพกิจกรรม

ตัวอย่างภาพกิจกรรม

http://202.28.120.54/cai/cookie/Sunflower_Cookie.htm - Internet Explorer

Cookie.htm

ยินดีต้อนรับ
เข้าสู่สื่อการเรียนรู้เรื่องคุกกี้ทานตะวัน

คลิกเพื่อเข้าสู่เนื้อหา

http://202.28.120.54/cai/cookie/Sunflower_Cookie.htm - Internet Explorer

Cookie.htm

ประวัติความเป็นมา จุดเด่นของผลิตภัณฑ์

รายชื่อผู้จัดทำ ขั้นตอนในการทำ ส่วนประกอบในการทำ

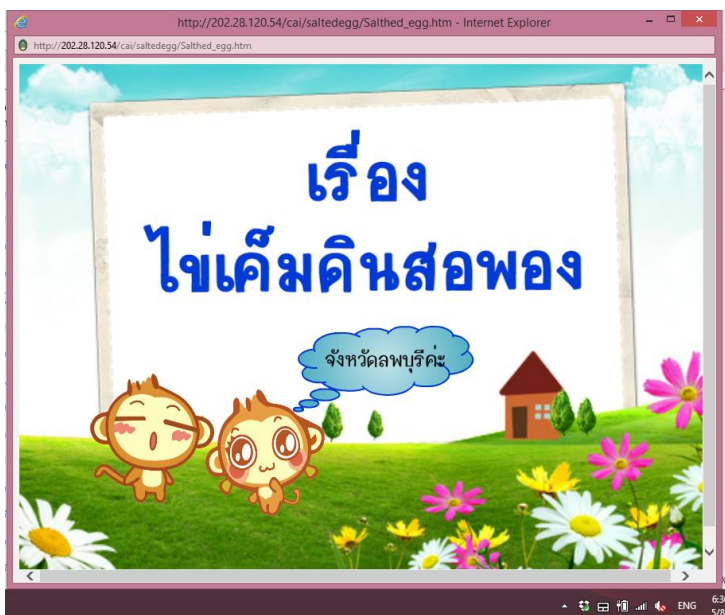
คู่มือการใช้โปรแกรม คำชี้แจง

สื่อการเรียนรู้นี้ ได้รวบรวมข้อมูลในการทำคุกกี้ทานตะวัน ไม่ว่าจะเป็นประวัติความเป็นมา จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงส่วนประกอบ และขั้นตอนในการทำ จากการสำรวจพื้นที่จริง เพื่อให้ทุกคนที่สนใจได้เรียนรู้ ถึงขั้นตอนในการทำได้อย่างถูกต้อง

ผู้จัดทำหวังว่าทุกท่านที่สนใจ จะได้รับความรู้เพิ่มเติมในการทำมากยิ่งขึ้น

คลิกเลือกหัวข้อทางด้านบนสุดได้เลยค่ะ

CC BY NC ND

http://202.28.120.54/cai/somfug_fish/somfug_fish.htm - Internet Explorer

g_fish.htm

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดลพบุรี มีความอุดมสมบูรณ์ดีมีไปด้วยพืชพันธุ์นานาชนิด ในถ้ำมีปลาในถ้ำมีข้าว ในฤดูน้ำหลากจะมีปลาแม่น้ำพันธุ์ เช่น ปลาตะเพียน ปลานวลจันทร์ ปลาช่อน ปลาแกมขี้ เป็นต้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ปลูก

นำเมาส์ไปชี้คำที่
ขีดเส้นใต้เพื่อดูภาพ

ทำให้
จน
โดย

ะมง
การ
ลน

http://202.28.120.54/cai/kanoocamping/Kanoom_Ping.htm - Internet Explorer
m_Ping.htm

ประวัติขนมปังโบราณ

อำเภอท่าแร่เป็นพื้นที่ติดอยู่กับแม่น้ำลพบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยพืชผักผลไม้ ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีต้นมะพร้าวเป็นจำนวนมาก

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปกเกศ ชนะโยธา เกิดวันที่ 5 เมษายน 2526 ที่จังหวัดขอนแก่น สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปีการศึกษา 2547 และสำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อปีการศึกษา 2550 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2553 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

